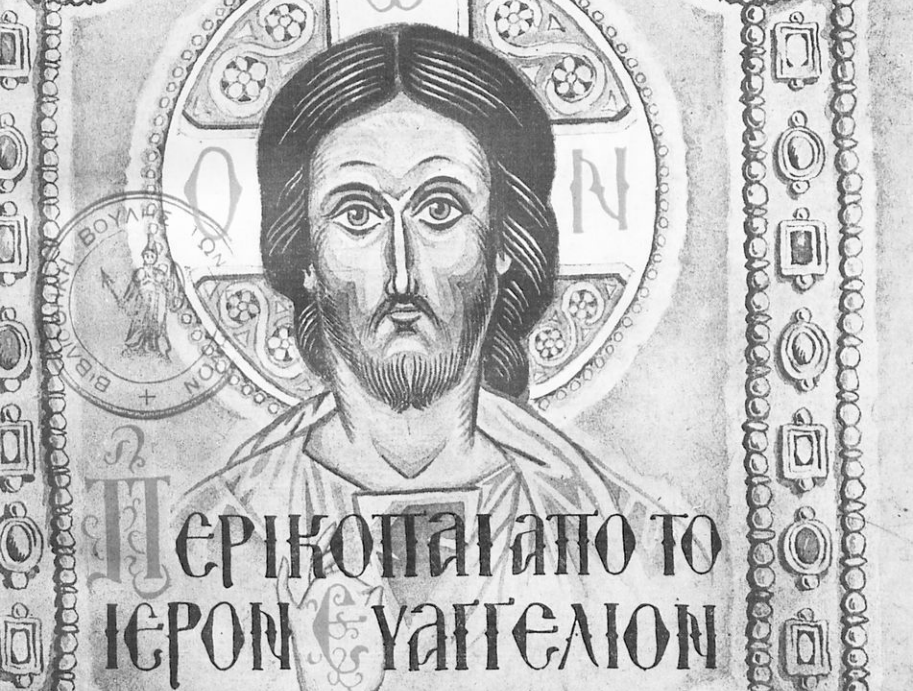

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
990

ηλεκτρονικοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΙΔΑΣ ΛΕΩΝΙΔΑ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ
ΤΩ Β' Πρωτύπῳ Δημ.
Σχολείῳ τῆς Μαραθῆος
Παιδαγωγικῆς Ἀκαδη-
μίας + Μετεκπαιδευθε-
τος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ
Ἀθηνῶν

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙΑ ΑΠΟ ΤΟ
ΙΕΡΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΞ ΣΤ'
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ" · Ι. Α. ΚΟΛΛΑΡΗΣ & ΣΙΑΣ Α.Ε.
Ἡφιόπουλῳ ἐκδοτῇ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς
ἈΘΗΝΑΙ · 1954

ΛΕΩΝΙΔΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΤΟΥ Β' ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΡΑΣΔΕΙΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΟΣ
ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

Χριστοφιλοπούλου (Λεωνίδα)

ισχυρισμός νοσηρήν κλπ
νοσηρὸν ὅτι νοσηρὸν

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΙΕΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ-ΣΧΟΛΙΑ-ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Βιβλίον βοηθητικὸν—διδασκτικὸν πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν
Πέμπτης καὶ Ἑκτῆς τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ἀριθ. ἐγκρ. ἀποφάσεως 83819/1954

1. Α. Κολλαροῦ & ΣΙΑ
1647

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

Ι. Α. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.

ΑΘΗΝΑΙ 1954

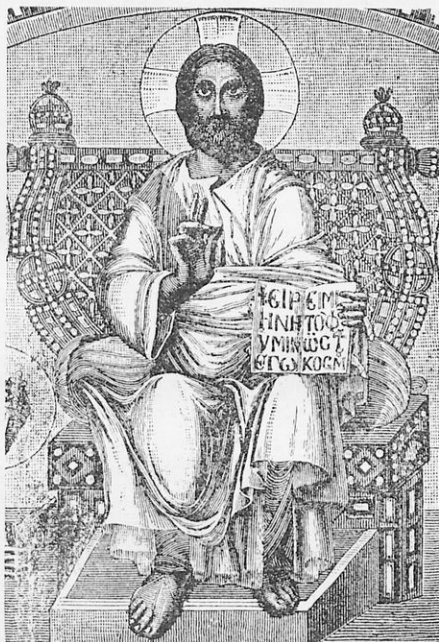
002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
990

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Ευαγγέλιον

Τύποις: ΑΦΟΙ Γ. ΡΟΔΗ, Κεραμεικοῦ 42 - Ἀθῆναι

«Εγώ είμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου»
(Ἰωάν. Η', 12)

«σομνὸν ὅτ' ἔωφ' ὅτ' ἐμὲ ὡγ'»
(ΣΙ, 'Η, ὡλ')

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ
ΠΑΛΑΙΑΝ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ

1. ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Αἱ πηγαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας διδασκόμεθα τὸ περιεχόμενον τῆς Θρησκείας, μὲν εἶναι δύο: Ἡ Ἀγία Γραφή καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις. Καὶ αἱ δύο αὗται πηγαὶ λέγονται μὲ μίαν λέξιν Θεία Ἀποκάλυψις. Διότι μέσα εἰς αὐτὴν ἀποκαλύπτεται, δηλαδή φανερώνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἡ Θρησκεία τοῦ ἀληθοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Θρησκεία μας λέγεται εἰς τὴν Κατήχησιν ἀποκεκαλυμμένη, φανερωμένη δηλαδή ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Α'—Ἡ Ἀγία Γραφή, εἶναι τὸ ἱερὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον περιέχει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι καὶ αὕτη βιβλίον, ὅχι ὅμως ὅπως τὰ ἄλλα βιβλία, ὅπου εἶναι γραμμένες αἱ σκέψεις καὶ αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ αἱ ὁρφαὶ καὶ αἱ ἐσφαλμέναι. Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν οὔτε λάθη οὔτε πλάναι ὑπάρχουν, διότι εἰς αὐτὴν περιέχεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ὁ δοθεὶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν, τὸν ὁποῖον συνεπλήρωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Β'—Ἡ Ἱερὰ Παράδοσις πάλιν εἶναι ἡ ἀγραφὸς διδασκαλία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Αὕτη περιλαμβάνει ὅσα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐδίδαξε, καὶ οἱ Ἀπόστολοι του δὲν τὰ ἔγραψαν, ἀλλὰ τὰ ἐδίδασκαν προφορικῶς.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του (Ἰωάν. ΚΑ' 25) γράφει: Ἐλ-
ναι πολλὰ, πάρα—πολλὰ, τὰ ὅσα ἐδίδαξε καὶ ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὰ ὁποῖα
δὲν εἶναι γραμμένα εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι ἂν ἐγράφοιτο ὅλα, δὲν θὰ τὰ
χωροῦσε ὁ κόσμος ὅλος. Σήμερα ὅμως καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις τῆς Θρησκείας
μας εἶναι γραμμένη ἀπὸ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας.

2. Η ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἡ Ἀγία Γραφή ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 τόμους: τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἡνωμένα τὰ ἀνωτέρω βιβλία λέγονται Ἀγία Γραφή.

Τὰ βιβλία ποὺ ἔγραψαν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι πρὸ Χριστοῦ ἀποτελοῦν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Καὶ ὅσα ἔγραψαν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ καὶ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου ἀποτελοῦν τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τὸ ὁποῖον λέγεται Παλαιὰ Διαθήκη, εἶναι γραμμένη ἡ ὑπόσχεσις ἢ ἡ διαθήκη, ποὺ ἔδωκεν ὁ Θεός εἰς

τοὺς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι θὰ τοὺς σῶσῃ μὲ τὸν Μεσσίαν, τὸν Χριστόν.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τὸ ὁποῖον λέγεται *Καينὴ Διαθήκη*, δηλαδή και-
νόργια (νέα) συμφωνία, περιέχεται ἡ νέα ὑπόσχεσις ἢ διαθήκη τοῦ Θεοῦ.
Αὐτὴν τὴν ἔδωκεν ὁ Θεὸς πρὸς ὄλους πλέον τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν σωτη-
ρίαν των. Ἀρκεῖ οὗτοι νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Μεσσίαν, τὸν Χριστόν.

Ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι βιβλίον θεόπνευστον. Οἱ συγγραφεῖς της δηλαδή,
ὡς ἅγιοι ἄνθρωποι, ἔγραψαν τὰ βιβλία των αὐτὰ μὲ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τοῦτο μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἰδία ἡ Ἀγία Γραφή:
«Υπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι».
λέγει τὸ Β' Πέτρον, Α', 21.

3. Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τεσσαράκοντα ἑννέα (49) βιβλία ἀποτελοῦν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Αὐ-
τὰ εἶναι γραμμένα ἀπὸ πολλοὺς καὶ διαφόρους ἁγίους συγγραφεῖς. Σπουδαιότε-
ροι εἶναι ὁ Μωϋσῆς, ὁ Δαβὶδ, ὁ Σολομών, ὁ Σαμουὴλ, ὁ Ἐσδρας καὶ οἱ Προφῆται,
καὶ μάλιστα οἱ μεγάλοι Ἡσαΐας, Ἰερεμίας, Ἰεζεκὴλ, καὶ Δανιὴλ. Οἱ ἅγιοι αὐτοὶ
ἄνθρωποι ἔζησαν κατὰ καιροὺς, ἀπὸ τοῦ 1400 μέχρι τοῦ 200 πρὸ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὰ περισσότερα εἶναι γραμμένα
εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑβραίων. Καὶ μόνον ὀλίγα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι γραμμένα
ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Σήμερον ἡμεῖς ἔχομεν ὅλα τὰ βιβλία
τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τὴν γλῶσσαν μας. Διότι ἀπὸ τὸν 3ον καὶ 2ον αἰῶνα
πρὸ Χριστοῦ ἔγινεν ἡ μετάφρασις καὶ τῶν Ἑβραϊκῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν
γλῶσσαν. Ἡ μετάφρασις ἔγινεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου χάριν
τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐγνώριζαν τὴν γλῶσσαν των, παρὰ μόνον
τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα, ἐπειδὴ,
κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔγινεν ἀπὸ ἑβδομήκοντα (Ο') ἢ μᾶλλον ἑβδομήκοντα δύο
ἐρμηνευτὰς (ΟΒ'). Αὐτοὶ ἦσαν Ἑβραῖοι, πὺν ὠμιλοῦσαν καὶ τὴν Ἑβραϊ-
κὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀνάλογα μὲ τὸ περιεχόμενόν των,
λέγονται ἄλλα Ἱστορικά, ἄλλα Διδακτικά καὶ ἄλλα Προφητικά.

Α') Ἱστορικά.—1) Γένεσις, 2) Ἐξοδος, 3) Λευϊτικόν, 4) Ἀριθμοί, 5)
Δευτερονόμιον, 6) Ἱησοῦς τοῦ Ναυῆ, 7) Κριταί, 8) Ρουθ, 9) Βασιλειῶν 4,
10) Παραλειπόμενα, 2, 11) Ἐσδρας 2, 12) Νεεμίας, 13) Τωβίτ, 14) Ἰουδιθ,
15) Ἑσθήρ, 16) Μακκαβαῖοι 3. Ἐν ὧν βιβλία 23.

Β') Διδακτικά.—1) Ἰώβ, 2) Ψαλμοί, 3) Παροιμίαι Σολομῶντος, 4)
Ἐκκλησιαστής, 5) Ἀσμα Ἀσμάτων, 6) Σοφία Σολομῶντος, 7) Σοφία Σει-
ράχ. Ἐν ὧν βιβλία 7.

Γ') Προφητικά.—1) Ὡσηέ, 2) Ἀμώς, 3) Μιχαίας, 4) Ἰωνήλ, 5) Ὀβδιού,
6) Ἰωνᾶς, 7) Ναούμ, 8) Ἀββακούμ, 9) Σοφονίας, 10) Ἀγγαῖος, 11) Ζαχα-
ρίας, 12) Μαλαχίας, 13) Ἡσαΐας, 14) Ἰερεμίας 3, 15) Βαρούχ, 16) Ἰε-
ζεκὴλ, 17) Δανιὴλ. Ἐν ὧν βιβλία 19.

Ἦτοι τὸ ὅλον βιβλία 49.

4. Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Εἴκοσιν ἐπτὰ (27) τεύχη ἢ βιβλία ἀποτελοῦν τὴν Καινὴν Διαθήκην. Αὐτὰ εἶναι γραμμένα ἀπὸ τοὺς Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ ἢ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς ἐκείνων. Σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Ματθαῖος, ὁ Μάρκος, ὁ Λουκᾶς, ὁ Ἰωάννης, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος. Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ εἶναι γραμμένη ἡ γέννησις, ἡ βάπτισις, ἡ διδασκαλία καὶ ὅλον τὸ ἔργον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ τέλος ἡ θυσία του, ἡ ταφή καὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ἀνάληψις του εἰς τοὺς οὐρανούς.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης ὅλα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Λιότι ἡ γλῶσσα αὕτη ἦτο γνωστὴ τότε εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον. Καὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἐμπορίου τὴν ἐγνώριζαν καὶ τὴν ὠμιλοῦσαν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Αἰγύπτιοι κλπ.

Τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀνάλογα μὲ τὸ περιεχόμενόν των, ἄλλα λέγονται Ἱστορικά, ἄλλα Διδακτικά καὶ ἄλλα Προφητικά.

Α') Ἱστορικά εἶναι τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Β') Διδακτικά εἶναι αἱ 14 ἐπιστολαὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ αἱ 7 Καθολικαὶ τῶν ἀποστόλων Ἰακώβου, Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰούδα, καὶ

Γ') Προφητικά ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου.

5. ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑΙ

Λέγονται Εὐαγγέλια τὰ τέσσαρα πρῶτα βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐπεὶ περιέχουν τὴν «εὐ—ἀγγελίαν», δηλαδὴ τὴν καλὴν ἀγγελίαν, τὴν χαρμόσυνον εἰδήσιν, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Σωτὴρ, ὁ Χριστός, ὁ Μεσσίας ὅπως ἔλεγον οἱ Ἰσραηλίται.

Ὁ Χριστός, πὸν τὸν ἐπερίμεναν μὲ ἀγωνίαν καὶ λαχτάραν οἱ ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ Ἑβραῖοι, ἦλθεν ὡς Ἀντρωτής. Ὁ Μεσσίας, πὸν ἐπεσχέθη ὁ Θεός εἰς τοὺς πρωτοπλάστους, εἰς τοὺς πατριάρχας καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας ὅλους, καὶ πὸν ἐκήρυξαν οἱ Προφῆται, ἦλθε διὰ τὴν σῶσιν ὅλους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Καταργεῖ Ἐκεῖνος τὸ κράτος τοῦ Σατανᾶ, καὶ σώζει τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖνοι δὲ ἀπὸ δοῦλοι πὸν ἦσαν τοῦ Σατανᾶ καὶ τῆς ἁμαρτίας, γίνονται τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ κληρονόμοι τῆς βασιλείας Αὐτοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ καλὴ ἀγγελία, τὴν ὁποίαν περιέχουν τὰ Εὐαγγέλια. Καὶ ἐπεὶ ἡ ἀγγελία αὕτη συνεχίζεται εἰς ὅλα τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, διὰ τοῦτο ἐκείνη λέγεται περιληπτικὰ καὶ Εὐαγγέλιον.

Τὰ Εὐαγγέλια εἶναι 4. Τὰ ἔχουν γράφει οἱ Μαθηταὶ καὶ γενικὰ οἱ Ἀποστολοὶ τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ματθαῖος, ὁ Ἰωάννης, ὁ Μάρκος καὶ ὁ Λουκᾶς. Ὁ καθένας μὲ τὸν ἰδικόν του τρόπον, μὲ τὸ ἰδικόν του ὄψος, ὅπως λέγομεν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς ἰδικὰς του πληροφορίας καὶ ἀναμνήσεις. Διὰ τοῦτο λέγονται: Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον, Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον, Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν καὶ Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην.

Α. 'Ο Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος.

'Ο Ματθαῖος εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς Καινῆς Διαθήκης, τοῦ πρώτου Εὐαγγελίου.

'Ο Ματθαῖος εἶναι τέκνον τοῦ 'Αλφαίου. Ἡ οἰκογένειά του ἦτο ἐγκατεστημένη εἰς τὴν πόλιν Καπερναοὺμ τῆς Γαλιλαίας. Ἐκεῖ ὁ Ματθαῖος ἦτο τελώνης. Ἀγόραζε ἀπὸ τὸ Κράτος τῶν Ρωμαίων τοὺς φόρους τοῦ Δημοσίου καὶ κατόπιν τοὺς εἰσέπραττεν ἀπὸ τὸν λαόν, μὲ κάποιο κέρδος, ἐννοεῖται.

'Ο Ματθαῖος ἦτο γνήσιος Ἑβραῖος. Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων γονέων. Τὸ πρῶτον του — τὸ Ἑβραϊκόν — ὄνομα ἦτο Λευῖς. Ἐπειτα ἐπῆρε τὸ Ἑβραϊκόν μὲ Ἑλληνικὴν κατάληξιν ὄνομα Ματθαῖος (=Δωρόθεος).

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Ματθαῖος ἦτο ἀγαθὸς καὶ ὡς τελώνης δίκαιος καὶ φιλόανθρωπος. Εἰσέπραττε δηλαδὴ τοὺς φόρους σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον τοῦ Κράτους καὶ ἀκόμη ἐπλήρωνεν ὁ ἴδιος δι' ὅσους δὲν εἶχαν νὰ πληρώσουν. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριος, ὅταν τὸν εἶδε νὰ κάθεται «παρὰ τὸ τε-

λώνιον» (τὸ τελωνεῖον) ἐκάλεσε αὐτὸν νὰ γίνῃ μαθητὴς του. Καὶ ἐκεῖνος ἀμέσως τὸν ἠκολούθησεν.

Εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του ὁ Ματθαῖος ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός, περὶ τοῦ ὁποῖου ἔχουν γράφει οἱ Προφῆται τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἶναι ὁ λυτρωτής. Τὸ κατὰ Ματθαῖον Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐγράφη πρῶτον εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν καὶ ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, περὶ τὸ ἔτος 65 μ.Χ.

'Ο Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἀπέθανε περὶ τὸ ἔτος 80 μ.Χ. Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ἐορτάζει εἰς τὰς 16 Νοεμβρίου.

Β. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος.

Ὁ Μάρκος ἐγνώρισε καὶ ἤκουσε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἶδε τὰ θαύματα του. Ἀὐτὸς ἐχρημάτισεν ὁμῶς μαθητὴς του, ἐπειδὴ τότε ἦτο μικρὸς εἰς τὴν ἡλικίαν.

Τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του μᾶς εἶναι ἄγνωστον. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστοῦ ἦτο αὐτὸς ὀρφανός. Ἡ μητέρα του ἐλέγετο Μαρία. Ἀυτὴ δὲ ἡ ὁ πατέρας του ἦτο ἀδελφὸς ἐνὸς συνεργάτου τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τοῦ Βαρνάβα ἀπὸ τὴν Κύπρον. Ὁ Μάρκος ἐχρημάτισε βοηθὸς τοῦ Βαρνάβα καὶ τοῦ Παύλου καὶ μάλιστα πνευματικὸν τέκνον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Ἦτο Ἰουδαῖος τὴν καταγωγὴν, καὶ κάτοικος τῆς Ἱερουσαλήμ. Τὸ ὄνομα Μάρκος εἶναι ἐξελληνισμένον Ῥωμαϊκόν. Τὸ Ἑβραϊκὸν του ὀνόμα εἶναι Ἰωάννης. Ὁ Μάρκος ἐγνώριζε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ εἰς αὐτὴν ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του. Εἰς αὐτὸ δὲ ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἔγραψεν περὶ τὸ ἔτος 65 μ.Χ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸ ἔτος 75 μ.Χ. Ἡ μνήμη του τελεῖται τὴν 25 Ἀπριλίον. Ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Κύπρον, τὴν Ῥώμην καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ἐχρημάτισε πρῶτος ἐπίσκοπος.

Εἰς τὴν Ζωγραφικὴν συμβολικὸν ζῶον τοῦ Μάρκου εἶναι ὁ λέων, ἐνῷ τοῦ Ματθαίου ὁ ἄνθρωπος, τοῦ Λουκᾶ ὁ βοῦς, καὶ τοῦ Ἰωάννου ὁ ἀετός. Τὰ σύμβολα αὐτὰ εἶναι ἀνάλογα μὲ τὸ περιεχόμενον κάθε Εὐαγγελίου.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος

Γ. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἦτο ἰατρός τὸ ἐπάγγελμα καὶ κατὰ νεωτέραν παράδοσιν καὶ ζωγράφος. Ἰδικόν του βιβλίον εἶναι καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς

Ἀπὸ τοὺς προλόγους τῶν δύο πρώτων βιβλίων συνάγεται, ὅτι ὁ Λουκᾶς ἦτο προηγουμένως δοῦλος κάποιου, ποὺ ὠνομάζετο Θεόφιλος. Αὐτὸς τὸν εἶχε σπουδάσει Ἱατρικὴν καὶ τοῦ εἶχε δώσει τὴν ἐλευθερίαν του. Καὶ τώρα ὁ Λουκᾶς προσπαθεῖ νὰ τὸν πείσῃ νὰ γίνῃ Χριστιανός. Λύσις ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Ὁ Λουκᾶς ἠκολούθησε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον εἰς τὰ ταξιδιά του. Τὸ Εὐαγγέλιόν του ἔγραψε περὶ τὸ ἔτος 68 μ.Χ. Ἐγνώριζε δὲ καὶ ὠμιλοῦσε πολὺ καλὰ καὶ ἔγραψε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἀπέθανε μὲ μαρτυρικὸν θάνατον εἰς τὰς Θήβας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας τὸν ἑορτάζει τὴν 18 Ὀκτωβρίου.

Ὁ Λουκᾶς ἀπὸ ὅλους τοὺς Εὐαγγελιστάς ἐκτενέστερον τὰ κατὰ τὴν Θεοτόκον. Διὰ τοῦτο λέγεται ὅτι ἦτο καὶ ζωγράφος, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐξωγράφησε τὰς πρώτας εἰκόνας τῆς Παρθένου Μαρίας. Ἔτσι λέγει τὸ γνωστὸν τροπάριον τῆς παρακλήσεως : « Ἀλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν, τῶν μὴ προσκυνούντων τὴν εἰκόνα σου τὴν σεπτὴν, τὴν ἱστοριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ ἱερωτάτου, τὴν ὁδηγήτριαν ».

Δ. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης.

Εἶναι «Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων». Γονεῖς του εἶναι ὁ Ζεβεδαῖος καὶ ἡ Σαλώμη, κάτοικοι τῆς Βηθσαῖδᾶ τῆς Γαλιλαίας, πού εἶναι πατρίδα τοῦ Ἀνδρέου καὶ Πέτρου, υἱῶν τοῦ Ἰωᾶ.

Ὁ Ζεβεδαῖος καὶ Ἰωῆς ἦσαν πλούσιοι ψαράδες τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Καὶ εἶχαν στέλλει τὰ παιδιὰ του νὰ πάρουν θρησκευτικὴν μόρφωσιν εἰς τὸν ἐρημίτην τῆς Ἰουδαίας Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν. Ἐκεῖ αὐτοὶ ἐγνώρισαν τὸν Μεσσίαν, τὸν Χριστόν, καὶ τὸν ἠκολούθησαν.

Ὁ Ἰωάννης ἦτο ὁ περισσότερον ἀγαπητὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδειξε μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὸ θεῖον Διδάσκαλον. Λέγεται ὅτι ἦτο καὶ συγγενὴς του. Ἡ Σαλώμη ἦτο συγγενὴς τῆς Θεοτόκου.

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς οὐρανούς ὁ Ἰωάννης ἐκήρυξεν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Πολλὰ χρόνια ἔμεινεν εἰς τὴν Ἐφεσον.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Δομιτιανοῦ ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτιμον, ὅπου εἶδε καὶ ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν, τὸ τελευταῖον καὶ μόνον προφητικὸν βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ἐπειτα ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν Ἐφεσον, ὅπου ἀπέθανεν εἰς μεγάλην ἡλικίαν 100 καὶ πλέον ἐτῶν, τὸ ἔτος 101 μ.Χ. Ἡ μνήμη του τελεῖται τὴν 26 Σεπτεμβρίου, καὶ τὴν 8 Μαΐου.

Τὸ Εὐαγγέλιόν του τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν περὶ τὸ ἔτος 90 μ.Χ. Εἰς αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Αἱ Περικοπαὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας χρησιμοποιούμενον λειτουργικὸν βιβλίον **ΙΕΡΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ** ἀρχίζουν ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ὡς γνωστόν. Ἡμεῖς ὁμῶς ἐδῶ ἀρχίζομεν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, διότι τοῦτο — καὶ πολὺ ὀρθῶς — ὀρίζει ἡ σχετικὴ προκήρυξις τοῦ Σοῦ Ὑπουργείου, ἐπειδὴ ὁ μὴν οὗτος εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ σχολικοῦ ἔτους καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Σεπτεμβρίου θεωρεῖ πρῶτην τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἥτοι πρωτοχρονιάν.

Κάνομεν δὲ ἀρχὴν ἀπὸ τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ἡ ὁποία εἶναι δυνατόν νὰ συμπέσῃ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἡμέρας 7 — 13 Σεπτεμβρίου, καὶ ὅχι μὲ τὴν IB' Ματθαίου, ἐπειδὴ ἡ Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως εἶναι σταθερά, ἡ δὲ IB' Ματθαίου δὲν συμπίπτει πάντοτε ἡ αὐτή, ἀλλὰ ἐναλλάσσεται ἄλλοτε μὲ τὴν I' καὶ τὴν IA' καὶ ἄλλοτε μὲ τὴν IG' Ματθαίου μέσα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου (1—7).

Τὰς περιπτώσεις αὐτὰς βλέπει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὰ σχετικὰ Π α ς χ ἁ λ ι α, τὰ προσηρτημένα εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου, τὰς δὲ περικοπὰς τῶν I', IA', IB' καὶ IG' Ματθαίου εἰς τὴν σειρὰν τῶν Εὐαγγελίων τοῦ Ματθαίου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ - ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ

ΣΤΑΥΡΟΥ. 7—13 Σεπτεμβρίου.

(Ίωάν. κεφ. Γ' στίχ. 13 17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν¹⁾ εἰς τὸν οὐρανόν, εἰμὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς²⁾, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου³⁾ ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε⁴⁾ τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλῃται⁵⁾, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν⁶⁾, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλῃται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κολήῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν = κανεὶς ὡς ἄνθρωπος δὲν ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν. — 2) εἰ μὴ ὁ καταβάς = ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος διαμένει εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τώρα ἔχει καταβῆ εἰς τὴν γῆν. Ἐδῶ ὁ Κύριος διδάσκει τὸν Νικόδημον. Αὐτὸς ἦλθεν ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ συνήντησε τὸν Ἰησοῦν. "Ἦθελε νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἀπλὸς προφῆτης ἢ εἶναι ὁ Μεσσίας. 3) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = ὁ ἄνθρωπος. "Ἐτσι ὀνομάζει ὁ Κύριος τακτικὰ τὸν ἑαυτὸν του, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι δὲν εἶναι Θεὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ τέλειος ἄνθρωπος. — 4) καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε = ὅπως ὁ Μωϋσῆς ὕψωσεν εἰς τὴν ἐρήμον τὸν χάλκινον ὄφιν, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς θὰ ὕψωθῇ (σταυρωθῇ), ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. — 5) μὴ ἀπόλῃται = νὰ μὴ χάνεται, νὰ μὴ χαθῇ ἢ καταστραφῇ. — 6) ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον = ἐχάρισεν εἰς τὸν κόσμον, τοὺς ἀνθρώπους, τὸν ἐλευθέρου χάρον τῶν ἀνθρώπων.

Ἐδῶ ὁμιλεῖ ὁ Κύριος. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται γύρω ἀπὸ μίαν ἐρώτησιν τοῦ Φαρισαίου Νικοδήμου, ποῦ ἦτο ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Κύριος ἐδίδασκεν, ὅτι διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, πρέπει νὰ ἀναγεννηθῇ διὰ τοῦ βαπτίσματος, νὰ γεννηθῇ ἄνωθεν. Καὶ ὁ Νικόδημος τὸν ἐρωτᾷ. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ τοῦτο;

Ὁ Ἰησοῦς ἀπαντᾷ καὶ τοῦ λέγει: Σᾶς ἐδίδαξα τὰ ἐπίγεια καὶ δὲν ἐπιστεύσατε. Ἐπόμενον ἄρα εἶναι νὰ μὴ πιστεύσετε καὶ εἰς τὰ οὐράνια. Καὶ ὅμως ἀπὸ ἐμένα θὰ μάθετε τὰ οὐράνια. Διότι κανένας ἄνθρωπος δὲν ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ μάθῃ καὶ σᾶς διδάξῃ τὰ οὐράνια, παρὰ μόνον ἐγώ, ὁ ὁποῖος κατέβηκα ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔγινα υἱὸς ἀνθρώπου—τῆς παρθένου Μαρίας—δηλαδὴ τέλειος ἄνθρωπος. Ἐγὼ ποῦ ὡς Θεὸς πάντοτε εὐρίσκομαι εἰς τὸν οὐρανόν—πανταχοῦ παρών. Σᾶς φανερώνω δὲ ἀκόμη καὶ τοῦτο: Ὅτι καθὼς ὁ Μωϋσῆς ὕψωσεν εἰς τὴν ἔρημον τὸν χαλκοῦν ὄφιν, διὰ νὰ σώζωνται οἱ Ἰσραηλῖται ἀπὸ τὰ θανατηφόρα δαγκώματα τῶν φαρμακερῶν ὄφεων, ἔτσι καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν Γολγοθᾶν καὶ νὰ θυσιασθῇ, ὥστε κάθε ἄνθρωπος, ποῦ μὲ πίστιν ἀτενίζει εἰς αὐτόν, νὰ μὴ χάνεται, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ αἰώνιον ζωὴν. Διότι τόσον πολὺ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε ἐθυσίασε τὸν Υἱόν του τὸν μονογενῆ χάριν αὐτῶν, ἵνα κάθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς αὐτόν, μὴ χάνεται, ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Διότι ὁ Θεὸς δὲν ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Υἱόν του διὰ νὰ καταδικάσῃ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὰς ἁμαρτίας των εἰς αἰώνιον θάνατον, ἀλλὰ διὰ νὰ σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

Αὕτῃ εἶναι ἡ σημασία τῆς θυσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπάνω εἰς τὸν τίμιον Σταυρόν. Εἰς τὸ ἐξῆς δὲ κάθε ἄνθρωπος πληγωμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἂν ἀποβλέψῃ εἰς τὸν σταυρωθέντα Χριστόν, σώζεται, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Ἰσραηλίτης, ὁ δαγκωμένος ἀπὸ τὰ φαρμακερὰ φίδια τῆς ἐρήμου (Ἀριθ. ΚΒ').

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΓΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (15—21 Σεπτεμβρίου)

(Μάρκου κεφ. Η' στίχ. 34—31)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν¹⁾, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν²⁾ καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ³⁾ καὶ ἀκολουθείτω μοι⁴⁾. Ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σω-

σαι, ἀπολέσει αὐτήν⁵⁾. "Ὁς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἑμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσῃ ἄνθρωπον⁶⁾, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;⁷⁾ ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα⁸⁾ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; "Ὁς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με⁹⁾ καὶ τοὺς ἑμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν¹⁰⁾, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων¹¹⁾, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου¹²⁾, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) "Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν = ὅστις θέλει νὰ με ἀκολουθήσῃ, νὰ γίγῃ μαθητὴς μου.— 2) ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν = πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτόν του, τὸν ἐγωϊσμόν του.— 3) ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ = ἄς σηκώσῃ τὸν σταυρὸν του, δηλαδὴ ἄς ὑπομείνῃ τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου τούτου.— 4) ἀκολουθεῖτω μοι = καὶ νὰ γίγῃ ἀκόλουθος, ὁπαδός μου.— 5) ἀπολέσει = θὰ χάσῃ αὐτήν. "Ὅστις δηλαδὴ δὲν θυσιάζει εἰς τὸν παρόντα κόσμον τὴν ζωὴν του χάριν τοῦ Χριστοῦ, θὰ χάσῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς μελλούσης ζωῆς.— 6) τί γὰρ ὠφελήσῃ = τί θὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ ὅλον τὸν κόσμον, ὅλα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ.— 7) καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν = καὶ χάσῃ τὴν ψυχὴν του, ἣ ὑποία εἶναι ἀνώτερη ἀπ' ὅλα τὰ ὕλικά ἀγαθὰ.— 8) ἀντάλλαγμα = ἀνταλλαγή, ἰσότημον μὲ τὴν ψυχὴν οὐδέν.— 9) ὥς ἂν ἐπαισχυνθῇ = ὅστις μὲ ἀρνηθῇ εἰς τὸν κόσμον.— 1) ὁ υἱὸς ἐπαισχυνθήσεται = θὰ τὸν ἀρνηθῇ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς του ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.— 11) ὧδε ἐστηκότων = οἵτινες στέκονται ἐδῶ καὶ ἀκούουν.— 12) οὐ μὴ γεύσονται θανάτου = δὲν θὰ ἀποθάνουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εἶχε προηγουμένως εἶπει εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι θὰ πάθῃ πολλὰ καὶ ὅτι θὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ θὰ θανατωθῇ, ἀλλὰ τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστῇ. Ὁ Πέτρος ὅμως μὲ τὴν θερμὴν του ἀγάπην πρὸς τὸν Κύριον δὲν ᾔθελε νὰ ἀκούῃ διὰ τέτοια πράγματα. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοὺς εἶπεν: "Ὅποιος θέλει ἀπὸ σᾶς νὰ εἶναι μαθητὴς μου, πρέπει νὰ δεῖξῃ αὐταπάρνησιν, ὅπως ἐγώ. Νὰ σηκώσῃ τὸν σταυρὸν του, καὶ νὰ με ἀκολουθήσῃ. Δηλαδὴ νὰ ἀρῇ τὴν ἀπόφασιν, ὅτι πρέπει καὶ τὴν ζωὴν του ἀκόμη, ἂν εἶναι ἀνάγκη, νὰ θυσιάσῃ γιὰ μένα. Διότι ὅποιος θέλει νὰ καλοπερνᾷ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ ἀδιαφορῇ διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν, αὐτὸς θὰ χάσῃ τὴν ψυχὴν του. "Ὅποιος ὅμως θυσιάσῃ τὰ πρόσκαιρα

ἀγαθὰ τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ ἀφοσιωθῇ μὲ ζῆλον εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, αὐτὸς θὰ σώσει τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

Αὐτὴ ἡ σωτηρία εἶναι ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν ἐδῶ ζωὴν. Εἶναι ζωὴ αἰώνιος καὶ εὐτυχής. Καὶ ἀξίζει νὰ θυσιάσῃ κανεὶς τὴν πρόσκαιρον ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν του διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ἐκείνης ζωῆς. Διότι τί θὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ ὅλον τὸν κόσμον καὶ χάσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ἡ τί εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς του;

Ὅποιος λοιπὸν ἐντρέπεται νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ὁπαδός μου καὶ ἀρνεῖται ἐμὲ καὶ τὴν διδασκαλίαν μου (τὸ Εὐαγγέλιόν μου) εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον τὸν ἁμαρτωλόν, θὰ τὸν ἀρνηθῶ καὶ ἐγώ, ὅταν θὰ ἔλθω μὲ τοὺς ἁγίους ἁγγέλους, φέρων τὴν δόξαν τοῦ Πατρὸς, διὰ νὰ κρίνω ζῶντας καὶ νεκρούς. Καὶ ἐπρόσθεσεν: Σὰς λέγω μὲ πᾶσαν ἀλήθειαν, ὅτι μερικοὶ ἀπὸ σᾶς ποὺ στέκεσθε ἐδῶ καὶ μὲ ἀκούετε, δὲν θὰ πεθάνετε, πρὶν ἰδῆτε τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ νὰ ἔρχεται μὲ ὑπεράνθρωπον δύναμιν.

Ὁ Θεάνθρωπος ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τρία τινὰ διὰ νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ βαδίζωμεν τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν οὐρανίαν ζωὴν: πρῶτον νὰ ἀρνηθῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας, δεῦτερον νὰ ἄρωμεν τὸν σταυρὸν μας καὶ τρίτον νὰ ἀκολουθήσωμεν αὐτόν.

α) Αὐταπάρνησιν λέγων, ἐννοεῖ νὰ ἀποβάλωμεν τὰς κακὰς ἐπιθυμίας, τοὺς ἄφρονες διαλογισμούς, τὰ ὀλέθρια πάθη, καὶ νὰ ἐκδιώξωμεν τὴν φιλαυτίαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Τότε θὰ λατρεύωμεν τὸν Θεόν ἐκ βάθους καρδίας καὶ τὸν πλησίον θὰ ἀγαπήσωμεν ὡς τὸν ἑαυτὸν μας, καὶ χριστιανοπρεπῶς θὰ ζήσωμεν.

β) Νὰ ἄρωμεν τὸν σταυρὸν, δηλαδὴ νὰ ἀπονεκρώσωμεν τὰ ὀλέθρια πάθη μας, νὰ ὀπλισθῶμεν διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ὑποταγῆς, νὰ ὑποφέρωμεν ἀγογγύστως τὰ βάσανα τοῦ κόσμου, καὶ τέλος νὰ εἴμεθα ἑτοιμοὶ νὰ θυσιάσωμεν καὶ νὰ ὑποστῶμεν καὶ αὐτὸν τὸν μαρτυρικὸν θάνατον χάριν αὐτοῦ. Καὶ

γ) Νὰ ἀκολουθήσωμεν Αὐτόν, δηλαδὴ νὰ μιμηθῶμεν τὸν Θεὸν βίον Του, νὰ ἐκτελῶμεν τὰς θείας Του ἐντολὰς, νὰ ἀσπασθῶμεν τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ νὰ μελετῶμεν τὰς ἀληθείας τῆς Θρησκείας Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(ΛΟΥΚΑ, ΚΕΦ. Ε' ΣΤΙΧ. 1-11)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τὸ καρὸν ἐκεῖνον ἔστις ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα ἑκπὰ τὴν λίμνην. Οἱ δὲ ἦσαν λιεῖς²⁾ ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα³⁾. Ἐμβὰς δὲ

εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν⁴⁾ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα⁵⁾. Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε⁶⁾ τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρην⁷⁾. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ. Ἐπιστάτα⁸⁾, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν⁹⁾, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον¹⁰⁾. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν¹¹⁾ πλῆθος ἰχθύων πολὺ¹²⁾. διερρήγγυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν¹³⁾. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ¹⁴⁾ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον καὶ ἐπλησαν¹⁵⁾ ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων¹⁶⁾. Ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνηρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε¹⁷⁾. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ἧ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινῶν¹⁸⁾ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ¹⁹⁾ ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν²⁰⁾. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Δύο πλοῖα ἐστῶτα = νὰ εἶναι ἀραγμένα πλησίον τῆς ὄχτης.—
 2) ἀποβάντες = ἀφοῦ ἐβγήκαν ἐξω.— 3) ἐμβάς = ἀφοῦ μπήκε μέσα.—
 4) ἠρώτησεν αὐτὸν ἐπαναγαγεῖν = παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἀπομακρύνῃ ὀλίγον ἀπὸ τῆς ξηρᾶς (ἵνα διδάσκῃ ἐλευθέρως).— 5) ἐπανάγαγε εἰς βάθος = φέρε (Πέτρε) τὸ πλοῖον εἰς βαθὺ μέρος.— 6) χαλάσατε = ρίψατε (ναῦται) τὰ δίκτυα διὰ τὸ ψάρεμα.— 7) εἰς ἄγρην = διὰ ψάρεμα.— 8) ἐπιστάτα = διδάσκαλε.— 9) ἐπὶ τῷ ῥήματί σου = ἀκολουθῶν τὸν λόγον σου, μὲ τὴν ὑπόδειξίν σου.— 10) τοῦτο ποιήσαντες = ἀφοῦ ἔκαμαν αὐτό.— 11) συνέκλεισαν = ἐπίασαν.— 12) διερρήγγυτο = ἕνεκα τῶν πολλῶν ἰχθύων ἐσχίζετο, ἐκινδύνευε νὰ σχισθῇ.— 13) καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις = προσεκάλεσαν μὲ νεύματα τοὺς συντρόφους των.— 14) ἐπλησαν = ἐγέμισαν (καὶ τὰ δύο πλοῖα).— 15) ἐξελθε = Ὁ Πέτρος παρακαλεῖ τὸν Χριστὸν νὰ ἀπομακρυνθῇ, ἀναγνωρίζων τὴν ἐνέργειαν θείας δυνάμεως.— 16) ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων = ἐπεὶ ἐπίασαν πολλὰ ψάρια.— 17) κοινῶν = σύντροφοι.— 18) ἔσῃ ζωγρῶν = ἀπὸ τοῦδε θὰ ἀλιεύῃς ἀνθρώπους (διὰ τοῦ κηρύγματος).— 19) καταγαγόντες = ἀφοῦ ἔσυραν (τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν).—

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Σίμων ἡ Πέτρος, παιδιὰ τοῦ Ἰωανᾶ, καὶ ὁ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, παιδιὰ

τοῦ Ζεβεδαίου, ἔχουν γνωρίσει ἀπὸ τὸν Πρόδρομον Ἰωάννην τὸν Κύριον, ἀλλὰ ἀκόμη δὲν τὸν ἀκολουθοῦν ὡς μαθηταί του. Ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται ὡς ψαράδες εἰς τὴν λίμνην τῆς Γενησαρέτ, ὅταν μίαν ἡμέραν τὸν βλέπουν εἰς τὴν παραλίαν νὰ στέκη καὶ νὰ διδάσκη τὸν λαόν.

Ἐκεῖνην λοιπὸν τὴν ἡμέραν εἶδεν ὁ Κύριος εἰς τὴν λίμνην δύο ἀλιευτικὰ πλοῖα ἀγκυροβολημένα (τὸ ἓνα τοῦ Ἰωνᾶ καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Ζεβεδαίου). Οἱ ψαράδες τῶν εἶχαν βγῆ εἰς τὴν ξηράν καὶ ἐξέπλεναν τὰ δίχτυα. Καὶ τότε ἐμπῆκεν ὁ Κύριος μέσα εἰς ἓνα ἀπὸ αὐτά, ποῦ ἦτο τοῦ Σίμωνος, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀπομακρύνῃ λιγάκι τὸ πλοῖο ἀπὸ τὴν ξηράν. Καὶ ἀφοῦ ἐκάθισεν, ἤρχισε νὰ διδάσκη ἀπὸ τὸ πλοῖον τὸν λαόν.

Ὅταν ἐτελείωσε τὴν διδασχὴν εἶπεν εἰς τὸν Σίμονα ὁ Κύριος· Ὁδήγησε τὸ πλοῖο πρὸς τὰ μέσα, καὶ ρίχτε τὰ δίχτυα σας εἰς τὰ βαθεῖά. Τότε ἀποκρίθηκε ὁ Σίμων καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· Κύριε ὅλη τὴ νύχτα ἐψαρεύαμε καὶ δὲν ἐπιάσαμε τίποτε, ἐπειδὴ ὁμοῦς τὸ λὲς ἐσύ, θὰ τὰ ξαναρίζω.

Καὶ μόλις ἔρριξαν τὰ δίχτυα, ἐπιασαν πάρα πολλὰ ψάρια. Τόσα πολλὰ, ὥστε νὰ σχίζεται τὸ δίχτυ ἀπὸ τὸ βάρος. Καὶ ἐφώναξαν τοὺς ψαράδες καὶ τοῦ ἄλλου πλοίου νὰ ἔλθουν νὰ τοὺς βοηθήσουν. Ἐκεῖνοι δὲ ἦλθαν καὶ ἐγέμισαν καὶ τὰ δύο πλοῖα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ βυθίζονται ἀρκετὰ αὐτὰ εἰς τὸ νερό. Αὐτὸ μόλις τὸ εἶδεν ὁ Πέτρος ἢ Σίμων ἐγονάτισε ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ τοῦ εἶπε· Ἐβγα ἀπὸ τὸ πλοῖον μου, Κύριε, διότι ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός.

Καὶ αὐτὸ τὸ εἶπεν ὁ Πέτρος, διότι τὸν κατέλαβε θαυμασμὸς καὶ αὐτὸν καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους, ποῦ ἦσαν μαζὶ του, ἐπειδὴ ἐπιασαν τόσα πολλὰ ψάρια. Ὁμοίως θαυμασμὸς κατέλαβε καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὁμότεχνοι μὲ τὸν Σίμονα. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβᾶσαι. Ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ψαρεύῃς ἀνθρώπους. Καὶ ἐκεῖνοι, ἀφοῦ ὠδήγησαν τὰ πλοῖα εἰς τὴν παραλίαν, ἄφησαν ὅλα ἐκεῖ καὶ ἀκολούθησαν αὐτόν. Καὶ ὁ Πέτρος δηλ. καὶ ὁ Ἀνδρέας καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΣΤ', στίχ. 31—36)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος· Καθὼς θέλετε ¹⁾, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε ²⁾ τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ

γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῇτε ³⁾ τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἂν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ⁴⁾ ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουνσιν, ἵνα ἀπολάβωσι ⁵⁾ τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ⁶⁾ ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ⁷⁾ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου ⁸⁾, ὅτι αὐτὸς χρηστός ⁹⁾ ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀγαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες ¹⁰⁾ καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Καθὼς θέλετε** = ὅπως θέλετε. — 2) **καὶ εἰ ἀγαπᾶτε ποία ὑμῖν χάρις** = καὶ ἂν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία χάρις σᾶς ὀφείλεται; Οὐδεμία χάρις, διότι ἡ ἀγάπη αὐτὴ δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ ἀνταμοιβή. — 3) **ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας** = ἐὰν κάνετε καλὸ εἰς ἐκείνους πού σᾶς ὀφελοῦν. — 4) **παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν** = ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλπίζετε νὰ λάβετε τὸ κεφάλαιον καὶ τὸν νόμιμον τόκον. — 5) **ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα** = ἵνα λάβουν ὀπίσω τὸ δανεισθὲν ποσόν. — 6) **μηδὲν ἀπελπίζοντες** = χωρὶς νὰ ἀπελπίζεσθε. — 7) **ἔσται** = θὰ εἶναι. — 8) **υἱοὶ τοῦ Ὑψίστου** = παῖδιὰ τοῦ Θεοῦ. — 9) **ὅτι χρηστός** = εὐσπλαγχνός. — Οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἐξομοιοῦνται μὲ τὸν Θεόν καὶ γίνονται τέκνα αὐτοῦ. — 10) **οἰκτίρμονες** = ἐλεήμονες, ὅπως ὁ Πατὴρ ὑμῶν εἶναι οἰκτίρμων, ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ πολὺ ὀλίγα λόγια συνοψίζει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν τὸν τρόπον τῆς συμπεριφορᾶς μας πρὸς τὸν πλησίον καὶ λέγει:

Ὅπως θέλετε νὰ κάμουν σὲ σᾶς οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι καὶ σεῖς νὰ κάμετε πρὸς αὐτούς. Διότι ἂν ἀγαπᾶτε μόνον ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι σᾶς ἀγαποῦν, τί περισσότερον, ἄξιον ἀμοιβῆς, κάμετε; Διότι καὶ οἱ κακοὶ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἄπιστοι ἀγαποῦν ἐκείνους μόνον, πού τοὺς ἀγαποῦν. Καὶ ἐὰν κάμετε τὸ καλὸ μόνον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸ ἴδιον κάνουν σὲ σᾶς, τί περισσότερον, ἄξιον ἀμοιβῆς καὶ εὐγνωμοσύνης, κάμετε; Διότι τὸ ἴδιον κάμουν καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι. Καὶ ἐὰν δανείζετε ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλπίζετε ὅτι θὰ λάβετε πίσω τὰ δανεικά, τί περισσότερον, ἄξιον ἀμοιβῆς ἀπὸ τὸν Θεόν, κάνετε; Διότι καὶ οἱ ἄπιστοι δανείζουν τοὺς ὁμοίους των, διὰ νὰ μὴ διαφέρουν μεταξύ των. Διὰ τοῦτο ἐγὼ σᾶς λέγω: Ἀγαπᾶτε καὶ τοὺς ἐχθρούς σας,

καὶ κάμετε τὸ καλὸ καὶ πρὸς αὐτούς, καὶ δανείζετε καὶ αὐτούς, ἂν καὶ δὲν ἐλπίζετε νὰ σᾶς ἐπιστρέψουν τὰ δανεικά, καὶ τότε ἡ ἀμοιβή σας ἀπὸ τὸν Θεὸν θὰ εἶναι μεγάλη. Ἔτσι θὰ εἴσθε τέκνα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, διότι αὐτὸς εἶναι ἀγαθὸς καὶ πρὸς τοὺς ἀχαρίστους καὶ πρὸς τοὺς πονηροὺς. Καὶ σεῖς λοιπὸν νὰ προσπαθῇτε νὰ γίνεσθε ἐλεήμονες καὶ εὐσπλαγχνικοὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς ἐλεήμων καὶ εὐσπλαγχνικὸς πρὸς ὅλους εἶναι καὶ ὁ Πατὴρ σας ὁ οὐράνιος.

Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι νὰ φέρονται πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅπως θέλουν νὰ φέρονται οἱ ἄλλοι πρὸς αὐτούς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. Ζ', στίχ. 11—16)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναὶν¹⁾ καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ²⁾ αὐτοῦ ἱκανοί³⁾, καὶ ὄχλος πολὺς. Ὡς δὲ ἤγγισε⁴⁾ τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο⁵⁾ τεθνηκώς⁶⁾, υἱὸς μονογενῆς⁷⁾ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ αὕτη ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς⁸⁾ σὺν αὐτῇ· Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, εὐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ⁹⁾ καὶ εἶπε· Μὴ κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ¹⁰⁾, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν¹¹⁾ καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι¹²⁾. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν¹³⁾, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβε δὲ φόβος πάντας¹⁴⁾, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγγήγερται ἐν ἡμῖν¹⁵⁾, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο¹⁶⁾ ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) **Ναὶν** = μικρὰ πόλις κειμένη Ν. Α. τῆς Ναζαρέτ. Τώρα εἶναι μικρὸν χωρίον.— 2) **οἱ μαθηταί** = εἰς εὐρυτέραν σημασίαν καὶ ὅχι οἱ 12 μόνον.— 3) **ἱκανοί** = ἀρκετοί.— 4) **ἤγγισε** = ἐπλησίασεν.— 5) **ἐξεκομίζετο** = ἐκηδεύετο. Τὰ νεκροταφεῖα ἦσαν πάντοτε ἔξω ἀπὸ τὰς πόλεις.— 6) **τεθνηκώς** = πεθαμένος.— 7) **υἱὸς μονογενῆς** = μόνος, μονάκριβος υἱός.— 8) **ὄχλος πολὺς** = λαὸς πολὺς ἠκολούθει τὴν κηδεῖαν, ἐνεκα τῆς συμπαθείας πρὸς τὴν δυστυχῆ χήραν.— 9) **εὐσπλαγχνίσθη** = ἐλυπήθη τὴν κλαίουσαν χήραν.— 10) **ἤψατο τῆς σοροῦ** = ἤγγισε τὸ φέρετρον, πού ἦταν ὁ νεκρός.— 11) **ἔστησαν** = ἐσταμάτησαν.— 12) **ἐγέρθητι** = σήκω ἐπάνω.— 13) **καὶ ἤρξατο λαλεῖν** = ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὁ ἀναστάς, καὶ ἔτσι δὲν

ὕπῃρχεν οὔτε ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία.— 14) ἔλαβε φόβος πάντας = κατέλαβεν ὅλους τοὺς παρόντας φόβος, διότι διὰ τῆς ἀναστάσεως ἐφανερώθη ἡ θεία δύναμις καὶ ἡ παντοδυναμία τοῦ Χριστοῦ.— 15) ἐγγήγερται = ἔχει ἐγερθῆ, φανερωθῆ.— 16) ἐπεσκέψατο = ἐπεσκέφθη, ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου μᾶς διηγεῖται τὸ θαῦμα, ποῦ ἔκκαμεν ὁ Κύριος εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Ναὺν.

Ὅπως εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν ὁ Κύριος, ἀκολουθούμενος ἀπὸ πολὺ πλῆθος λαοῦ, ἔτυχε νὰ συναντήσῃ μίαν κηδεῖαν. Μία πτωχὴ γῆρα ἐκίδευσεν τὸ μονάκριβο παιδί της. Δὲν εἶχεν ἄλλο. Αὐτὸ ἦτο ἡ μόνη της παρηγοριά. Διὰ τοῦτο ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα.

Τὴν εἶδεν ὁ Κύριος καὶ τὴν εὐσπλαγχνίσθη. Διέταξε νὰ σταματήσουν οἱ κρατοῦντες τὸ φέρετρον. Ἐπλησίασε. Ἐπίασε τὸ κρῖον χέρι τοῦ νεκροῦ καὶ εἶπε· Παιδί μου, σῆκω. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἄρχισε νὰ ὁμιλῇ. Τὸν ἐπῆρε τότε καὶ τὸν ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του. Μεγάλην χαρὰν ἔδοκίμασε τότε ἡ μητέρα, ἐνῶ τὸ πλῆθος ἐθαύμαζε καὶ ἔλεγεν· "Ὅτι προφήτης μέγας εἶναι αὐτός. Καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεσκέφθη τὸν λαόν του.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ φανερώνει τὴν φιλάνθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ. Φανερώνει ἀκόμη καὶ τὴν παντοδυναμίαν του. Εἶναι αὐτός ὁ παντοκράτωρ Θεός. Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Ἀγ. Πατέρων Ζ' Οἰκ. Συνόδου. 11-17 Ὀκτωβρίου.

(Λουκᾶ κεφ. Η', στίχ. 5—15)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων¹⁾ τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν²⁾ αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν³⁾ καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν⁴⁾ καὶ φυνὲν ἐξηράνθη⁵⁾, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα⁶⁾. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφνεῖσαι⁷⁾ αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν⁸⁾ αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν⁹⁾ καὶ φυνὲν¹⁰⁾ ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

Ἐπρωτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τίς εἴη
 11) ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια 12) τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς 13), ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν 14). Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ 15): Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει 16) τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον. Καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν 17) πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται 18). Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι, συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι 19). Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ οὗτοί εἰσιν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ 20) ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι 21) καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ 22). Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὁ σπείρων = ὁ γεωργὸς ποὺ σπαίρνει τοὺς ἀγρούς.— 2) καὶ ἐν τῷ σπείρειν = ἐνῷ ἔσπερνε τὸν σπῆρον.— 3) ὁ μὲν... παρὰ τὴν ὁδὸν = ἄλλο μὲν σπέρμα ἔπεσε πλησίον τῆς ὁδοῦ.— 4) ἕτερον ἐπὶ τὴν πέτραν = ἄλλο δὲ ἔπεσεν εἰς μέρος πετρῶδες.— 5) καὶ φυὲν ἐξηράνθη = καὶ ἀφοῦ ἐφύτρωσεν, ἐξηράνθη.— 6) διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱμάδα = διότι δὲν εἶχεν δύναμιν νὰ τραφῇ.— 7) συμφυεῖσαι = ἐπίσης ἐφύτρωσαν μαζί.— 8) ἀπέπνιξαν = τὸ ἐπνίξαν, διότι αἱ ἔκανθαι ἡμετέδιδξαν τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα.— 9) ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν = εἰς τὴν γόνιμον καὶ εὐφορον, σὲ καλὸ τόπο.— 10) καὶ φυὲν = καὶ ἀφοῦ ἐφύτρωσεν, ἔκαμεν 100 φορὰς περισσύτερον.— 11) τίς εἴη ἡ παραβολὴ = τί φανερώνει ἡ παραβολή.— 12) ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια = εἰς ὑμᾶς τοὺς μαθητάς μου ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις νὰ ἐννοεῖτε τὰ μυστήρια.— 13) ἐν παραβολαῖς = οἱ ἄλλοι νὰ τὰ ἐννοοῦν διὰ παραβολῶν.— 14) καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν = ἂν καὶ ἀκούουν, δὲν ἐννοοῦν τὸν λόγον, τὴν ἐννοίαν, τὴν ἀλληγορικὴν σημασίαν τῆς παραβολῆς.— 15) ἔστι δὲ αὕτη = ἐξηγεῖται δὲ αὕτη.— 16) αἶρει = σηκώνει, παίρνει.— 17) πρὸς καιρὸν = προσωρινῶς (πιστεύουσιν). 18) ἀφίστανται = ἀπαμαχρύνονται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.— 19) οὐ τελεσφοροῦσι = δὲν καρποφοροῦν ἕνεκα τῶν μεριμνῶν.— 20) καλῇ καὶ ἀγαθῇ = ἡθικῶς καὶ πνευματικῶς ἀνεπτυγμένη.— 21) κατέχουσι = κρατοῦν καλῶς.— 22) ἐν ὑπομονῇ = με ὑπομονήν. Ἡ ὑπομονὴ εἶναι διὰ τὴν πίστιν πολὺ ἀναγκαία.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τακτικὰ ἐδίδασκεν ὁ Κύριος τὸν λαὸν καὶ τοὺς μαθητάς του μετὰ παραβολάς: δηλαδὴ μετὰ μικρὰς διηγήσεις διαφόρων πράξεων

πού συμβαίνουν ἢ δύνανται νὰ συμβοῦν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸν καθημερινὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διηγήσεις αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουν πάντοτε ἓνα ἠθικὸν δίδαγμα. Διὰ τῶν διηγήσεων αὐτῶν ὁ Κύριος ἀποκαλύπτει πνευματικὰς ἀληθείας. Εἶπεν (λοιπὸν κάποτε) ὁ Κύριος τὴν ἐξῆς παραβολὴν:

Ἐβγῆκεν ὁ γεωργὸς διὰ νὰ σπείρῃ τὸν σπόρον εἰς τὸν ἀγρὸν του. Καὶ ἐνῶ ἔσπερνε τὸ σιτάρι, ἄλλο μὲν ἔπεσεν εἰς τὸ μονοπάτι καὶ καταπατήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ πουλιά τὸ ἔφαγαν· ἄλλο δὲ ἔπεσεν εἰς τὶς πέτρες καὶ ἐφύτρωσεν, ἀλλὰ γρήγορα ἐξεράθηκεν, ἐπειδὴ δὲν εἶχε ρίζες βαθεῖς· καὶ ἄλλο ἔπεσε μέσα εἰς τὰ ἀγκάθια, ὅπου τὰ ἀγκάθια γρήγορα ἐμεγάλωσαν καὶ τὸ ἐπνίξαν· καὶ ἄλλο τέλος ἔπεσεν εἰς εὐφορον μέρος, καὶ ἐφύτρωσε καὶ ἔκανε καρπὸν τὸ ἓνα ἑκάτὸ κλπ.

Ὁ κόσμος καὶ οἱ μαθηταί του, πού ἀκούσαν αὐτὴν τὴν παραβολήν, δὲν ἐκατάλαβαν τὴν σημασίαν της. Διὰ τοῦτο οἱ μαθηταί του τὸν ἠρώτησαν ἰδιαιτέρως, λέγοντες· Τί σημαίνει αὕτῃ ἡ παραβολή, Κύριε;

Καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησε· Σὲ σᾶς, πού εἰσθε μαθηταί μου, ἔχει δοθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν ἡ χάρις νὰ γνωρίζετε ἀπ' εὐθείας τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Εἰς τοὺς ἄλλους ὅμως, δηλ. τοὺς ἀπίστους, τοὺς μὴ χριστιανούς, ὅχι, παρὰ μόνον μὲ παραβολὰς καὶ μὲ ἀλληγορίας, ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Ἡσαΐα, ὅτι «ἐνῶ ἔχουν μάτια, δὲν βλέπουν, καὶ ἐνῶ ἔχουν αὐτιά, δὲν καταλαβαίνουν». Ἐνῶ δηλαδή οἱ ἄπιστοι βλέπουν τὰ θαύματά μου καὶ ἀκούουν τὴν διδασκαλίαν μου, μένουν μὲ τὴν ἀπιστίαν των. (Ἡσαΐου κεφ. ΣΤ' 9).

Λοιπὸν αὕτῃ ἡ παραβολὴ ἐξηγεῖται ὡς ἐξῆς: Ὁ σπόρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ὁ σπόρος, πού ἔπεσεν εἰς τὸ μονοπάτι, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πού πέφτει εἰς τὶς καρδιὰς τῶν σκληρῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν φυτρώνει καθόλου. Εἰς τὸ τέλος ἔρχεται ὁ διάβολος, σὺν τὰ πουλιά, καὶ τὸν πέρνει ἀπὸ τὴν καρδιά τους, διὰ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ σωθοῦν. Ὁ σπόρος, πού ἔπεσεν εἰς τὶς πέτρες, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πού πέφτει εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι, ὅταν ἀκούσουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸν δέχονται μὲ χαράν, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι αὗτοί δὲν ἔχουν ρίζαν, δηλαδή δὲν ἔχουν βαθειὰ πίστιν, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἀρχὴν πιστεύουν, ὅταν ὅμως περικυκλωθοῦν ἀπὸ βάσανα, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ σπόρος δέ, πού ἔπεσεν εἰς τὰ ἀγκάθια, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πού πέφτει εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι τὸν δέχονται, ἀλλὰ ἐπειδὴ ζοῦν ἄσωτον βίον, αἱ φροντίδες διὰ τὸν πλοῦτον καὶ διὰ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ βίου πνίγουν τὸν λόγον, καὶ οἱ ἄνθρωποι αὗτοί δὲν κάμνουν καλὰ ἔργα. Τέλος ὁ

σπόρος, πού ἔπεσεν εἰς τὸ εὖφορον μέρος, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πού πέφτει εἰς τοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι μὲ καλὴν καὶ ἀγαθὴν καρδίαν ἀκούουν τὸν λόγον, τὸν συγκατατοῦν καὶ κάνουν σύμφωνα μὲ αὐτὸν καλὰ ἔργα μὲ ὑπομονήν.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Κύριος καὶ εἰς τὸ τέλος ἐπρόσθεσεν· Αὐτὸς πού ἔχει ἀφτιά γιὰ νὰ ἀκούῃ, ἃς ἐννοήσῃ τί θέλω νὰ εἴπω.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΣΤ' στίχ. 19—31)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ἀνθρωπὸς τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον ¹⁾, εὐφραυνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς ²⁾. Πτωχὸς δέ τις ἦν, ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο ³⁾ πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος ⁴⁾, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων, τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη ⁵⁾ αὐτοῦ.

Ἐγένετο ⁶⁾ δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι ⁷⁾ αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ ⁸⁾. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ᾄδι ⁹⁾, ἐπάρας ¹⁰⁾ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ ¹¹⁾ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας ¹²⁾ εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ ¹³⁾ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ¹⁴⁾ ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ¹⁵⁾ ὅτι ἀπέλαβες ¹⁶⁾ σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται ¹⁷⁾, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι ¹⁸⁾. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ¹⁹⁾ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήριξται ²⁰⁾, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δὲ Ἐρωτῶ ²¹⁾ οὖν σέ, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς ²²⁾, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τούτον τῆς βασάνου. Ἀγεί αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς Προφῆτας, ἀκουσάτωσαν αὐτῶν ²³⁾. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ, Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐὰν

τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Πορφύραν καὶ βύσσον = πορφύρα ἦτο ἔνδυμα μάλλινον κόκκινον, ἡ δὲ βύσσος ὕφασμα λευκὸν ἀπὸ αἰγυπτιακὸν βάμβακα.— 2) εὐφραίνμενος λαμπρῶς = εὐχαριστημένος.— 3) ἐβέβλητο = ἦτο ριγμένος, παραπεταμένος.— 4) εἰλωμένος = γεμῆτος πληγῆς.— 5) ἀπέλειχον τὰ ἔλκη = ἐγλυφαν τὰς πληγὰς.— 6) ἐγένετο = συνέβη.— 7) ἀπενεχθῆναι = νὰ μεταφερθῇ.— 8) εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ = εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἀβραάμ, εἰς τὸν Παράδεισον.— 9) καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ = Ὁ ᾄδης εἶναι τόπος, ὅπου μεταβαίνουν αἱ ψυχαί.— 10) ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς = ἀφοῦ ὕψωσε τὰ μάτια του.— 11) ὄρᾱ = βλέπει.— 12) καὶ αὐτὸς φωνήσας = καὶ αὐτὸς ἀφοῦ ἐφώναξε παρακλητικά.— 13) καὶ καταψύξη = νὰ δροσίση τὴν γλῶσσαν μου.— 14) ὅτι ὀδυνῶμαι = ὅτι πονῶ καὶ τυραννοῦμαι.— 15) μνήσθητι = θυμήσου.— 16) ἀπέλαβες = ἔλαβες τὰ ἀγαθὰ ἐπὶ τῆς γῆς.— 17) παρακαλεῖται = παρηγορεῖται, εἶναι εὐτυχής, ἀμείβεται.— 18) σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι = σὺ δὲ τιμωρεῖσαι, πονεῖς καὶ τυραννιέσαι.— 19) καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις = καὶ ἐκτὸς ὅλων αὐτῶν.— 20) χάσμα μέγα ἐστήρικται = ἔχει ἀνοιχθῇ μεγάλο βάρathρον.— 21) ἐρωτῶ σε = σὲ παρακλῶ.— 22) ἵνα διαμαρτύρηται = διὰ νὰ βεβαιώσῃ ὡς μάρτυς.— 23) ἀκουσάτωσαν = ἄς ὑπακούουσιν. Ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ Προφῆται διδάσκουν καθαρὰ τί πρέπει νὰ κάμνη τις διὰ νὰ μὴ πάη εἰς τὸν τόπον τῆς βασιάνου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ νὰ διδάξῃ ὁ Κύριος τοὺς Μαθητάς του, ὅτι πρέπει νὰ κἀνουν καλὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου, εἶπε τὴν ἐξῆς παραβολὴν.

Ὑπῆρχε κάποιος πλούσιος, ποὺ ἐφοροῦσε βασιλικά φορέματα, καὶ κάθε ἡμέραν διεσκέδαζε σὲ πλούσια τραπέζια. Ὑπῆρχε δὲ καὶ κάποιος πτωχός, ποὺ ἐλέγετο Λάζαρος. Αὐτὸς ὅμως ἦτο πεταγμένος εἰς τὴν ἐξώπορτα τοῦ πλουσίου, γεμῆτος πληγῆς εἰς τὸ σῶμα. Ἦτο σωριασμένος ἐκεῖ καὶ προσπαθοῦσε νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰ ψίχουλα, ποὺ ἔπεφταν ἀπὸ τὸ πλούσιο τραπέζι τοῦ πλουσίου. Ὁ πλούσιος τὸν ἐβλεπε βέβαια, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐβοηθοῦσεν, ἐνῶ τὰ σκυλιὰ ἤρχοντο καὶ τοῦ ἐγλυφαν τὶς πληγὰς τοῦ.

Ἦλθεν ὅμως τὸ τέλος κάποτε καὶ τῶν δύο. Ἀπέθανεν ὁ πτωχὸς καὶ ὠδηγήθη ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς κόλπους (τὴν ἀγκυλιά) τοῦ Ἀβραάμ, δηλαδὴ εἰς τὸν Παράδεισον. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς βέβαια. Αὐτοῦ ἡ ψυχὴ ὠδηγήθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τοῦ Σατανᾶ εἰς τὸν ᾄδην, δηλαδὴ εἰς τὴν Κόλασιν.

Εἰς τὸν ἄδην, ὅπου ἐβασανίζετο ὁ πλούσιος, κάποτε ἐσήκωσε τὰ μάτια του καὶ εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Λάζαρον εἰς τοὺς κόλπους ἐκείνου. Καὶ ἐφώνησε τότε καὶ εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, λυπήσου με, καὶ στείλε τὸν Λάζαρον νὰ βάλῃ εἰς τὸ νερὸ τὸ δάκτυλό του καὶ νὰ μοῦ δροσίσῃ τὴ γλῶσσα μου, διότι πολὺ ὑποφέρω εἰς τὴν φλόγα αὐτὴν, ποὺ εὐρίσκομαι.

Εἰς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ὁ Ἀβραάμ καὶ εἶπε· Παιδί μου, θυμήσου, ὅτι εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν ἐσὺ μὲν εἶχες ὅλα τὰ καλὰ, ὁ δὲ Λάζαρος ὅλες τὶς δυστυχίες. Καὶ τώρα ἐδῶ αὐτὸς μὲν εὐχαριστεῖται, σὺ δὲ ὑποφέρεις. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, μεταξύ μας ὑπάρχει ἓνα μεγάλο χάσμα, διὰ νὰ μὴ ἡμποροῦμε ἡμεῖς νὰ ἔλθουμε σὲ σᾶς, οὔτε σεῖς νὰ ἔλθετε σὲ μᾶς.

Εἶπε δὲ ὁ πλούσιος· Τότε σὲ παρακαλῶ, πάτερ, νὰ στείλῃς τὸν Λάζαρον εἰς τὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου. Διότι ἔχω πέντε ἀδελφοὺς. Νὰ πάῃ λοιπὸν νὰ μαρτυρήσῃ εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν, ὥστε νὰ μὴ ἔλθουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τῶν βασάνων.

Καὶ ὁ Ἀβραάμ τοῦ ἀπήντησεν· Ἔχουν τὸν Μωϋσῆ καὶ τοὺς Προφῆτας, ποὺ τὰ λένε ὅλα αὐτά. Ἄς ὑπακούσουν εἰς αὐτοὺς. Ὁ δὲ πλούσιος εἶπεν, ὅτι ἂν κανένας ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ἀναστήθῃ καὶ πάῃ πρὸς αὐτοὺς, αὐτοὶ θὰ τὸν πιστεύσουν καὶ θὰ μετανοήσουν. Καὶ ὁ Ἀβραάμ τέλος τοῦ ἀπεκρίθη· Ἐὰν δὲν ὑπακούσουν εἰς τὸν Μωϋσῆ καὶ τοὺς Προφῆτας, νὰ εἶσαι βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ πιστεύσουν οὔτε καὶ εἰς ἐκείνον, ποὺ θὰ ἀναστήθῃ ἀπὸ τοὺς νεκροὺς.

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσπλάγγου πλουσίου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου ἔχει σκοπὸν νὰ σωφρονίσῃ τοὺς πλουσίους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐγωῖσται, καὶ φροντίζουν μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν τους. Ἀκόμη ἔχει σκοπὸν νὰ παρηγορήσῃ καὶ ἐνισχύσῃ τοὺς βασανιζομένους πτωχοὺς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ποὺ ὑποφέρουν τὰ δεινὰ μὲ ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν.

Μᾶς διδάσκει λοιπὸν ἐδῶ ὁ Κύριος, ὅτι, ἂν εἴμεθα πλούσιοι, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐδῶρησε τὰ πλούτη διὰ νὰ ἐκτελῶμεν τὰς θείας Του ἐντολὰς μὲ αὐτά. Δηλαδή νὰ ἐλεῶμεν τοὺς πτωχοὺς, νὰ περιθάλπωμεν τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ προστατεύωμεν τὰ ὀρφανὰ, νὰ εὐεργετῶμεν τὴν Πατρίδα, νὰ συντρέχωμεν εἰς τὰ κοινωφελῆ καὶ θεάρεστα ἔργα. Ἔτσι καὶ τὴν ψυχὴν μας θὰ τελειοποιοῦμεν καὶ γενικὰ τὸ ἱερὸν καθήκον τῆς ἐλεημοσύνης θὰ ἐκτελοῦμεν. Ἐὰν πάλιν εἴμεθα πτωχοί, ὅπως ὁ Λάζαρος τῆς παραβολῆς, δὲν πρέπει νὰ ἀγανακτῶμεν διὰ τοῦτο καὶ νὰ ἀπελπίζώμεθα, ἀλλὰ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεόν καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ ὑποφέρωμεν δὲ ἀγγογγύ-

στωσ τὰ δεινά, τὰ ὅποῖα μᾶς δίνει ὁ Θεὸς διὰ τὴν δοκιμάσῃ τὴν πίστιν μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. Η' στίχ. 26—39)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ¹⁾, ἐπὶ ἤντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ²⁾, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν ³⁾, καὶ ἱμάτιον ⁴⁾ οὐκ ἐνε-
διδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασιν. Ἰδὼν
δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας, προσέειπεν ⁵⁾ αὐτῷ, καὶ φωνῇ
μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοί καὶ σοί ⁶⁾, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑ-
ψίστου; δέομαί σου ⁷⁾, μὴ μὲ βασανίσῃς. Παρήγγειλε γὰρ τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοῖς
γὰρ χρόνοις συνηπάκει ⁸⁾ αὐτὸν καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέ-
δαις ⁹⁾ φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων ¹⁰⁾ τὰ δεσμά, ἡλαύνε-
το ¹¹⁾ ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπιρώτησε δὲ αὐτὸν
ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοί ἐστιν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεὼν ¹²⁾.
ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτόν,
ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ
ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐ-
τόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν, καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην καὶ ἐπνίγη.

Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγεννημένον ἔφυγον· καὶ ἀπελ-
θόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς ¹³⁾. Ἐξῆλ-
θον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὖρον
καθήμενον ¹⁴⁾ τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει,
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα ¹⁵⁾ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ
καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώ-
θη ὁ δαιμονισθεὶς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς πε-
ριχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
συνείχοντο ¹⁶⁾. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν ¹⁷⁾.
Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ¹⁸⁾, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια,

εἶναι σὺν αὐτῷ¹⁹⁾. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν²⁰⁾ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἡ πόλις τῶν Γαδαρηνῶν = τὰ Γάδαρα ἔκειντο ἀντίκρου τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὴν Περαιάν.— 2) ἐκ τῆς πόλεως ἐρχόμενος = ποῦ ἤρχετο ἀπὸ τὴν πόλιν.— 3) ἐκ χρόνων ἱκανῶν = ἀπὸ πολλὰ χρόνια.— 4) ἱμάτιον = φόρεμα.— 5) προσέπεσε = προσεκύνησεν αὐτόν.— 6) τί ἐμοὶ καὶ σοὶ = ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ ἐμοῦ καὶ σοῦ.— 7) δέομαι = παρακαλῶ.— 8) συνηρπάκει = εἶχε κυριεύσει.— 9) ἀλύσει καὶ πέδαις = μὲ ἀλυσίδας καὶ χειροπέδας.— 10) διαρρήσων = ἀφοῦ ἔσπαζε.— 11) ἡλαύνετο = ἐσύρετο.— 12) Λεγεὼν = σύνταγμα στρατιωτῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.— 13) εἰς τοὺς ἀγροὺς = εἰς τοὺς κατοικοῦντας εἰς ἐξοχικὰς οἰκίας.— 14) καθημένον παρὰ τοὺς πόδας = νὰ κάθεται κοντὰ του, ἵνα δείξῃ εὐγνωμοσύνην.— 15) ἱματισμένον = ντυμένον τώρα, ἐνῶ προηγουμένως ἐφοροῦσε ξεσχισμένα ροῦχα.— 16) φόβῳ μεγάλῳ = διότι τοὺς κατεῖχε μέγας φόβος.— 17) ὑπέστρεφεν = δηλ. εἰς τὴν Καπερναοῦμ.— 18) ἐδέετο = τὸν παρακαλοῦσε.— 19) εἶναι σὺν αὐτῷ = νὰ μείνῃ μαζί του.— 20) ἀπέλυσε δ' αὐτόν = τὸν ἄφησε ἐλεύθερον νὰ φύγῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μίαν ἡμέραν ἄφησεν ὁ Κύριος τὴν Καπερναοῦμ, ὅπου συνήθως ἔμενε καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐθεράπευε τοὺς πάσχοντας, καὶ μὲ τοὺς μαθητάς του ἐμπῆκεν εἰς ἓνα πλοιάριον καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν τῆς Περαιάς, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ἢ Γεργεσηνῶν, ὅπως τὴν λέγει τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου (Ἴδε Κυριακὴν Πέμπτην Ματθαίου). Ἡ πόλις ἐλέγετο Γάδαρα ἢ Γέργεσα καὶ ἔκειτο ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν.

Ὅταν λοιπὸν ἦλθεν ἐκεῖ ὁ Κύριος, τὸν συνήντησεν ἓνας ἄνθρωπος ἀποδιωγμένος ἀπὸ τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἦτο δαιμονισμένος. Εἶχε μέσα του ἀπὸ πολλὰ χρόνια δαιμόνια. Ἔνεκα τούτου δὲν ἐφοροῦσε ροῦχα καὶ δὲν ἔμενε σὲ σπίτι, ἀλλὰ εἰς τὰ μνήματα. Μόλις εἶδε τὸν Ἰησοῦν, ἔβγαλε ἄγριες φωνές, καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια του, καὶ τοῦ εἶπε: Ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ μας, καὶ τί θέλεις ἀπὸ ἐμένα, ὦ Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Σὲ παρακαλῶ, μὴ μὲ βασανίσῃς.

Εἶπεν αὐτὰ ὁ δυστυχισμένος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, διότι ὁ Κύριος διέταξε τὸ πνεῦμα αὐτὸ τὸ ἀκάθαρτον νὰ βγῇ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ποῦ πολλὰ χρόνια τὸν εἶχε κυριεύσει ὁ διάβολος, καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν ἔδεναν μὲ ἀλυσίδες, καὶ μὲ σίδερα στὰ πό-

δια τὸν περιώριζαν. Ἀλλὰ αὐτὸς ἔσπαζεν ὅλα αὐτὰ καὶ ὠδηγεῖτο ἀπὸ τὸν δαίμονα εἰς τὰς ἐρήμους.

Τότε ὁ Χριστὸς τὸν ἠρώτησε· Τί ὄνομα ἔχεις; Αὐτὸς δὲ εἶπε· Λεγεών. Διότι πολλὰ δαιμόνια εἶχαν μπῆ μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Καὶ ὁ διάβολος τὸν παρακαλοῦσε νὰ μὴ τὸν διατάξῃ νὰ πάῃ εἰς τὴν ἄβυσσον, δηλ. εἰς τὴν Κόλασιν.

Ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ βουνὸ ἔβροσκειν ἓνα κοπάδι ἀπὸ πολλοὺς χοίρους, καὶ τὸν παρακαλοῦσαν τὰ δαιμόνια νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ μπουῖν μέσα σ' αὐτούς· καὶ τοὺς τὸ ἐπέτρεψεν. Τὰ δαιμόνια ἐβγῆκαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ ἐμπῆκαν εἰς τοὺς χοίρους. Καὶ ὤρμησαν οἱ χοῖροι εἰς τὸν γκρεμὸν καὶ ἔπεσαν μέσα εἰς τὴν λίμνην καὶ ἐπνίγησαν. Οἱ δὲ χοιροβοσκοί, μόλις εἶδαν αὐτό, ἔφυγαν. Καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸν πόλιν καὶ εἰς τὰ χωρία, καὶ τὸ εἶπαν εἰς τοὺς Γαδαρηνούς. Καὶ αὐτοὶ ἐβγῆκαν νὰ ἰδοῦν αὐτὸ ποῦ ἔγινεν. Ἐπλησίασαν τότε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶδαν ἐκεῖ νὰ κάθεται ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐβγῆκαν τὰ δαιμόνια, ντυμένος καὶ ἡσυχος, κοντὰ εἰς τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. Ὅσοι εἶχον ἴδει τὸ περιστατικόν, πῶς ἐσώθηκεν δηλ. ὁ δαιμονιζόμενος, τὸ διηγῆθησαν εἰς αὐτούς. Καὶ ὅλον τὸ πλῆθος τότε τῆς χώρας τῶν Γαδαρηνῶν παρεκάλεσε τὸν Κύριον νὰ φύγῃ μακριὰ ἀπ' αὐτούς, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν πάρα πολύ.

Τότε ὁ Κύριος ἐμπῆκεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καπερναοῦμ. Ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸν ὅποιον εἶχαν βγῆ τὰ δαιμόνια, τὸν παρακαλοῦσε νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ μείνῃ μαζί του. Ἀλλὰ ὁ Κύριος τοῦ εἶπε νὰ πάῃ εἰς τὸ σπίτι του καὶ νὰ διηγῆται ὅσα καλὰ τοῦ ἔκαμεν ὁ Θεός. Καὶ ἐκεῖνος διέδωσε τότε εἰς ὅλην τὴν πόλιν ὅσα καλὰ τοῦ ἔκαμεν ὁ Χριστός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. Η', στίχ. 41—56)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, ὃ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ¹⁾ ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ²⁾, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν ³⁾. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν ⁴⁾, οἱ ὄχλοι συνέπιγον αὐτόν ⁵⁾. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ἑρῶσει αἵματος ⁶⁾ ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ⁷⁾ ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, προσελ-

θοῦσα ὀπισθεν ἤφατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ⁸⁾ καὶ παραχοῆμα⁹⁾ ἔστη ἢ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς¹⁰⁾. Καί εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀφάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα¹¹⁾, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε¹²⁾ καὶ ἀποθλίβουσι καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀφάμενός μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἦφατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναιμι ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε¹³⁾, τρέμουσα¹⁴⁾ ἤλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤφατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη¹⁵⁾ παραχοῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει, θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε¹⁶⁾ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε καὶ σωθήσεται. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰμὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐκκλιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν¹⁷⁾. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε, οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει¹⁸⁾. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς¹⁹⁾ καὶ ἀνέστη παραχοῆμα· Καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν²⁰⁾. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἄρχων τῆς συναγωγῆς = ἀρχισυναγωγός. — 2) καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας = καὶ ἀφοῦ ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια (ἀπὸ πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν). — 3) ἀπέθνησκεν = εὗρίσκετο εἰς τὰς τελευταίας τῆς στιγμῆς. — 4) ἐν τῷ ὑπάγειν = ὅτε ἐπήγαγεν. — 5) συνέπνιγον = ἐπίεζον αὐτόν. — 6) καὶ γυνὴ οὔσα = καὶ μία γυνή, ἡ ὁποία ἐπὶ δώδεκα ἔτη ἔπασχεν αἱμορραγίαν. — 7) προσαναλώσασα = ἡ ὁποία εἶχεν ἐξοδεύσει. — 8) ἤφατο τοῦ κρασπέδου = ἤγγισε τὸ ἄκρον τοῦ ἐνδύματός του. — 9) παραχοῆμα = ἀμέσως. — 10) ἔστη ἡ ῥύσις = ἐσταμάτησεν ἡ αἱμορραγία. — 11) ἐπιστάτα = διδάσκαλε. — 12) συνέχουσί σε = σὲ περικυκλῶνουν. — 13) οὐκ ἔλαθε = δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἰησοῦ. — 14) τρέμουσα = ἔτρεμε, διότι ἠρνήθη καὶ αὐτὴ ποῖος τὸν ἄγγιξε. — 15) ἰάθη = ἐθεραπεύθη. — 16) μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον = μὴ ἐνοχλῇς τὸν διδάσκαλον. — 17) ἐκόπτοντο = ἐθρηγοῦσαν κυττώντας τὰ στήθη των. — 18) ἀλλὰ καθεύδει = ἀλλὰ κοιμᾶται. (Τὸν θάνατον ἐδῶ καλεῖ ὕπνον ὁ Κύ-

ριος).— 19) καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα = ἡ ψυχὴ ἐπανῆλθεν.— 20) δο-
θῆναι φαγεῖν = νὰ τῆς δώσουν νὰ φάγῃ, ἵνα δευχθῇ ἡ τελεία ἀνάστασις.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ τοῦ Εὐαγγελίου μᾶς διηγεῖται δύο θαύ-
ματα τοῦ Κυρίου. Τὴν θεραπείαν τῆς γυναικὸς, ποὺ ἔπασχεν ἀπὸ
αἱμορραγίαν, καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς νεκρᾶς κόρης τοῦ Ἰαείρου.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Κύριος εἰς τὴν Καπερναοὺμ ἀπὸ τὴν
χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὅπου εἶχε μεταβῆ, ὅπως μᾶς διηγῆθῃ ἡ
περικοπὴ τῆς προηγουμένης Κυριακῆς, τὸν ὑπεδέχθη κόσμος πο-
λὺς. Ὅλοι τὸν ἐπλησίασαν μὲ πίστιν καὶ μὲ ἀγάπην. Τὸν ἐπλη-
σίασε τότε καὶ ἓνας ἄνθρωπος, ποὺ ὠνομάζετο Ἰαείρος. Αὐτὸς
ἦτο ἄρχων μιᾶς συναγωγῆς τῆς Καπερναοὺμ. Ἐπεσε γονατι-
στὸς στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ καὶ μὲ πίστιν τὸν παρακαλοῦσε νὰ
ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι του. Εἶχε κόρη μονάκριβη δώδεκα ἐτῶν ἄρρω-
στη πολὺ σοβαρά. Ἐπνεε τὰ λοιπθία. Ὁ Ἰησοὺς ἐδέχθη καὶ ἡ
συνουδεὶα ἐξεκίνησε διὰ τὸ σπίτι τοῦ Ἰαείρου.

Εἰς τὸν δρόμον ὁ κόσμος τὸν περιεκύκλωνε καὶ τὸν ἐστενο-
χωροῦσε. Μία δὲ γυναῖκα, ἡ ὁποία ἔπασχεν ἀπὸ δωδεκαετίας
ἀπὸ αἱμορραγίαν, τὸν ἐπλησίασε τότε. Αὐτὴ εἶχε ἐξοδεύσει ὅλην
τὴν περιουσίαν τῆς εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὕρῃ
τὴν υἰεὶάν τῆς. Καὶ προσέτρεξεν εἰς τὸν Κύριον. Καὶ κατῴρωσε
νὰ τὸν πλησιάσῃ καὶ κρυφὰ νὰ τοῦ ἀγγίξῃ τὴν ἄκρην τοῦ ἐνδύ-
ματός του, αὐτοστιγμὴ δὲ ἐσταμάτησεν ἡ αἱμορραγία τῆς.

Καὶ ὁ Ἰησοὺς, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ φανερωθῇ ἡ πίστις αὐτῆς τῆς
γυναικὸς, εἶπε τότε· Ποῖος με ἀγγίξε; Καὶ ἐπειδὴ ὅλοι ἤρνούντο,
ὁ Πέτρος τοῦ εἶπε· Διδάσκαλε, ὁ κόσμος σὲ περικυκλώνει καὶ
σὲ στενοχωρεῖ, καὶ Σὺ λέγεις, ποῖος σὲ ἀγγίξε; Ὁ Κύριος ὅμως
ἀπήντησε· Κάποιος με ἀγγίξε, διότι ἐγὼ κατάλαβα, ὅτι ἐβγῆ-
κεν ἀπὸ ἐπάνω μου μία θαυματουργικὴ δύναμις.

Ὅταν ἡ γυναῖκα εἶδεν, ὅτι δὲν ἐξέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ
Ἰησοῦ αὐτὸ ποὺ ἔκανε, ἐπλησίασε τρέμουσα ἀπὸ τὸν φόβον τῆς,
ἐγονάτισεν ἐμπρὸς του καὶ τοῦ ὡμολόγησεν, ὅτι αὐτὴ τὸν ἀγγίξε
μὲ τὸν σκοπὸν νὰ θεραπευθῇ, καὶ ἐθεραπεύθη.

Ὁ Κύριος αὐτὸ ἤθελε. Διὰ τοῦτο εἶπεν εἰς τὴν γυναῖκα·
Ἐχε θάρρος, κόρη μου. Ἡ πίστις σου σὲ ἐθεράπευσε. Πήγαινε
εἰς τὸ καλόν.

Δὲν εἶχεν ὅμως τελειώσει τὸν λόγον αὐτὸν ὁ Κύριος, ὅταν
ἦλθε κάποιος ὑπηρέτης τοῦ Ἰαείρου, καὶ τοῦ εἶπεν· Ἡ κόρη σου
ἀπέθανε. Λοιπὸν μὴ ἐνοχλῆς τὸν Διδάσκαλον. Ὁ Ἰησοὺς ὅμως
εἶπεν εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον· Μὴ φοβεῖσαι, μόνον πίστευε. Ἡ
κόρη σου θὰ σωθῇ.

Ἐφθασαν εἰς τὸ σπίτι. Θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς ἐγένετο ἐκεῖ.
Ὅλοι ἔκλαιγαν διὰ τὸν θάνατον τῆς κόρης. Εἰς μάτην ὁ Κύριος
τοὺς ἔλεγε· Μὴ κλαίετε, δὲν ἀπέθανε, κοιμᾶται. Καὶ αὐτοὶ τὸν
περιγελοῦσαν, ἐπειδὴ ἤξευραν, ὅτι ἀπέθανεν.

Τέλος ὁ Κύριος ἔμπρὸς εἰς τοὺς γονεῖς τῆς κόρης καὶ τοὺς
μαθητάς του Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ἔπιασε τὸ κοριτσάκι
ἀπὸ τοῦ χέρι καὶ τοῦ εἶπε· Παιδί μου, σήκω. Καὶ ἐσηκώθηκε. Καὶ
διέταξε νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάγῃ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ. κεφ. Ι' 25—37)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειρά-
ζων ¹⁾ αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ²⁾ ζωὴν αἰ-
ώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί
γέγραπται ³⁾; Πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀ-
γαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ
ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
διανοίας σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ·
Ὅρθως ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει ⁴⁾ καὶ ζήσῃ. Ὁ δέ, θέλων δι-
καιοῦν ἑαυτόν ⁵⁾, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶ μου πλη-
σίον; Ὑπολαβὼν ⁶⁾ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·

Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχὴν, καὶ
λησταῖς περιέπεσεν ⁷⁾· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐ-
πιθέντες ⁸⁾ ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ ⁹⁾ τυγχάνοντα. Κατὰ συγ-
κυρίαν ¹⁰⁾ δὲ Ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεῖνῃ καὶ ἰδὼν
αὐτόν ἀντιπαρῆλθεν ¹¹⁾· ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης γενόμενος
κατὰ τὸν τόπον ¹²⁾, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης
δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν εὐσπλαγχνίσθη,
καὶ προσελθὼν κατέδρασε ¹³⁾ τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων
ἔλαιον καὶ οἶνον. Ἐπιβιβάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγα-
γεν ¹⁴⁾ αὐτόν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη ¹⁵⁾ αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ
τὴν αὖριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ¹⁶⁾, ἔδωκε τῷ πανδο-
χεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπα-
νήσῃς ¹⁷⁾, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω ¹⁸⁾ σοι. Τίς
οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι ¹⁹⁾ πλησίον γεγονέναι ²⁰⁾ τοῦ

ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; Ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Πειράζων = ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὁ νομικός, ὡς νομομαθὴς πού ἦτο, ὅτι θὰ ἔφερεν τὸν Χριστὸν εἰς ἀμηχανίαν.— 2) τί ποιήσας; = τί ἀφοῦ πράξω.— 3) τί γέγραπται = τί εἶναι γραμμένον.— 4) τοῦτο ποίει = τοῦτο νὰ κάνης.— 5) ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν = θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἑαυτὸν του.— 6) ὑπολαβὼν = λαβὼν τὸν λόγον.— 7) ἐκδύσαντες = ἀφοῦ τὸν ἐλήστευσαν τελείως, τοῦ ἐπῆραν ὅλα.— 8) πληγὰς ἐπιθέντες = ἀφοῦ τὸν ἐπλήγωσαν.— 9) ἡμιθανῆ = μισοπεθαμένον.— 10) κατὰ συγκυρίαν = κατὰ τύχην.— 11) ἀντιπαρῆλθε = ἐπέρασε ἀπὸ κοντά, χωρὶς νὰ σταθῇ.— 12) κατὰ τὸν τόπον = εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.— 13) κατέδησε = ἔδεσε καλὰ.— 14) ἤγαγε = ὠδήγησε.— 15) ἐπεμελήθη = περιποιήθη.— 16) ἐκβαλὼν δύο δηνάρια = ἀφοῦ ἔβγαλε καὶ τοῦ ἔδωσε δύο δηνάρια: Τὸ δηνάριον ἦτο Ρωμαϊκὸν νόμισμα ἦσαν μὲ ἓνα διφραγκο.— 17) προσδαπανήσης = ὅτι, ἐξοδεύσης περιπλέων.— 18) ἀποδώσω = θὰ ἐξοφλήσω.— 19) τίς δοκεῖ σοι = ποίος σοῦ φαίνεται.— 20) πλησίον γεγονέναι = ὅτι ἀπεδείχθη πλησίον τοῦ ἀνθρώπου, πού ἔπεσε στὰ χέρια τῶν ληστῶν;

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἐδίδασκε τὸν λαόν, καὶ ἓνας νομικός, ἄνθρωπος δηλαδὴ πού ἐγνώριζε καλῶς τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ τί χρειάζεται νὰ πράξῃ διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Λαμβάνει ὅμως τὴν ἀπάντησιν καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἀναφέρῃ τὰς δύο μεγάλας ἐντολάς: Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου... καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτὸν σου. Ἐβγῆκε ζημιωμένος λοιπὸν ὁ ἔξυπνος νομικός. Διὰ τοῦτο θέλων νὰ δικαιολογηθῇ ξαναερωτᾷ. Καὶ ποῖος εἶναι ὁ πλησίον μου, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ἀγαπῶ σὰν τὸν ἑαυτὸν μου; Ἐδῶ ἔχει δίκαιον ὁ νομικός. Διότι οἱ Ἑβραῖοι ἔλεγον, ὅτι πλησίον μας εἶναι ὁ συγγενὴς μας, ὁ φίλος μας, ὁ πατριώτης μας κ.λ.π. Διὰ νὰ τὸν διδάξῃ δὲ ὁ Κύριος, ὅτι πλησίον εἶναι κάθε ἄνθρωπος, γνωστὸς καὶ ἄγνωστος, φίλος καὶ ἐχθρός, εἶπε τὴν ὥραίαν αὐτὴν παραβολήν.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον—τὸν Ἰουδαῖον—πού κατέβαινεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν Ἱεριχώ καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ χέρια τῶν ληστῶν, δὲν ἐφάνησαν πλησίον οἱ συμπατριῶται τοῦ Λευϊτῆς καὶ Ἱερεῖς, ἀλλὰ ὁ ἐχθρός του ὁ Σαμαρεῖτης. Διότι Ἰουδαῖοι καὶ Σαμαρεῖται εἶχαν ἐχθραν μεταξὺ των. Ἔτσι ὁ νομικός ὡμολόγησεν, ὅτι πλησίον πρέπει νὰ θεωρεῖται κάθε ἄνθρωπος, ἀκόμη καὶ ὁ ἐχθρός μας. Καὶ ὅταν καὶ ἐκεῖνος ἔχει τὴν ἀνάγκην μας, νὰ μὴ τοῦ τὴν ἀρνούμεθα. Ἀλλὰ ἀδιαφοροῦντες διὰ τοὺς κινδύνους καὶ ἀψηφoῦντες κόπους καὶ θυσίας νὰ δείχνωμεν τὴν ἀγάπην μας πρὸς

κάθε ἄνθρωπον, ποὺ πάσχει καὶ ὑποφέρει. Αὐτὸ μᾶς ἐδίδαξε μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Ὁ Κυρίου μας, ὁ Χριστός. Ἀπὸ ἀγάπην δὲ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἔδωκεν ἀντὶ διὰ δηνάρια τὰς δύο Διαθήκας, τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Καινὴν. Ἀντὶ διὰ λάδι καὶ κρασί, ἔχυσε αὐτὸ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ὁδηγεῖ κάθε ἄνθρωπον, ποὺ θέλει τὴν σωτηρίαν του, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν Παράδεισον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. IB' 15—21 καὶ Η', 8)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα ¹⁾, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ ²⁾ λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω, ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου ³⁾ τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας ⁴⁾ οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου ⁵⁾. Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα ⁶⁾ εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρον ⁷⁾, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ⁸⁾ ἀπο σοῦ, ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται ⁹⁾; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἐν ἑαυτῷ ¹⁰⁾, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Εὐφόρησεν ἡ χώρα** = τὰ κτήματά του ἔφεραν πολλὰ εἰσοδήματα.— 2) **διελογίζετο** = ἐσκέπτετο ποῦ νὰ συνάξῃ τοὺς καρπούς.— 3) **καθελῶ** = θὰ κρημνίσω (τὰς ἀποθήκας μου καὶ θὰ οἰκοδομήσω μεγαλυτέρας).— 4) **μείζονας** = μεγαλυτέρας.— 5) **καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου** = θὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου.— 6) **κείμενα** = ἀποθηκευμένα.— 7) **ἄφρον** = ἀνόητε. Ὁ πλούσιος ἦτο ἀνόητος, διότι δὲν ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς του, ἀλλ' ἐφρόντιζε μόνον διὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν.— 8) **ἀπαιτοῦσιν** = ζητοῦν οἱ ἄγγελοι.— 9) **τίνι ἔσται** = εἰς τί θὰ σὲ ὠφελήσουν.— 10) **ὁ θησαυρίζων ἐν ἑαυτῷ** = ὁ φροντίζων νὰ θησαυρίξῃ ἐπὶ γῆς ἀγαθὰ διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ δὲν προσπαθεῖ νὰ κάμῃ ἔργα ἀγαθὰ καὶ ἀρεστὰ εἰς τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΙΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδίδασκεν ὁ Κύριος τοὺς ὄχλους καὶ τοὺς μαθητάς του, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος ἀπλοῦκὸς τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ εἶπε· Διδάσκαλε, σὲ παρακαλῶ, πὲς εἰς τὸν ἀδελφόν μου νὰ θελήσῃ νὰ μοιράσουμε

τὴν πατρικὴ μας περιουσίαν. Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησε: "Ἀνθρώπε, ποῖος μὲ διώρισε δικαστὴν σας ἢ διαμοιραστὴν σας; Ἐγὼ ἕνα σὰς λέγω: Νὰ φυλάγεσθε ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν, διότι δὲν κερδίζετε τίποτε ἀπὸ αὐτὴν, οὔτε ἡ παράτασις τῆς ζωῆς σας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν περιουσίαν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν τὴν παραβολὴν αὐτὴν.

Κάποιου πλουσίου ἀνθρώπου τὰ χωράφια ἔδωσαν πολὺν καρπὸν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐσκέπτετο καὶ ἔλεγε: Τί νὰ κάνω, ἐπειδὴ δὲν ἔχω ποῦ νὰ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Κατεῖπε· Τοῦτο θὰ κάμω. Θὰ γκρεμίσω τίς ἀποθήκας μου καὶ θὰ τίς οἰκοδομήσω μεγαλύτερες. Καὶ θὰ συνάξω ἐκεῖ τὰ γεννήματά μου καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ μου· καὶ θὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ διὰ πολλὰ χρόνια. Λοιπὸν νὰ ἀναπαύσαι, νὰ τρῶς, νὰ πίνης, καὶ νὰ διασκεδάζης. Τότε ὅμως τοῦ εἶπεν ὁ Θεός· Ἀνόητε, αὐτὴν τὴν νύκτα οἱ ἄγγελοι ζητοῦν νὰ παραδώσῃς τὴν ψυχὴν σου. Λοιπὸν ὅσα ἐτοίμασες εἰς τί θὰ σέ ὠφελήσουν; Αὐτὰ εἶπεν ὁ Κύριος καὶ ὕστερα ἐπρόσθεσεν: Ἔτσι θὰ πάθῃ κάθε ἄνθρωπος, ποὺ θησαυρίζει ἐπίγεια ἀγαθὰ μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ δὲν φροντίζει νὰ κάμῃ ἔργα καλὰ, ἔργα ἐλεημοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, ὥστε νὰ φαίνεται πλούσιος εἰς ἐπουράνια ἀγαθὰ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Τὸ δίδαγμα τῆς παραβολῆς αὐτῆς εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ποὺ προσκολλᾷ τὴν ψυχὴν του εἰς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ φροντίζει μόνον διὰ γλέντια καὶ διασκεδάσεις καὶ διὰ πλούτη ἀνώφελα, χωρὶς νὰ φροντίζῃ καὶ διὰ τὴν ἀθάνατην ψυχὴν του, θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα, ποὺ θὰ χάσῃ καὶ τὰ κτήματά καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ψυχὴν του ἀκόμῃ. Καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι κακὸν καὶ ὀλέθριον δι' αὐτόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΓ' στίχ. 10—17)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν διδάσκων¹⁾ ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς Σάββασιν²⁾. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν³⁾ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας⁴⁾ ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα⁵⁾ καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῶναι εἰς τὸ παντελές⁶⁾. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι⁷⁾ τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας. Καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰη-

σοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέραι εἰσίν, ἐν αῖς δεῖ⁸⁾ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐργόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ὑποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει⁹⁾; Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὐδσαν¹⁰⁾, ἣν ἔδωκεν¹¹⁾ ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι¹²⁾ ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο¹⁴⁾ πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ¹⁴⁾, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις¹⁵⁾ τοῖς γινομένοις ἐπ' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἦν διδάσκων = ἐδίδασκεν εἰς τινὰ συναγωγὴν.— 2) τοῖς Σάβ-
 βασιν = Σάββατον εἶναι λέξις Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει ἀνάπαυσις. Τὸ Σάβ-
 βατον ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν Θεὸν ὡς ἡ Κυριακὴ εἰς ἡμᾶς. Ἔτσι λέγει
 ἡ Τετάρτη Ἐντολή.— 3) γυνὴ ἦν = παρευρίσκειτο ἐκεῖ μία γυναῖκα.— 4)
 πνεῦμα ἀσθενείας = πονηρὸν πνεῦμα τὴν ἐβασάνιζε, τὴν εἶχε κάνει
 ἀσθενή.— 5) συγκύπτουσα = δηλ. ἔπασχεν ἀπὸ κυφότητα τοῦ σώματος,
 ἦτο καμπούρα.— 6) εἰς τὸ παντελὲς = ἐντελῶς δὲν ἠδύνατο νὰ σηκώσῃ
 τὸν κορμὸν τοῦ σώματός της ὀρθιον.— 7) ἀπολέλυσαι = εἶσαι ἐλευθερω-
 μένη ἀπὸ τὴν ἀσθενειάν σου.— 8) δεῖ = πρέπει.— 9) ἀπαγαγὼν = ἀφοῦ
 τὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βρύσιν.— 10) θυγατέρα τοῦ Ἀβραάμ = Οἱ Ἑβραῖοι
 ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, ὡς γνωστόν.— 11) ἔδωκεν = ἔδωκεν, ἔχει
 δεμένην.— 12) οὐκ ἔδει λυθῆναι = δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ, νὰ θεραπευθῇ;—
 13) κατησχύνοντο = κατεντροπιάζοντο. — 14) οἱ ἀντικείμενοι = οἱ
 ἀντίπαλοι τοῦ Ἰησοῦ, οἱ Φαρισαῖοι κ.λ.π.— 15) ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις
 = διὰ ὅλα τὰ ἐνδοξὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Καπερναοὺμ εἶχε πολλὰς συναγωγὰς, ὅπου κάθε Σάβ-
 βατον ἐπήγαιναν οἱ Ἑβραῖοι καὶ ἔκαναν τὴν προσευχὴν των καὶ
 ἤκουον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Κάθε συναγωγὴ εἶχε τοὺς ἱερεῖς της
 καὶ ἓνα ἀρχηγόν, ποὺ ἐλέγετο ἀρχισυνάγωγος.

Εἰς μίαν λοιπὸν ἀπὸ αὐτὰς τῶν συναγωγῶν ἐδίδασκεν ἓνα
 Σάββατον ὁ Κύριος. Ἐκεῖ δὲ παρευρίσκειτο καὶ μία γυναῖκα ἄρ-
 ρωστη δέκα ὀκτὼ χρόνια. Εἶχε τὸ σῶμα της κυρτωμένο καὶ δὲν
 ἠμποροῦσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ ἄνω καθόλου. Μό-
 λης εἶδε τὴν γυναῖκα αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἐφώνησε καὶ τῆς εἶπεν,
 ἐνῶ συγχρόνως ἔβανε τὸ χέρι του ἐπάνω της. Γυναῖκα, εἶσαι λυ-
 μένη καὶ ἐλευθερωμένη ἀπὸ τὴν ἀρρώστειά σου. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ
 γυναῖκα ἐσήκωσε τὸ σῶμα της καὶ ὕψωσε τὸ κεφάλι της. Ἀτέ-
 νισε τὸν Ἰησοῦν μὲ μάτια εὐγνωμοσύνης καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Τότε ὁ ἀρχισυνάγωγος, γεμᾶτος ἀγανάκτησιν, διότι ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐγένεν ἡμέραν Σάββατον, ἄρχισε νὰ ἐπιπλήττῃ τὸν λαὸν καὶ ἔλεγεν· "Ἐξ ἡμέρες εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας ἀπὸ τὸν Θεό, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα. Εἰς αὐτὰς λοιπὸν νὰ ἔρχεσθε καὶ νὰ θεραπεύεσθε, καὶ ὄχι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.

Πλὴν ὁ Κύριος ἀπεκρίθη καὶ τοῦ εἶπεν· Ὑποκριτά, ὁ καθεὺν σας τὸ Σάββατον δὲν λύνει τὸ βόδι τοῦ ἢ τὸν ὄνον τοῦ ἀπὸ τὸ παχνί, καὶ δὲν τὸ πηγαίνει νὰ τὸ ποτίσῃ; Αὐτὴ δὲ ἡ γυναῖκα, ποὺ εἶναι καὶ αὐτὴ Ἑβραία καὶ τὴν εἶχε δεμένην ὁ Σατανᾶς δέκα-ὀκτὼ χρόνια, δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ ἀπὸ τὸ δέσιμο αὐτὸ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου; Καὶ ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Κύριος, οἱ ἀντίθετοί του κατεντροπιάζοντο, ὅλος δὲ ὁ λαὸς ἔχαιρε δι' ὅλα τὰ ἐνδοξα θαύματα, ποὺ ἐγίνοντο ἀπὸ αὐτόν.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα ὑποκριταί, δηλαδὴ ἄλλα νὰ σκεπτώμεθα καὶ ἄλλα νὰ λέγωμεν, ἄλλα νὰ θέλωμεν καὶ ἄλλα νὰ κάμωμεν. Μᾶς διδάσκει ἀκόμη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φθονῶμεν τοὺς ἄλλους διὰ τὰ καλὰ τῶν ἔργα. Μᾶς διδάσκει, τέλος, ὅτι πρέπει νὰ σεβώμεθα τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς. Διότι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἡ Κυριακὴ ἔχει ἀντικαταστήσει τὸ Σάββατον, περὶ τῆς ἀργίας τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ἡ δ' ἐντολή. Κατὰ τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς ἀπαγορεύεται ἡ ἐργασία. Δὲν ἀπαγορεύονται ὅμως τὰ καλὰ ἔργα. Ἀπεναντίας μάλιστα ἐπιβάλλονται αὐτά, διὰ νὰ ἀγιάζεται ἡ ἡμέρα αὐτή, ὅπως λέγει ἡ ἐντολή. Τὴν Κυριακὴν πρέπει νὰ τὴν ἀφιερώνωμεν εἰς τὸν Θεόν. Νὰ πηγαίνωμεν δηλαδὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ τὸν δοξολογῶμεν καὶ ὕστερα νὰ ἐπιδιδώμεθα εἰς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον κ.τ.τ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΘΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Τῶν Ἀγίων Προπατόρων. 11-17 Δεκεμβρίου.

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΔ' στίχ. 16—24)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἀνθρωπὸς τις ἐποίησε δεῖπνον ¹⁾ μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· "Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς ²⁾ παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρόν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν ³⁾ αὐτόν, ἐρωτῶ σε ⁴⁾, ἔχε με παρητημένον ⁵⁾. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε,

καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγνημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ⁶⁾ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἀπήγγειλε τῷ Κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ὑπελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας ⁷⁾ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους ⁸⁾ καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας ⁹⁾, καὶ ἔτι τόπος ἐστί ¹⁰⁾. Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· Ὑπελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς ¹¹⁾ καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου· Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου. Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί ¹²⁾, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Δεῖπνον μέγα = ἐσπερινὸν φαγητὸν μέγα.— 2) ἀπὸ μιᾶς (δηλ. γνώμης) = ἐπομένως ὅλοι μαζί με μίαν γνώμην, σὺν τῇ ἡσαν συνεννοημένοι.— 3) ὑπελθεῖν καὶ ἰδεῖν = νὰ πάω καὶ νὰ ἰδῶ τὸν ἀγρόν μου.— 4) ἐρωτῶ σε = σὲ παρακαλῶ.— 5) ἔχε με παρητημένον = ἔφησέ με ἡσυχον.— 6) παραγενόμενος = ἀφ’ οὗ ἐπέστρεψεν.— 7) εἰς τὰς πλατείας = ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς στενάς ῥύμας (σοκάκια).— 8) τοὺς πτωχοὺς = πρόκειται περὶ τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων.— 9) ὡς ἐπέταξας = ὥπως διέταξες.— 10) ἔτι τόπος ἐστί = ὑπάρχει ἀκόμη τόπος εἰς τὸ τραπέζι.— 11) εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς = εἰς τοὺς φράκτας ἕμενον πτωχοὶ ὁδοί· πόροι καὶ ἄστεγοι ἄνθρωποι.— 12) οἱ κλητοί = οἱ προσκεκλημένοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς διὰ νὰ διδάξῃ ποίας ἀρετὰς πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς διὰ νὰ ἀπολαύσῃ αἰωνίως τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἶπε· Κάποιος ἄνθρωπος ἔκαμε μεγάλο βραδυνὸν τραπέζι καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου ἔστειλε τὸν δοῦλον του (τοὺς προφῆτας καὶ γενικὰ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Χριστοῦ) διὰ νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς προσκεκλημένους· Ἐλᾶτε, διότι εἶναι πλέον ὅλα ἔτοιμα. Καὶ ἄρχισαν οἱ προσκαλεσμένοι, ὡς νὰ εἶχαν τὴν ἰδίαν γνώμην, νὰ παραιτοῦνται ἀπὸ τὸ δεῖπνον μετὰ διαφορὰς προφάσεις. Ὁ νοικοκύρης ἐθύμωσε διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν καὶ ἔδωκε διαταγὴν νὰ φέρουν τοὺς πτωχοὺς, τοὺς σακάτηδες, τοὺς κουτσοὺς καὶ τοὺς τυφλοὺς. Καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ἀκόμη χώρος, διέταξε νὰ φέρουν καὶ ἄλλους ἀκόμη. Τελειῶνων βεβαιώνει ἀκόμη, ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς ἄλλους προσκαλεσμένους ἐκείνους δὲν θὰ γευθῇ τὸ δεῖπνον.

Ἡ παραβολὴ αὕτη διδάσκει ὅτι ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἔχομεν

πρόσκλησιν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας του. Τὴν πρόσκλησιν μᾶς φέρουν τὸ Εὐαγγέλιον, οἱ ἱεροκήρυκες, οἱ ἱερεῖς, οἱ διδάσκαλοι, οἱ γονεῖς, τὰ καλὰ βιβλία καὶ περιοδικὰ κ.τ.τ. Ἐμπόδια σοβαρὰ εἶναι τὰ χωράφια, τὰ σπίτις, τὰ πλοῦτη καὶ μὲ ἓνα λόγο ἡ προσκόλλησις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ πρόσκαιρα καὶ φθαρτά. Οἱ ἐκλεκτοὶ εἶναι οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Χριστὸν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀποδέχονται τὴν πρόσκλησιν του καὶ ἐδῶ τακτικὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ δεῖπνον, δηλαδὴ εἰς τὴν Θεϊκὴν Κοινωνίαν, καὶ οἱ ὅποιοι θὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνιον ζωὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Α' στίχ. 1—25)

KEIMENON

Βίβλος γενέσεως ¹⁾ Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ ²⁾, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασών· Ναασών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺζ ἐκ τῆς Ραχάβ. Βοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠββὴδ ἐκ τῆς Ρούθ. Ὠββὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρῖου. Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ· Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά· Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμὼν· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀδιοῦδ· Ἀβιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ

δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑλιοῦδ· Ἑλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑλεάζαρ· Ἑλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Μαθθάν· Μαθθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα τῆς Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας ³⁾ Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. Μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν ⁴⁾ αὐτούς, εὗρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ⁵⁾, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι ⁶⁾, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι ⁷⁾ αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ⁸⁾, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἐστὶν Ἁγίου ⁹⁾. Τέξεται ¹⁰⁾ δὲ υἱὸν καὶ καλέσῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου, διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς ¹¹⁾ δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὥς προσέταξεν ¹²⁾ αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε ¹³⁾ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν ¹⁴⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Βίβλος γενέσεως** = κατάλογος γενεαλογικὸς τοῦ Χριστοῦ.— 2) **υἱὸς Δαβίδ** = ἀπογόνου τοῦ Δαβίδ, ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβίδ.— 3) **μετοικεσία** = ἡ αἰχμαλωσία τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος τὸ 588 π.Χ.— 4) **πρὶν ἢ συνελθεῖν** = πρὶν ἢ πανδρευθῶν. Ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία δὲν ἐνυμφεύθησαν, ἀλλὰ ἡρραβωνίσθησαν.— 5) **Ἰωσήφ ὁ ἀνὴρ** = ὁ προστάτης αὐτῆς.— 6) **μὴ θέλων παραδειγματίσαι** = ἐπειδὴ δὲν ᾔθελε νὰ τὴν ντροπιάσῃ, νὰ τὴν διαπομπεύσῃ.— 7) **λάθρα ἀπολῦσαι** = ἐσκέφθη νὰ τὴν ἀπολύσῃ κρυφά, νὰ τὴν ἀφήσῃ.— 8) **ἐνθυμηθέντος** = ἐνῶ ἐσυλλογίζετο ταῦτα.— 9) **ἐκ Πνεύματος** = μετὰ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.— 10) **τέξεται** = θὰ γεννήσῃ.— Εἶναι λόγια τοῦ προφήτου Ἡσαίου.— 11) **διεγερθεὶς** = ἀφοῦ ὁ Ἰωσήφ

ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν ὕπνον.— 12) ὡς προσέταξε = καθὼς διέταξεν ὁ ἄγγελος.— 13) καὶ παρέλαβε = ἐπῆρε τὴν γυναῖκα μαζί του.— 14) Ἰησοῦν = Σωτῆρα, διότι ἐμελλε νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο περιέχει: Πρῶτον τὴν γενεαλογίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀποδεικνύεται, ὅτι Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαβίδ· ἦτο δηλαδή ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἀναμάρτητος. Καὶ δεύτερον τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἐκ τῆς Παρθένου, ἡ ὁποία γέννησις ἐγίνε κατὰ τρόπον ὑπερφυσικόν, μὲ τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Χριστὸς ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἄνθρωπος καὶ ὑπέφερε στερήσεις, ἐλυπήθη, ἐκλαυσε, κατεδιώχθη, ἐβασανίσθη, ἐσταυρώθη, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Συγχρόνως ὅμως ἦτο καὶ Θεός, ὥπως ἀπεδείχθη τοῦτο διὰ τοῦ ἁγίου βίου του, διὰ τῆς σωτηρίου διδασκαλίας του, καὶ ἐν γένει διὰ τῶν ἔργων καὶ λόγων του. Εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ ἡ γέννησις ἐγίνε κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἐν ᾧ, ὡς γνωστόν, ἡ Παρθένος Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, εἶχε ἀρραβωνιασθῇ μὲ τὸν Ἰωσήφ, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰακώβ, πρὶν ὑπανδρευθῶν, εὗρέθη ἐκείνῃ ἔγκυος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ὁ δὲ Ἰωσήφ, ἐπεὶ δὴ ἦτο ἐνάρετος καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν κατηγορήσῃ, ἐσκέφθηκε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Μόλις ὅμως ἔκαμεν αὐτὴν τὴν σκέψιν, ἄγγελος Κυρίου ἐφάνηκεν εἰς αὐτὸν «κατ' ὄναρ» καὶ τοῦ λέγει: Ἰωσήφ, ἀπόγονε τοῦ Δαβίδ, μὴ φοβηθῇς νὰ παραλάβῃς τὴν Μαρίαν, τὴν μνηστὴν σου, διότι τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ γεννήσῃ, προέρχεται ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Θὰ γεννήσῃ δὲ ἡ Παρθένος Μαρία υἱόν, καὶ θὰ ὀνομάσῃς τὸ ὄνομά του Ἰησοῦν, διότι αὐτὸς θὰ σώσῃ τὸν λαόν του ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας των. Καὶ προσθέτει ὁ ἄγγελος ἀκόμη, ὅτι τοῦτο ὅλον ἐγίνε, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ αὐτό, ποῦ εἶπεν ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, ὡς ἐξῆς: Ἰδοὺ ἡ Παρθένος θὰ συλλάβῃ καὶ θὰ γεννήσῃ υἱόν, καὶ θὰ τὸν ὀνομάσουν Ἐμμανουήλ, ποῦ ἐρμηνεύεται, ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας.

Μόλις ἐξύπνησεν ὁ Ἰωσήφ ἔκανε ὥπως τοῦ εἶπεν ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Καὶ παρέλαβε τὴν μνηστὴν του εἰς τὸ σπίτι του ὡς προστάτης τῆς πλέον καὶ δὲν τὴν ἐπῆρε ὡς γυναῖκα του ποτέ, οὔτε καὶ ὅτε ἀκόμη αὕτη ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον καὶ μονογενῆ τῆς υἱόν καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομά του Ἰησοῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Β' στίχ. 18—23)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Αναχωρησάντων τῶν μάγων, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ¹⁾ ἐκεῖ, ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ ὁ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι ²⁾ αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε ὁ Ἡρώδης ἰδὼν, ὅτι ἐνεπαίχθη ³⁾ ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε ⁴⁾ πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄροις ⁵⁾ αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνῇ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, Ραχαὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι ⁶⁾, ὅτι οὐκ εἰσίν.

Τελευτήσαντος ⁷⁾ δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι ⁸⁾ γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι ὁ Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν ⁹⁾. Χρηματισθεὶς ¹⁰⁾ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν κατέκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ ¹¹⁾, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται ¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Καὶ ἴσθι ἐκεῖ = καὶ μένε ἐκεῖ.— 2) τοῦ ἀπολέσαι αὐτό = νὰ θανατώσῃ αὐτό.— 3) ὅτι ἐνεπαίχθη = ὅτι περιεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων.— 4) ἀνείλε = ἐφόνευσεν.— 5) ἐν πᾶσι τοῖς ὄροις = εἰς ὅλα τὰ περὶ χωρ.— 6) οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι = δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῇ.—

ὅτι οὐκ εἰσὶ = διότι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν.— 7) **τελευτήσαντος** = ὅταν ἀπέθανεν ὁ Ἡρώδης.— 8) **τεθνήκασι γὰρ** = διότι ἔχουν ἀποθάνει οἱ ζητοῦντες.— 9) **ἐφοβήθη ἀπελθεῖν** = ἐφοβήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰουδαίαν, διότι ἐκεῖ ἐβασίλευεν ὁ σκληρὸς Ἀρχέλαος.— 10) **χρηματισθεῖς** = ἀφοῦ ἔλαβε διαταγὴν.— 11) **Ναζαρέτ** = πόλις μικρὰ τῆς Γαλιλαίας.— 12) **κληθήσεται Ναζωραῖος** = θὰ ὀνομασθῇ Ναζωραῖος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία μας κάνει μνεῖαν καὶ ἐορτάζει τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὴν 25 Δεκεμβρίου. Ἀναγινώσκει δὲ κατ' αὐτὴν τὸ Εὐαγγέλιον, ποὺ διηγεῖται τὴν προσκλήσιν τοῦ Θεοῦ Βρέφους ὑπὸ τῶν μάγων τῆς Ἀνατολῆς. Τὴν ἀμέσως δ' ἐπομένην Κυριακὴν ἀναγινώσκει τὴν περικοπὴν, ἥ ὁποία διηγεῖται τὴν σφαγὴν τῶν νηπίων τῆς Βηθλεέμ καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰησοῦ διὰ τῆς φυγῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μόλις λοιπὸν ἔφυγαν οἱ μάγοι, διὰ τὴν πατρίδα των, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσουν τὸν Ἡρώδην, ἄγγελος Κυρίου διέταξε τὸν Ἰωσήφ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὄνειρόν του, νὰ σηκωθῇ, νὰ πάρῃ τὸ παιδί καὶ τὴν μητέρα του καὶ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἕως ὅτου καὶ πάλιν τὸν εἰδοποιήσῃ. Διότι ὁ Ἡρώδης ζητεῖ νὰ ἐξοντώσῃ τὸ παιδί, τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἡρώδης πράγματι, ὅταν εἶδεν ὅτι οἱ μάγοι δὲν ἐπέστρεψαν, ἐθύμωσε καὶ διέταξε τὸν φόνον τῶν παιδιῶν τῆς Βηθλεέμ καὶ τῶν περιχώρων ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κάτω. Μεγάλῃ σφαγῇ ἔγινε τότε εἰς τὴν Βηθλεέμ. Καὶ ἐξεπληρώθη, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, τότε ἡ προφητεία τοῦ προφήτου Ἰερεμίου. Ἡ Ραχήλ, ἥ ὁποία εἶχε ταφῇ ἀπὸ τὸν Ἰακώβ, τὸν πρῶτον Ἰσραηλίτην, εἰς τὴν Ραμᾶ, ἠκούσθη νὰ κλαίῃ τὰ τέκνα τῆς ἀπαρηγόρητα.

Μετὰ ἐν ἔτος ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε. Καὶ τότε ἄγγελος εἰδοποίησε τὸν Ἰωσήφ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Παλαιστίνην. Δὲν ἔμεινεν ὅμως εἰς τὴν Βηθλεέμ τώρα, ἐπειδὴ ἐδῶ ἐβασίλευεν ὁ Ἀρχέλαος, υἱὸς τοῦ Ἡρώδου, σκληρότερος ἀπὸ τὸν πατέρα του. Καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας. Καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἐπαληθεύουν αἱ προφητεῖαι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ ὀνομασθῇ Ναζωραῖος. Ἐδῶ ἔμεινεν, ἐμεγάλωσε καὶ ἀνετράφη ὁ Κύριος καθ' ὅλον τὸν ἰδιωτικόν του βίον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

(Μάρκου, κεφ. Α', στίχ. 1—8)

KEIMENON

Αρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις ¹⁾, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου ²⁾ πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν

ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου· Φωνῇ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ³⁾, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἐγένετο Ἰωάννης ⁴⁾ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα ⁵⁾, καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος ⁶⁾ τρίχας καμήλου καὶ ζώον ὀσφύϊν περὶ τὴν ὀσφύϊν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον ⁷⁾. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανός ⁸⁾ κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὡς γέγραπται = καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὰ βιβλία τῶν προφητῶν.— 2) ἄγγελον = ἦτοι τὸν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν, ὁ ὁποῖος ἀνήγγειλε τὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος.— 3) φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ = ἠκούσθη μία φωνὴ εἰς τὴν ἐρήμον, ἥ ὅποια ἔλεγε· «ἐτοιμαῶσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου».— 4) Ἰωάννης = λέξις Ἑβραϊκὴ = δῶρον Θεοῦ, γεννηθεὶς κατὰ θεῖαν χάριν. Οὗτος ἐγεννήθη πρὸ τοῦ Σωτῆρος καὶ προπαρασκεύασε τοὺς Ἰσραηλίτας πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ. Ἦτο εὐσεβής, ἐγκρατής, δίκαιος, ταπεινός, κήρυξ τῆς μετανοίας καὶ ἀσκητής.— 5) πᾶσα ἡ χώρα = πάντες οἱ κατοικοῦντες εἰς τὴν Ἰουδαίαν.— ἐνδεδυμένος = φόρεμα με τρίχας καμήλου.— 7) ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον = Ἀκρίδες εἶναι τὰ γνωστὰ ἔντομα, πού ἀκόμη τὰ τρώει οἱ πτωχοὶ τῶν μερῶν αὐτῶν. Ἀγριον μέλι εἶναι τὸ παραγόμενον ὑπὸ ἀγρίων μελισσῶν καὶ εὐρισκόμενον εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ τῶν δένδρων.— 8) οὗ οὐκ εἰμὶ = δὲν εἰμι ἄξιος νὰ λύσω τὰ κορδόνια τῶν ὑποδημάτων του.— 9) ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ = διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θὰ σᾶς χαρίσῃ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ βαπτίσματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς πρὸ τῶν Φώτων εἶναι οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ Α' κεφαλαίου τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, οἱ ὁποῖοι λέγουν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον καὶ εἰς τὸ κήρυγμά του. Διότι πρὶν φανερωθῇ εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστὸς ἡ ἐλπίς ἡμῶν, ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ ὁ Ἰωάννης. Αὐτὸς θὰ ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον τοῦ Κυρίου. Ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τῶν Προφητῶν λέγει εἰς τὴν Παλαιάν Διαθήκην.

—Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον σου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.—Καὶ οἱ Προφῆται τὸν παρωμοίασαν μὲ ἄνθρωπον εὐρισκόμενον εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐκεῖθεν βοῶντα: Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐτοιμασθῆτε καὶ σεῖς νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ἰωάννου ἔτρεξαν ὅλοι οἱ περίοικοι. Καὶ ἐβαπτίζοντο πολλοὶ εἰς τὰ νερά τοῦ Ἰορδάνου, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας των. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἦτο ἓνας λιτοδίαιτος ἐρημίτης. Ἐφοροῦσε ἑνδυμα ὑφασμένον μὲ τρίχας καμήλου, καὶ μὲ ζώνην δερματίνην ἔζωνε τὴν μέσσην του. Ἐτρωγε δὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἀγρίων μελισσῶν.

Τὸ κήρυγμά του ἦτο: Μετανοεῖτε, διότι ἔρχεται—καὶ νὰ ἑφθασε —ὁ Μεσσίας. Αὐτὸς εἶναι ἀνώτερός μου. Αὐτοῦ ἐγὼ εἶμαι ἓνας ἀγγελιοφόρος, ἓνας ὑπηρέτης, ἓνας πιστὸς δοῦλος. Ἐγὼ σᾶς βαπτίζω εἰς τὸ νερό. Ἐκεῖνος θὰ σᾶς βαπτίσῃ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Μετανοεῖτε.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

(Ματθαίου, κεφ. Δ' στίχ. 12—17)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ Ἰωάννης παρεδόθη ¹⁾, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ καταλιπὼν ²⁾ τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καπερναοὺμ ³⁾ τὴν παραθαλασσίαν ⁴⁾ ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ ⁵⁾, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· Γῆ Ζαβουλὼν ⁶⁾ καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης ⁷⁾ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει ⁸⁾ εἶδε φῶς μέγα ⁹⁾, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου ¹⁰⁾ φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ¹¹⁾ ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε ¹²⁾. ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὁ Ἰωάννης παρεδόθη = εἰς τὴν φυλακὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἡρώδου, διότι ἤλεγχε τὴν διαγωγὴν του.— 2) καταλιπὼν = ἀποῦ ἀφῆκε τὴν Ναζαρέτ.— 3) Καπερναοὺμ = πόλις ἐμπορικὴ τῆς Γαλιλαίας.— 4) παραθαλασσία = διότι κεῖται πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.— 5) ἐν ὁρίοις = εἰς τὰ σύνορα τῶν φυλῶν Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ.— 6) γῆ Ζαβουλὼν = χώρα Ζαβουλὼν.— 7) ὁδὸν θαλάσσης = πρὸς τὴν θάλασσαν (λίμνην). Ἐδῶ κατοικοῦσαν πολλοὶ ἐθνικοὶ καὶ διάφοροι λαοί, δι' ὃ ἐκα-

λεῖτο Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν.— 8) ἐν σκότει = ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὴν ἀπιστίαν.— 9) εἶδε φῶς μέγα = εἶδε τὴν ἀλήθειαν.— 10) καὶ σκιᾶ θανάτου = εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου.— 11) ἀπὸ τότε = μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς Καπερναούμ.— 12) μετανοεῖτε = Ἡ μετάνοια εἶναι ἀναγκαία πρὸς σωτηρίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν 6ην Ἰανουαρίου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προφήτου, Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ. Ἔτσι ἔκαμεν ἀρχὴν ὁ Κύριος τοῦ ἔργου του δημοσίᾳ. Ἄφησε τὸν ιδιωτικὸν βίον τῆς Ναζαρέτ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν δημόσιον. Ὑστερα ἀπὸ τὴν βάπτισιν ἐπῆγεν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Περαιᾶς, ὅπου ἐνήστευσε καὶ προσηυχήθη. Κατόπιν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐγκατέλειψε τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα Ναζαρέτ καὶ κατῴκησεν εἰς τὴν Καπερναούμ τὴν πρωτεύουσαν.

Ἐλέγετο δὲ Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐθνικοὶ—εἰδωολάτραι—ἀπὸ τὰ γύρω μέρη τῆς Συρίας καὶ Φοινίκης εἶχαν ἐγκατασταθῇ ἐκεῖ καὶ εἶχαν ἀναμιχθῇ μὲ τοὺς ἐντοπίους Ἰσραηλίτας. Εἰς τὴν Γαλιλαίαν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου εἶχαν θρησκευτικὸν σκότος. Δι' αὐτὸ ὁ Κύριος παρομοιάζεται ὑπὸ τῶν Προφητῶν ὡς ἡ ἀνατολὴ τοῦ πνευματικοῦ φωτός. «Ὁ λαὸς ὁ κατήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα—καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾶ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς», λέγει ὁ προφήτης Ἡσαΐας.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἀρχίζει ὁ Κύριος τὸ ἔργον του. Τὸ πρῶτον του κήρυγμα εἶναι ἡ μετάνοια. «Μετανοεῖτε, διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἡ μετάνοια εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον, ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Κατόπιν ἡ πίστις εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ἡ ἐν Χριστῷ ζωή.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ (ΔΕΚΑ ΛΕΠΡΩΝ)

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΖ', στίχ. 12—19)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπῆντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν ¹⁾, καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν ²⁾ λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα ³⁾, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι ⁴⁾. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς,

ἐκαθαρίσθησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη ⁵⁾, ἐπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ προσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης ⁶⁾. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχὶ εὐρέθησαν ὑποστρέφαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ ⁷⁾, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος ⁸⁾; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε ⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐστησαν πόρρωθεν = ἐστάθησαν μακριά. — 2) καὶ ἦραν φωνὴν = καὶ ὕψωσαν τὴν φωνήν των, ἐφώνησαν. — 3) ἐπιστάτα = διδάσκαλε, Κύριε. — 4) ἐπιδείξατε τοῖς ἱερεῦσι = δείξατε τὸν ἑαυτὸν σας, τὰ σώματά σας. Οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰουδαίων — ὅπως καὶ τῶν Ἑλλήνων ἰδίως τοῦ Ἀσκληπιοῦ — εἶχον ἱατρικὰς γνώσεις, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀσθενεῖς, καὶ μάλιστα οἱ πάσχοντες ἀπὸ μεταδοτικὰς ἀρρώστειας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν βεβαίωσιν ἀπὸ αὐτούς, διὰ νὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα εἰς τὰς πόλεις καὶ νὰ εἰσερχοῦνται εἰς τὴν Συναγωγὴν. — 5) ἰδὼν ὅτι ἰάθη = μόλις εἶδεν, ὅτι ἐθεραπεύθη. — 6) Σαμαρεῖτης = Οἱ Σαμαρεῖται δὲν ἐθεωροῦντο γνήσιοι Ἑβραῖοι, διότι δὲν παρεδέχοντο ὅλας τὰς ἐντολάς τῆς Ἰουδαϊκῆς Θρησκείας. — 7) δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ = νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν. — 8) ἄλλογενὴς οὗτος = δηλαδὴ ὁ ἐξ ἄλλου γένους, ὅχι Ἰουδαῖος. — 9) σέσωκέ σε = ἡ σταθερά σου πίστις εἶναι αὐτὴ ποὺ σὲ ἐθεράπευσεν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ἈΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, λέγει ἡ περικοπὴ, ἐνῶ εἰσήρχετο ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν κώμην, τὸν συνήντησαν δέκα ἄνθρωποι λεπροί, οἱ ὅποιοι ἐστάθησαν μακριά, καὶ αὐτοὶ ἐφώνηζαν δυνατὰ λέγοντες· Ἰησοῦ Κύριε, ἐλέησέ μας.

Ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἤκουσε καὶ τοὺς εἶπε· Πηγαίνετε νὰ δείξετε τὰ σώματά σας εἰς τοὺς ἱερεῖς. Καὶ ἐνῶ ἐπήγγαιναν αὐτοί, εἶδαν ὅτι ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ τὴν λέπραν. Ἐνας δὲ ἀπὸ αὐτούς, μόλις εἶδεν ὅτι ἐθεραπεύθη, ἐπέστρεψεν δοξάζων τὸν Θεόν μετὰ μεγάλῃ φωνῇ. Καὶ ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ εὐχαριστῶν αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἦτο Σαμαρεῖτης. Μόλις εἶδεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Δὲν ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ τὴν λέπραν καὶ οἱ δέκα; Οἱ ἄλλοι ἐννέα ποῦ εἶναι; Δὲν αἰσθάνθηκαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρέψουν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεόν, παρὰ μόνον αὐτὸς ὁ ἄλλογενής; Καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· Σήκω καὶ πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου· ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσεν. Ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν ἀπὸ τὴν φοβερὴν αὐτὴν ἀσθένειαν εἶναι μία βεβαίωσις, ὅτι ὁ Κύριός μας ἡμπορεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ καὶ ἡμᾶς ἀπὸ τὰ διαφόρους ψυχικὰς καὶ σωματικὰς ἀσθενείας, ποὺ μᾶς κάνουν πολλὰς φορὰς δυστυχεῖς.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ πλησιάσωμεν τὸν Χριστὸν μας με

ἀκλόνητον πίστιν καὶ ἐνώπιόν του νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἶναι Θεός, καὶ ὡς τοιοῦτος ἡμπορεῖ, ἐὰν τὸ κρίνῃ ὠφέλιμον, νὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ νὰ μᾶς θεραπεύσῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ εἶναι χειρότερη ἀρρώστεια καὶ ἀπὸ τὴν λέπραν.

Ἡ περικοπὴ λοιπὸν αὐτὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς, ὅπως οἱ λεπροὶ, νὰ ἐκτελῶμεν πρόθυμα τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Νὰ ἀναγνωρίζωμεν δὲ τὸ καλόν, ποὺ μᾶς κάνουν καὶ νὰ δεῖγνωμεν εὐγνωμοσύνην, ὅπως ἔκαμεν ἀπὸ τοὺς δέκα ὁ Σαμαρεῖτης.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΛΟΓΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΗ' στίχ. 18—27)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἄνθρωπός τις ¹⁾ προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ²⁾ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί μέ λέγεις ἀγαθόν ³⁾; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰμὴ εἷς ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας ⁴⁾. Μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς ⁵⁾, καὶ ἔξεις θησαυρόν ⁶⁾ ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε, πῶς δυσκόλως ⁷⁾ οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· εὐκοπώτερον ⁸⁾ γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος ⁹⁾ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἀνθρωπός τις = κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου οὗτος ἦτο πλούσιος νεανίσκος.— 2) τί ποιήσας = τί νὰ κάμω, ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; ὁ νεανίσκος ἐρωτᾷ δοκιμάζων.— 3) τί μέ λέγεις ἀγαθόν; = Ὁ Χριστὸς ἐδῶ ὁμιλεῖ ὡς ἄνθρωπος. Τελείως ἀγαθός εἶναι ὁ Θεός.— 4) τὰς ἐντολὰς οἶδας = ὅλας τὰς θείας ἐντολὰς γνωρίζεις.— 5) διάδος πτωχοῖς = διαμοίρασε εἰς τοὺς πτωχοὺς.— 6) ἔξεις θησαυρόν = θὰ ἔχῃς

πληρωμὴν τὴν οὐράνιον βασιλείαν.— 7) **δυσκόλως εἰσελεύσονται** = δυσκόλως θὰ εἰσέλθουν.— 8) **εὐκοπώτερον** = εὐκολώτερον εἶναι.— 9) **τρυμαλιὰ ῥαφίδος** = ἡ τρύπα τῆς βελόνας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πλούσιος «σφόδρα» ἦτο ὁ ἄνθρωπος τῆς σημερινῆς περικοπῆς, ὁ ὁποῖος ἐπλησίασε τὸν Κύριον καὶ τὸν ἠρώτησε τί πρέπει νὰ πράττῃ διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου ἦτο «νεανίσκος» (ΙΘ' 20) καὶ τοῦ Λουκᾶ «ἄρχων» (ΙΗ' 18), ὀνομάζει αὐτὸν «διδάσκαλον ἀγαθόν». Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοῦ ἀπαντᾷ· Διατί μὲ λέγεις ἀγαθόν; Κανεῖς ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀγαθός, παρὰ μόνον ὁ Θεός. Καὶ κατόπιν τὸν πληροφορεῖ, ὅτι διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν, πρέπει νὰ πράττῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ τὰς γνωστάς.

Ἀλλὰ ὁ πλούσιος τοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι τὰς δέκα ἐντολὰς τοῦ Μωϋσέως τὰς ἐκτελεῖ «ἐκ νεότητός του». Καὶ ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ ἂν χρειάζεται καὶ τίποτε ἄλλο, περισσότερον ἀπὸ τὰς ἐντολὰς. Θέλει νὰ γίνῃ τέλειος εἰς ὅλα. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τοῦ λέγει, ὅτι ἂν θέλῃ νὰ εἶναι τέλειος μαθητῆς του, νὰ πωλήσῃ τὰ ὑπάρχοντά του, νὰ μοιράσῃ τὰ χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἤρεσεν εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Διότι ἐλυπήθη νὰ πωλήσῃ τὰ ὑπάρχοντά του καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἦτο δὲ πολὺ πλούσιος. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεχώρησε καταλυπημένος. Καὶ τότε εὗρεν εὐκαιρίαν ὁ Κύριος νὰ διδάξῃ, ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι ἐμπόδιον ἐνίοτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διότι οἱ ἄνθρωποι συνήθως κάμουν κακὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου, ποὺ τοὺς ἔδωσεν ὁ Θεός, καὶ τὸν σπαταλοῦν εἰς ἔργα ἀσωτείας καὶ φανλότητος.

Πλὴν ἡ ἀπορία τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ ἰδική μας ἀπορία. Ἄν δηλαδὴ ὁ πλούσιος, ποὺ ἔχει ὅλα τὰ μέσα νὰ φαίνεται φιλόανθρωπος καὶ ἐλεήμων κ.τ.λ., δὲν ἡμπορῇ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τότε ποῖος εἶναι δυνατόν νὰ σωθῇ; Ὁ Χριστὸς ὅμως μᾶς διδάσκει, ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δύναται τὰ πάντα.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι τὰ πλούτη εἶναι συνήθως μεγάλο ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Διότι ταῦτα καὶ παράνομα πολλὰς φορὰς ἀποκτῶνται, καὶ παράνομα χρησιμοποιῶνται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν εἶναι δυνατόν, λέγει ὁ Κύριος, νὰ ἀγαπᾷμε καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὸ χρηστόν. Καὶ δίνει βέβαια ὁ Θεὸς τὰ πλούτη εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔχει ὅμως τὴν ἀξίωσιν νὰ κάνωμεν καλὴν χρῆσιν αὐτῶν καὶ ὄχι κακὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΗ' στίχ. 35—43)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίξειν ¹⁾ τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεριχὴν, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν ²⁾. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο ³⁾ τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται ⁴⁾. Καὶ ἐβόησε λέγων· Ἰησοῦ Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ⁵⁾, ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ⁶⁾ ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με. Σταθείς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι ⁷⁾ πρὸς αὐτόν, λέγων· Τί σοι θέλεις ποιῶ ; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεπον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα ⁸⁾ ἀνέβλεψε καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ ⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίξειν = ἐνῷ ἐπλησίαζεν εἰς Ἱεριχὴν.— 2) προσαιτῶν = ζητῶν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν διαβατῶν.— 3) ἐπυνθάνετο = ἠρώτα νὰ μάθῃ τί συνέβαινε.— 4) παρέρχεται = ὁ Χριστὸς περνᾷ.— 5) οἱ προάγοντες ἐπετίμων = οἱ προπορευόμενοι ἐπέπληττον.— 6) πολλῶ μᾶλλον = πολὺ περισσότερον ἐφώναζεν.— 7) ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι = διέταξε νὰ τὸν φέρουν.— 8) παραχρῆμα = ἀμέσως (ἀνέβλεψεν).— 9) αἶνον τῷ Θεῷ = δοξολογίαν εἰς τὸν Θεόν.—

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ μεγάλη λεωφόρος, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Περαιᾶς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διήρχετο ἀπὸ τὴν Ἱεριχὴν. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο—καὶ κεῖται—κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν. Εἶναι πόλις ὀνομαστή ἀπὸ τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Μέσα ἀπὸ αὐτὴν διερχόμενος κάποτε ὁ Κύριος ἐθεράπευσεν ἕνα τυφλόν. Ὁ τυφλὸς ἐκάθητο εἰς ἕνα σημεῖον τοῦ δρόμου καὶ ἐζητιάνευεν. Αὐτός, ὅταν ἤκουσεν ὅτι περνᾷ ὁ Κύριος, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατά· Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Δαβίδ, ἐλέησέ με. Οἱ διερχόμενοι τοῦ ἔλεγαν νὰ σιωπήσῃ, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐφώναζεν ἀκόμη δυνατότερα.

Ἦκουσεν ὁ Κύριος τὴν φωνὴν καὶ εἶπε νὰ τοῦ φέρουν κοντὰ του τὸν τυφλόν. Καὶ τὸν ἠρώτησε· Τί θέλεις νὰ σοῦ κάμω ; Ἐ-

καῖνος δὲ ἀπήντησε· Νὰ βλέπω, Κύριε. Καὶ ὁ Κύριος τοῦ εἶπε·
Βλέπε. Ἡ πίστις σου σοῦ ἔδωσε τὸ φῶς σου.

Μεγάλη ἡ δύναμις τῆς πίστεως. Αὐτὴ καὶ εἰς τὸν τυφλὸν
δίνει τὸ φῶς, καὶ εἰς τὸν πάσχοντα παρέχει τὴν ὑγείαν. Αὐτὴ
καὶ ὄρη ἡμπορεῖ νὰ μετακινήσῃ. Ἔτσι λέγει ὁ Κύριός μας καὶ
Θεός μας.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν καὶ
ἡμεῖς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ εἴμεθα θερμοὶ πρὸς τὸν
Χριστὸν καὶ νὰ ἐνδιαφερώμεθα διὰ τὴν θρησκείαν του. Ἡ πίστις
εἶναι ἡ σωτηρία μας. Ὅπως δὲ ὁ τυφλὸς ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν
τὸ ἔλεος, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἀκούωμεν καὶ νὰ μελετῶ-
μεν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου μας. Διότι τότε θὰ ἀνοιχθοῦν
τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας, καὶ τὸ θεῖον φῶς τῶν μεγάλων καὶ σω-
τηρίων ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός,
θὰ λάμπῃ καὶ θὰ φωτίσῃ τὸν σκοτισμένον νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
μας. Τότε θὰ ἴδωμεν πράγματι τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

(ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ)

(Λουκᾶ, ΙΘ', 1—10)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διήρχετο ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχώ ¹⁾. Καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ, ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος ²⁾, καὶ αὐτὸς ἦν
ἀρχιτελώνης ³⁾. Καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐξήτει ἰδεῖν τὸν
Ἰησοῦν τίς ἐστί ⁴⁾, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν ⁵⁾. Καὶ προσδραμὼν ⁶⁾ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ
συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι δι' ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι.
Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ⁷⁾ ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐ-
τόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον
γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι ⁸⁾. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ
ὕπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον λέγοντες· Ὅτι παρὰ
ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι ⁹⁾. Σταθεὶς δὲ ὁ Ζακχαῖ-
ος εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ἐπαρχόντων μου,
Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσκοφάντησα ¹⁰⁾,
ἀποδίδωμι τετραπλοῦν (11). Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι
σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς

υἱὸς Ἀβραὰμ ἐστίν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζη-
τῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς ¹²⁾).

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἱεριχώ = εἶναι ἡ πόλις τῆς Ἰουδαίας πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν.— 2) Ζακχαῖος = ὄνομα Ἑβραϊκόν = καθαρὸς, ἀθῶος.— 3) ἀρχιτελώνης = προϊστάμενος τῶν ἄλλων τελωνῶν.— 4) πλούσιος = ὅχι μόνον ἀρχιτελώνης ἀλλὰ καὶ πλούσιος.— 5) τίς ἐστί = ἐξίτηι νὰ ἴδῃ ποῦτος εἶναι ὁ Χριστός.— 6) καὶ προσδραμῶν = ἀφοῦ ἔτρεξεν ἐμπρός, ἀπὸ ἐκεῖ ποῦ θὰ ἐπέρνα ὁ Χριστός.— 7) ἀναβλέψας = ἀφοῦ ἐκύταξε πρὸς τὰ ἄνω ὁ Χριστός.— Ζακχαῖε = Ὡς παντογνώστης καλεῖ αὐτὸν μὲ τὸ ὄνομά του.— 8) δεῖ με μείναι = πρέπει νὰ μείνω (πρὸς σωτηρίαν σου).— 9) καταλῦσαι = νὰ καταλύσῃ· νὰ φιλοξενηθῇ.— 10) εἰ τι νόος τι ἐσυκοφάντησα = ἐὰν ἀδίκησά πως κανένα.— 11) ἀποδίδωμι τετραπλοῦν = εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸν ἀποζημιώσω εἰς τὸ τετραπλάσιον.— 12) σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς = νὰ σώσω τὸ χαμένο πρόβατο, δηλ. τὸν παραπλανημένον ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀναβαίνων ὁ Κύριος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰσέρχεται πρῶτα εἰς τὴν Ἱεριχώ. Ἐκεῖ τὸν ὑποδέχεται κόσμος πολὺς. Ὅλοι τρέχουν νὰ τὸν ἴδουν καὶ νὰ τὸν θαυμάσουν. Ὅλοι ἔρχονται νὰ ἀκούσουν τὴν θείαν διδασκαλίαν του. Καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἀνάβλεψιν τοῦ τυφλοῦ, ποῦ μᾶς διηγῆθη ἡ περικοπὴ τῆς περασμένης Κυριακῆς. Τρέχει καὶ ἓνας ἀρχιτελώνης. Αὐτὸς εἶναι κοντὸς κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἴδῃ. Καὶ διὰ τοῦτο ἀναβαίνει ἐπάνω εἰς ἓνα δένδρον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν πίστιν, ποῦ ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται διὰ τὸν Χριστόν, καὶ διότι διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ἀλλάξῃ τρόπον ζωῆς. Καὶ ὁ Χριστός, διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ χαρῇ, τοῦ λέγει· Ζακχαῖε, σήμερα θὰ μείνω εἰς τὸ σπίτι σου. Αὐτὸ ἦτο ἀρκετὸν. Ὁ Ζακχαῖος, γεμῆτος χαρὰ τώρα, ὑποδέχεται τὸν Κύριον καὶ τοῦ λέγει·

—Κύριε, ἀπὸ σήμερα εἶμαι πιστὸς ὁπαδός σου. Τὴν μισή περιουσίαν μου τὴν δίνω εἰς τοὺς πτωχοὺς. Καὶ ἂν κανένα ἀδίκησα, εἶμαι πρόθυμος νὰ τὸν ἀποζημιώσω εἰς τὸ τετραπλάσιον.

Καὶ ὁ Χριστὸς ἀπήντησε· Σήμερον εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτὸν ἡ σωτηρία. Διότι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸν βυθισμένον εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἄνθρωπον.

Ἡ δικαιοσύνη λοιπὸν καὶ ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι αἱ φανεραὶ ἀποδείξεις τῆς μετανοίας. Ἐδῶ φαίνεται καθαρά, ὅτι ὁ Παράδεισος εἶναι ἀνοικτὸς εἰς κάθε ἄνθρωπον ἁμαρτωλόν, ὅτ᾽ ἂν οὗτος μετανόησῃ εὐλικρινὰ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

(Δεκάτη ἕκτη τοῦ Λουκᾶ)

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΗ', στίχ. 10—14)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. "Ἄνθρωποι, δύο ἀνέβησαν ¹⁾ εἰς τὸ Ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος Τελώνης ²⁾. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήνετο. Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ Σαββάτου ³⁾, ἀποδεκατῶ ⁴⁾ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ Τελώνης μακρόθεν ἐστὼς ⁵⁾, οὐκ ᾔθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι ⁶⁾, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος ⁷⁾ αὐτοῦ λέγων· Ὁ Θεός ἱλάσθητί μοι ⁸⁾ τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν· Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος ⁹⁾ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται ¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἀνέβησαν = διότι ὁ Ναὸς ἦτο κτισμένος ἐπὶ τοῦ λόφου Μορία.—
- 2) Φαρισαῖος καὶ Τελώνης = πρόσωπα τὰ ὁποῖα παριστάνουν ἐδῶ δύο ἐννοίας ἀντιθέτους, τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην.— **Φαρισαῖος**· Λέξις Ἑβραϊκῇ, ὁ χωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, ὁ καθαρός, ὁ ἀναμάρτητος, ὁ ἅγιος. Οἱ φαρισαῖοι ἦσαν οἱ διδασκαλοὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἦσαν ὅμως οἱ περισσότεροι ὑποκριταί. Ἐκέναν τὸν ἅγιον, ἐνῶ ἦσαν ἁμαρτωλοί. **Τελώνης**· Αὐτὸν τὸ ἐπάγγελμά του τὸν ἔκαμε κακόν. Διότι ὁ τελώνης ἐθεωρεῖτο ἄνθρωπος σκληρὸς καὶ ἁμαρτωλός. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς ἦσαν ἄνθρωποι δίκαιοι καὶ καλοί.— 3) δις τῆς ἑβδομάδος = δύο φορές τὴν ἑβδομάδα, Δευτέραν καὶ Πέμπτην. Οἱ Ἑβραῖοι ἐνήστευον τὴν μὲν Δευτέραν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀναβάσεως τοῦ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, τὴν δὲ Πέμπτην πρὸς ἀνάμνησιν τῆς καταβάσεως, ὁπότε ἔφερε τὸν Νόμον.— 4) ἀποδεκατῶ = δίδω τὸ δέκατον τῶν ὅσων ἔχω καὶ κερδίζω.— 5) μακρόθεν ἐστὼς = ἀφοῦ ἐστάθηκε μακριά, δὲν ἐτόλμα νὰ πλησιάσῃ ὡς ἁμαρτωλός.— 6) οὐκ ᾔθελεν ἐπάραι = δὲν ᾔθελεν νὰ ἀνυψώσῃ, νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του, εἰς ἐνδεῖξιν λύπης καὶ ταπεινότητος.— 7) ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος = ἐκτύπη τὸ στήθος του μὲ τὰ χέρια του εἰς ἐνδεῖξιν εἰλικρινοῦς μετανοίας, καὶ ἀπὸ τὴν συναίσθησιν, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἁμαρτωλός.— 8) ὁ Θεός ἱλάσθητί μοι = Θεέ μου, συγχώρησέ με.— 9) δεδικαιωμένος = συγχωρημένος ἀπὸ τὸν Θεόν.— 10) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν = διότι ὁ καθένας, ποῦ ὑπερηφανεύεται... Μία παροιμία τοῦ λαοῦ μας λέγει: "Ὅποιος περηφানেύεται γρήγορα ταπεινώνεται. Ἡ σημασία εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ὑπερήφανον τὸν ταπεινώνει, καὶ τὸν ταπεινὸν τὸν ὑψώνει (τὸν δοξάζει).

Εἶπεν ὁ Κύριος αὐτὴν τὴν παραβολὴν. Δύο ἄνθρωποι ἀνέβηκαν εἰς τὸ Ἱερὸν, δηλ. εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ κάμουν τὴν προσευχὴν τοὺς. Ὁ ἓνας ἦτο Φαρισαῖος, δηλ. ἄνθρωπος ἀπὸ ὅλους νομιζόμενος εὐσεβής, καὶ ὁ ἄλλος Τελώνης, δηλ. ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς καὶ ἄδικος. Ὁ Φαρισαῖος λοιπὸν ἐστάθηκεν ὀρθὸς καὶ ὑπερήφανος καὶ ἔκανε τὴν προσευχὴν τοῦ με ἐπαίνους διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ κατηγορίας διὰ τοὺς ἄλλους καὶ ἔλεγε: Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, διότι δὲν εἶμαι ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ποὺ εἶναι ἄρπαγες, ἄδικοι, ἀμαρτωλοὶ ἢ ὅπως εἶναι αὐτὸς ἐδῶ ὁ Τελώνης. Ἐγὼ νηστεύω δύο φορές τὴν ἑβδομάδα καὶ δίνω εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸ 1/10 ἀπὸ τὰ κέρδη μου.

Ὁ Τελώνης ὅμως ἐστέκετο μακριὰ πολὺ ἀπὸ τὸ Ἱερὸ, καὶ συναισθανόμενος τὶς ἀμαρτίαις τοῦ δὲν ἤθελεν ἀπὸ φόβον Θεοῦ νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια τοῦ πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ ἐκτυποῦσε τὸ στῆθος τοῦ καὶ ἔλεγε: Θεέ μου συγχώρησέ με τὸν ἀμαρτωλόν.

Καὶ ὁ Κύριος ἐπρόσθεσε: Σᾶς λέγω ἐγὼ, ὅτι ὁ Θεὸς ἤκουσε τὴν προσευχὴν καὶ ἐδικαίωσε, δηλ. ἐσυγχώρησε τὸν Τελώνην, καὶ αὐτὸς συγχωρημένος ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι τοῦ, παρὰ ὁ Φαρισαῖος ἐκεῖνος. Διότι κάθε ἄνθρωπος, ποὺ ὑψώνει μόνος τοῦ ἀπὸ ὑπερηφάνειαν τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ φαίνεται ἐγωῖστής, αὐτὸς θὰ ταπεινωθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι ὁ Θεὸς δὲν θὰ τοῦ συγχωρήσῃ τὶς ἀμαρτίαις τοῦ, ἐπειδὴ δὲν μετανοεῖ. Αὐτὸς δὲ ποὺ ταπεινώνει τὸν ἑαυτὸν τοῦ μπροστὰ εἰς τὸν Θεόν καὶ τοῦ ζητεῖ συγχώρησιν, αὐτὸς θὰ ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.

Ἡ παραβολὴ μᾶς παρουσιάζει δύο τύπους ἀνθρώπων, τὸν ὑπερήφανον καὶ τὸν ταπεινὸν μετὰ τὰ ἰδιαίτερα γνωρίσματά των. Ὁ ὑπερήφανος, τυφλωμένος ἀπὸ ἐγωῖσμόν, δὲν βλέπει τὰ ἐλαττώματά του. Παρατηρεῖ ὅμως τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων. Καὶ τοὺς κατηγορεῖ καὶ τοὺς ὑβρίζει. Ἡ στάσις τοῦ, οἱ λόγοι τοῦ, τὰ αἰσθήματά τοῦ εἶναι ἐγωῖστικά. Ὁ ταπεινὸς ὅμως ἐξετάζει καὶ βλέπει τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ ἔχει συνείδησιν, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἀμαρτωλός. Καὶ τότε ζητεῖ μετάνοιαν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἡ προσευχὴ τοῦ εἶναι ταπεινὴ καὶ ἀγνή καὶ εἰλικρινής. Καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀκούει ὁ Θεός. Ἐνῶ ἐκείνη τοῦ Φαρισαίου—τοῦ ὑπερηφάνου—εἶναι ψεύτικη καὶ χωρὶς μετάνοιαν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ
(Δεκάτη ἑβδόμη τοῦ Λουκᾶ)

(Λουκᾶ, κεφ. ΙΕ', στίχ. 11—23)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἐνθροπὸς τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας¹⁾. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον²⁾. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν³⁾ ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν⁴⁾ εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ⁵⁾ ζῶν ἀσώτως. Λαπιανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρός⁶⁾ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη⁷⁾ ἐν τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον⁸⁾ οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδον αὐτῷ.

Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων⁹⁾ εἶπε· Πόσοι μίσθιοι¹⁰⁾ τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτον, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι¹¹⁾. Ἄναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εὐσπλαγχνίσθη. Καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν¹²⁾ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ. Ἐξερέγκατε¹³⁾ τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν¹⁴⁾ θύσατε¹⁵⁾ καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν¹⁶⁾ καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὸς ἦν καὶ εὗρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ προσβύτερος ἐν ἀγρῷ, καὶ ὡς ἐρχό-

μενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν ¹⁷⁾. Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα ¹⁸⁾. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει ¹⁹⁾ καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὁργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν, παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ τосαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παραῖνον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριπον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφάγων σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν ²⁰⁾. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὸς ἦν καὶ εὐρέθη.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας = τὸ ἀνῆκον εἰς ἐμὲ μερίδιον τῆς περιουσίας.— 2) διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον = διεμοίρασεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν.— 3) συναγαγὼν = ἀφοῦ συγκέντρωσε ὅλα, χρήματα καὶ λοιπά.— 4) ἀπεδήμησεν = ἐταξίδευσεν.— 5) διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν = ἐσπατάλησε τὴν περιουσίαν.— 6) λιμὸς ἰσχυρὸς = συνέβη μεγάλη πείνα.— 7) ἐκολλήθη = προσεκολλήθη εἰς ἓνα πολίτην ὡς ὑπηρέτης.— 8) ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον = ἀπὸ τὰ χαρούπια ποῦ ἔτρωγαν.— 9) εἰς ἑαυτὸν δὲ ἔλθων = ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, στὰ καλά του, συναισθανθεὶς τὸ σφάλμα του.— 10) μίσθιοι = ὑπηρεταί, μισθωτοί.— 11) λιμῷ ἀπόλλυμαι = χάνομαι, πεθαίνω ἀπὸ τὴν πείναν.— 12) δραμῶν = ἀφοῦ ἔτρεξε (δεικνύει τὴν πατρικὴν ἀγάπην).— 13) ἐξενέγκατε = βγάλετε.— 14) τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν = τὸν θρεμμένον εἰς τὴν οἰκίαν.— 15) θύσατε = θυσιάσατε, σφάξετε.— 16) νεκρὸς ἦν = ἡθικῶς νεκρὸς, ἀμαρτωλός.— 17) συμφωνίας καὶ χορῶν = τραγούδια μὲ μουσικὰ ὄργανα καὶ χοροὺς.— 18) τί εἴη ταῦτα = τί σημαίνουν ταῦτα, τί εἶναι αὐτά.— 19) ἦκει = ἔχει ἔλθει.— 20) σὰ ἐστίν = εἶναι ἰδικὰ σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τὴν μᾶς δεῖξῃ ὁ Κύριος ὅτι ὁ Θεός, ὡς φιλόστοργος πατήρ, εἶναι πάντοτε πρόθυμος νὰ μᾶς δεχθῇ καὶ νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας μας, ἐὰν ἐννοεῖται μετανοήσωμεν εἰλικρινά, εἶπε τὴν παραβολὴν αὐτήν.

Ἕνας ἄνθρωπος εἶχε δύο παιδιὰ. Καὶ εἶπε τὸ μικρότερον εἰς τὸν πατέρα του νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς κληρονομίας του. Καὶ ὁ πατέρας ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ δύο τοῦ παιδιὰ. Ὑστερα δὲ ἀπὸ ὀλίγες ἡμέρας, ὁ μικρότερος ἐπούλησε τὴν περιουσίαν του καὶ ἐπῆρε τὰ λεπτὰ καὶ ἐπῆγε σὲ

μακρυνή χώρα διὰ νὰ ζήσῃ. Καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν περιουσία του εἰς τὰ γλέντια καὶ τοὺς χοροὺς καὶ τὰ ξενύχτια, ποὺ ἀκούουν οἱ ἄσωτοι ἄνθρωποι. Καὶ ὅταν ἐδαπάνησεν ὅλα τὰ λεπτὰ, ἄρχισε νὰ πεινᾷ, διότι εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἔγινε λιμός, δηλ. πείνα μεγάλη. Διὰ τοῦτο τὸ πλουσιόπαιδο αὐτὸ ἀναγκάσθηκε νὰ γίνῃ ὑπηρετὴς εἰς ἓνα πλούσιον τῆς χώρας ἐκείνης. Αὐτὸς δὲ πάλιν τὸν ἔστειλεν εἰς τοὺς ἀγροὺς νὰ τοῦ βόσκη τὰ γουρουνία. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τροφή, ποὺ τοῦ ἔδινεν ὁ κύριός του, δὲν τὸν ἔφθανε, προσπαθοῦσε νὰ χορτάσῃ μὲ τὰ χαρούπια, τὰ ξυλοκέρατα, ποὺ ἔτρωγαν τὰ γουρουνία του. Καὶ κανέννας δὲν τὸν ἐλυπεῖτο καὶ δὲν τοῦ ἔδινε τροφήν. Κάποτε ὅμως ἦλθεν εἰς τὰ σύγκαλά του καὶ εἶπεν:

—Αὐτὴν τὴν στιγμὴν πόσοι ὑπηρετὲς τοῦ πατέρα μου ἔχουν ψωμί καὶ καλοπερνοῦν, ἐνῶ ἐγὼ πεθαίνω ἀπὸ τὴν πείαν! Θὰ σηκωθῶ καὶ θὰ πάω εἰς τὸν πατέρα μου, καὶ θὰ τοῦ εἶπω: Πάτερ, ἤμαρτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ τώρα δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ λέγωμαι υἱός σου. Θεώρησέ με ὡς ἓνα ὑπηρετὴν σου, καὶ ἔχε με κοντὰ σου. Καὶ ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸν πατέρα του.

Καὶ ὁ πατέρας του, ποὺ βέβαια τὸν ἀναζητοῦσεν, ὅταν τὸν εἶδεν ἀπὸ μακριὰ νὰ ἔρχεται, ξυπόλυτον, κουρελιασμένον καὶ σκελετωμένον ἀπὸ τὴν πείναν, τὸν ἐλυπήθηκε, καὶ ἔτρεξε νὰ τὸν προῦπαντήσῃ. Τὸν ἀγκάλιασε λοιπὸν καὶ τὸν κατὰφιλοῦσε. Ὁ υἱός, ταπεινωμένος καὶ συντετριμμένος, ἔξομολογεῖται τὴν ἁμαρτίαν του. Ὁ πατέρας ὅμως, ποὺ ἔβλεπε τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, τὸν διακόπτει καὶ γυρίζοντας πρὸς τοὺς δούλους λέγει: Βγάλτε τὴν καλύτερη στολὴ καὶ ἐνδύσατέ τον· βάλτε του δακτυλίδι εἰς τὸ χέρι καὶ ὑποδήματα εἰς τὰ πόδια, καὶ φέρτε ἀκόμη τὸ μοσχάρι, ποὺ τρέφουμε, καὶ σφάξατέ το διὰ νὰ φᾶμε καὶ νὰ χαροῦμε, διότι τὸ παιδί μου αὐτὸ ἦταν νεκρὸ καὶ ξανάζησε καὶ ἦταν χαμένο καὶ εὑρέθηκε. Καὶ ἄρχισαν τὸ γλέντι.

Ὅταν ἐγίνοντο ὅλα αὐτὰ εἰς τὸ σπίτι, ὁ μεγαλύτερος υἱὸς ἦτο εἰς τὰ χωράφια καὶ ἐργάζετο. Τὸ βράδυ, ποὺ ἐπέστρεψε κουρασμένος καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ σπίτι, ἀκουσε ὄργανα καὶ τραγούδια, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ ἓνα δοῦλον του πληροφορίας.

Ἐκεῖνος τοῦ εἶπεν· Ἦλθεν ὁ ἀδελφός σου, καὶ ὁ πατέρας σου ἔσφαξε τὸν ἀμώσχον τὸν σιτευτόν», ἐπειδὴ τὸν ξαναβρῆκε γερό. Ἐθύμωσε τότε ὁ μεγαλύτερος καὶ δὲν ἤθελε νὰ πάῃ μέσα. Διὰ τοῦτο ἐβγῆκεν ἔξω ὁ πατέρας καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ πάῃ μέσα διὰ νὰ χαρῇ καὶ αὐτός. Ἀλλὰ ὁ μεγαλύτερος εἶπεν εἰς τὸν πατέρα του:

—Τόσα χρόνια τώρα ἐργάζομαι γιὰ σένα, καὶ ποτέ σου δὲν

μου ἔδωσες ἓνα κατσίκακι διὰ νὰ διασκεδάσω μὲ τοὺς φίλους μου. Καὶ τώρα, ποὺ ἦλθεν αὐτὸ τὸ παιδί σου, ποὺ ἔφαγεν ὅλην σου τὴν περιουσίαν μὲ ἁμαρτωλὲς γυναῖκες, πρὸς χάριν τοῦ ἔσφαξες τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

Ὁ δὲ πατέρας τοῦ εἶπε· Παιδί μου, σὺ πάντοτε εἶσαι μαζὶ μου καὶ ὅλη μου ἡ περιουσία εἶναι ἰδική σου, δὲν εἶναι ἰδική μου, οὔτε τοῦ ἀδελφοῦ σου. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ διασκεδάσῃς καὶ νὰ χαρῇς, διότι ὁ ἀδελφός σου αὐτὸς ἦτο νεκρὸς καὶ ξανάζησε καὶ ἦτο χαμένος καὶ εὐρέθηκεν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

(Ματθαίου ΚΕ', 31—46)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ¹⁾ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· καὶ συναθροίσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη ²⁾, καὶ ἀφοριεῖ ³⁾ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐωνύμων ⁴⁾.

Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Λεῦτε ⁵⁾ οἱ ἐὺλογημένοι τοῦ πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ⁶⁾· ἐπεινάσα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με ⁷⁾· γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθένησα καὶ ἐπεσκέφασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δὲ σὲ εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δὲ σὲ εἶδομεν ἁσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ⁸⁾, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον ⁹⁾, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· ἐπεινάσα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ

συνηγάγατέ με· γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με ¹⁰⁾· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέφασθέ με. Τότε ἀποκριθῆσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι ¹¹⁾; Τότε ἀποκριθῆσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται ¹²⁾ οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐν τῇ δόξῃ = Ἡ πρώτη ἔλευσις, ἡ γέννησις, ἔγινε μὲ ταπεινότητά, ἡ δὲ δευτέρα ἔλευσις, ἡ μέλλουσα κρίσις, θὰ γίνῃ μὲ δόξαν μεγάλην.— 2) καὶ συναχθήσεται πάντα τὰ ἔθνη = πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅχι οἱ ἐθνικοὶ μόνον.— 3) καὶ ἀφοριεῖ = θὰ χωρίσῃ τὸν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον.— 4) τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων = τοὺς ἀγαθοὺς ἀπὸ τοὺς κακοὺς.— 4) εὐώνυμος = ἀριστερός.— 5) δεῦτε = ἐλᾶτε.— 6) ἀπὸ καταβολῆς κόσμου = ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου.— 7) συνηγάγετε με = συνάγω, ὑποδέχομαι τινά, φιλοξενῶ.— 8) τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων = οἱ πτωχοί, δυστυχεῖς.— 9) εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον = εἰς τὴν κόλασιν.— 10) οὐ περιεβάλετέ με = δὲν μὲ ἐνδύσατε.— 11) οὐ διηκονήσαμεν σοι = δὲν σὲ ὑπηρετήσαμεν.— 12) ἀπελεύσονται = θὰ πᾶνε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΓΓΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν σημερινὴν περικοπὴν ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁμιλεῖ περὶ τῆς δευτέρας του παρουσίας καὶ περὶ τῆς καθολικῆς κρίσεως καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς. Καὶ λέγει ὅτι, ὅταν θὰ ἔλθῃ διὰ δευτέραν φοράν, δὲν θὰ ἔλθῃ ὥπως κατὰ τὴν πρώτην του παρουσίαν εἰς τὴν γῆν, ὡς ἄνθρωπος ταπεινός, ἀλλὰ ὡς βασιλεὺς ἰσχυρὸς καὶ κριτὴς δίκαιος. Θὰ ἔλθῃ μὲ δόξαν καὶ μεγαλεῖον, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγίους τοῦ ἀγγέλου.

Ὁ δίκαιος κριτὴς θὰ χωρίσῃ τότε τοὺς ἀνθρώπους εἰς δικαίους καὶ ἀδίκους, ὥπως ὁ βοσκὸς χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια, τὰ κατσίκια. Θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ὁμαδικὴ αὐτῶν κρίσις. Θὰ κριθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀνάλογα μὲ τὰς πράξεις των, καλὰς ἢ κακάς, καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν συμπεριφορὰν των πρὸς τὸν πλησίον, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐνδεεῖς ἀνθρώπους. Οἱ καλοὶ καὶ δίκαιοι θὰ κληρονομήσουν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τὸν Παράδεισον. Οἱ κακοὶ καὶ ἄδικοι θὰ καταδικασθοῦν εἰς αἰώνιους ποινὰς καὶ τιμωρίας «εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον», τὸν τόπον τῆς Κολάσεως.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ κρίνῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μαζί, ὅσοι ἔζησαν ἀπὸ τὴν Δημιουργίαν μέχρι τότε, πού θὰ γίνῃ ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου. Μᾶς διδάσκει

ἀκόμῃ, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐλεήμονα καὶ εὐσπλαγχνικόν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἰς τοὺς ὁποίους δίνομεν τὴν ἐλεημοσύνην μας καὶ τοὺς δείχνουμε τὴν ἀγάπην μας, εἶναι ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. "Ὅ,τι λοιπὸν δίνομεν εἰς αὐτούς, εἶναι τὸ ἴδιον ὥσάν νὰ τὸ δίνωμεν εἰς τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν.

"Ὅσοι ἀπὸ τσιγγουνιά καὶ ἀπὸ σκληροκαρδίαν δὲν ἐλεοῦν τοὺς πτωχοὺς καὶ δὲν δείχνουν τὴν ἀγάπην των εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, αὐτοὶ θὰ τιμωρηθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τὴν σκληρότητά τους αὐτὴν. Θὰ καταδικασθοῦν «εἰς κόλασιν αἰώνιον».

Τὴν αἰώνιον ζωὴν θὰ τὴν ἐξασφαλίσουν ὅχι ὅσοι ἀπλῶς γνωρίζουν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅσοι ἀπλῶς λέγουν ὅτι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, ἀλλὰ ὅσοι ἔχουν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, καὶ τὴν ἀγάπην των αὐτὴν τὴν ἀποδεικνύουν μὲ ἔργα ἀγάπης. Διότι ἡ πίστις μόνη εἶναι νεκρά, ἂν δὲν συνοδεύεται δηλαδὴ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. "Εἴτι λέγει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. "Εἴτι διδάσκει καὶ ἡ Ἁγία Γραφή (Ἰακώβου, Β'). "Ὅθεν πρέπει νὰ εἴμεθα συμπαθεῖς πρὸς τοὺς πάσχοντας, ἐλεήμονες πρὸς τοὺς ἀπόρους καὶ δυστυχεῖς, χρήσιμοι καὶ ὠφελιμοὶ πρὸς ὅλους καὶ ἀδελφοὶ πρὸς τὸν πλησίον. Καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ μᾶς ἀνταμείψῃ ὁ Κύριος καὶ θὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ γίνωμεν ἀδελφοὶ του καὶ συγκληρονόμοι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. "Ἄλλως θὰ ἀκούσωμεν τὴν φοβερὴν ἀπόφασίν του: «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ Διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

(Ματθαίου ΣΤ' 14—21)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος· 'Εὰν ἀφῆτε¹⁾ τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. 'Εὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

"Ὅταν δὲ νηστεύητε²⁾, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί³⁾· ἀφανίζουσιν⁴⁾ γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι⁵⁾ τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν⁶⁾. Σὺ δὲ νηστεύων ἀλείψαι σου τὴν

κεφαλὴν ⁷⁾ καὶ τὸ πρόσωπόν σου νύφαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ ⁸⁾· καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μὴ θυσανρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ⁹⁾ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρώσις ἀφανίζει ¹⁰⁾, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι ¹¹⁾ καὶ κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν ¹²⁾, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐὰν ἀφῆτε = ἐὰν συγχωρῆτε τὰ σφάλματα τῶν ἀνθρώπων.— 2) ὅταν δὲ νηστεύητε = Νηστεῖαν ἐννοεῖ νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ ὠρισμένα φαγητὰ καὶ ποτά. Ἐκτὸς ὅμως τῆς σωματικῆς ὑπάρχει καὶ ἡ πνευματικὴ νηστεία, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ τὰς κακὰς σκέψεις καὶ πράξεις.— 3) σκυθρωποὶ = μελαγχολικοί, λυπημένοι. Οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν ἐνήστευαν, ἄφηναν τὸ πρόσωπον ἀνιπτον καὶ τὰ μαλλιά ἀκτένιστα καὶ ἐπομένως εἶχαν ὄψιν μελαγχολικὴν.— 4) ἀφανίζουσι = σκεπάζουν, κρύπτουν τὰ πρόσωπά των.— 5) ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις = διὰ νὰ ἐπιδειχθοῦν.— 6) ἀπέχουσι τὸν μισθόν = ἔχουν λάβει μὲ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων τὸν μισθόν των, ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ περιμένουν οὐράνιον μισθόν.— 7) ἀλείψαι σου τὴν κεφαλὴν = Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὑπῆρχεν ἔθιμον νὰ ἀλείφουν τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ νύπτουν τὰ πρόσωπά των οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς χαρᾶς.— 8) τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ = Ὁ νηστεύων κρυφίως νηστεύει οὐχὶ χάριν ἐπιδείξεως εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ χάριν τοῦ Θεοῦ, ποῦ βλέπει καὶ ὅσα γίνονται κρυφίως.— 9) θησαυροὺς = χρήματα, κτήματα, οἰκίας κ.λ.π.— 10) σὴς καὶ βρώσις ἀφανίζει = Ὁ σὴς εἶναι ὁ σκόρος, ἡ δὲ βρώσις εἶναι ἡ σκωρία, ἡ ὁποία καταστρέφει τὰ μέταλλα.— 11) διορύσσουσι = σκάπτουν, τρυποῦν τὸν τοῖχον.— 12) ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θυσανρὸς = ὅπου ὑπάρχει ὁ θησαυρὸς. Ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου διευθύνεται ἐκεῖ, ὅπου ὑπάρχει ὁ θησαυρὸς του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον παραγγέλλει ὁ Κύριος νὰ συγχωρῶμεν τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων, ἃν θέλωμεν ὁ Θεὸς νὰ συγχωρῇ καὶ τὰ ἰδικὰ μας τοιαῦτα. Ἀκόμη παραγγέλλει νὰ μὴ νηστεύωμεν ὑποκριτικὰ καὶ πρὸς τὸ θεαθῆναι. Καὶ νὰ μὴ θησαυρίζωμεν ἀγαθὰ ἐπίγεια, τὰ ὁποῖα εἶναι πρόσκαιρα καὶ φθαρτά, ἀλλὰ μὲ τὰ καλὰ μας ἔργα νὰ θησαυρίζωμεν ἀγαθὰ οὐράνια. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ θησαυρίζωμεν ἐπὶ γῆς πλοῦτη, δόξαν, τιμὰς, διότι ὅλα αὐτὰ μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν Θεόν. Δὲν πρέπει νὰ φροντίζωμεν μόνον διὰ τὸ φθαρτὸν σῶμα μας, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν μας. Ἐπειτα κάθε ἡμέραν καὶ

κάθε ὥραν, πού λέμε τὴν Κυριακὴν προσευχήν—αὐτὸ τὸ «Πάτερ ἡμῶν»—παρακαλοῦμεν τὸν οὐράνιον Πατέρα μας, νὰ συγχωρήσῃ τὰ πταίσματά μας, ὅπως καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν τὰ πταίσματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐκείνων πού τυχόν μᾶς βλάπτουν.

Καὶ ἡ νηστεία μας πρέπει, λέγει, νὰ γίνεται μὲ εὐλάβειαν καὶ μὲ πραγματικὴν συντριβὴν τῆς καρδίας μας. Τότε θὰ ἔχῃ μεγάλην ἀξίαν καὶ ὁ Θεὸς θὰ μᾶς ἀνταμείψῃ. Τέλος, λέγει, τὸ θησαυροφυλάκιόν μας πρέπει νὰ φροντίζωμεν νὰ εἶναι γεμᾶτο μὲ οὐράνια ἀγαθὰ, μὲ καλὰς καὶ ἀγαθὰς πράξεις. Τὰ ἐπίγεια θησαυροφυλάκια—τὰ ταμεῖα—εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κλεπτῶν καὶ τοῦ σκόρου. Τὰ οὐράνια εἶναι ἀσφαλισμένα ἀπὸ τὰ κκοποιὰ αὐτὰ στοιχεῖα.

Ἡ Ἐκκλησία μας ὥρισε νὰ διαβάζεται ἡ περικοπὴ αὐτῇ, πού εἶναι ἓνα μέρος τῆς ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου, τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέραν—Καθαρὰ Δευτέρα—ἀρχίζει ἡ Νηστεία τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Καὶ ὥρισεν ἔτσι, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ, ὅτι ἡ νηστεία ὁρίζεται καὶ ἐπιβάλλεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεόν. Εἶναι καὶ αὐτὴ μία σπουδαία ἀρετὴ τοῦ χριστιανοῦ. Διότι εἶναι προφανῶς καθήκον τοῦ χριστιανοῦ νὰ νηστεύῃ κατὰ τὰς ἡμέρας, πού ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὁρίσει νηστείαν. Νὰ νηστεύῃ δὲ ὄχι φαρισαϊκῶς, οὔτε πάλιν νὰ μὴ νηστεύῃ καὶ νὰ δείχνῃ, ὅτι περιφρονεῖ τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ. Ἡ νηστεία εἶναι ὅρος τῆς Ὑγιεινῆς. Τὴν διατάσσει καὶ ἡ Ἱατρικὴ ἀκόμη. Διότι μὲ τὴν νηστείαν καθαρίζεται ὁ ὀργανισμὸς μας ἀπὸ τὶς τοξίνες, δηλαδὴ τὰ δηλητήρια, πού δημιουργοῦν μέσα μας τὰ κρέατα, τὰ λίπη καὶ οἱ ἄλλες ζωϊκὲς οὐσίες.

Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνήστευε, καθὼς καὶ οἱ μαθηταὶ του καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ ὅλοι οἱ πρῶτοι χριστιανοί. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας συνιστᾷ τὴν νηστείαν εἰς ὅλους, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους πού πάσχουν ἀπὸ ἀσθένειες. Νηστεία δὲν εἶναι ὅμως ἡ ἀποχὴ μόνον ἀπὸ ὠρισμένα φαγητά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς κακὰς πράξεις. Ὅποιος λ.χ. δὲν τρώγει κρέας, αὐγά, τυρὶ κ.λ.π., ὑβρίζει ὅμως καὶ κακολογεῖ, θυμώνει καὶ ψευδορκεῖ, συκοφαντεῖ καὶ κατηγορεῖ, λέει ψέμματα καὶ κλέβει, καὶ βλέπει μὲ πονηρία τοὺς ἄλλους κ.λ.π. πρέπει νὰ ξαίρῃ, ὅτι ἡ νηστεία του αὐτὴ δὲν ὠφελεῖ. Δὲν τρώγει τὰ φαγητά, κατατρῶγει ὅμως τὸν πλησίον του. Τέτοια νηστεία δὲν τὴν θέλει ὁ Θεός.

Αὐτὰ μᾶς διδάσκουν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν ¹⁾ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ εὗρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι ²⁾. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὗρίσκει Φίλιππος ³⁾ τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ Νόμῳ καὶ οἱ Προφῆται, εὐρήκαμεν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ· Ἐκ Ναζαρέτ ⁴⁾ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἐρχου καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι ⁵⁾. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πόθεν μὲ γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν σκῆν, εἰδόν σε ⁶⁾. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ῥαββί ⁷⁾, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἰπόν σοι Εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς σκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄφει ⁸⁾. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ⁹⁾, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε ¹⁰⁾ τὸν οὐρανὸν ἀνεωρότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας ¹¹⁾ καὶ κατεβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἠθέλησεν ἐξελθεῖν = ἠθέλησεν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἣ ὅποια εἶναι ἐπαρχία τῆς Παλαιστίνης, πρὸς βορρᾶν.— 2) ἀκολουθε μοι = Προτρέπει αὐτὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ὁδοιπορίαν, νὰ γίνῃ μαθητῆς του.— 3) εὗρίσκει Φίλιππος = Οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἐθεώρουν καθῆκον των νὰ διαδίδουν τὸν Χριστιανισμόν.— 4) ἐκ Ναζαρέτ = ἐκ μικρᾶς καὶ ἀσημάντου πόλεως δύναται τις νὰ περιμένῃ μέγα καλόν!— 5) ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι = εἰς πὸν ὅποιον ἀπάτη δὲν ὑπάρχει.— 6) εἶδον σε = πνευματικῶς.— 7) Ῥαββί σὺ εἶ = ὁ Ναθαναὴλ ἐννοεῖ τὴν θείαν τοῦ Ἰησοῦ ἀποστολὴν καὶ καλεῖ αὐτὸν Μεσσίαν—Χριστόν.— 8) μείζω τούτων ὄφει = θὰ ἦδῃς μεγαλύτερα καὶ θαυμασιώτερα ἀπὸ ταῦτα.— 9) ἀμὴν λέγω ὑμῖν = σὰς διαβεβαίω.— 10) ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε = ἀπὸ τῶρα θὰ ἴδῃτε ἀνεωγμένον τὸν οὐρανόν.— 11) τοὺς ἀγγέλους ἀναβαίνοντας = Οἱ ἄγγελοι κατήλθον ἐξ οὐρανοῦ κατὰ τὴν Σταύρωσιν καὶ Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ κ.λ.π. Ἰδὲ καὶ Ἰωάννου ΙΒ' 28—29.— 12) Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = ἔτσι ἀγαπᾷ ὁ Κύριος νὰ ὀνομάζῃ τὸν ἑαυτόν του. Εἶναι φράσις τῶν προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ.

Μετά την βάπτισίν του ὁ Ἰησοῦς ἐξεκίνησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Εἰς τὸν δρόμον εὕρισκει τὸν Φίλιππον καὶ λέγει εἰς αὐτόν: Ἀκολουθήσέ με.

Ἦτο δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν Βηθσαϊδᾶ, ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Ἀνδρέου καὶ τοῦ Πέτρου. Μετὰ τοῦτο ὁ Φίλιππος εὕρισκει τὸν φίλον του τὸν Ναθαναὴλ καὶ τοῦ λέγει: Εὕρηκαμεν τὸν Ἰησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, περὶ τοῦ ὁποίου γράφει ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν Νόμον καὶ οἱ Προφῆται. Καὶ εἶπεν ὁ Ναθαναὴλ: Ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, πὺ εἶναι τόσον ἄσημος πόλις, ἡμπορεῖ νὰ κατὰγεται ὁ Χριστός, πὺ εἶναι ἓνα τόσον μεγάλο ἀγαθόν; Λέγει εἰς αὐτόν ὁ Φίλιππος: Ἔλα καὶ θὰ ἰδῇς. Καὶ ἐξεκίνησαν.

Εἶδε τότε ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτόν καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄλλους μαθητάς του. Νὰ ἓνας ἀληθινὸς Ἰσραηλίτης χωρὶς δόλον.

Αὐτὸ τὸ ἄκουσε καὶ ὁ Ναθαναὴλ καὶ λέγει εἰς αὐτόν: Ἀπὸ ποῦ μέ γνωρίζεις, Κύριε;

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς: Πόθεν σὲ γνωρίζω, λές; Καὶ ὅμως πρὶν σὲ φωνάξῃ ὁ Φίλιππος, σὲ εἶδα νὰ κάθῃσαι κάτω ἀπὸ τὴν συκιά. Καὶ ὁ Ναθαναὴλ γεμᾶτος θαυμασμὸ τοῦ εἶπε: Διδάσκαλε, σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶσαι ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς: Ἐπειδὴ σοῦ εἶπα, σὲ εἶδα κάτω ἀπὸ τὴν συκιά, πιστεύεις; μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτὸ θὰ ἰδῇς καὶ θὰ ἀκούσης.

Καὶ λέγει εἰς αὐτόν ἀκόμη, καθὼς καὶ εἰς ὅλους τοὺς μαθητάς του. Ἀληθέστατα σᾶς λέγω, ἀπὸ τώρα θὰ βλέπετε τὸν οὐρανὸν ἀνοικτόν, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ νὰ ἀναβαίνουν καὶ νὰ καταβαίνουν καὶ νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ὁμολογία αὕτη τοῦ Ναθαναὴλ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἐκηρύχθη ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο διαβάζεται τὴν Κυριακὴν αὐτὴν, πὺ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, δηλαδὴ εἰς τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν τῆς Θρησκείας τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Κυριακὴ αὕτη λέγεται τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι ἔπαυσαν κατ' αὐτὴν οἱ διωγμοὶ καὶ ἀνεστηλώθησαν αἱ ἄγιοι εἰκόνες εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐστερεώθη ἡ Ὁρθόδοξος πίστις. Τοῦτο ἐγινε κατὰ τὸ ἔτος 842 ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορείας Θεοδώρου.

Ἡ ἐβδόμη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἶχε προηγουμένως, τὸ 787, θεσπίσει ὅτι ὀφείλομεν νὰ τιμῶμεν καὶ νὰ σεβώμεθα τὰς ἁγίας εἰκόνας. Νὰ μὴ τὰς λατρεύωμεν δηλαδὴ. Διότι ἡ λατρεία ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν, ὑπὸ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ὑποστάσεις, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Πρώτη Μάρκου

(Μάρκου Β' 1—12)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναοὺμ καὶ ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν ¹⁾ πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν ²⁾· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον ³⁾.

Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ⁴⁾ ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν ⁵⁾ τὴν στέγην, ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες ⁶⁾ χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

Ἦσαν δὲ τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ⁷⁾ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰμὴ εἰς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγινούς ⁸⁾ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτω διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ⁹⁾ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν ἐνκοπώτερον ¹⁰⁾ εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ ἄρῃ σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἄρῃ σου τὸν κράββατόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων ¹¹⁾, ὥστε ἐξίστασθαι ¹²⁾ πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν λέγοντάς· ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Συνήχθησαν** = ἐμαζεύθησαν πολλοί, διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν του.— 2) **μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν** = τὰ μέρη τὰ πλησίον τῆς θύρας, τὸ προαύλιον ἦτο πλήρες καὶ διὰ τοῦτο οἱ φέροντες τὸν παραλυτικὸν ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναβοῦν εἰς τὴν στέγην καὶ νὰ τὴν χαλάσουν.— 3) **ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον** = ἐκήρυττε τὸ Εὐαγγέλιον.— 4) **αἰρόμενον** = τὸν ὅποιον ἐσῆκωναν.— 5) **ἀπεστέγασαν** = ἀφῆρσαν τὴν στέγην.— 6) **ἐξορύξαντες** = ἀφού ἔβγαλαν τὰ κεραμίδια καὶ διετρύπησαν τὴν στέγην.— 7)

διαλογιζόμενοι. "Όταν οί Γραμματεῖς ἤκουσαν τὸν Ἰησοῦν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας, ἐφθόνησαν αὐτόν, διότι δὲν ἐπίστευον ὅτι εἶναι Θεός, δυνάμενος νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας.— 8) **τί ταῦτα διαλογίζεσθε** = διατί σκέπτεσθε αὐτά; — 9) **καὶ εὐθέως ἐπιγνούς** = Ὁ Χριστὸς ἐνόησας διὰ τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος, ποῦ εἶχεν ὡς Θεός.— 10) **εὐκολώτερον** = εὐκολώτερον.— 11) **ἐναντίον πάντων** = ἐνώπιον ὅλων, ὥστε.— 12) **ἐξίστασθαι πάντας** = ὥστε νὰ θαυμάζουν πάντες.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι μόνον ἄνθρωπος—καὶ μάλιστα τέλειος χωρὶς ὅμως τὴν ἁμαρτίαν—εἶναι καὶ Θεός, καὶ ὡς Θεὸς ἔχει θεϊὰν δύναμιν. Αὐτὸ μᾶς διδάσκει ἡ σημερινὴ περικοπή.

Ἐδίδασκε, λέγει, κάποτε ὁ Κύριος μέσα εἰς ἓνα σπίτι τῆς Καπερναοῦμ καὶ εἶχε συγκεντρωθῇ τόσον πλῆθος λαοῦ, ὥστε νὰ μὴ «χωρᾷ μῆλο νὰ πέσῃ», ὅπως λέγει ὁ λαὸς μας, ὁπόταν τοῦ ἔφεραν ἓνα ἄνθρωπον παράλυτον. Αὐτὸς ἦτο κατάκοιτος εἰς τὸ κρεβάτι του, ποῦ τὸ ἐσῆκωναν τέσσαρες γεροὶ ἄνδρες. Ἡ προσπάθειά τῶν ἦτο νὰ φέρουν τὸν παράλυτον ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν, διὰ νὰ τὸν ἴδῃ καὶ τὸν θεραπεύσῃ. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ κατῴρθωναν, λόγῳ τοῦ μεγάλου συνωστισμοῦ.

Τότε ἐσκέφθησαν κάτι τι ἄλλο. Νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὸ ταβάνι. Ἀνέβηκαν λοιπὸν εἰς τὴν στέγην καὶ ἔβγαλαν τὰ κεραμίδια. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μὲ σχοινιά κατέβασαν τὸν παράλυτον ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ τοῦτο, διότι εἶχαν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δύναται νὰ τὸν κάμῃ καλά. Ὁ Κύριος δέ, μόλις εἶδε τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, λέγει εἰς τὸν παράλυτον· Τέκνον μου, σοῦ συγχωρῶ τίς ἁμαρτίες σου, ἕνεκα τῶν ὁποίων εἶναι παράλυτος.

Ἐκεῖ ὅμως ἦσαν καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Γραμματεῖς, ποῦ ἐμάχοντο τὸν Χριστόν. Αὐτοὶ μόλις ἄκουσαν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, ἄρχισαν νὰ λένε μὲ τὸ νοῦ τους: Διατί αὐτὸς ὁμιλεῖ ἔτσι καὶ ἐκστομίζει βλασφημίας; Ποῦτος ἄλλος ἡμπορεῖ νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίες, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀμέσως κατάλαβε, ὡς Θεὸς ποῦ ἦτο, ὅτι αὐτοὶ ἀπὸ μέσα τους σκέπτονται ἔτσι καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς· Διατί βάζετε εἰς τὸν νοῦ σας αὐτά; Τί εἶναι εὐκολώτερον νὰ εἶπω εἰς τὸν παραλυτικόν· Σοῦ συγχωρῶ τίς ἁμαρτίες σου, ἢ νὰ τοῦ εἶπω· Σήκω καὶ πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ βάδιζε; Γιά νὰ ἰδῇτε δέ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τέτοια ἐξουσία ἀπὸ τὸν Θεόν νὰ συγχωρῇ τίς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων, στρέφεται καὶ λέγει εἰς τὸν παράλυτον· Ἐσένα λέγω, σήκω καὶ πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου.

Καὶ ἐσηκώθηκεν ἀμέσως ὁ παράλυτος, καὶ ἀφοῦ ἐπῆρε τὸ

κρεββάτι του εἰς τοὺς ὥμους του, ἄνοιξε δρόμον διὰ μέσου τοῦ πλήθους καὶ ἔφυγεν, ὥστε ὅλοι νὰ θαυμάζουν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι τέτοια θαύματα ποτέ μας δὲν εἶδαμεν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Δευτέρα Μάρκου—Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως

(Μάρκου Η', 34—38 καὶ Θ', Ι')

Τὸ κείμενον, τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἴδε εἰς τὴν σελίδα 14 τοῦ παρόντος—Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Τρίτῃ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν εἶναι τὸ μέσον τῆς ὅλης νηστείας τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία μᾶς προβάλλει τὸν Τίμιον Σταυρόν, διὰ νὰ μᾶς ἐνισχύσῃ εἰς τὴν νηστείαν καὶ τὴν προσευχήν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Τρίτῃ Μάρκου

(Μάρκου, κεφ. Θ' στίχ. 17—31)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνθρωπὸς τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ἡρεγκα τὸν νιόν μου¹⁾ πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον²⁾· καὶ ὅπου ἂν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν³⁾ καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει⁴⁾ τοὺς ὁδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται⁵⁾· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι;⁶⁾ ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν⁷⁾; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. Καὶ ἡρεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων· Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστίν, ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιοθήν. Καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοὺς εἶπεν αὐτῷ, τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι πάντα⁸⁾ δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

Καὶ εὐθέως κραάας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ⁹⁾. Ἰδὼν δὲ ὁ

Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ¹⁰⁾ ὄχλος, ἐπετίμησε ¹¹⁾ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ¹²⁾, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν ¹³⁾, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε καὶ ἐγένετο ὥσπερ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν καὶ ἀνέστη.

Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν· Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενί ¹⁴⁾ δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξεελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ᾔθελεν ἵνα τις γνῶ ¹⁵⁾. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ἦνεγκα τὸν υἱόν μου = ἔφερα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ.— 2) πνεῦμα ἄλαλον = τὸ πονηρὸν πνεῦμα, τὸ σατανικόν, τὸ ὁποῖον εἶχεν κυριεύσει καὶ τὸν ἕκαμε κωφὸν καὶ ἄλαλον. Ὁ νέος οὗτος ἔπασχεν ἀπὸ ἑνὸς εἶδος σεληνιασμοῦ.— 3) ῥήσσει αὐτόν = τὸν σύρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τὸν σπαράσσει.— 4) ἀφρίζει καὶ τρίζει = συμπτώματα τοῦ σεληνιασμοῦ.— 5) ξηραίνεται = γίνεται ἀναίσθητος.— 6) ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς = ἕως πότε θὰ εἶμαι μαζί σας;— 7) ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; = ἕως πότε θὰ σᾶς ἀνέχομαι.— 8) εἰ δύνασαι πιστεῦσαι. Ὁ Κύριος δεικνύει, ὅτι τὸ δυνατόν τῆς θεραπείας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πίστεως.— 9) βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ = βοήθησέ με τὸν ἄπιστον.— 10) ἐπισυντρέχει = συναθροίζεται ὄχλος, κόσμος.— 11) ἐπετίμησε = διέταξε τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα.— 12) ἄλαλον καὶ κωφόν. Ὁ ἀσθενὴς δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ ἀκούῃ.— 13) ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω = ἐγὼ σὲ διατάσσω.— 14) ἐν οὐδενί = δι' οὐδενὸς ἄλλου μέσου δύναται νὰ ἐξέλθῃ, εἰμὴ διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας.— 15) καὶ οὐκ ᾔθελεν ἵνα τις γνῶ = δὲν ᾔθελεν νὰ μάθῃ κανεὶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΥΓΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κάποτε πολὺς λαὸς εἶχε περιτριγυρίσει τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου καὶ ἔκανε συζήτησιν με αὐτούς, ὅταν ἑξαφνα ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐρωτᾷ αὐτούς τί συζητοῦν. Τότε ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν λαὸν τοῦ λέγει:

—Διδάσκαλε, σοῦ ἔφερα τὸ παιδί μου, ποῦ εἶναι ἄλφα καὶ ἄρρωστο, καὶ ὅπου τὸ πιάσει ἡ ἀρρώστεια του, τὸ ρίχνει κάτω, καὶ τὸ κάνει νὰ ἀφρίζῃ καὶ νὰ τρίζῃ τὰ δόντια του, καὶ νὰ μένῃ ἀναίσθητο. Καὶ εἶπα εἰς τοὺς μαθητὰς σου νὰ τὸ θεραπεύσουν καὶ δὲν ἠδυνήθησαν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε: Ὡ γενεὰ ἀπιστῆ, ἕως πότε

Θὰ εἶμαι μαζί σας, ἕως πότε θὰ σᾶς ἀνέχωμαι. Φέρετε ἐδῶ τὸ παιδί.

Καὶ ἔφεραν αὐτὸ μπροστά του. Καὶ μόλις τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀντίκρουσε τὸν Ἰησοῦν, ἔκανε τὸ παιδί νὰ σπαράξῃ καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ κυλιέται μὲ ἀφροὺς εἰς τὸ στόμα. Καὶ ξαναρώτησεν ὁ Ἰησοῦς τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ· Πόσος χρόνος ἔχει περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ἀρρώστησε τὸ παιδί; Ὁ δὲ πατὴρ εἶπε· Ἀπὸ μικρὸ παιδί, Κύριε. Καὶ πολλὰς φορές τὸ ἔρριξε καὶ εἰς τὴν φωτιά καὶ εἰς τὸ νερό, διὰ νὰ τὸ θανατώσῃ. Ἀλλὰ ἐὰν ἤμπορῃς νὰ κάνῃς τίποτε, λυπήσου μας καὶ βοήθησέ με.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπεν· Ἄν μπορῇς νὰ πιστεύῃς, ὅτι ἐγὼ ἢ μπορῶ νὰ κάνω καλὰ τὸ παιδί σου, θὰ τὸ θεραπεύσω, διότι εἰς ἐκεῖνον ποὺ πιστεῖ, ὅλα εἶναι δυνατά.

Καὶ ἀμέσως ὁ πατὴρ τοῦ παιδιοῦ ἐφώναξε δυνατὰ καὶ μὲ δάκρυα εἰς τὰ μάτια τοῦ εἶπε· Πιστεῦω, Κύριε, καὶ ἂν δὲν ἔχω μεγάλην πίστιν, σὺ βοήθησέ με πρὸς τοῦτο.

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι κόσμος πολὺς εἶχε μαζευθῇ καὶ παρακολουθοῦσε, ἐπέπληξε τὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα τῆς ἀρρώστειας καὶ εἶπε· Πνεῦμα ἄκαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σὲ διατάσσω, ἔβγα ἀπὸ τὸ παιδί αὐτὸ καὶ νὰ μὴ τὸ ξαναενοχλήσῃς.

Καὶ τὸ πνεῦμα, ἀφοῦ ἔβγαλε κραυγὴν καὶ ἀφοῦ ἔκανε νὰ σπαράξῃ τὸ παιδί, ἔβγῃκε. Καὶ τὸ παιδί ἔγινε σάν νεκρό, ὥστε πολλοὶ νὰ λέγουν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸ ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸ ἐσήκωσεν.

Ὑστερα ἔφυγεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπῆγεν εἰς ἓνα σπίτι, ὅπου οἱ μαθηταὶ του ἰδιαιτέρως τὸν ἠρώτησαν· Διατί ἡμεῖς δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ διώξουμε τὸ πνεῦμα αὐτό; Καὶ ἐκεῖνος τοὺς εἶπε· Τοῦτο τὸ εἶδος τοῦ δαιμονίου δὲν βγαίνει μὲ τίποτε ἄλλο, παρὰ μὲ προσευχὴν καὶ μὲ νηστείαν. Καὶ ἀφοῦ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ σπίτι αὐτό, ἐπήγαιναν ἀθόρυβα διὰ μέσου τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Καπερναοῦμ, καὶ δὲν ἤθελεν ὁ Ἰησοῦς νὰ τὸ ξέρῃ κανεὶς. Διότι ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς τὰ χέρια τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι θὰ τὸν θανατώσουν. Ἀφοῦ δὲ θανατωθῇ, τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστηθῇ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Τετάρτη Μάρκου

(Μάρκου, Ι' 32—45)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ¹⁾ ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητάς αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα ²⁾ αὐτῷ συμβαίνειν· Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς

τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινουῶσιν αὐτὸν θανάτῳ ³⁾, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι ⁴⁾ καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν ⁵⁾ αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται ⁶⁾ αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν, ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσης ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ ἐκωνόμων σου ⁷⁾ καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε ⁸⁾ τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ πατήριον ⁹⁾, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ¹⁰⁾ ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐκωνόμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν ¹¹⁾ δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ¹²⁾. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς, λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν ¹³⁾ τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακορῆσθαι, ἀλλὰ διακονῆσαι ¹⁴⁾, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ¹⁵⁾ ἀντὶ πολλῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Παραλαμβάνει** = παίρνει ἰδιαιτέρως διὰ τὴν ἐπιμέλειαν μακριὰ ἀπὸ τὸν ὄχλον περὶ τῶν μελλόντων. — 2) **λέγειν τὰ μέλλοντα** = ὁ Χριστὸς προλέγει τὰ μέλλοντα διὰ τὴν τοῦ προετοιμάσθαι δι' ὅσα μετὰ τὴν θέλησίν του θὰ πάθῃ. — 3) **κατακρινουῶσιν αὐτὸν θανάτῳ** = θά τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον. — 4) **τοῖς ἔθνεσιν** = εἰς τοὺς ἐθνικούς, εἰς τοὺς Ῥωμαίους. — 5) **ἀποκτενοῦσιν** = θὰ φονεύσουν. — 6) **προσπορεύονται** = ἐρχονται ἐμπροσθεν τοῦ Χριστοῦ. — 7) **ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν** = Οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου ἐπιθυμοῦν νὰ καθίσουν πλησίον τοῦ ἐνδόξου βασιλέως καὶ ἐπομένως νὰ δοξασθοῦν καὶ αὐτοί, ζητοῦν ἀξιώματα ἐπὶ τῆς γῆς. — 8) **οὐκ οἶδατε** = δὲν γνωρίζετε τί ζητεῖτε; — 9) **ποτήριον** = ἐννοεῖ τὸν σταυρικὸν θάνατον. — 10) **βάπτισμα** = ἐννοεῖ τὴν ταφὴν καὶ τὰ βάσανα καὶ λύπας. — 11) **οὐκ ἔστιν ἐμὸν** = δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμένα. — 12) **ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται** = εἰς τοὺς

ὁποίους ἔχει ἐτοιμασθῇ ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς.— 13) οἱ δοκοῦντες ἄρχειν = ἐκεῖνοι οἵτινες θεωροῦνται ἄρχοντες. Οἱ ἐπίγειοι ἄρχοντες εἶναι κύριοι τῶν ἐθνῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουν αὐτά. Εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν ὅμως δὲν συμβαίνει τοῦτο.— 14) διακονῆσαι = νὰ ὑπηρετήσῃ, νὰ σταυρωθῇ.— 15) λύτρον = εἶναι κυρίως τὰ χρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐλευθερώνεται ὁ δούλος ἢ ὁ αἰχμάλωτος. Ἐνταῦθα ὅμως σημαίνει τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν οὗτος προσέφερε πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος μᾶς διηγεῖται ἐδῶ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς προεῖπεν εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅτι ἔμελλε νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς· ἔμελλε νὰ μαστιγωθῇ νὰ ἐμπαυχθῇ, νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον, νὰ σταυρωθῇ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ ἀναστῇ. Οἱ μαθηταὶ του ὅμως δὲν ἐνόησαν κατὰ βάθος τὰ λόγια αὐτά τοῦ Διδασκάλου. Ἐνόμισαν ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα, πού ὁ Κύριος θὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸν κόσμον ὡς ἐπίγειος Βασιλεὺς. Καὶ δύο ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου, τὸν πλησιάζουν καὶ τοῦ λέγουν:

— Διδάσκαλε, θέλομεν, ὅ,τι σοῦ ζητήσωμεν, νὰ μᾶς τὸ κάνῃς. Αὐτὸς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί θέλετε νὰ σᾶς κάμω; Καὶ τοῦ ἀπήντησαν· Νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃς νὰ καθίσωμεν ὁ ἓνας εἰς τὰ δεξιὰ σου καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὰ ἀριστερά σου, ὅταν θὰ ἔλθῃς εἰς τὴν δόξαν σου καὶ θὰ ἐγκατασταθῇς εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον τοῦ Δαβίδ.

Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε τότε· Δὲν ξαίρετε τί ζητᾶτε. Διότι ἂν ξαίρατε, δὲν θὰ μοῦ ἐζητοῦσατε αὐτά, ἐπειδὴ τώρα δὲν πρόκειται περὶ μεγαλείων κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ περὶ μαρτυρικοῦ θανάτου· Ἡμπορεῖτε λοιπὸν τώρα νὰ πιῇτε καὶ σεῖς τὸ ποτήρι τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖον ἐγὼ πίνω; Καὶ τὸ βάπτισμα τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὁποῖον ἐγὼ τώρα βαπτίζομαι, ἡμπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ τὸ βαπτισθῇτε; Αὐτοὶ δὲ εἶπαν· Ἡμποροῦμεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πάλιν εἰς αὐτούς· Βέβαια, τὸ μὲν ποτήριον τοῦ θανάτου, πού ἐγὼ πίνω τώρα, θὰ τὸ πιῇτε καὶ σεῖς, καὶ τὸ βάπτισμα τοῦ μαρτυρίου, πού ἐγὼ τώρα βαπτίζομαι, καὶ σεῖς ἐξάπαντος θὰ τὸ βαπτισθῇτε. Ἀλλὰ τὸ νὰ καθίσετε εἰς τὰ δεξιὰ μου καὶ εἰς τὰ ἀριστερά μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ δώσω σὲ σᾶς, ἀλλὰ εἰς ἐκείνους, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι τοῦτο ἐτοιμασμένον ἀπὸ τὸν δίκαιον Θεόν.

Αὐτὰ ὅλα ὅταν ἔμαθον οἱ ἄλλοι δέκα μαθηταί, ἄρχισαν νὰ ἀγανακτοῦν ἐναντίον τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐκάλεσεν ὅλους κοντά του καὶ τοὺς εἶπε· Γνωρίζετε, ὅτι οἱ θεωρούμενοι ἄρχοντες τῶν λαῶν καταδυναστεύουν καὶ καταπιέζουν τοὺς ἀνθρώπους των. Καὶ οἱ μεγάλοι ἐξ αὐτῶν.

ὅπως εἶναι οἱ ἡγεμόνες, τοὺς μεταχειρίζονται ἐπίσης ὡσὰν δού-
δους των. Μεταξὺ μας ὅμως δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα ἔτσι, ἀλλ' ὅ-
ποιος θέλει μεταξὺ σας νὰ γίνῃ μέγας, πρέπει νὰ εἶναι διάκονός
σας, καὶ ὅποιος θέλει ἀπὸ σᾶς νὰ εἶναι πρῶτος, πρέπει νὰ γίνῃ
δουλὸς ὅλων σας. Διότι πράγματι καὶ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν
ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ τύχῃ τιμῶν καὶ περιποιήσεων, ἀλλὰ
διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν του
λύτρον, ὅπως λυτρωθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν οἱ πολλοί.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

(Ἰωάννου, κεφ. IB', στίχ. 1—18)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθαίαν,
ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν
οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς
ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ ¹⁾. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν ²⁾
μύρου νάρδου ³⁾ πιστικῆς ⁴⁾ πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ⁵⁾ ταῖς θοιξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἡ
δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει εἰς ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν
παραδιδόναι· Διὰ τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη ⁶⁾ τριακοσίων
δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν
πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκο-
μον ⁷⁾ εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν ⁸⁾. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου ⁹⁾
τετήρηκεν αὐτό· τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν ¹⁰⁾.
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰου-
δαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλεύ-
σαντο ¹¹⁾ δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν ¹²⁾,
ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον ¹³⁾ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον
εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαν-
τες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βατὰ
τῶν φοινίκων ¹⁴⁾ καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἔκρα-
ζον· Ὡσαννά ¹⁵⁾ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυ-

οιου, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνόμαον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον ¹⁶⁾. Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών, ἰδοὺ ὁ Βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν, ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Συνανακειμένων** = μεταξύ ἐκείνων πού συνέτρωγον εἰς τὸ τραπέζι.— 2) **λίτραν** = Ἡ λίτρα περιέχει 12 οὔγγιας, 327 περίπου γραμμάρια ἢ 100 περίπου δράμια.— 3) **νάρδου** = φυτὸν θερμῶν χωρῶν τῶν Ἰνδιῶν, ἐκ τῆς ρίζης τοῦ ὁποίου ἐξήγετο ἔλαιον εὐώδες, πολὺτιμον.— 4) **πιστικῆς** = γνησίας, καθαράς, πρὸς διάκρισιν τῆς ἀπομιμήσεως.— 5) **ἐξέμαξε** = ἐσπόγγισε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς.— 6) **οὐκ ἐπράθη** = δὲν ἐπωλήθη ἀντὶ τριακοσίων δηναρίων.— 7) **τὸ γλωσσόκομον** = βαλάντιον, ὅπου ἔθετον χρήματα, τὸ ταμεῖον.— 8) **ἐβάσταζεν** = ὅχι ἀπλῶς ἐκράτει, ἀλλὰ ἐκλεπτεν.— 9) **εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ** = διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς μου. Μετὰ μύρον ἀλειψάν τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ.— 10) **ἐμε δε οὐ πάντοτε ἔχετε**. Διότι ἐμελλε νὰ σταυρωθῇ καὶ ἀναληφθῇ.— 11) **ἐβουλευσάντο** = ἀπεφάσισαν.— 12) **ἀποκτείνουσιν** = νὰ ἀποκτείνωσιν.— 13) **ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον** = πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἤρχοντο ἵνα ἴδουν τὸν Λάζαρον καὶ οὕτω ἐπίστευαν εἰς τὸν Χριστόν.— 14) **βαῖα** = σύμβολα τῆς νίκης. Ἐνταῦθα ὑποδέχονται τὸν Μεσσίαν ὡς βασιλέα.— 15) **ὡσαννὰ** = λέξις ἑβραϊκῆ, σῶσον, ζῆθι, ζήτω.— 16) **γεγραμμένον** = εἰς τὰς προφητείας Ζαχαρίου (Θ' 9).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πάσχα, δηλαδὴ τὸ ἰδικόν μας Σάββατον τοῦ Λαζάρου, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, ὅπου ἦτο ὁ Λάζαρος, πού εἶχε πεθάνει καὶ τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἀναστήσει ἐκ νεκρῶν. Τοῦ ἑκαμὴν δὲ δεῖπνον (=τραπέζι) τότε ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου, ἐφρόντιζε διὰ ὅλα τοῦ τραπέζιου. Ὁ δὲ Λάζαρος ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς καθισμένους εἰς τὸ τραπέζι αὐτὸ μαζὶ μετὰ τὸν Χριστόν. Τότε ἡ Μαρία, ἡ ἄλλη ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου, ἀφοῦ ἀγόρασε μίαν λίτραν ἄρωμα γνησίας νάρδου, πολὺ ἀκριβοῦς, ἀλειψε μετὰ αὐτὰ τὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὰ ἐσπόγγισε μετὰ τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς τῆς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς πρὸς τὸν Χριστόν, πού ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν τὸν ἀδελφόν τῆς. Τὸ σπῆτι δὲ ἐγέμισεν ἀπὸ τὴν μυρωδιὰ τοῦ μύρου αὐτοῦ. Λέγει λοιπὸν ἓνας ἀπὸ τοὺς

μαθητάς αὐτοῦ, ὁ Ἰούδας ὁ υἱὸς τοῦ Σίμωνος, ὁ Ἰσκαριώτης, αὐτὸς ποὺ ἔμελλε νὰ τὸν προδώσῃ· Δὲν ἦτο καλύτερον νὰ πωλήσωμεν τὸ ἄρωμα αὐτὸ ἀντὶ τριακοσίων δηναρίων, καὶ τὰ χρήματα αὐτὰ νὰ τὰ δώσωμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς;

Εἶπε δὲ αὐτὸ ὁ Ἰούδας, ὅχι διότι τὸν ἐνοιαζε διὰ τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ διότι ἦτο κλέπτης καὶ αὐτὸς εἶχε τὸ ταμεῖον καὶ κατακρατοῦσε ἀπὸ τὰ λεπτὰ ποὺ εἶχε τὸ κουτί. Καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες τὴν τὴν Μαρίαν, διότι ἔκανε ἔργο καλόν, ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις τῆς συμβολίζει τὸν ἐνταφιασμόν μου. Τοὺς πτωχοὺς τοὺς ἔχετε πάντοτε μαζί σας, ἐμένα ὅμως δὲν θὰ μὲ ἔχετε πάντοτε.

Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τότε πολὺς ὄχλος ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμαθαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκεται εἰς τὴν Βηθανίαν, καὶ ἦλθαν νὰ ἴδουν ὅχι μόνον τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν Λάζαρον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναστήσει ἐκ νεκρῶν. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσουν καὶ τὸν Λάζαρον, διότι ἐξ αἰτίας του πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἐπήγγαιναν εἰς τὴν Βηθανίαν καὶ ἐπίστευαν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν — Κυριακὴν τῶν Βατῶν — ὄχλος πολὺς, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἦλθαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐπῆραν εἰς τὰ χέρια τῶν τὰ βατὰ τῶν φοινίκων — τὰ σύμβολα τῆς νίκης — καὶ ἐβγῆκαν εἰς προὐπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἐφώναζαν· Ὡσαννά, (δηλ. ζήτω), αὐτὸς ποὺ ἔρχεται εἶναι εὐλογημένος ἀπὸ τὸν Θεόν, εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐρῆκεν ἓνα γαϊδουράκι καὶ ἐκάθισεν ἐπάνω του, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ προφητεία, ποὺ λέγει· Μὴ φοβᾶσαι, κόρη μου Σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πώλῳ ὄνου.

Αὐτὰ δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ δὲν τὰ ἤξαιραν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐδοξάσθη, ἀνεστήθη δηλ. καὶ ἀνελήφθη, τότε ἐκατάλαβαν, ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν γραμμένα ἀπὸ τοὺς Προφῆτας δι' αὐτόν, καὶ αὐτὰ ἔκαμεν δι' αὐτόν ὁ κόσμος. Ὁ δὲ ὄχλος, ποὺ ἦτο μαζί του ὅταν ἐφώναζεν ἀπὸ τὸ μνημεῖον τὸν Λάζαρον καὶ τὸν ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν, ἐμαρτυροῦσε τὸ θαῦμα αὐτό καὶ δι' αὐτό τοῦ ἔκαμαν τέτοια ὑποδοχὴ οἱ ἄνθρωποι, ἐπειδὴ ἤκουσαν ἀπὸ τοὺς αὐτόπτας μάρτυρας, ὅτι αὐτὸς ἔκαμε τὸ θαῦμα αὐτό.

Κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βατῶν ἐορτάζομεν τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ λαὸς κατ' αὐτὴν ὑπεδέχθη τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν νικητὴν τῷ θανάτῳ. Διότι προηγουμένως εἶχεν ἀναστήσει τὸν Λάζαρον ἐκ νεκρῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Πάσχα

(Ἰωάννου, κεφ. Α', στίχ. 1—17)

KEIMENON

Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος¹⁾ καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο²⁾, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ἓν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς³⁾ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ⁴⁾ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε⁵⁾, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων⁶⁾, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο⁷⁾ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν⁸⁾, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· Οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος⁹⁾, ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος¹⁰⁾ αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν¹¹⁾ καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι¹²⁾ ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Ὁ Λόγος = τὸ δεῦτερον πρόσωπον τῆς Ἀγίας Τριάδος, ὁ Χριστός, ὅστις ὑπῆρχε πρὸ αἰώνων, πρὶν γίνῃ ὁ κόσμος.— 2) πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο = δηλαδὴ τὰ κτίσματα, ὁρατὰ καὶ ἀόρατα. Ἐννοεῖ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου.— 3) φῶς = ἐννοεῖ ἀλληγορικῶς τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας ἐφώτισε τὸν κόσμον εὐρισκόμενον εἰς τὴν πλάνην, εἰς τὸ σκότος.— 4) σκοτία = ἐννοεῖ τὴν ἁμαρτίαν, τὸν ἁμαρτωλὸν κόσμον.— 5) εἰς τὰ ἴδια = μεταφορικῶς σημαίνει τοὺς Ἰουδαίους, πρὸς τοὺς ὁποῖους

κατ' ἀρχάς ὁ Σωτὴρ ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλ' οὗτοι δὲν ἐπίστευσαν.— 6) οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων = οἱ ὅποιοι ἔχι ἐξ ἀνθρώπων, δηλ. ὅσοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ κατὰ χάριν, υἱοθετήθησαν.— 7) σὰρξ ἐγένετο = ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, ἀναμάρτητος ὅμως, διότι ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου.— 8) ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν = κατώκησε μεταξύ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων.— 9) ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος. Ὁ Σωτὴρ ἦλθε μετὰ τὸν Ἰωάννην, ἥτο δηλ. ἐξ ἡμῶν νεώτερος τοῦ Ἰωάννου.— 10) ἐκ τοῦ πληρώματος = ἐκ τῆς θείας χάριτος τοῦ Χριστοῦ.— 11) ἐλάβομεν. Παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐλάβομεν τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἀντὶ τῆς Παλαιᾶς. Καὶ αἱ δύο ὁμως Διαθήκαι ἐδόθησαν κατὰ χάριν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.— 12) ὅτι = διότι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Υψηλὴ καὶ γεμάτη θρησκευτικὰ νοήματα εἶναι ἡ σημερινὴ περικοπὴ τῆς ἡμέρας τῆς Μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ἡ ἀναγνωσκομένη κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Ὁ θεῖος Εὐαγγελιστὴς καὶ Θεολόγος Ἰωάννης εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ἀναπτύσσει τὴν πίστιν περὶ τῆς Θεότητος τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ λέγει, ὅτι ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Πατρὸς, ἀθάνατος ὑπάρχων, ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ κατώκησεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐφανερώθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ μαζὶ τοὺς συνανεστράφη. Ἐκεῖνοι δὲ εἶδαν τὴν δόξαν αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸν ἐπὶ τῆς γῆς βίον αὐτοῦ, ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὴν Μεταμόρφωσίν του καὶ κατὰ τὴν Ἀνάστασίν του.

Πρὸ τούτου ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καὶ Βαπτιστής. Αὐτὸς ἦλθεν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο, ἵνα πάντες πιστεύσουν δι' αὐτοῦ. Καὶ ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν τὸν ἐπίστευσαν. Ὅσοι δὲ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν τιμὴν νὰ λέγωνται τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Χάριν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἀπέθανεν ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὡς ἄνθρωπος. Ὡς Θεὸς ὅμως ἀνέστη ἐκ νεκρῶν τὴν τρίτην ἡμέραν κατὰ τὰς Γραφάς. Καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανούς ἐκάθισεν εἰς τὰ δεξιὰ τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ «ἐν ὑψηλοῖς». Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀπόδειξις τῆς θεότητός του. Εἶναι καὶ ἡ βεβαίωσις τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν Κρίσιν.

Παραθέτομεν τὴν μετάφρασιν τῆς Ὑψηλῆς αὐτῆς περικοπῆς. Ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ἀρχίζει τὸ Εὐαγγέλιόν του ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ μέγας Μωϋσῆς τὴν Γένεσίν του. Ἐν ἀρχῇ. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Δημιουργίας τοῦ Κόσμου. Πρῶτα—πρῶτα, πρὶν ἀρχίσῃ ἡ Δημιουργία. Ἀρχικῶς καὶ πάντοτε ὑπῆρχεν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς Λόγος αὐτοῦ. Καὶ ὁ Λόγος, ὡς τὸ δευτερον πρῶσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὑπῆρχεν ἀχώριστος ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι ὁ Λόγος ἀνέκαθεν ἦτο Θεός. Αὐτὸς ὑπῆρχε πάντοτε ἡ-

νωμένος μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρός. Καὶ τὰ πάντα τῆς Δημιουργίας ἐγέναν μέσῳ αὐτοῦ, τίποτε δὲ δὲν ἐγένεν ἀπὸ ὅλην τὴν Δημιουργίαν χωρὶς αὐτόν. Αὐτὸς πάντοτε ἦτο ἡ ζωὴ, ἡ δὲ ζωὴ ἦτο ἀνέκαθεν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς σκορπίζει τὴν λάμψιν του εἰς τοὺς σκοτισμένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ἀνθρώπους, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν τὸ ἐδέχθησαν.

Διὰ τὴν γνῶρῖσιν ὅμως τὸ φῶς αὐτό, τὸν Χριστόν, ἦλθεν ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὸ ὄνομα του Ἰωάννης. Αὐτὸς ἦλθε διὰ τὴν δώση μαρτυρίαν, ἦλθεν ἵνα μαρτυρήσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους περὶ τοῦ φωτός διὰ τὴν πιστεῦσαι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ φῶς. Δὲν ἦτο ἐκεῖνος, δηλ. ὁ Ἰωάννης, τὸ φῶς. Ἀλλὰ αὐτὸς ἦλθεν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Αὐτὸς δέ, δηλ. ὁ Χριστὸς, ἀνέκαθεν ἦτο τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ποὺ φωτίζει κάθε ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Χριστὸς πάντοτε ἦτο εἰς τὸν κόσμον—ὡς Θεὸς— καὶ ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη «δι' αὐτοῦ». Πλὴν ὁ κόσμος, δηλαδή οἱ ἄνθρωποι, δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν ὡς τὸν Δημιουργόν των. Ἐγένεν ἄνθρωπος καὶ ἐφανερώθη εἰς τὴν γῆν ὡς Ἰουδαῖος. Κατῴκησεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ὅμως ὁ περιούσιος λόγος του, οἱ Ἰουδαῖοι, δὲν τὸν παρεδέχθησαν. Ὅσοι δὲ ἀπὸ αὐτοὺς τὸν ἐπίστευσαν καὶ τὸν παρεδέχθησαν, ἔδωκεν εἰς αὐτούς, τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὴν δυνατότητα νὰ ἡμποροῦν νὰ γίνουν τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι τέκνα τοῦ Θεοῦ. Διότι δὲν ἐγεννήθησαν, ὅπως γεννῶνται φυσικῶς οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένεν ἄνθρωπος ὁ Λόγος, καὶ παρέμεινε μαζί μας. Καὶ ἡμεῖς εἶδαμεν μὲ τὰ μάτια μας τὴν δόξαν του, δόξαν θεϊκὴν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀπὸ τὸν Πατέρα, σὺν μονάκριβος Υἱὸς του, ποὺ εἶναι γεμᾶτος χάριν καὶ ἀλήθειαν.

Ὁ Ἰωάννης— ὁ Πρόδρομος— μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ φανερὰ ἔχει κηρύττει, ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπεν: Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος εἶναι ἀνώτερός μου, μεγαλύτερός μου καὶ ἀρχαιότερός μου. Ἀπὸ τὸ περίσσευμα δὲ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἡμεῖς ὅλοι ἐλάβαμεν μερίδιον. Μίαν χάριν ἐπάνω εἰς τὴν ἄλλην. Διότι ὁ Νόμος, ποὺ τὸν παρέβαινον οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐγίνοντο ἔνοχοι τιμωρίας, ἐδόθη διὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐνῶ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια, ποὺ ἐλευθερώνουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Του Θωμᾶ

(Ἰωάννου, κεφ. Κ', στίχ. 19—31)

KEIMENON

Οὔσης ὁψίας¹⁾ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων²⁾ καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με, ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε³⁾ καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἃν τινων ἀφῆτε⁴⁾ τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἃν τινων κρατῆτε⁵⁾, κεκρατήνται. Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν⁶⁾ τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων⁷⁾ καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ὁκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὔσης ὁψίας = ἐνῶ ἦτο ἄργά, περὶ τὸ ἑσπέρας. — 2) τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων = τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, δηλ. τὴν Κυριακὴν. — Φα-

νερόναι ὅλην τὴν ἐβδομάδα. Σάββατον λέγεται καὶ ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος. Εἶναι λέξις Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει ἀνάπαυσις.— 3) **ἐνεφύσησεν** = ἐφύσησεν εἰς αὐτοὺς Πνεῦμα Ἅγιον.— 4) **ἐὰν ἀφῆτε** = ἐὰν συγχωρεῖτε.— 5) **ἂν κρατῆτε** = ἐὰν δὲν συγχωρεῖτε.— 6) **ἐωράκαμεν** = εἶδαμεν τὸν Κύριον.— 7) **τύπον τῶν ἥλων** = τῶν καρφίων τὰ σημάδια.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Δύο ἐμφανίσεις τοῦ Κυρίου μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ ἐκ νεκρῶν μᾶς διηγεῖται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου εἰς τὴν περικοπὴν αὐτῇ. Καὶ εἰς τὰς δύο γίνεται λόγος περὶ τοῦ μαθητοῦ καὶ ἀποστόλου Θωμᾶ. Διὰ τοῦτο ἡ Κυριακὴ αὕτῃ, ἡ πρώτη μετὰ τὸ Πάσχα, λέγεται τοῦ Θωμᾶ.

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ Κυρίου ἔγινε περὶ τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Ἐνῶ δηλαδὴ οἱ πόρτες τῆς οἰκίας, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ μαζευσμένοι, ἦσαν κλειστὲς «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων», ἔξαφνα παρουσιάσθη εἰς τὸ μέσον ὁ Ἰησοῦς, τοὺς εὐλόγησε καὶ τοὺς εἶπεν: «Εἰρήνη ὑμῖν». Καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὰ χέρια τοῦ καὶ τὴν πλευράν, ποῦ ἔφεραν τὰ σημάδια τῆς σταυρώσεως, διὰ νὰ πιστεύσουν ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ὅχι κανένα φάντασμα.

Τοὺς εἶπε καὶ πάλιν νὰ ἔχουν εἰρήνην. Κατόπιν τοὺς ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωροῦν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Πλὴν ἔλειπεν ὁ Θωμᾶς ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν αὐτῇ τῶν μαθητῶν καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κυρίου. Μόλις ἐγύρισεν ὁ Θωμᾶς, ἔσπευσαν οἱ ἄλλοι νὰ τοῦ μεταδώσουν τὴν χαρμόσυνον ἀγγελίαν. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐδυσπίστησε καὶ εἶπεν. Ἄν δὲν τὸν ἴδω μὲ τὰ μάτια μου καὶ δὲν τοῦ ψηλαφήσω τὰ ἔχνη τῆς σταυρώσεώς του, δὲν θὰ πιστεύσω.

Τοῦτο ὄντως ἔγινε μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας. Εἰς τὸ ἴδιον σπίτι ἦσαν συγκεντρωμένοι οἱ μαθηταὶ καὶ ὁ Θωμᾶς τώρα μαζί. Καὶ ἔρχεται ὁ Κύριος «τῶν θυρῶν κεκλεισμένων». Ἐστάθη εἰς τὸ μέσον καὶ τοὺς εὐλόγησε καὶ πάλιν. Καὶ ὕστερα λέγει εἰς τὸν Θωμᾶν. Φέρε τὸν δάκτυλόν σου καὶ βάλε τον εἰς τὸν «τύπον τῶν ἥλων» καὶ τὸ χέρι σου εἰς τὴν πλευράν μου. Καὶ νὰ μὴ εἶσαι ἄπιστος. Καὶ ἐκεῖνος γεμᾶτος χαρὰν καὶ θαυμασμὸν ἀνέκραξεν Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

Ἀλλὰ ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς συνεχίζει καὶ λέγει: ὅτι μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του καὶ ἄλλα πολλά, ποῦ δὲν εἶναι γραμμένα εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του. Μᾶς πληροφορεῖ δὲ ἀκόμη, ὅτι αὐτὰ τὰ ἔγραψε διὰ νὰ πιστεύωσμεν ἡμεῖς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ πίστις εἰς ἐκεῖνον θὰ μᾶς δώσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῶν Μυροφόρων

(Μάρκου, κεφ. 1Β', στίχ 43—47 καὶ 1ΣΤ' 1—9)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐ-
σχήμων βουλευτῆς¹⁾, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος²⁾ τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον καὶ ᾔτη-
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη
τέθνηκε³⁾, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα⁴⁾ ἐπηρώτησεν
αὐτόν, εἰ πάλοι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ὑπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώ-
ρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθε-
λὼν⁵⁾ αὐτόν, ἐνείλησε⁶⁾ τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν αὐτόν ἐν
τῷ μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον⁷⁾ ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύ-
λισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσήφ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

Καὶ διαγενομένου⁸⁾ τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ,
καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι
ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωτὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς·
Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν, ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέ-
γας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον
καθήμενον ἐν τοῖς δεξιούσι περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ
ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν
ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
ᾧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν, ἀλλ' ὑπάγεται, εἶπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει⁹⁾ ὑμᾶς εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτόν ὄψεσθε καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι
ταχύ, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἐκ-
στασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γὰρ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) **Εὐσχήμων βουλευτῆς** = μέλος τοῦ Συνεδρίου, καὶ μυστικὸς μα-
θητὴς τοῦ Σωτῆρος, σεμνὸς καὶ εὐλαβής.— 2) **ἦν προσδεχόμενος** = ὁ
ὅποῖος ἐπερίμενε.— 3) **εἰ ἤδη τέθνηκε** = ἂν τόσον γρήγορα ἀπέθανεν.—
4) **κεντυρίων** = λέξις λατινική, ἐκατόνταρχος.— 5) **καθελὼν** = ἀφοῦ κα-
τέβασε.— 6) **ἐνείλησε** = ἐτύλιξε.— 7) **λελατομημένον** = μνημεῖον σκαλι-

σμένον εις βράχον.— 8) διαγενομένου = ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ Σάββατον.— 9) προάγει = προχωρεῖ, πηγαίνει ἐμπρὸς ἀπὸ ἡμῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀποκαθάρσιν τοῦ Σώματος τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ, καὶ εἰς τὴν ἀναγγελίαν τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Μυροφόρων γυναικῶν.

Λέγει λοιπὸν ὅτι ὁ Ἰωσήφ, σεβαστὸν καὶ ἐπίσημον μέλος τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου καὶ κρυφὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου, ἔλαβε τὴν τὸλμην, καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Πιλάτον καὶ ἐζήτησε τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπόρησε, πῶς τόσον γρήγορα ἀπέθανεν ὁ Ἰησοῦς. Καὶ διὰ τοῦτο ἐφώνηζε τὸν ἐκατόνταρχον καὶ τὸν ἡρώτησε. Καὶ ὅταν ἐξακρίβωσεν ἀπὸ τὸν ἐκατόνταρχον τὸν θάνατον, ἐδώρησε τὸ Σῶμα εἰς τὸν Ἰωσήφ. Καὶ ἐκεῖνος ἀφοῦ ἀγόρασε σεντόνι, καὶ ἀφοῦ κατέβασε τὸ Σῶμα ἀπὸ τὸν Σταυρόν, τὸ ἐτύλιξε μὲ τὸ σεντόνι, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ μνημεῖον, ποῦ ἦτο ἀνοιγμένον μέσα εἰς ἓνα βράχον. Καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ μνημείου ἐκύλισε μιὰ βαριά πλάκα. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία τοῦ Ἰωσήφ παρατηροῦσαν ἀπὸ μακριά, πρὶν ὁ Χριστὸς ἐνταφιάζεται.

Ἔχει δώσει τώρα ὁ ἥλιος, καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸν ἔχει ἀρχίσει τὸ Μέγα Σάββατον. Διὰ τοῦτο ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμνη ἔτρεξαν καὶ ἀγόρασαν ἀρώματα, διὰ νὰ ἔλθουν εἰς τὸν τάφον καὶ νὰ ἀλείψουν τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ πρωτὶ—πρωτὶ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἔρχονται εἰς τὸ μνημεῖον, εἰς ὥραν ποῦ ὁ Χριστὸς, ὅπως ὁ ἥλιος, εἶχεν ἀνατελεῖ, δηλ. ἀναστηθῇ. Καὶ ἔλεγον μετὰξὺ των, διότι ἀγνοοῦσαν τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ· Ποιὸς θὰ μᾶς ξεσκεπάσῃ τὸν τάφον; Διότι ἡ πλάκα, ποῦ ἐσκέπαζε τὸν τάφον, ἦτο πολὺ μεγάλη. Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Ἡ πλάκα εἶχεν ἀποκυλισθῇ ἀπὸ τὴν εἴσοδον. Ἐμπήκαν λοιπὸν μέσα εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδαν ἓνα νεανίαν—ἄγγελον—νὰ κάθεται εἰς τὰ δεξιὰ μὲ κατάλευκην στολὴν, καὶ ἐφοβήθησαν. Αὐτὸς ὅμως λέγει ἀμέσως εἰς αὐτάς· Μὴ φοβεῖσθε. Τὸ ξαίρω, ζητεῖτε τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, τὸν ἐσταυρωμένον. Ἀνστήθῃ, δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ. Νὰ ὁ τόπος, ὅπου τὸν εἶχαν ἐνταφιάσει. Ἀλλὰ πηγαίνετε γρήγορα νὰ πῆτε εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἰς τὸν Πέτρον, ὅτι τοὺς περιμένει εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ θὰ τὸν ἰδῆτε, καθὼς σᾶς εἶπε πρὶν σταυρωθῇ.

Καὶ ἐβγῆκαν γρήγορα—γρήγορα, καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸ μνημεῖον. Τὰς εἶχε καταλάβει τρόμος καὶ θαυμασμός, καὶ ἀπὸ τὸ φόβο τοὺς δὲν εἶπαν σὲ κανένα τίποτα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Παραλύτου

(Ἰωάννου, κεφ. Ε', στίχ. 1—15)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἦν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἐπὶ τῇ προβατικῇ¹⁾, κολυμβήθρα²⁾, ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ Βηθεσδα³⁾, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλήθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν⁴⁾, ἐκδεχομένων⁵⁾ τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἀγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ὃς δὴποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον καὶ γρούς⁶⁾ ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ. Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν. Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ὥστε, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐνῷ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρε⁷⁾ τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἣν δὲ Σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ. Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι⁸⁾ ἄραι τὸν κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς. Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν. Ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν. Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει⁹⁾ τίς ἐστιν. Ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν¹⁰⁾, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὗρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ Ἱερῷ¹¹⁾ καὶ εἶπεν αὐτῷ. Ἰδε, ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν τί σοι γένηται¹²⁾. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Προβατικῇ = ἐννοεῖται πύλη. Αἱ ἀρχαῖαι πόλεις περιεκυκλοῦντο ἀπὸ τείχους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον πύλαι φέρουσαι εἰς τὴν πόλιν, ἢ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Ἡ πύλη αὕτη ἐλέγετο προβατικὴ, διότι εἰσῆγοντο δι' αὐτῆς

εἰς τὴν πόλιν τὰ ὠρισμένα διὰ τὴν θυσίαν πρόβατα.— 2) **κολυμβήθρα** = δεξαμενὴ περιέχουσα νερό, πού εἶχεν ἱερατικὴν δύναμιν.— 3) **Βηθεσδᾶ** = λέξις Ἑβραϊκῇ. Οἶκος χάριτος καὶ εὐεργεσίας.— 4) **Ξηροὶ** = παράλυτοι.— 5) **ἐκδεχομένων** = οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν.— 6) **γνοὺς** = ἀφοῦ κατάλαβε, διότι ἦτο παντογνώστης.— 7) **ἤρε** = ἐσήκωσε τὸν κρεβάτον.— 8) **οὐκ ἐξε- στί σοι** = δὲν σοῦ εἶναι ἐπιτετραμμένον.— 9) **οὐκ ἤδει** = δὲν ἐγνώριζε ποῖος εἶναι.— 10) **ἐξένευσεν** = ἀνεχώρησεν ἀγνώριστος.— 11) **Ἰερῶ** = εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ.— 12) **χειρόν γένηται** = διὰ νὰ μὴ πάθῃς χειρότερα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ περιλαμβάνει τὴν θεραπείαν τοῦ παραλύτου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, λέγει, ἐπῆγεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν Προβατικὴν Πύλιν, ὅπου ὑπῆρχε μία δεξαμενὴ, ἡ ὁποία ἐλέγετο Ἑβραϊκᾶ Βηθεσδᾶ, πού ἐξηγεῖται οἶκος εὐσπλαγχνίας. Αὕτῃ εἶχε πέντε στοάς. Εἰς τὰς στοάς αὐτάς εὐρίσκοντο ξαπλωμένοι πολλοὶ ἄρρωστοι, δηλ. τυφλοὶ, κουτσοί, παράλυτοι, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν τὴν ἀναταραχὴν τοῦ ὕδατος. Διότι ἄγγελος Κυρίου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατέβαινεν εἰς τὴν δεξαμενὴν αὐτὴν καὶ ἐτάρασσε τὸ νερό. Καὶ ὅποιος ἔμπαινε πρῶτος μέσα εἰς τὴν δεξαμενὴν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀναταραχὴν τοῦ νεροῦ, ἐγίνετο καλὰ, ἀπὸ ὅποιανδήποτε ἀρρώστειαν καὶ ἂν ἔπασχεν.

Ἐκεῖ εἰς τὴν δεξαμενὴν αὐτὴν κατέκειτο καὶ κάποιος ἄνθρωπος, πού ἦταν ἄρρωστος τριάντα ὀκτὼ χρόνια. Τοῦτον μόλις εἶδεν ὁ Ἰησοῦς ξαπλωμένον, καὶ ἐπειδὴ κατάλαβε ὅτι πολλὰ χρόνια εἶναι ἄρρωστος, λέγει εἰς αὐτόν· Θέλεις νὰ γίνῃς καλὰ; Καὶ ὁ ἄρρωστος ἀπήντησε· Κύριε, δὲν ἔχω ἄνθρωπον νὰ μὲ βάλῃ μέσα εἰς τὴν δεξαμενὴν, ὅταν ταραχθῇ τὸ νερό. Ἐνῶ δὲ πάω ἐγὼ νὰ πέσω, μπαίνει μέσα ἄλλος πρὶν ἀπὸ μένα. Λέγει εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Σήκω ἐπάνω, πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ περπάτα. Καὶ ἀμέσως ἐγίνε καλὰ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐσήκωσε τὸ κρεβάτι του καὶ ἐβάδιζε. "Ὅμως ἐκείνη ἡ ἡμέρα ἦτο Σάββατον. Δι' αὐτὸ ἔλεγαν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὸν ἄρρωστον αὐτόν, πού τώρα ἐγίνε καλὰ. Σήμερα εἶναι Σάββατον, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ σηκώνῃς καὶ νὰ μεταφέρῃς τὸ κρεβάτι σου. Αὐτὸς τοὺς ἀπήντησεν· Ἐκεῖνος πού μὲ ἐθεράπευσεν, ἐκεῖνος μοῦ εἶπε· Σήκωσε τὸ κρεβάτι σου καὶ βάδιζε. Ἠρώτησαν δὲ αὐτόν· Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, πού σοῦ εἶπε· Σήκωσε τὸ κρεβάτι σου καὶ βάδιζε;

Ὁ δὲ παράλυτος δὲν ἤξαιρε ποιὸς ἦταν αὐτός, πού τὸν ἐθεράπευσε, διότι ὁ Ἰησοῦς ἐξηφανίσθη, ἐπειδὴ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἦτο πολὺς κόσμος. Ὑστερα ὅμως εὐρίσκει ὁ Ἰησοῦς τὸν παράλυτον εἰς τὸν Ναὸν καὶ τοῦ λέγει· Νά, τώρα ἐγίνες καλὰ.

Ἀπὸ δὲ καὶ πέρα πρόσεξε νὰ μὴ κάνης ἀμαρτίες, διὰ νὰ μὴ σοῦ συμβοῦν χειρότερα. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἔτρεξε καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι αὐτός, πού τὸν ἐθεράπευσεν, εἶναι ὁ Ἰησοῦς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῆς Σαμαρείτιδος

(Ἰωάννου, κεφ. Δ', στίχ. 1—42)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Σιχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου, ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ¹⁾.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα δὲ ἦν ἔκτη²⁾. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντληῆσαι ὕδωρ³⁾. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν· οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν⁴⁾ εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνή, ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σύ Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται⁵⁾ Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις⁶⁾ τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ καὶ τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν⁷⁾ καὶ ἔδωκεν ἂν⁸⁾ ὕδωρ ζῶν⁹⁾. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἀντλημα¹⁰⁾ ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μέλζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα¹¹⁾ αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν, ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου¹²⁾ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπάγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλθῃ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε

γὰρ ἄνδρας ἔσχετε· καὶ νῦν ὃν ἔχετε οὐκ ἔστί σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθῶς εἴρηκας¹³⁾.

Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ¹⁴⁾ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶ ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ¹⁵⁾· καὶ γὰρ ὁ Πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.¹⁶⁾

Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὃ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἐθαύμασαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει. Οὐδείς μὲντοι εἶπε· Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις. Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστι ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, φάγε· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρωσιν¹⁷⁾ ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἤρεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρωμὰ ἐστίν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηρόν ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἴδου λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε¹⁸⁾ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε¹⁹⁾ τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ²⁰⁾ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλόθατε.

Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπίστευ-

σαν εἰς αὐτόν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυροῦσης, ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἤλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν²¹⁾ μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Πηγή = φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, διότι αὐτὸς τὸ ἀνοίξε. — 2) ἔκτη = ἡ ἰδική μας δωδεκάτη, μεσημβρία. Οἱ Ἑβραῖοι ἐμέτρουν τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς 6ης πρωΐνης ἢ ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. — 3) ἀντλήσαι = νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος, νὰ βγάλῃ νερό. — 4) ἀπεληλύθεισαν = εἶχαν πάει. — 5) συγχρῶνται = δὲν συναναστρέφονται οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τοὺς Σαμαρεῖτας. — 6) εἰ ἤδεις = ἐὰν ἐγνώριζες τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. — 7) σὺ ἂν ᾔτησας = σὺ θὰ τοῦ ἐζητοῦσες. — 8) ἔδωκεν ἂν σοι = θὰ σοῦ ἔδινεν. — 9) ὕδωρ ζῶν = νερὸ τρεχούμενο — ζωντανὸ — ποῦ δὲν στειρεύει ποτέ. Ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. — 10) ἀντλήμα = σκεῦος διὰ τοῦ ὁποίου ἀντλοῦμεν νερό, ὁ κουβᾶς. — 11) θρέμματα = τὰ ποίμνια, πρόβατα καὶ κτήνη. — 12) ἄλλομένου = νερὸ ποῦ θὰ πηδᾷ καὶ θὰ δίνη τὴν αἰώνιον ζωὴν, νερὸ ποῦ ἀναβλύζει. — 13) εἶρηκας = εἶπες. — 14) ἐν τῷ ὄρει τούτῳ = εἰς τὸ ὄρος Γαριζίν, ὅπως ἐπίστευαν οἱ Σαμαρεῖται, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἰς Ἱεροσόλυμα. — 15) ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ = πνευματικὰ καὶ ἀληθινά. Ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρὼν. — 16) πνεῦμα ὁ Θεός = ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ δὲν περιορίζεται εἰς τόπους. — 17) βρώμα = φαγητόν. — 18) ἐπάρατε = σηκώσατε τοὺς ὀφθαλμούς σας. — 19) θεάσασθε = κυττάξατε. — 20) λευκαὶ = Ὁ κόσμος ἦτο ἕτοιμος νὰ δεχθῇ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. — 21) ἐρωτῶ. Εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην πολλάκις σημαίνει παρακαλῶ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεταξὺ τῆς Γαλιλαίας καὶ τῆς Ἰουδαίας ἀπλώνεται ἡ Σαμαρεία ἢ χώρα τῶν Σαμαρειτῶν, οἱ ὅποιοι ἄλλοτε εἶχαν διαφωνήσει μὲ τοὺς Ἰουδαίους καὶ δὲν παρεδέχοντο πλέον ὅλην τὴν Νομοθεσίαν τοῦ Μωϋσέως. Διὰ τοῦτο μεταξὺ Σαμαρειτῶν καὶ Ἰουδαίων ὑπῆρχε μῖσος ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικόν.

Ἀλλὰ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Κυρίου μας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι φίλοι καὶ ἀγαπητοί. Διὰ τοῦτο προκειμένου νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, δὲν ἠκολούθησε τὸν δρόμον, ποῦ ἀκολουθοῦσαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι—μέσω τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Περαιάς—ἀλλὰ τὸν διὰ τῆς Σαμαρείας.

Κατάκοπος λοιπὸν ἤλθεν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας Σιχάρ, οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας ἔπαιρναν νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ. Καὶ οἱ μὲν μαθηταὶ τοῦ ἐμπῆκαν μέσα εἰς

τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἀγοράσουν τροφίμα, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔμεινεν ἐκεῖ, εἰς τὸ πηγάδι ἐκεῖνο, γιὰ νὰ ξεκουρασθῇ.

Ἀλλὰ αὐτὴν τὴν στιγμήν ἔρχεται μία γυναῖκα Σαμαρεῖτις, διὰ νὰ ἀντλήσῃ νερὸ ἀπὸ τὸ πηγάδι. Καὶ με αὐτὴν ἀνοίγει συζήτησιν ὁ Κύριος. Τῆς ζητεῖ νερὸ νὰ πιῇ. Καὶ ἐκείνη ἀπορεῖ, πῶς Ἰουδαῖος αὐτὸς τῆς ζητεῖ νερό. Μαθαίνει δὲ ὅτι αὐτὸς ἔχει τὸ νερὸ τῆς ζωῆς, ποῦ ὅποιος τὸ πιῇ δὲν θὰ διψάσῃ ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του.

Ἔτσι με τὸν διάλογον αὐτὸν πείθεται ἡ Σαμαρεῖτις, ὅτι συζητεῖ με προφήτην. Καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ, ποῦ κατοικεῖ ὁ Θεός, εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἢ εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν τῆς Σαμαρείας, καὶ ποῦ πρέπει νὰ λατρεύεται. Ὁ δὲ Κύριος εὐρίσκει εὐκαιρίαν νὰ διδάξῃ, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα, καὶ ὡς πνεῦμα δὲν κατοικεῖ μόνον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἢ μόνον εἰς τὸ Γαριζὶν, ἀλλ' εἶναι πανταχοῦ παρών.

Αὕτῃ ἡ διδασκαλία κάνει ἐντύπωσιν εἰς τὴν Σαμαρεΐτιδα καὶ τοῦ λέγει, ὅτι αὐτὰ μέλλει νὰ τὰ διδάξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Μεσσίας, ὅταν θὰ ἔλθῃ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τῆς ἀποκαλύπτει, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ Χριστός. Ἡ δὲ Σαμαρεῖτις κατὰπληκτος ἀφίνει ἐκεῖ τὴν στάμναν τῆς καὶ τρέχει εἰς τὴν πόλιν. Καλεῖ τοὺς συγχωριανούς τῆς καὶ τοὺς λέγει· Ἐλᾶτε νὰ ἰδῇτε ἓνα ἄνθρωπον, ποῦ μοῦ ἀπεκάλυψεν ὅλα τὰ μυστικά μου. Μήπως εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός;

Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὴν πόλιν οἱ μαθηταὶ καὶ ἐτοίμασαν τὸ φαγητόν. Παρακαλοῦσαν δὲ τὸν Ἰησοῦν νὰ φάγῃ. Ἀλλὰ ἐκεῖνος τοὺς εἶπε· Γιὰ κυττάξετε: Τὰ χωράφια εἶναι ἔτοιμα πρὸς θερισμόν. Καὶ τοὺς ἔδειξε τοὺς Σαμαρεῖτας, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο διὰ νὰ τὸν ἴδουν. Καὶ ἔπρεπε νὰ ἀφίσῃ τὸ φαγητόν καὶ νὰ διδάξῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

Οἱ δὲ Σαμαρεῖται ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ μείνῃ εἰς τὴν Σαμαρείαν. Ἦσαν πεπεισμένοι πλέον, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός. Καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ὁ Κύριος δύο ἡμέρας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Τυφλοῦ

(Ἰωάννου, κεφ. Θ', στίχ. 1—39)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων¹⁾ ὁ Ἰησοῦς, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, τίς ἡμαρτεν οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεν-

νηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐτε οὗτος ἡμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ²⁾ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ· Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα ἐστίν³⁾· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἦλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον. Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν⁴⁾ Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν, ἄλλοι δέ, ὅτι ὁμοιος αὐτῷ ἐστίν· Ἐκεῖνος ἔλεγεν, Ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεφύχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι· Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει· Οὐκ οἶδα. Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτὲ τυφλόν. Ἦν δὲ Σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἠνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεπεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκέ μοι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. Ἐλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ Σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα⁵⁾ ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σύ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ ὅτι ἥρσιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προφήτης ἐστίν.

Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεπεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέφαντος καὶ ἠρώτησαν αὐτούς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπικρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο⁶⁾ οἱ Ἰου-

δαῖοι, ἴνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος ⁷⁾ γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, ὅτι αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ ⁸⁾· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα, ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε; τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε μαθηταὶ αὐτοῦ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν ⁹⁾ οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον· Σὺ εἰ μαθητὴς ἐκεῖνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· ἡμεῖς οἶδαμεν, ὅτι Μωσεὶ ἐλάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέωξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾗ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος ¹⁰⁾ οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξε τις τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρὼν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· Τίς ἐστι Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἐώρακας ¹¹⁾ αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη ¹²⁾· Πιστεύω Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Παράγων = ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς διήρχετο. — 2) ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ = (ἐγεννήθη τυφλός) διὰ τὴν φανερωθῶν μετὰ τὴν ὑπερφυσικὴν θεραπείαν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τὰ ἔργα, πού ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐργάζεται. — 3) ἕως ἡμέρα ἐστίν = ὅσον ζῶ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν. — 4) προσαιτῶν = ζητῶν ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοῦ διαβάτας. — 5) σχίσμα = διαφωνία. — 6) συνετέθειντο = εἶχον συμφωνήσει οἱ Ἰουδαῖοι. — 7) ἀποσυνάγωγος = διωγμένος ἀπὸ τὴν συναγωγὴν. — 8) δὸς δόξαν τῷ Θεῷ = δόξασε τὸν Θεόν καὶ ὁμολόγησε ὅτι ἐπλανήθης, ὅτι αὐτὸς πού σὲ ἐθεράπευσε εἶναι Θεός. — 9) ἐλοιδόρησαν = τοῦ ἐμίλησαν περιφρονητικά. — 10) ἐκ τοῦ αἰῶνος = ἀπὸ τότε πού ὑπάρχει κόσμος. — 11) ἐώρακας =

ἔχεις ἴδει, τὸν εἶδες, τὸν βλέπεις ἐμπρός σου.— 12) ὁ δὲ ἔφη = αὐτὸς δὲ εἶπεν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ μᾶς διηγεῖται τὴν θεραπείαν τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Αὐτὸς ἦτο γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς τυφλὸς ζητιᾶνος. Ἐκάθητο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ναοῦ καὶ ἐζήτηι ἀπὸ τοὺς προσκυνητὰς ἐλεημοσύνην. Ὅταν τὸν εἶδαν οἱ Μαθηταὶ ἠρώτησαν τὸν Διδάσκαλον, διὰ νὰ τοὺς λύσῃ μίαν ἀπορίαν των. Ποιὰ ἦτο ἡ αἰτία νὰ γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τυφλός; Οἱ ἁμαρτίαι τῶν γονέων του, ἢ οἱ ἰδικές του; Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησεν· Οὔτε αὐτοῦ οὔτε τῶν γονέων του. Ἀλλ' ἐγεννήθη οὕτως τυφλὸς διὰ νὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὅταν εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἰησοῦς ἔφτυσε χάμω καὶ ἔκαμε πηλόν, καὶ ἔχρισε τὰ μάτια του μὲ τὸν πηλόν καὶ τὸν ἔστειλε νὰ νιφθῇ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Ἐπῆγε ὁ τυφλὸς ἐκεῖ καὶ ἐνίφθη καὶ ἐπανῆλθε βλέπων.

Τὸ θαῦμα ἐπροξένησε γενικὴν κατάπληξιν. Ὅλοι ἐθαύμαζαν. Μερικοὶ μάλιστα δὲν ἤθελαν νὰ πιστεύσουν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ τυφλὸς τοῦ Ναοῦ. Καὶ τοῦ ἔκαμαν ἐρωτήσεις. Αὐτὸς δὲ τοὺς ἔλεγε πῶς ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἄνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ βλέπει.

Ἡμέρα τοῦ θαύματος αὐτοῦ ἦτο Σάββατον. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ ὁ λαὸς ἦσαν συγκεντρωμένοι εἰς τὴν Συναγωγὴν πρὸς προσευχὴν. Διὰ τοῦτο μερικοὶ παίρνουν τὸν τέως τυφλὸν καὶ τὸν φέρουν ἐκεῖ. Οἱ Φαρισαῖοι τὸν ἐρωτοῦν καὶ ἐκεῖνος ἀπαντᾷ πῶς ἀνέβλεψεν. Εἰς τὸ τέλος εὐρίσκουν τὴν δικαιολογίαν. Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τοῦ Διαβόλου, ἐπειδὴ δὲν τηρεῖ τὸ Σάββατον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως θαυματουργεῖ. Ἄλλοι ὅμως ἔλεγαν· Πῶς εἶναι δυνατόν ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς νὰ κἀν τέτοια θαύματα; Καὶ διαφωνοῦν μεταξὺ των. Καὶ ἐρωτοῦν καὶ τὸν τέως τυφλόν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ; Ἐκεῖνος δὲ ἀποκρίνεται· Ἐγὼ πιστεύω, ὅτι εἶναι Προφῆτης.

Δὲν ἀρκοῦνται εἰς τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι. Στέλλουν καὶ καλοῦν τοὺς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ. Θέλουν νὰ ἐξακριβώσουν, ἂν ὄντως αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς των, ἂν ἐγεννήθη τυφλός, καὶ πῶς τώρα βλέπει. Αὐτοὶ ἀπήντησαν· Μάλιστα, αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς μας καὶ ἐγεννήθη τυφλός. Πῶς ὅμως τώρα βλέπει, δὲν γνωρίζομεν, ἢ ποὺς τοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια, δὲν ξαίρουμε. Αὐτὸς εἶναι μέγας, αὐτὸν ἐρωτήσατε καὶ θὰ σᾶς εἴπῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸν του τί τοῦ συνέβη.

Ξαναφώνησαν λοιπὸν τὸν τέως τυφλόν καὶ τοῦ εἶπαν νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν, ποὺ τὸν ἐθεράπευσε, καὶ ὅχι αὐτόν, τὸν Ἰησοῦν, διότι αὐτὸς εἶναι ἁμαρτωλός. Ὁ τυφλὸς ἀπήντησεν· Ἄν εἶναι ἁμαρτωλός, δὲν γνωρίζω. Ἐνὰ γνωρίζω, ὅτι ἐγεννήθηκα τυφλός

καὶ τώρα βλέπω. Ἀλλὰ διατί με ξαναρωτᾶτε; Μήπως θέλετε καὶ σεῖς νὰ γίνετε μαθηταὶ του;

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐξεμάνησαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ με περιφρόνησιν τοῦ εἶπαν· Σὺ εἶσαι μαθητῆς ἐκείνου. Ἡμεῖς εἴμεθα μαθηταὶ τοῦ Μωϋσέως. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐλάλησε καὶ ὄχι εἰς αὐτόν. Δὲν γνωρίζομεν ποιὸς μᾶς τὸν ἔστειλεν αὐτόν. Ἀλλὰ τότε ἄρχισεν ὁ τέως τυφλὸς νὰ διδάσκη τοὺς Φαρισαίους. Τοὺς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ὄργανον τοῦ Διαβόλου, ἐπειδὴ ἔκαμε τοῦτο τὸ μέγα θαῦμα, νὰ τοῦ ἀνοίξη τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐνα τέτοιο θαῦμα ποτὲ δὲν ἔγινεν. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἐκεῖνος νὰ εἶναι ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ ὁ Θεὸς διὰ τοῦτο τὸν ἀκούει καὶ κάνει ἐκεῖνος τέτοια θαύματα. Ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἀλλὰ τοὺς εὐσεβεῖς.

Ὡραία διδασκαλία διὰ τοὺς πείσμονας καὶ τυφλοὺς Φαρισαίους. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι περισσότερον ἐξηγριώθησαν. Καὶ τὸν ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴν Συναγωγὴν.

Ὁ τέως τυφλὸς ἀπόγοιτευμένος ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους, ἔτρεξεν εἰς τὸν Ναόν, διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Κύριον. Δὲν τὸν γνωρίζει ὅμως. Ἀλλ' ἐξαφνα τὸν σταματᾷ κάποιος, καὶ τὸν ἐρωτᾷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἐκεῖνος ἀποκρίνεται· Ποιὸς εἶναι, κύριε, διὰ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴν πίστιν μου; Καὶ ὁ Κύριος· Ἐγὼ εἶμαι. Αὐτὸς ποὺ τώρα ὁμιλεῖ μαζί σου. Καὶ ὁ τέως τυφλὸς ἀνεφώνησε· Πιστεύω, Κύριε. Καὶ τὸν ἐπροσκύνησεν.

ΠΕΜΠΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

(Λουκᾶ, κεφ. ΚΔ', στίχ. 36 - 53)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν, ἔστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν¹⁾. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί διαλογισμοὶ²⁾ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι³⁾. ψηλαφήσατέ με⁴⁾ καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἐτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων

εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχετέ τι βρώσιμον⁵⁾ ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ⁶⁾ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίον κηρίου. Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, ἔτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήρκει αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι⁷⁾ τὰς Γραφάς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ. Ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν⁸⁾ τοῦ Πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίστατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους⁹⁾.

Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ¹⁰⁾, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν¹¹⁾ αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν¹²⁾, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοί, προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διὰ πάντος ἐν τῷ Ἱερῷ¹³⁾, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν = ἐνόμιζον ὅτι ἔβλεπον φάντασμα.— 2) διαλογισμοὶ = εἰς τὰς σκέψεις τῶν μαθητῶν ἐπερνοῦσαν ἰδέες ἄτοπες, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός, ὅτι ἐμπρὸς τῶν βλέπουσαν φάντασμα κλπ.— 3) αὐτὸς ἐγὼ = ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶμαι καὶ ὄχι φάντασμα.— 4) ψηλαφήσατέ με = διότι τὸ φάντασμα εἶναι σικὰ καὶ δὲν ἔχει σάρκα καὶ ὀστά.— 5) βρώσιμον = φαγώσιμον, κάτι νὰ φᾶμε.— 6) ἰχθύος ὀπτοῦ = μέρος ἀπὸ ψητὸ ψάρι καὶ κομάτι μελόπηττα.— 7) τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς = νὰ ἐννοοῦν τὰς Ἀγίας Γραφάς.— 8) τὴν ἐπαγγελίαν = τὴν ὑπόσχεσιν, αὐτὸ πού σᾶς ὑποσχέθηκα, δηλ. τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.— 9) ἐνδύσησθε δύναμιν = ἕως ὅτου ἐνδύητε μὲ θεῖαν δύναμιν, ἥτοι λάβετε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.— 10) ἐπάρας τὰς χεῖρας = ἀφοῦ ἐσήκωσε τὰ χεῖρά του.— 11) ἐν τῷ εὐλογεῖν = καθὼς τοὺς εὐλογοῦσε.— 12) διέστη ἀπ' αὐτῶν = ἐχωρίσθη ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀνέβαινε πρὸς τὰ ἑπάνω, πρὸς τὸν οὐρανόν.— 13) ἦσαν διὰ πάντος ἐν τῷ Ἱερῷ = μετέβαινον καθημερινῶς εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ μᾶς διηγεῖται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἀνάστασιν του ἐκ νεκρῶν παρουσιάσθηκεν εἰς τοὺς μαθητάς του. Ἐστάθηκεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ τοὺς εἶπεν: Εἰρήνη ὑμῖν. Οἱ μαθηταὶ ἐτρόμαξαν, διότι ἐφοβήθηκαν. Τὰ ἔχασαν, καὶ ἐνό-

μιζαν ὅτι μπροστά τους εἶναι κάποιο φάντασμα. Διὰ τοῦτο εἶ-
 πεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς· Διατί εἴσθε ταραγμένοι, καὶ διατί βά-
 ζετε τέτοιες ιδέες εἰς τὸ μυαλό σας; Ἰδέτε τὰ χέρια μου καὶ τὰ
 πόδια μου, καὶ πεισθῆτε ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰμαι. Ψηλαφήσατέ με
 καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι τὸ φάντασμα δὲν ἔχει σάρκα καὶ ὀστέα, ὅπως βλέ-
 πετε ἐμένα νὰ ἔχω. Αὐτὰ εἶπε καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὰ χέρια του
 καὶ τὰ πόδια του. Ἐπειδὴ δὲ αὐτοὶ ἐξακολουθοῦσαν, ἀπὸ τῆ χα-
 ρά τους, νὰ ἀπιστοῦν καὶ νὰ θαυμάζουν, εἶπεν εἰς αὐτοὺς· Ἐχετε
 τίποτε τὸ φαγώσιμον ἐδῶ; Αὐτοὶ δὲ τοῦ ἔδωκαν ἓνα μέρος ἀπὸ
 ψάρι ψητό καὶ ὀλίγην μελόπηττα, καὶ ἐκεῖνος τὰ ἐπῆρε καὶ τὰ
 ἔφαγε μπροστά τους. Καὶ τοὺς εἶπεν· Αὐτὰ εἶναι τὰ λόγια, ποὺ
 σᾶς εἶπα, ὅταν ἀκόμη ἤμουνα μαζί σας, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ
 ἐκπληρωθοῦν ὅλα τὰ γραμμένα εἰς τὸν Νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ
 εἰς τὰς προφητείας τῶν Προφητῶν καὶ εἰς τοὺς Ψαλμοὺς.

Καὶ τότε ἐφώτισε τὸ νοῦ τους καὶ τοὺς ἔκανε νὰ καταλα-
 βαίνουν τὰς Γραφάς, ὅτι ἔτσι ἦτο γραμμένο καὶ ἔτσι ἔπρεπε νὰ
 γίνη. Νὰ πάθῃ δηλαδὴ ὁ Χριστὸς καὶ νὰ ἀναστηθῇ ἐκ νεκρῶν
 τὴν τρίτην ἡμέραν. Καὶ νὰ κηρύξουν αὐτοὶ μετάνοιαν εἰς τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ καὶ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν κάνοντας ἀρχὴν ἀπὸ τὴν
 Ἱερουσαλήμ. Σεῖς δέ, τοὺς εἶπεν ἀκόμη, εἴσθε μάρτυρες ὅλων
 αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ τώρα θὰ σᾶς στείλω τὴν ὑπόσχεσιν, ποὺ
 ἐπῆρα ἀπὸ τὸν Πατέρα μου. Διὰ τοῦτο σεῖς θὰ μείνετε εἰς τὴν
 Ἱερουσαλήμ, ἕως ὅτου ἐνδυθῆτε τὴν δύναμιν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ,
 δηλαδὴ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Ὅταν ἐτελείωσεν, ἔβγαλεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς του ἔξω
 ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἕως τὴν Βηθανίαν, καὶ ἀφοῦ ἐσῆκωσε τὰ
 χέρια τοὺς εὐλόγησε. Καὶ καθὼς τοὺς εὐλογοῦσε, ἄρχισε σιγὰ—
 σιγὰ νὰ χωρίζεται ἀπ' αὐτοὺς καὶ νὰ ἀνεβαίνει εἰς τὸν Οὐρανόν.

Οἱ δὲ μαθηταὶ τὸν ἐπροσκύνησαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν
 Ἱερουσαλήμ, μὲ μεγάλην χαράν. Καὶ μετέβαιναν τακτικὰ εἰς
 τὸν Ναὸν καὶ ἐπερίμεναν τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ἐπαγγελ-
 ίας τοῦ Πατρός. Ἐπερίμεναν δηλαδὴ νὰ τοὺς στείλῃ τὸ Ἅγιον
 Πνεῦμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου

(Ἰωάννου, κεφ. ΙΖ', στίχ. 1—13)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν
 οὐρανόν, εἶπε· Πάτερ, ἐλέλυθεν ἡ ὥρα ¹⁾· δόξασόν σου τὸν Υἱόν,
 ἵνα καὶ ὁ Υἱὸς δοξάσῃ σε. Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης

σαρκός, ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ, ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. Σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν²⁾, ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστίν· ὅτι τὰ ῥήματα, ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξηλθον καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ³⁾, οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ⁴⁾, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ⁵⁾ καὶ δεδοξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἔτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο⁶⁾, εἰμὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας⁷⁾, ἵνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ⁸⁾. Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς⁹⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐλήλυθεν = ἦλθεν. — 2) ἔγνω = ἔχουν γνωρίσει. — 3) ἐρωτῶ = παρακαλῶ. — 4) οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ = δὲν σὲ παρακαλῶ τώρα διὰ τοὺς ἀπίστους καὶ ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους. — 5) τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί καὶ τὰ σὰ ἐμὰ = ὅλα ὅσα εἶναι ἰδικά μου εἶναι ἰδικά σου, καὶ τὰ ἰδικά σου εἶναι ἰδικά μου. — 6) οὐδεὶς ἀπώλετο = κανεὶς δὲν ἐχάθη. — 7) ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας = ἐννοεῖ τὸν προδότην Ἰούδαν. — 8) ἡ Γραφὴ πληρωθῇ = ἵνα ἐκπληρωθοῦν αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαβὶδ. — 9) πεπληρωμένη ἐν αὐτοῖς = ἡ χαρὰ τῶν μαθητῶν εἶναι πλήρης, διότι θὰ πιστεύουν, ὅτι καὶ μετὰ τὴν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀνάληψίν μου θὰ διαφυλάττης αὐτούς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ ὡς ἄνω περικοπὴ εἶναι ἓνα μέρος τῆς ὑψηλῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος, ποὺ καταγράφεται εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου. Πρὶν δηλαδὴ ὁ Κύριος παραδοθῇ εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, ὠμίλησεν πρὸς τοὺς μαθητάς του, συμβουλευὼν, παρηγορῶν καὶ παραγγέλλων νὰ φυλάττουν τὴν ἀγάπην, ἣ ὁποία εἶναι ἡ βάσις

τῆς Θρησκείας του. Καὶ ὕστερα ἐσήκωσε τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀπήγγειλε λαμπράν, μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀρχιερατικὴν προχῆν, καὶ εἶπεν:

—Πάτερ, ἔφθασεν ἡ ὥρα. Δόξασε τὸν Υἱόν σου, ἵνα καὶ ὁ Υἱός σου δοξάσῃ σε. Δόξασέ τον καὶ τώρα, ὅπως τὸν ἐδόξασες μετὰ τὴν ἐξουσίαν ποὺ τοῦ ἔδωκες ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἵνα εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς δώσῃ καὶ ἐκεῖνος τὴν αἰώνιον ζωὴν. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ αἰώνιος ζωὴ, νὰ γνωρίζουν ἐσὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ αὐτὸν ποὺ σὺ ἀπέστειλεις εἰς τὸν κόσμον, δηλ. τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ ἐγὼ μὲν σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ἔργον ποὺ μοῦ ἀνέθεσες νὰ κάμω, τὸ ἐτελείωσα. Καὶ τώρα δόξασέ με καὶ σὺ, Πάτερ, με ἐκείνην τὴν δόξαν, ποὺ εἶχα κοντά σου, πρὶν ἀκόμη ὁ κόσμος δημιουργηθῇ. Ἐφανέρωσα τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοῦ κόσμου, τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωσες σὺ. Ἦσαν ἰδικοὶ σου καὶ τοὺς ἔδωσες εἰς ἐμένα. Αὐτοὶ τὰς ἐντολάς σου ἔχουν τηρήσει. Τώρα μόλις ἐκατάλαβαν, ὅτι ὅλα ὅσα μοῦ ἔδωσες, προέρχονται ἀπὸ ἐσένα. Διότι τὴν διδασκαλίαν, ποὺ μοῦ ἔδωσες, τὴν ἐδίδαξα εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβαν καὶ ἐνοιώσαν ἀληθινά, ὅτι ἐγὼ ἐβγῆκα ἀπὸ ἐσένα. Καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σὺ με ἀπέστειλεις εἰς τὸν κόσμον. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν σὲ παρακαλῶ. Δὲν σὲ παρακαλῶ περὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωσες. Καὶ ὅλα ὅσα εἶναι ἰδικὰ μου εἶναι καὶ ἰδικὰ σου, καὶ τὰ ἰδικὰ σου εἶναι καὶ ἰδικὰ μου. Καὶ αὐτοὶ ἰδικοὶ σου ἦσαν καὶ ἔγιναν ἰδικοὶ μου ἄνθρωποι. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἰδικοὶ μου εἶναι πάλιν ἰδικοὶ σου, καὶ ἐγὼ με αὐτοὺς ἔχω δοξασθῇ. Σὲ παρακαλῶ περὶ αὐτῶν, διότι ἐγὼ τώρα φεύγω ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐνῶ αὐτοὶ μένουν ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι κοντά σου. Πάτερ ἄγιε, διαφύλαξε εἰς τὴν πίστιν σου αὐτούς, ποὺ μοῦ ἔδωσες, διὰ νὰ εἶναι ἐνωμένοι, ὅπως καὶ ἡμεῖς εἴμαστε ἐνωμένοι. Ἐφ' ὅσον ἡμῶν μαζὶ τοὺς εἰς τὸν κόσμον, ἐγὼ τοὺς διεφύλασσα εἰς τὴν πίστιν σου. Ὅσους μοῦ ἔδωσες, τοὺς διεφύλαξα, καὶ κανέναν ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔχασε τὴν πίστιν του, παρὰ μόνον ἕνας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ Ἰούδας, ἵνα ἡ Γραφὴ ἐκπληρωθῇ. Τώρα δὲ ἔρχομαι κοντά σου. Καὶ αὐτὴν τὴν προσευχὴν τὴν κάνω εὐρισχόμενος ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἔχουν τὴν ἰδικὴν μου χαρὰν πλήρη μέσα τους. (Ψαλμ. ΕΗ', ΡΗ').

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τῆς Πεντηκοστῆς

(Ἰωάννου, κεφ. Ζ', στίχ. 37—53 καὶ Η' 12)

KEIMENON

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ ¹⁾ τῆς ἐορτῆς εἰστίηκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων· Ἐάν τις διψᾷ ²⁾, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω· ὁ πιστεῶν εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ³⁾ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, ὃ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ⁴⁾ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ⁵⁾ ἔδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἐρχεται; Οὐχὶ ἡ Γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ σπέρματος Δαβὶδ ⁶⁾ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὁ Χριστός ἐρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατὶ οὐκ ἠγάγετε αὐτόν ⁷⁾; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις τῶν ἀρχόντων ἐπιστενσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι ⁸⁾. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν ⁹⁾ νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφῆτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγήγερται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου ¹⁰⁾, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐσχάτη καὶ μεγάλη = κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς Σκηνοπαγίας. Ἡ Σκηνοπαγία ἦτο ἐορτὴ μεγάλη πρὸς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς τῶν Ἑβραίων ὑπὸ τὰς σκηνάς εἰς τὴν ἔρημον. Ἡ ἐορτὴ αὕτη διαρκοῦσε ὀκτὼ ἡμέρας· ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἐωρτάζοντο μεγαλοπρεπῶς.— 2) ἐάν τις

διψᾷ = εἰς κενεὴν ἐπιθυμίῃ τὴν διδασκαλίαν μου.— 3) κοιλία = καρ. ἰα., δηλ. ὅστις λάβῃ Πνεῦμα Ἅγιον, πολλὰ θὰ διδάξῃ καὶ πολλὰ θὰ πράξῃ.— 4) οὐπω = ἀκόμη δέν.— 5) οὐδέπω ἐδοξάσθη = δέν εἶχεν ἀκόμη δοξα-
σθῆ διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως.— 6) ἐκ σπέρματος Δαβὶδ = ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ.— 7) διατί οὐκ ἡγάγετε; = διατί δέν ἐφέρατε
ἐδῶ αὐτόν; — 8) ἐπικατάρατος = καταραμένος ἐθεωρεῖτο ὁ μὴ ἐκτελὼν
τὰ τοῦ Νόμου ἀκριβῶς.— 9) Νικόδημος = εἷς τῶν ἀρχόντων, κρυφὸς μα-
θητὴς τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς εἶπεν εἰς τοὺς Φαρισαίους, ὅτι δέν δύνανται νὰ
τὸν καταδικάσουν, ἂν δέν τὸν ἀνακρίνουν.— 10) ἐγὼ εἰμι = ἐγὼ εἶμαι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου. "Οποῖος μὲ ἀκολουθεῖ, θὰ περιπατῇ εἰς τὸ φῶς, καὶ θὰ
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδῶ ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς ἐκθέτει τὴν δι-
δασκαλίαν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν μεγάλην
ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας. Ἡ ἐορτὴ διαρχοῦσεν ὀκτὼ ἡμέρας.
"Ομως οἱ πλεόν ἐπίσημες ἦσαν ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία, τὰς ἐ-
ποίας ἐπανηγυρίζαν μὲ θυσίας καὶ ἄλλας τελετὰς εἰς τὸν Ναόν.

Τὴν τελευταίαν λοιπὸν ἡμέραν, τὴν ἐπίσημον, τῆς ἐορτῆς
ἐστάθηκεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν Ναόν, καὶ μὲ φωνὴν δυνατὴν εἶπεν:

— "Οποῖος διψᾷ, νὰ ἔλθῃ κοντὰ μου καὶ νὰ πιῇ. Διότι ὅποιος
πιστεύει εἰς ἐμένα, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ἀπὸ τὴν καρδιά του
καὶ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του θὰ τρέξουν ποτάμια μὲ νερὸ ζωντανόν.

Τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ Κύριος ἐννοῶν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁ-
ποῖον ἐμελλον νὰ λάβουν ὅσοι πιστεύουν εἰς αὐτόν. Διότι ἕως τότε
δέν εἶχεν ἔλθῃ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς
ἀκόμη δέν εἶχε δοξασθῆ (δηλ. ἀναστῆθῃ καὶ ἀναληφθῇ εἰς τοὺς
οὐρανοὺς). Πολλοὶ λοιπὸν ἀπὸ τὸν λαόν, ποὺ ἤκουσαν τὴν διδα-
σκαλίαν αὐτὴν, ἔλεγαν· Αὐτὸς εἶναι ἀλήθεια ὁ Προφῆτης. Ἄλ-
λοι ἔλεγαν· Αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός. Καὶ ἄλλοι πάλιν ἔλεγαν·
Μήπως εἶναι δυνατὸν ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν νὰ ἔλθῃ ὁ Χριστός;
Δέν λέγει ἡ Γραφή, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ κατάγεται ἀπὸ τοὺς ἀπογέ-
νους τοῦ Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν Βηθλεέμ, ἀπ' ὅπου κατάγεται
ὁ Δαβὶδ; Καὶ ἐγινε διαφωνία μεταξὺ τοῦ λαοῦ δι' αὐτόν. Μερικοὶ
μάλιστα ἀπὸ αὐτοὺς ἤθελαν νὰ τὸν πιάσουν. Ἀλλὰ κανεὶς δέν
ἐτολμοῦσε νὰ βάλλῃ τὰ χέρια του ἐπάνω του. Τότε ἐπέστρεψαν
καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Φαρισαίων, ποὺ εἶχαν σταλῇ νὰ τὸν συλλά-
βουν, καὶ εἶπον εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνοι· Δέν ἐτολμήσαμεν νὰ τὸν πιά-
σωμεν, διότι ποτὲ δέν ὠμίλησεν ἄνθρωπος, ὅπως ὁμιλεῖ αὐτὸς
ὁ ἄνθρωπος. Ἀποκρίθησαν λοιπὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ εἶπον εἰς
αὐτούς· Μήπως καὶ σεῖς πλανηθήκατε καὶ ἐπιστεύσατε εἰς αὐ-
τόν; Ἡ μήπως ἀπὸ τοὺς ἀρχοντας κανεὶς ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ
ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους; Μόνον ὁ ὄχλος αὐτὸς—ὁ ἀμόρφωτος— ποὺ
δέν γνωρίζει τὸν Νόμον. Τότε λέγει ὁ Νικόδημος πρὸς αὐτούς,

αὐτὸς ποὺ ἦλθεν ἐν καιρῷ νυκτὸς πρὸς τὸν Ἰησοῦν (Ἰωάν. Γ' 1—2) ἓνας ἐκ τῶν Φαρισαίων· Μήπως ὁ νόμος μας καταδικάζει τὸν ἄνθρωπον, πρὶν ὁ δικαστὴς τὸν ἀκούσῃ καὶ μάθῃ ἀπὸ αὐτὸν τί κακὸ ἔκαμε;

Ἀλλὰ οἱ Φαρισαῖοι ἀποκρίθηκαν· Μήπως καὶ σὺ εἶναι Γαλιλαῖος; (μήπως δηλ. καὶ σὺ εἶσαι μαθητὴς αὐτοῦ τοῦ Γαλιλαίου)· Ἐρευνήσε τὴν Γραφὴν, καὶ μάθε, ὅτι κανένας προφῆτης δὲν ἔχει βγῆ ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ὠμίλησε πρὸς τὸν ὄχλον λέγων· Ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὅποιος μὲ ἀκολουθεῖ, δὲν θὰ περπατήσει εἰς τὸ σκότος, ἀλλὰ μέσα του θὰ ἔχῃ τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Καὶ πράγματι, μόνον ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἀληθινὸς Θεός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τῶν Ἀγίων Πάντων

(Ματθ. κεφ. Ι', εἰς τὴν 32—33 καὶ 37—38 καὶ ΙΘ' στίχ. 27—30)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐαυτοῦ μαθηταῖς· Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ¹⁾ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω ²⁾ καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ ³⁾ οὐκ ἔστί μου ἄξιος ⁴⁾· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστί μου ἄξιος, καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ⁵⁾ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστί μου ἄξιος. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῶν ⁶⁾; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ⁷⁾, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ, καθίσετε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους ⁸⁾ κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου ⁹⁾, ἑκατοντάπλασίονα λήψεται ¹⁰⁾, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει· πολλοὶ δὲ ἔσονται ¹¹⁾ πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι ¹²⁾.

1) Ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ = ὁμολογήσει ἐμέ.— 2) ὁμολογήσω = θὰ παραδεχθῶ κατὰ τὴν δευτέραν μου παρουσίαν.— 3) ὁ φιλῶν = ὁ ἀγαπῶν τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα περισσότερο ἐμοῦ. Χάριν τοῦ Χριστοῦ πρέπει κανεὶς νὰ θυσιάζῃ τὰ πάντα.— 4) οὐκ ἔστί μου ἄξιος = δὲν ἀξίζει νὰ γίνῃ μαθητὴς μου.— 5) ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν = ὅποιος δὲν παίρνει τὴν ἀπόφασιν νὰ ὑποφέρῃ τὸν σταυρικὸν θάνατον. Ὁ σταυρὸς δηλοῖ αὐταπάρνησιν.— 6) τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; = τί θὰ κερδίσωμεν ὡς ἀμοιβήν; — 7) ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ = εἰς τὴν μέλλουσαν κρίσιν καὶ ζωὴν. Παλιγγενεσία λέγεται ἡ κατὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν ἀνακαινισις τοῦ κόσμου (βλ. Πέτρου Γ' 13).— 8) καθίσεσθε = σεῖς οἱ 12 μαθηταὶ μου θὰ εἰσθε κριταί.— 9) ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου = χάριν ἐμοῦ.— 10) λήψεται = θὰ λάβῃ.— 11) πολλοὶ ἔσονται = πολλοὶ οἱ ὅποιοι εἰς τὸν παρόντα βίον εἶναι πρῶτοι, ἔχοντες τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, θὰ γίνουν τελευταῖοι. Τοῦναντίον δὲ ἄλλοι, οἵτινες χάριν τοῦ Χριστοῦ ἀφῆκαν τὰ πάντα, θὰ γίνουν πρῶτοι καὶ θὰ κληρονομήσουν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.— 12) ἔσχατοι = τελευταῖοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ εἶναι συνέχεια μιᾶς μακρᾶς ὁμιλίας τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητάς του. Προηγουμένως εἶχεν εἶπει εἰς αὐτοὺς, ὅτι τοὺς ἀποστέλλει ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ τοὺς διώξουν καὶ θὰ τοὺς κακοποιήσουν. Ἀλλὰ αὐτοὶ πρέπει νὰ μένουν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν των.

Εἰς τὸ μέρος λοιπὸν αὐτὸ συνεχίζει ὁ Κύριος καὶ λέγει· Μὴ λογαριάζετε λοιπὸν τοὺς διωγμοὺς καὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας τὰς μεγάλας ἀμοιβὰς ποὺ σᾶς περιμένουν. Ὅποιος θὰ με παραδεχθῇ ὡς Σωτῆρα του ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι καταδιώκουν τὴν πίστιν μου, αὐτὸς θὰ γίνῃ παραδεκτὸς καὶ ἀπὸ ἐμένα, διότι θὰ ὁμολογήσω αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς μου ὡς πιστὸν ὁπαδόν μου. Καὶ ἀντιθέτως θὰ ἀρνηθῶ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς μου ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος θὰ με ἀρνηθῇ ὡς Θε-ἀνθρώπον Σωτῆρα ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

Ὡς συμπέρασμα δὲ προσθέτει καὶ λέγει ὅτι· Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του περισσότερο ἀπὸ ἐμέ, καὶ ἀρνεῖται ἐμέ, διὰ νὰ μὴ ἀποχωρισθῇ τοὺς γονεῖς του, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκτελέσῃ τὸν νόμον μου καὶ δι' αὐτῆς τῆς πράξεως νὰ δεῖξῃ τὴν εἰς ἐμέ πίστιν του, αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος ὁπαδός μου. Καὶ αὐτὸς ποὺ ἀγαπᾷ τὰ παιδιὰ του περισσότερο ἀπὸ ἐμέ, δὲν εἶναι ἄξιος νὰ λέγεται μαθητὴς μου. Καὶ ἐκεῖνος ποὺ δὲν παίρνει τὴν ἀπόφασιν ἔστω καὶ νὰ σταυρωθῇ δι' ἐμέ, καὶ δὲν με ἀκολουθεῖ με τὴν ἀπόφασιν αὐτήν, δὲν εἶναι ἄξιος ἐμοῦ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον μέρος τῆς περικοπῆς. Τὰ ἴδια δὲ σχεδὸν εἶπε καὶ κατόπιν ὁ Κύριος εἰς τοὺς μαθητάς του. Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος εἶπεν εἰς αὐτόν· Κύριε, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήσαμεν ὅλα καὶ

σὲ ἀκολουθήσαμεν. Τί ἄραγε θὰ δοθῇ εἰς ἡμᾶς ὥς ἀμοιβή; Καὶ ὁ Κύριος ἀπήντησεν· Ὅταν θὰ καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν θρόνον τῆς δόξης, θὰ καθίσετε καὶ σεῖς εἰς δώδεκα θρόνους διὰ νὰ δικάσετε τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ κά-
 θε ἀνθρώπος, ὁ ὅποιος ἕνεκα τοῦ ὀνόματός μου ἄφησε καὶ σπίτια καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς ἢ πατέρα καὶ μητέρα ἢ γυναῖκα καὶ παιδιὰ καὶ χωράφια πρὸς χάριν μου, αὐτὸς θὰ λάβῃ ἑκατοντα-
 πλάσιον καὶ θὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Πολλοὶ δὲ ποὺ εἶναι εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν πρῶτοι, θὰ γίνουν τελευταῖοι, καὶ πολλοί, ποὺ θεωροῦνται τελευταῖοι, θὰ γίνουν πρῶτοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΜΑΘΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Δ', στίχ. 18—23)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας¹⁾ εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας²⁾ ἀμφίβλη-
 στρον³⁾ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων⁴⁾. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες⁵⁾ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ· Καὶ προβάς⁶⁾ ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν⁷⁾, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν⁸⁾ ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν τοῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεῖον πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Θάλασσα τῆς Γαλιλαίας** = εἶναι ἡ λίμνη Γεννησαρέτ, ἡ ὁποία λέ-
 γεται καὶ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος.— 2) **βάλλοντας** = νὰ ρίπτουν.— 3)
ἀμφίβληστρον = τὸ δίχτυ ποὺ ψαρεύουν.— 4) **ἁλιεῖς ἀνθρώπων** = διότι
 θὰ ἐτράβαγαν πολλοὺς μὲ τὴν διδασκαλίαν των.— 5) **εὐθέως ἀφέντες** =
 ἀμέσως ἀφου ἄφηναν.— 6) **προβάς** = ἀφου ἐπροχώρησεν.— 7) **καταρτί-
 ζοντας τὰ δίκτυα** = νὰ ἐπιδιορθώνουν τὰ δίχτυά των.— 8) **καὶ περιῆγεν**
 = περιήρχετο ὅλην τὴν Γαλιλαίαν.

Εἶναι οἱ πρῶτες ἡμέρες, πού ἄφησεν ὁ Κύριος τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν δημόσιον. Ἔχει ἐγκαταλείψει τὴν Ναζαρέτ καὶ ἔχει ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Καπερναούμ. Τώρα περιπατεῖ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Ἔχει εἰς τὸν νοῦν τοῦ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς πρῶτους μαθητάς του ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς ψαράδες τῆς Γαλιλαίας.

Βλέπει λοιπὸν δύο ἀδελφοὺς, τὸν Σίμωνα, πού ὁ ἴδιος κατόπιν τὸν ὠνόμασε Πέτρον (Ἰωάν. Α' 43), καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ἦσαν παιδιὰ τοῦ Ἰωανᾶ, πλουσίου ἰχθυεμπόρου τῆς Γαλιλαίας. Ἦσαν μαζὶ μὲ τὸν πατέρα των, βοηθοῦντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀλιείαν, διότι ἦσαν καὶ αὐτοὶ ψαράδες. Εἰς αὐτοὺς δὲ εἶπε τότε ὁ Κύριος·

— Ἀφήσατε τὰ δίκτυα σας, καὶ ἐλᾶτε μαζὶ μου· ἐγὼ θὰ σᾶς κάμω ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

Καὶ αὐτοὶ ἄφησαν τὰ δίκτυα των καὶ τὸν ἠκολούθησαν ἀμέσως καὶ προθύμως.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν συνεχίζει ὁ Κύριος τὸν περιπατόν του καὶ συναντᾷ πρὸ πέρα ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, τὰ παιδιὰ τοῦ Ζεβεδαίου. Ἦσαν καὶ αὐτοὶ μαζὶ μὲ τὸν πατέρα των μέσα εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐπιδιώρωναν τὰ δίκτυα των. Καὶ τοὺς ἐκάλεσε νὰ γίνουν μαθηταὶ του. Αὐτοὶ δὲ ἀμέσως ἄφησαν καὶ πλοῖον καὶ πατέρα καὶ τὸν ἠκολούθησαν.

Ἔτσι ὁ Κύριος μαζὶ μὲ τοὺς τέσσαρας αὐτοὺς πρῶτους μαθητάς «περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν». Καὶ ἔμπαινε εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ παντοῦ ἐκήρυσσε τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐθεράπευε κάθε ἀσθένειαν καὶ κάθε ἀδυναμίαν καὶ ἀδιαθεσίαν τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΣΤ', στίχ. 22—33)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὁ λόγος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται ¹⁾. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ²⁾ ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ τοῦ ἐνὸς ἀνθέξεται ³⁾ καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαρωνᾷ ⁴⁾. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ⁵⁾ ὅμων τί φάγητε

ἢ τί πίητε, οὐδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθηθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ ⁶⁾ τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε ⁷⁾ αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε ⁸⁾ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει ⁹⁾, λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς ¹⁰⁾, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα· πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ¹¹⁾ ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῆζεται τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε ¹²⁾ δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς ἀπλοῦς ᾖ = ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι ὑγιής, τότε ὅλον τὸ σῶμα εἶναι φωτεινόν, ὅταν ὁμοῦς εἶναι βλαμμένος, τότε ὅλον τὸ σῶμα εἶναι σκοτεινόν.— 2) εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος = ἐὰν ἡ καρδία σου εἶναι διεστραμμένη, τότε καὶ αἱ πράξεις σου θὰ εἶναι κακαί.— 3) ἢ τοῦ ἐνὸς ἀνθέξεται = ἢ τὸν ἓνα θὰ ἀγαπήσῃ ἢ τὸν ἄλλον θὰ καταφρονήσῃ.— 4) Μαμωνᾶς = (λέξις Χαλδαϊκὴ) δηλοῖ τὸν Θεόν τοῦ πλοῦτου, ὁ ὁποῖος κυριεύει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κάμνει δοῦλον.— 5) μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ = μὴ φροντίζετε διὰ τὴν ζωὴν.— 6) οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς = δὲν ἀξίζει ἡ ζωὴ περισσότερον ἀπὸ τὴν τροφὴν καὶ τὸ σῶμα περισσότερον ἀπὸ τὸ ἐνδυμα, καὶ ἐπομένως ὁ Θεός, ποῦ ἔδωκε τὴν ζωὴν καὶ τὸ σῶμα, θὰ δώσῃ τὴν τροφὴν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν.— 7) οὖν ὑμεῖς διαφέρετε = εἰς δὲν διαφέρετε;— 8) καταμάθετε = παρατηρήσατε, νὰ μάθετε καλᾶ.— 9) νήθω = γνέθω.— 10) πολλῶ μᾶλλον = πολὺ περισσότερον ὁ Θεός θὰ φροντίσῃ διὰ σᾶς.— 11) τὰ ἔθνη = οἱ ἐθνικοὶ ἢ εἰδωλολάτραι.— 12) ζητεῖτε = ζητεῖτε πρὸ πάντων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ τὰ ἄλλα (τροφή, κατοικία, ἐνδυμα) θὰ προστεθοῦν εἰς σᾶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος γνωρίζει ὡς καρδιογνώστης τίνων πραγμάτων ἔχετε ἀνάγκην.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου ὁ Χριστὸς μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι ἐκτὸς τοῦ φθαρτοῦ σώματος ἔχομεν καὶ ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ ἐπομένως ὀφείλομεν ἔργα καλὰ καὶ ἀγαθὰ νὰ πράττωμεν. Καὶ

νὰ μὴ λατρεύωμεν τὴν ὕλην, διότι τότε τὰ ἔργα μας θὰ εἶναι σκε-
τεινὰ καὶ ὁ βίος μας δυστυχής.

Μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγα-
πήσῃ τὸν Θεόν, ἂν ἡ καρδιά του εἶναι προσκολλημένη εἰς τὸν Μα-
μωνά, ὁ ὁποῖος κάνει τὸν ἄνθρωπον ἐγωϊστήν, ἄσπλαγχνον,
πλεονέκτην, φιλάργυρον, φθονερόν καὶ κακόν.

Ὁ Θεὸς συνιστᾷ καὶ εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν διὰ τὴν ἐξασφά-
λισιν τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς μας εἰς τὴν ζωὴν, καταδικά-
ζει ὅμως τὴν ἀγωνιώδη φροντίδα τῶν ἀνθρώπων ἀποκλειστικῶς
διὰ τροφές, κατοικίες, ἐνδύματα. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι ἔχομεν
ἀνάγκην ἀπὸ ὅλα αὐτὰ καὶ ὡς στοργικὸς πατὴρ θὰ τὰ δώσῃ. Διὰ
τοῦτο ἡμεῖς πρωτίστως καὶ κυρίως πρέπει νὰ ζητοῦμε τὰ πνευ-
ματικὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τότε ἀναγκαῖος καρ-
πὸς αὐτῶν θὰ εἶναι καὶ τὰ ὕλικά ἀγαθὰ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Η', στίχ. 5 - 13)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προ-
σῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος ¹⁾ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύ-
ριε, ὁ παῖς μου βέβληται ²⁾ ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βα-
σανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω
αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ
ἱκανός ³⁾, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς, ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λό-
γον καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου· καὶ γὰρ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξου-
σίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι,
καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου·
Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε ⁴⁾
καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδον. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ
Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν ⁵⁾ ἔξουσιν ⁶⁾ καὶ ἀνακλιθήσονται ⁷⁾ μετὰ
Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ
δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ⁸⁾ ἐκβληθήσονται ⁹⁾ εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον ¹⁰⁾. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς ¹¹⁾ τῶν ὁδόν-
των. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ· Ὑπάγε καὶ ὡς
ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ¹²⁾ ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ
ἐκείνῃ.

1) Ἑκατόνταρχος = ἀξιωματικὸς διοικῶν 100 στρατιώτας.— 2) βέβληται = ἔχει πέσει.— 3) οὐκ εἰμι ἱκανὸς = δὲν εἶμαι ἄξιος, ἐπεὶ δὴ ἦτο ἐθνικὸς.— 4) ἐθαύμασε = ὁ ἐκατόνταρχος ἂν καὶ ἐθνικὸς ἐπίστευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν παῖδα του.— 5) ἀπὸ Ἀνατολῶν καὶ Δυσμῶν = ἀπὸ ἅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.— 6) ἤξουσιν = θὰ ἔλθουν.— 7) καὶ ἀνακληθήσονται = θὰ καθίσουν εἰς τὴν τράπεζαν.— 8) υἱοὶ τῆς βασιλείας = οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τοὺς ὁποίους ἦτο προωρισμένη. 9) ἐκβληθήσονται = θὰ ριφθοῦν ἔξω.— 10) τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον = τὸ σκοτάδι πού εἶναι πολὺ πυκνόν.— 11) ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς = ὁ μὲν κλαυθμὸς προέρχεται ἐκ λύπης, ὁ δὲ βρυγμὸς, τὸ τρίξιμο τῶν ὀδόντων, ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὸν φόβον.— 12) ἰάθη = ἐθεραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἦτο εἰδωλολάτρης βεβαίως ὁ ἐκατόνταρχος τῆς περικοπῆς αὐτῆς, καὶ Ρωμαῖος μάλιστα τὴν πατρίδα, διαμένων εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλιλαίας, τὴν Καπερναοῦμ. Ἐκεῖ δὲ ἔμενε καὶ ὁ Κύριος, θεωρῶν αὐτὴν «ιδίαν πόλιν» κατὰ τὰ χωρία Ματθ. Δ', 13 καὶ Θ' 1.

Ὁ ἐκατόνταρχος εἶχεν ἀκούσει τὴν φήμην τοῦ Κυρίου, καὶ τώρα, μόλις ἐκεῖνος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ «ὄρος», ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε κάμει τὴν περίφημον ὁμιλίαν του, τὸν πλησιάζει, τὸν παρακαλεῖ, καὶ τοῦ λέγει·

—Κύριε, ὁ δοῦλος μου εἶναι κατάκοιτος εἰς τὸ σπίτι· εἶναι παράλυτος καὶ βασανίζεται τρομερὰ ἀπὸ τοὺς πόνους.

Ὁ Ἰησοῦς διέκρινε τότε τὴν πίστιν τοῦ ἐκατοντάρχου καὶ τοῦ ἀπαντᾷ·

—Θὰ ἔλθω ἐγὼ εἰς τὸ σπίτι σου καὶ θὰ τὸν θεραπεύσω.

Ὁ ἐκατόνταρχος ὅμως ἦτο ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς καὶ ἐπεὶ δὴ εἶχε συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητός του, ἀπαντᾷ καὶ λέγει·

—Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος αὐτῆς τῆς τιμῆς. Σὺ δὲν πρέπει νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ σπίτι ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Μόνον ἀπ' ἐδῶ εἰπὲ ἓνα λόγον, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ δοῦλος μου θὰ γίνῃ καλά. Διότι καὶ ἐγὼ ἔχω ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου στρατιώτας, καὶ λέγω εἰς τὸν ἓνα, πῆγαινε κάπου, καὶ πηγαίνει χωρὶς ἀντίρρησης, καὶ εἰς τὸν ἄλλον, ἔλα ἐδῶ, καὶ ἀμέσως ἔρχεται, καὶ εἰς τὸν δοῦλον μου λέγω, κάμε τοῦτο καὶ τὸ κάμει.

Τὰ λόγια αὐτά, ὅταν ἤκουσεν ὁ Κύριος, ἐθαύμασε, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του· Ἀληθῶς σᾶς λέγω, ὅτι τόσον μεγάλην πίστιν δὲν εὔρον οὔτε καὶ μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, πού εἶναι ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ. Σᾶς διαβεβαίω δέ, ὅτι πολλοὶ σὰν τὸν ἐκατόνταρχον αὐτὸν —ξένοι καὶ εἰδωλολάτραι— θὰ ἔλθουν ἀπὸ ἀνατολὴν καὶ δύσιν, καὶ θὰ πιστεύσουν, καὶ θὰ καθίσουν μαζί μὲ τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Ἰσαάκ καὶ τὸν Ἰακώβ, εἰς τὴν βα-

πλείαν τῶν οὐρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας, οἱ ἀπόγονοι τῶν πατριαρχῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, αὐτοὶ θὰ ριφθοῦν εἰς τὸ σκότος τὸ πυκνότερον, ὅπου θὰ τιμωροῦνται αἰωνίως, διότι δὲν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Αὐτὰ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του ὁ Κύριος. Εἰς τὸν ἑκατόνταρχον δὲ ἀπήντησε·

— Πήγαινε εἰς τὸ σπίτι σου, καὶ ὅπως ἐπίστευσας, ἔτσι ἂς γίνῃ.

Καὶ πράγματι κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐθεραπεύθη ὁ δοῦλος τοῦ ἑκατοντάρχου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθ. κεφ. Η', στίχ. 28—34 καὶ Θ' 1)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν ¹⁾ ὑπῆρτησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ²⁾, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν ³⁾, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν ⁴⁾ διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοὶ ⁵⁾, Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη· οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπηλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον ⁷⁾ καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν ⁸⁾ πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ⁹⁾ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν ¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Γέργεσα** = Μικρὰ πόλις, ἀρχαία, παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος, πλησίον τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν κρημνός.— 2) **δύο δαιμονισμένοι**. Ὁ Μάρκος καὶ ὁ Λουκᾶς ἀναφέρουν ἕνα, πιθανὸν τὸν κατ' ἐξοχὴν δαιμονιζόμενον.— 3) **χαλεποὶ λίαν** = πολὺ ἐπικίνδυνοι.— 4) **μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν** = ὥστε νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς νὰ περάσῃ.— 5) **τί ἡμῖν καὶ σοὶ** =

ποία σχέσις υπάρχει μεταξύ μας.— 6) ἤλθες ὥδε πρὸ καιροῦ = ἤλθες νὰ μᾶς βασανίσῃς πρόωρα. (ἡ τιμωρία τους θὰ γίνῃ εἰς τὴν μέλλουσαν κρίσιν).— 7) οἱ βόσκοντες ἔφυγον=διότι ἐφοβήθησαν.— 8) ἀνήγγειλαν = ἐφανερώσαν ὅλα ὅσα εἶδον καὶ ὅσα ἔπαθον.— 9) ὅπως μεταβῇ = ὅπως φύγῃ (ἀπὸ φόβον μὴ πάθουν καὶ ἄλλα τινά).— 10) ἰδίαν πόλιν. Ὁ Χριστὸς μὲ τὸ πλοῖον διεπέρασε τὴν λίμνην καὶ ἤλθεν εἰς Καπερναοὺμ, ἡ ὁποία λέγεται ἰδία πόλις αὐτοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ χώρα τῶν Γεργεσηνῶν ἢ Γαδαρηνῶν ἦτο πέραν ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν βόρειον Περαιάν. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἤλθε κάποτε ὁ Κύριος μὲ τοὺς μαθητάς του. Καὶ ὅπως εἰσῆρχετο εἰς τὴν πόλιν Γέργεσα ἢ Γάδαρα, συνήντησε δύο ἀνθρώπους πάσχοντας ἀπὸ μανίαν καταδιώξεως. Ἦσαν δαιμονιζόμενοι. Διέμενον εἰς τὰ μνήματα, καὶ ἐνέπνεον τὸν φόβον εἰς ὅσους ἐπερνοῦσαν ἀπὸ ἐκεῖ.

Τὰ πονηρὰ πνεύματα, ποὺ ἐβασάνιζαν τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς, μόλις εἶδαν τὸν Κύριον, ἐφώναζαν. Ἰησοῦ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἤλθες πρὸ τῆς ὥρας σου διὰ νὰ μᾶς βασανίσῃς; Καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ μποῦνε εἰς ἓνα κοπάδι χοίρων, ποὺ ἔβασκε ἐκεῖ πλησίον· καὶ τοὺς τὸ ἐπέτρεψεν. Οἱ δὲ χοῖροι ὥρμησαν εἰς τὸν κρημνὸν καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν λίμνην τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ χοιροβοσκοί, ὅταν εἶδαν αὐτά, ἐφοβήθησαν καὶ ἔφυγαν. Ἐπῆγαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπαν τὰ συμβάντα. Ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐβγήκαν τότε εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰ σύνορά των. Αὐτὸς δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καπερναοὺμ.

Μὲ τὰ ἴδια σχεδὸν λόγια διηγεῖται καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς τὴν θεραπείαν τῶν δαιμονιζομένων τούτων ἀνθρώπων (ἴδε Κυριακὴν 6ην τοῦ Λουκᾶ). Τιμωροῦνται δὲ ἐδῶ οἱ ἰδιοκτῆται τῶν χοίρων ἐπειδὴ ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ τρέφουν χοίρους, καὶ νὰ τρώγουν τὸ χοιρινὸ κρέας, τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖτο ἀκάθαρτον. (Δευτ. ΙΔ', 8 καὶ Λευϊτ. ΙΣ', 7).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Θ', στίχ. 1—8)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον, διεπέρασε καὶ ἤλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικόν, ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πί-

στιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέκνον, ἀφέωνται σοι ¹⁾ αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδὼν τινες τῶν Γραμματέων ²⁾ εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ ³⁾. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν ⁴⁾ εἶπεν· Ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε ⁵⁾ πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον ⁶⁾ εἰπεῖν· Ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρε καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ⁷⁾, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ⁸⁾ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ)· Ἐγερθεὶς ἄρῳν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ⁹⁾ ἐξουσίαν τοιαύτην εἰς τοὺς ἀνθρώπους ¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀφέωνταί σοι = συγχωροῦνται. Ἡ ἀσθένεια τοῦ παραλυτικοῦ ἦτο ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του καὶ τὸν συγχωρεῖ ὁ Χριστός.— 2) τινὲς τῶν Γραμματέων. Γραμματεῖς ἐλέγοντο οἱ ἀντιγραφεῖς τῆς Π. Δ. καὶ ἐπομένως οἱ γνώσται τοῦ Νόμου.— 3) βλασφημεῖ=διότι ἐνόμιζον, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα οὔτε καὶ τὴν δύναμιν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας.— 4) τὰς ἐνθυμήσεις = τὰς πονηρὰς σκέψεις των, ὡς παντογνώστης.— 5) ἐνθυμεῖσθε = σκέπτεσθε.— 6) εὐκοπώτερον = εὐκολώτερον.— 7) Ἵνα εἰδῆτε = διὰ νὰ ἐννοήσετε, πεισθῇτε, βεβαιωθῇτε ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει.— 8) υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Χριστὸς ὡς τέλειος ἄνθρωπος.— 9) τὸν δόντα = ὁ ὁποῖος ἔδωκεν.— 10) τοῖς ἀνθρώποις, διότι οἱ κάτοικοι τῆς Καπερναοῦ ἐνόμιζαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἀπλὸς ἄνθρωπος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ μᾶς διδάσκει καὶ πάλιν τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεράπευσε τὸν παραλυτικόν. Μᾶς λέγει δὲ ὅτι τὰ σωματικὰ πάθη πολλὰς φορὰς προσέρχονται ἀπὸ τὴν κακὴν μας διαγωγὴν, καὶ ἀπὸ τὸν ἀνήθικον βίον, καὶ ἐπομένως, ἂν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τὸ σῶμα ὑγιές, ὀφείλομεν νὰ διατηρῶμεν καὶ τὴν ψυχὴν μας καθαρὰν ἀπὸ τὰ διάφορα ἁμαρτήματα.

Ἐχει ὅμως τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας; Οἱ πονηροὶ Γραμματεῖς, λένε ὅχι, καὶ διαλογίζονται πονηρὰ ἐναντίον του. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς φθονεροὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἔχει τὴν θείαν δύναμιν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας, διέταξε τὸν παραλυτικόν νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ πάῃ εἰς τὸ σπίτι του.

Ὅθεν ὅπως ὅλοι ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν διὰ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ πιστεύωμεν εἰς αὐ-

τὸν ἀδιστάκτως καὶ νὰ ἐκτελῶμεν τὰ θεῖα αὐτοῦ παραγγέλματα, ἂν θέλωμεν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ζήσωμεν εὐτυχεῖς καὶ νὰ κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν. (Ἴδε καὶ Κυριακὴν 2αν Νηστειῶν).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Θ', στίχ. 27—35)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ παράγοντι ¹⁾ τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ ²⁾. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς οἱ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ³⁾ ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε. Τότε ἤψατο ⁴⁾ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεψχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. Καὶ ἐνεβριμήσατο ⁵⁾ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν ⁶⁾ αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκεῖνῃ.

Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ⁷⁾, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ⁸⁾ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Παράγοντι** = ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς διήρχετο δηλ. ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ἰακείρου διὰ τὴν οἰκίαν του.— 2) **υἱὲ Δαβίδ** = ἀπόγονο τοῦ Δαβίδ.— 3) **πιστεύετε** = Ὁ Χριστὸς θέλει νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν των.— 4) **ἤψατο** = ἤγγισε διὰ τῶν χειρῶν του.— 5) **ἐνεβριμήσατο** = ἀπηγόρευσε εἰς αὐτοὺς αὐστηρῶς.— 6) **διεφήμισαν** = διέδωκαν πανταχοῦ τὴν θεραπείαν, διὰ νὰ δείξουν τὴν εὐγνωμοσύνην των.— 7) **αὐτῶν ἐξερχομένων** = ἐνῷ οἱ τυφλοὶ ἐξήρχοντο, ἔφεραν ἄλλον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἄλαλος.— 8) **ἐν τῷ ἄρχοντι**. Οἱ Φαρισαῖοι διὰ νὰ κλονίσουν τὴν πίστιν τοῦ ὄχλου πρὸς τὸν Χριστὸν ἔλεγον, ὅτι Οὗτος διὰ τῆς συνεργίας τοῦ Σατανᾶ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια καὶ θεραπεύει τοὺς πάσχοντας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν, τὸν ὁποῖον ἐθεράπευσεν ὁ Κύριος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐθεράπευσε καὶ ἄλλον ἕνα τοι-

οὗτον εἰς τὴν Ἱεριχώ, τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας. Τώρα βλέπομεν ἔδω, ὅτι ἔδωκε τὸ φῶς καὶ εἰς ἄλλους δύο τυφλοὺς, εἰς τὴν Καπερναούμ, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γαλιλαίας.

Οἱ τυφλοὶ αὐτοὶ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ τὸν παρακαλοῦν καὶ τοῦ λέγουν· Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησέ μας. Ὁ Ἰησοῦς προσποιεῖται, ὅτι δὲν δίνει σημασίαν εἰς τὰς παρακλήσεις των. Ἐκεῖνοι ὁμῶς τὸν ἀκολουθοῦν καὶ δὲν παύουν νὰ τὸν παρακαλοῦν μὲ πίστιν. Εἰσέρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς ἓνα σπίτι. Εἰσέρχονται καὶ αὐτοὶ. Καὶ τότε τοὺς λέγει ὁ Κύριος· Πιστεύετε, ὅτι ἔχω τὴν δύναμιν νὰ σᾶς θεραπεύσω; Καὶ ἐκεῖνοι τοῦ ἀπαντοῦν· Ναί, Κύριε.

Τότε ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐχάιδεψε ἀπαλὰ στὰ μάτια καὶ τοὺς εἶπε· Κατὰ τὴν πίστιν σας ἄς γίνῃ τοῦτο. Καὶ ἀμέσως οἱ τυφλοὶ ἀνέβλεψαν καὶ ἄρχισαν νὰ δοξάζουν τὸν Θεόν. Διεφήμισαν δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν.

Συγχρόνως ὁ Κύριος ἐθεράπευσε καὶ ἓνα ἄνθρωπον κωφάλαλον. Ὁ δὲ λαὸς ἐθαύμασε. Καὶ ὅλοι ἔλεγαν· Ποτέ μας δὲν εἶδαμεν τέτοια θαύματα. Καὶ ἐνῷ ὅλοι ἐδόξαζον τὸν Θεόν, μὲ μοι οἱ Φαρισαῖοι ἄρχισαν νὰ συκοφαντοῦν τὸν Κύριον καὶ νὰ λέγουν, ὅτι τὰ θαύματα αὐτὰ τὰ κάνει ἐν ὀνόματι τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμονίων. Ὁ Κύριος δὲ περιήρητο ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ χωριά, καὶ διδάσκων εἰς τὰς συναγωγὰς ἐκήρυσσε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἐθεράπευε πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν τοῦ λαοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΔ', στίχ. 14—22)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολλὸν ὄχλον, καὶ εὐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ὁψίας δὲ γενομένης ¹⁾ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ἐρημὸς ²⁾ ἐστὶν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειὰν ἔχουσιν ³⁾ ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε ⁴⁾ εἰμὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Καὶ καλέσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ⁵⁾ ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς

ταὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν καὶ ἦσαν ⁶⁾ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθιόντες ⁷⁾ ἦσαν ὥσει πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παίδων. Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν ⁸⁾, ἕως οὗ ἀπολύσῃ ⁹⁾ τοὺς ὄχλους.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὁψίας γενομένης = ὅταν ἐγινεν ἑσπέρα, ἐβράδιασε.— 2) ἔρημος, ἥτο ἡ πεδιάς τῆς Βηθσαιᾶ.— 3) οὐ χρεῖαν ἔχουσιν = δὲν ἔχουν ἀνάγκην.— 4) ὥδε = ἐδῶ.— 5) ἀνακλιθῆναι = νὰ καθίσῃ ὁ λαὸς ἐπάνω εἰς τὰ χόρτα.— 6) καὶ ἦσαν = καὶ ἐσθίωσαν ἐκ τῆς γῆς τὰ περισσεύματα.— 7) οἱ ἐσθιόντες = ἐκεῖνοι ποὺ ἔφαγαν ἦσαν 5 χιλιάδες περίπου χωρὶς τῶν γυναικῶν καὶ τὰ παιδιά! — 8) προάγειν εἰς τὸ πέραν = νὰ τὸν περιμένουν ἀπέναντι.— Οἱ μαθηταὶ ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσουν πρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τῆς λίμνης.— 9) ἕως οὗ ἀπολύσῃ = μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μαθητῶν, ὁ Χριστὸς θὰ ἔμενε διὰ νὰ ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον καὶ ἔπειτα θὰ ἐπῆγγαινε πρὸς συνάντησίν των.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εὐρίσκεται εἰς τὴν ἔρημον τῆς Βηθσαιᾶ. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὸν λαὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Καπερναοὺμ καὶ νὰ τὸν συναντήσῃ ἐκεῖ. Πολλοὶ ἦλθον διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν του. Ἄλλοι διὰ νὰ θεραπευθοῦν οἱ ἀσθενεῖς των. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς πρώτους διδάσκει καὶ τοὺς δευτέρους θεραπεύει.

Ἔτσι ἐπέρασεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Καὶ ἔφθασε τὸ μεσημέρι. Καὶ ἐγινεν ἀπόγευμα. Διὰ τοῦτο πλησιάζουν οἱ μαθηταὶ τὸν Διδάσκαλον καὶ τοῦ λέγουν· Ἀρχίζει νὰ βραδυάζῃ· ἄφησε τοὺς ὄχλους. Πρέπει νὰ φύγουν καὶ νὰ πᾶνε νὰ ἀγοράσουν τροφίμα, ἐπειδὴ ἐδῶ ὁ τόπος εἶναι ἔρημος.

Αὐτὸ ἦτο. Εὐρῆκε τότε ἀφορμὴν ὁ Κύριος καὶ πάλιν διὰ νὰ θαυματοουργήσῃ. Διὰ τοῦτο λέγει εἰς τοὺς μαθητὰς του· Δὲν ἔχουν ἀνάγκην νὰ πᾶνε νὰ ἀγοράσουν. Νὰ τοὺς δώσετε σεῖς νὰ φᾶνε. Ἀλλὰ οἱ Μαθηταὶ δὲν ἔχουν μαζί των, παρὰ μόνον πέντε ψωμιά καὶ δύο ψάρια. Ἰσα—ἴσα νὰ φᾶνε αὐτοί. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς λέγει νὰ τοῦ τὰ παρουσιάσουν, ἐνῶ συγχρόνως ἔνευσε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ καθίσουν εἰς τὰ χόρτα.

Εὐλόγησε τότε ὁ Κύριος τὰ πέντε ψωμιά καὶ τὰ δύο ψάρια καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Μαθητὰς του. Τώρα κόψατε καὶ μοιράσατέ τα. Καὶ ἔφαγαν καὶ ἐχόρτασαν ὅλοι καὶ μὲ τὰ κομμάτια, ποὺ ἐπερίσσευσαν, ἐγένευσαν οἱ Μαθηταὶ δώδεκα κοφίνια. Ἦσαν

δὲ ἐκεῖ περὶ τὰς πέντε χιλιάδας ἄνδρες, ἐκτός δηλαδὴ ἀπὸ τῆς
γυναικὸς καὶ τὰ παιδιὰ.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ θαῦμα αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς ἐσύστησεν εἰς τοὺς
Μαθητάς του νὰ ἐπιστρέφουν μὲ τὸ πλοῖον. Αὐτὸς δὲ ἔμεινεν
ἐκεῖ, ἕως ὅτου διαλυθοῦν αἱ ὄχλοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΔ', στίχ. 22—34)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ ἐμ-
βῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ
ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος¹⁾ κατ' ἰδίαν
προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον
ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων·
ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτός²⁾
ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ
ιδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταρά-
χθησαν λέγοντες, ὅτι φάντασμα ἔστι· καὶ ἀπὸ τὸν φόβον ἔκρα-
ξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς οἱ Ἰησοῦς λέγων· Θαρσεῖτε·
ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύ-
ριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με³⁾ πρὸς σέ· ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ
εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτη-
σεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνε-
μον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη. Καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι⁴⁾
ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας
τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ⁵⁾ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε,
εἰς τί ἐδίστασας⁶⁾; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπα-
σεν⁷⁾ ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ
λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς
τὴν γῆν Γενησαρέτ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Εἰς τὸ ὄρος = ἐκ τῆς πεδιάδος ἀνέβη εἰς τὸ πλησίον ὄρος.— 2) τετάρτῃ φυλακῇ = διάστημα ἀπὸ τῆς 3-6 πρωϊνῆς ὥρας.— 3) κέλευ-
σόν με = διάταξέ με νὰ ἔλθω πρὸς σέ.— 4) καὶ ἀρξάμενος καταποντί-
ζεσθαι = Ὅταν ἡ πίστις τοῦ Πέτρου ἐκλονίσθη, τότε ἄρχισε νὰ βουλιάζῃ.—

5) ἐπελάβετο αὐτοῦ = ἐστήριζεν, ἐβοήθησεν, ἐπίασεν αὐτόν.— 6) εἰς τί ἐδίστασας; = διατί ἐδειλιάσας;— 7) ἐκόπασεν = ἡσύχασεν, ἔπεσεν ὁ ἄερας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπή τῆς Κυριακῆς αὐτῆς εἶναι συνέχεια τῆς περικοπῆς τῆς προηγουμένης Κυριακῆς, τῆς Ὀγδόης. Διηγεῖται λοιπόν, ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν διάλυσιν τοῦ ὄχλου, ποὺ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν ἔρημον τῆς Βηθσαιᾶ, οἱ μὲν Μαθηταὶ τοῦ ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Γενησαρέτ, Ἐκεῖνος δὲ ἀνέβηκεν εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος, διὰ νὰ κάνῃ τὴν προσευχὴν του.

Ἐχει προχωρήσει ἡ νύκτα. Εἶναι σχεδὸν μεσάνυκτα. Καὶ ὁ Κύριος προσεύχεται ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος. Προσεύχεται διὰ τοὺς Μαθητάς του. Διότι αὐτοὶ δὲν ἔχουν ἀκόμη κατορθώσει νὰ φθάσουν εἰς τὴν παραλίαν. Δυνατὴ τρικυμία ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖον τους. Τοὺς σώζει ὅμως ὁ Χριστός.

Κατὰ τὰ ξημερώματα τὸν βλέπουν νὰ περιπατῇ ἐπάνω εἰς τὰ νερά τῆς λίμνης οἱ Μαθηταὶ του καὶ θαυμάζουν. Μερικοὶ μάλιστα τὸν παίρνουν γιὰ φάντασμα. Φοβοῦνται καὶ ἀρχίζουν νὰ βγάζουν ἀπελπιστικὰς φωνὰς τρόμου. Τοὺς καθησυχάζει ὅμως ὁ Κύριος καὶ τοὺς λέγει· Μὴ φοβεῖσθε, ἐγὼ εἰμαι.

Δὲν τὸν πιστεύουν οἱ Μαθηταί. Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος λέγει· Κύριε, ἂν ὄντως εἶσαι σύ, κάλεσέ με νὰ ἔλθω κοντά σου. Καὶ ὁ Κύριος τοῦ λέγει· Ἔλα. Καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν λίμνην ὁ Πέτρος καὶ ἄρχισε νὰ περιπατῇ ἐπάνω εἰς τὰ νερά. Ἀλλ' ὅταν ἐδυνάμωσεν ὁ ἄερας, ἡ πίστις του ἀδυνάτισε, φοβήθηκε καὶ ἄρχισε νὰ βουλιάζῃ. Διὰ τοῦτο φωνάζει πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, σῶσε με, πνίγομαι. Καὶ ὁ Κύριος τὸν ἐπίασεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε· Ὀλιγόπιστε, διατί ἐδειλιάσας;

Ἔτσι ἐμπῆκαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸ πλοῖον. Ἀμέσως δὲ ἐκόπασεν ἡ τρικυμία. Καὶ ὅλοι τότε τὸν ἐπροσκύνησαν καὶ μὲ θαυμασμόν τοῦ ἔλεγον· Ἀληθῶς εἶσαι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι καὶ ἡμεῖς εἰς κάθε κίνδυνον πρέπει νὰ ἐπικαλούμεθα μὲ πίστιν τὸν Κύριον λέγοντες «Κύριε, σῶσε μας.»

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΖ', στίχ. 14—23)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γυναικῶν¹⁾ αὐτῷ καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται²⁾, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς

τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος ³⁾ καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι ⁴⁾ μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ⁵⁾ ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ⁶⁾ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· Διατί ἡμεῖς οὐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτῷ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως ⁷⁾, ἐρεῖτε ⁸⁾ τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος ⁹⁾ οὐκ ἐκπορεύομαι ¹⁰⁾ εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ ¹¹⁾. Ἀναστρεφομένων ¹²⁾ δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ¹³⁾, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ¹⁴⁾ ἐγερθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Γονυπετῶν** = παρακαλῶν γονατιστός. — 2) **σεληνιάζεται** = πάσχει ἀπὸ τὴν φοβερὴν ἀρρώστεια, τὸν σεληνιασμόν, τὴν ἐπιληψίαν. — 3) **ὦ γενεὰ ἄπιστος** = τοῦτο λέγει διὰ τὸν πατέρα καὶ ὅχι διὰ τοὺς μαθητάς. — 4) **ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν**; = ἐπὶ πόσον χρόνον θὰ εἶμαι μαζί σας; — 5) **ἀνέξομαι** = θὰ ἀνέχωμαι. — 6) **καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ** — καὶ ἐφοβέρισεν αὐτὸ δηλ. τὸ δαιμόνιον. — 7) **σινάπεως**. Τὸ σινάπι εἶναι μὲν τὸ μικρότερον ὅλων τῶν σπόρων, ἀλλὰ ἔχει πολλὴν θερμαντικὴν δύνάμιν. — 8) **ἐρεῖτε** = θὰ πῆτε. — 9) **τοῦτο τὸ γένος** = δηλ. τῶν πονηρῶν πνευμάτων. — 10) **οὐκ ἐκπορεύεται** = δὲν βγαίνει ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον. — 11) **ἐν προσευχῇ**. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ νηστεία εἶναι δυναμωτικά τῆς πίστεως. — 12) **ἀναστρεφομένων** = ἐνῶ ὁ Χριστὸς καὶ οἱ μαθηταὶ διέμενον εἰς τὴν Γαλιλαίαν. — 13) **εἰς χεῖρας ἀνθρώπων** = ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ θὰ παραδοθῇ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. — 14) **καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ**. Ὁ Χριστὸς προλέγει τὰ πάθη καὶ τὴν ἀνάστασίν του εἰς τοὺς μαθητάς του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κάποια φορὰ ἦλθε καὶ ἔπεσε γονατιστός ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν ἓνας ἀνθρώπος καὶ τοῦ ἔλεγε· Κύριε, ἐλέησε τὸ παιδί μου, ποὺ πάσχει ἀπὸ σεληνιασμόν καὶ πολλὰς φορὰς ἐκινδύνευσε νὰ πνιγῇ καὶ νὰ καῇ. Τὸ ἔφερα, προσθέτει, εἰς τοὺς μαθητάς σου. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸ θεραπεύσουν.

Ὁ Κύριος τότε ἀποκρίνεται καὶ κακίζει τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ ὕστερα θεραπεύει τὸ παιδί.

Τοῦτο ἔκαμε ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ καὶ αὐτοὶ ἠρώτησαν τὸν Κύριον. Διατί τάχα ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἀσθενεῖαν αὐτῆς; Ὁ Κύριος τοὺς εἶπεν, ὅτι δὲν ἠμπόρεσαν, διότι λείπει ἡ πίστις ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ἀρρώστου. Τοὺς ἐτόνισε δέ, ὅτι καὶ ἡ ἐλαχίστη πίστις δύναται νὰ κάνῃ μεγάλα θαύματα.

Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη λέγει ὁ Κύριος, ὅτι χρειάζεται διὰ τὴν θεραπείαν τῆς ἀσθενείας αὐτῆς ἡ νηστεία καὶ ἡ προσευχή. Αὐτὰ τὰ δύο μαζὶ μὲ τὴν πίστιν εἶναι μεγάλα μέσα διὰ νὰ γίνουν τὰ θαύματα.

Ὅταν τέλος Μαθηταὶ καὶ Διδάσκαλος ἐπανήρχοντο εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι πρόκειται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου νὰ παραδοθῇ εἰς χεῖρας κακῶν ἀνθρώπων. Αὐτοὶ θὰ τὸν θανατώσουν, ἀλλ' ἐκεῖνος τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἀναστῇ.

Ἐδῶ ὁ Κύριος μᾶς συνιστᾷ ὡς θεραπευτικὰ μέσα τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστείαν. Διὰ τῆς προσευχῆς ἀνυψούμεθα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ θεραπεύομεν τὰ πάθη τῆς ψυχῆς. Διὰ τῆς νηστείας πλησιάζομεν περισσότερο τὸν Θεόν. Διὰ νὰ νηστεύσωμεν ἀληθῶς, ὀφείλομεν νὰ ἀπέχωμεν ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ φαγητά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας καὶ πράξεις, ὥστε νὰ διατηρῶμεν ἐν ὑγείᾳ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Κάνει δὲ λόγον ἡ περικοπὴ διὰ τὰ πάθη, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ πλησιάζει ἡ 14η Σεπτεμβρίου, ὠρισμένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς ἑορτὴ τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου (Ἴδε καὶ περικοπὴν 4ης Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου ΙΗ' 23—25)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ¹⁾ ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ²⁾, ὃς ἠθέλησε συναῖρειν ³⁾ λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναῖρειν, προσηνέχθη αὐτῷ ⁴⁾ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων ⁵⁾. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ⁶⁾, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶθῆναι ⁷⁾ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύρει αὐτῷ λέγων· Κύριε μακροθύμησον ⁸⁾ ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ ⁹⁾.

Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὄφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια ¹⁰⁾, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε ¹¹⁾ λέγων· Ἀπόδος μοι ὅ,τι ὀφείλεις. Πесὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδοῦναι τὸ ὀφειλόμενον.

Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν ¹²⁾ τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς μοι· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι ¹³⁾ τὸν σύνδουλόν σου, ὥς καὶ ἐγὼ σὲ ἐλέησα; Καὶ ὀργισθεῖς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδοῦναι πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.

Οὕτω ¹⁴⁾ καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, εἰ μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Βασιλεία τῶν οὐρανῶν = σημαίνει τὴν οὐράνιον βασιλείαν ἢ τὴν Ἐκκλησίαν.— 2) ἄνθρωπος βασιλεὺς = εἶναι ὁ Θεός.— 3) ὃς ἠθέλησε συναῖραι = ὅστις ἠθέλησε νὰ λογαριασθῇ.— 4) προσηνέχθη αὐτῷ = ἔφεραν εἰς αὐτόν.— 5) μυρίων ταλάντων = δέκα χιλιάδων ταλάντων. Τὸ τάλαντον ἔχει ἐξ χιλιάδας χρυσᾶς δραχμάς.— 6) ἐκέλευσεπραθῆναι = διέταξε νὰ πωληθῇ αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του.— 8) μακροθύμησον = κάμε ὑπομονὴν καὶ εὐσπλαγχνίαν.— 9) τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ = ἐχάρισε τὸ χρέος του.— 10) ἑκατὸν δηνάρια = τὸ δηνάριον εἶχε δύο χρυσᾶς δραχμάς.— 11) κρατήσας ἔπνιγεν = ἀφοῦ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸν λαιμὸν τὸν ἐστενοχώρει.— 12) διεσάφησαν = οἱ σύνδουλοι ἐφανερώσαν ταῦτα εἰς τὸν κύριον.— 13) οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι = δὲν ἔπρεπε καὶ σὺ νὰ λυπηθῇς.— 14) οὕτω = ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τιμωρήσῃ αὐστηρῶς, ἔταν δὲν συγχωρῶμεν τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων, ἐνῶ ἡμεῖς ἐλάβομεν παρ' αὐτοῦ τὴν συγχώρησιν ἁμαρτιῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εἶπε τὴν παραβολὴν αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητάς του, διὰ νὰ διδάξῃ τὸν Πέτρον, ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει πάντοτε νὰ συγχωροῦν τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι τοὺς ἐνοχλοῦν ἢ τοὺς βλάπτουν. Ὁ Πέτρος ἠρώτησε· Μέχρι πόσες φορές, Κύριε, πρέπει νὰ συγχωρῶ τὸν ἀδελφόν μου; Ἔως ἑπτὰ; Καὶ ὁ Κύριος εἶπεν·

Ὅχι μόνον ἐπτά, ἀλλὰ ἕως 70 X 7. Δηλαδή πάντοτε. Καί πρὸς διευκρίνησιν τούτου εἶπε τὴν παραβολήν.

Βεβαίως ἦτο μέγα τὸ ποσόν, τὸ ὅποῖον ὤφειλεν ὁ πονηρὸς δοῦλος εἰς τὸν κύριόν του. Δέκα χιλιάδες τάλαντα. Διὰ τοῦτο διέταξεν ὁ κύριός του νὰ πωληθοῦν καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του, διὰ νὰ ἐξοφληθῇ τὸ χρέος.

Ὁ Κύριος τοῦ χαρίζει τὸ χρέος αὐτό, ἐπεὶδὴ ἀκριβῶς ὁ δοῦλος ἐκεῖνος τὸν παρεκάλεσε θερμά. Δὲν ἔκαμεν ὅμως καὶ οὗτος τὸ ἴδιον εἰς τὸν σύνδουλόν του, ὁ ὅποιος δὲν τοῦ χρεωστοῦσε πολλά. Μόνον ἑκατὸν δηνάρια. Ποσὸν πολὺ μικρόν. Καὶ ὅμως τὸν ἔπιασεν ἀπὸ τὸν λαιμὸν διὰ νὰ τοῦ τὰ πληρώσῃ. Δὲν τὸν ἐλυπήθηκε καθόλου.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντελήφθησαν οἱ ἄλλοι δοῦλοι τοῦ κυρίου, οἱ σύνδουλοι τοῦ κακοῦ δούλου, καὶ τὰ ἀνέφεραν εἰς τὸν κύριόν των. Καὶ ἐκεῖνος ἐφώναξε τὸν κακὸν δούλον καὶ τοῦ εἶπε· Δοῦλε πονηρέ, ἐγὼ σοῦ ἐχάρισα ἕνα τόσον μέγα χρέος, ἐπεὶδὴ μὲ παρεκάλεσες. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ φανῇς ἐλεήμων εἰς τὸν σύνδουλόν σου; Καὶ πρὸς τιμωρίαν του τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς βασανιστάς, ἕως ὅτου πληρώσῃ ὅλον τὸ χρέος.

Ἐδῶ ὁ Χριστὸς παρομοιάζει τὸν οὐράνιον Θεὸν μὲ βασιλέα ἐπίγειον καὶ μᾶς διδάσκει, ὅτι θὰ τιμωρηθοῦν αὐστηρὰ οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ σκληροὶ ἄνθρωποι, ὅπως ἐτιμωρήθη σκληρὰ ὁ κακὸς δοῦλος. Μᾶς παροτρύνει δὲ καὶ μᾶς λέγει, ὅτι πρέπει, ὅπως ὁ ὀφειλὲτης ἐκεῖνος ἔπεσε εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς νὰ μετανοῶμεν εἰλικρινῶς διὰ τὰς κακὰς μας πράξεις, ἐπιθυμίας καὶ διαλογισμούς, καὶ νὰ παρακαλῶμεν θερμῶς τὸν πανάγαθον Θεὸν νὰ μᾶς συγχωρῇ τὰ σφάλματά μας. Διότι ὅπως ὁ κύριος ἐτιμώρησε σκληρῶς τὸν πονηρὸν καὶ ἀσπλαγχνον δούλον, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τιμωρήσῃ, ἐὰν δὲν συγχωρῶμεν ἀπὸ καρδίας τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΘΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου ΙΘ' 16—26)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω ¹⁾, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὶ εἰς ὁ Θεός ²⁾. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ

Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ οὐ φοιεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ἀγάπησεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ ³⁾; Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ἐπάρχοντα ⁴⁾ καὶ δός πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπημένος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν· ἐνδοσιμώτερόν ἐστι κάμηλον ⁵⁾ διὰ τρυπήματος ῥαφίδος ⁶⁾ διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο ⁷⁾ σφόδρα λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας ⁸⁾ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ τῷ Θεῷ πάντα δυνατόν ⁹⁾ ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Τί ἀγαθὸν ποιήσω;** = τί καλὸν πρέπει νὰ κάμω, ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; — Ὁ νεανίσκος ἐρωτᾷ μὲ καλὴν συνειδήσιν καὶ ὄχι διὰ νὰ τὸν πειράξῃ. — 2) **οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὶ εἰς ὁ Θεός.** Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ πανάγαθος. Καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ὡς Θεὸς πανάγαθος, ἀλλὰ ἐδῶ ὁμιλεῖ ὡς ἄνθρωπος διὰ τὸν ἑαυτὸν του. — 3) **τί ἔτι ὑστερῶ;** τί ἀκόμῃ μοῦ λείπει; — 4) **τὰ ἐπάρχοντά σου** = τὰ κτήματά σου. — 5) **κάμηλος** = τὸ γνωστὸν ζῷον. Ἀλλὰ ἡ λέξις μὲ ἰδιῶτα—κάμιλος—σημαίνει τὸ «χονδρὸ σχοινί», τὸ ὅποιον εἶναι δύσκολον νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς βελόνας. Ἡ φράσις φανερώνει τὸ ἀδύνατον. — 6) **τρυπήμα ἢ τρυμαλιὰ ῥαφίδος** = ἡ ὀπή τῆς βελόνας. — 7) **ἐξεπλήσσοντο** = ἐθαύμαζαν καὶ ἀποροῦσαν. — 8) **ἐμβλέψας** = ἀφοῦ τοὺς ἐκύταξε μὲ βλέμμα ἤρεμον, πρῶτον. — 9) **παρὰ τῷ Θεῷ πάντα δυνατόν.** Ἐπομένως καὶ ἡ σωτηρία τῶν πλουσίων εἶναι δυνατὴ παρὰ τῷ Θεῷ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ εἶναι ὁμοία μὲ ἐκείνην τῆς Κυριακῆς 13ης τοῦ Λουκᾶ. Οἱ ἐντολές δὲ τὰς ὁποίας πρέπει νὰ πράττῃ κάθε ἄνθρωπος, πλούσιος ἢ φτωχός, εἶναι αὐτές, πού διατάσσει ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως.

Ἐκεῖ μέσα ἐκφράζεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἐντολές, ὡς γνωστόν, εἶναι δέκα. Τὰς διαιροῦμεν δὲ εἰς δύο. Εἰς τὰς τέσσαρας πρώτας, πού περιέχουν τὰ καθήκοντά μας πρὸς τὸν Θεόν,

καὶ τὰς ἔξῃ τελευταίας, ποὺ περιέχουν τὰ καθήκοντά μας πρὸς τοὺς γονεῖς μας καὶ τὸν πλησίον μας.

Εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν γίνεται λόγος περὶ τῶν τελευταίων αὐτῶν ἐντολῶν: Οὐ φονεύσης, λέγει ἡ ἕκτη. Μὲ τὴν ἐντολὴν αὐτὴν ἀπαγορεύει ὁ Θεὸς τὸν φόνον. Διότι ὁ φόνος εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, πολὺ μεγάλη. Ὁ φονεὺς κάνει κακὸ μεγάλο μὲ τὸν φόνον καὶ εἰς τὸ ἄτομον, ποὺ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴν, καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν του, καὶ εἰς τὴν πατρίδα του.

Οὐ μοιχεύσεις, λέγει ἡ ἑβδόμη. Μοιχὸς λέγεται ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος προσβάλλει τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ πλησίον. Ἡ πρᾶξις τοῦ λέγεται μοιχεία. Αὐτὴ εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, διότι καταστρέφει τὸν πλησίον καὶ διαλύει τὴν οἰκογένειάν του.

Οὐ κλέψεις, λέγει ἡ ὀγδόη. Καὶ ἡ κλοπὴ εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, ἐπειδὴ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν πλησίον τὰ μέσα τῆς συντηρήσεώς του καὶ τῆς προόδου του. Αὐτὴ προέρχεται συνήθως ἀπὸ ἐπιθυμίαν. Διὰ τοῦτο ἡ δεκάτη ἐντολὴ ἀπαγορεύει καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν καὶ λέγει: Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστιν.

Οὐ ψευδομαρτυρήσεις, λέγει ἡ ἐνάτη ἐντολή. Πόσα κακὰ δὲν προέρχονται ἀπὸ τὴν ψευδομαρτυρίαν! Μὲ αὐτὴν ἡμπορεῖ νὰ καταδικασθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ καὶ νὰ καταστραφῇ ὁ πλησίον μας. Διὰ τοῦτο ἡ ψευδομαρτυρία εἶναι μεγάλη ἁμαρτία, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀποφεύγῃ ὁ χριστιανός.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Αὐτὴ ἡ ἐντολὴ εἶναι ἡ πέμπτη. Τίμα σημαίνει νὰ ἀγαπᾷς καὶ νὰ σέβῃς τοὺς γονεῖς σου πρῶτα, ὕστερα δὲ κάθε συγγενῇ σου καὶ κάθε μεγαλύτερό σου, καὶ μάλιστα τοὺς διδασκάλους σου καὶ τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, ΚΑ' 33—42)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης ¹⁾, ὅστις ἐφύτευεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε ²⁾, καὶ ὥρυξεν ³⁾ ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο ⁴⁾ αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν ⁵⁾. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέ-

κτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων. Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοί, ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν ⁶⁾ αὐτόν, καὶ κατάσχωμεν ⁷⁾ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτόν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς Γραφαῖς. Λίθον, ὃν ἀποδοκίμασαν ⁸⁾ οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας ⁹⁾, παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη ¹⁰⁾, καὶ ἔστι θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οἰκοδεσπότης = ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀμπελιοῦ.— 2) φραγμὸν περιέθηκε = ἔκαμε φράχτη.— 3) καὶ ὠρυξε = καὶ ἐσκαψε ληρὸν, δηλ. πατητῆρι διὰ τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν.— 4) ἐξέδοτο = ἐμίσθωσεν αὐτόν εἰς τοὺς γεωργοὺς, μὲ τὸν ὕρον νὰ λαμβάνῃ οὗτος τοὺς καρποὺς.— 5) καὶ ἀπεδήμησεν = ἀνεχώρησεν εἰς χώραν μακρινήν.— 6) δεῦτε ἀποκτείνωμεν = ἐλάττε νὰ φονεύσωμεν.— 7) κατάσχωμεν = νὰ γίνωμεν κύριοι τῆς κληρονομίας.— κακοὺς κακῶς ἀπολέσει = τοὺς κακοὺς θὰ ἐξολοθρεύσῃ μὲ κακὸν θάνατον. 8) ὃν ἀποδοκίμασαν = τὸν ὅποιον δὲν ἐθεώρησαν κατὰλληλον.— 9) λίθος εἰς κεφαλὴν = λίθος ἀκρογωνιακός, ἀγκωνάρι.— 10) παρὰ Κυρίου ἐγένετο = τοῦτο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔγινεν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πολὺ ζωνηρὰ αὕτη ἡ παραβολὴ δείχνει τὴν ἀχαριστίαν τῶν Ἑβραίων καὶ τὴν ἐπιμονὴν των εἰς τὸ κακόν. Αὐτοὶ ἐλιθοβόλησαν τοὺς Προφῆτας καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ ἐρμηνεία τῆς περικοπῆς ἔχει ὡς ἑξῆς: Οἰκοδεσπότης εἶναι ὁ Θεός. Ἀμπελὼν εἶναι ὁ Ἰουδαϊκὸς λαός. Γεωργοὶ εἶναι οἱ διδάσκαλοι τῶν Ἑβραίων, οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι. Δοῦλοι εἶναι οἱ Προφῆται οἱ ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ συμβουλευσούν τοὺς Ἑβραίους. Υἱὸς εἶναι ὁ Χριστός, τὸν ὅποιον ἐβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ἐσταύρωσαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Ἄλλοι δοῦλοι εἶναι οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ μαθηταί. Καρποὶ εἶναι τὰ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ἔργα. Λίθος εἶναι ὁ

Σωτήρ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται τὸ θεῖον οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, ΚΒ' 2—14)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων. Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδού τὸ ἄριστόν ¹⁾ μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστά ²⁾ τεθυμένα ³⁾, καὶ πάντα ἔτοιμα, δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ⁴⁾ ἀπηλλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φορεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν ⁵⁾. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους ⁶⁾ τῶν ὁδῶν καὶ ὅσους ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ⁷⁾ ὅσους εὗρον πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ⁸⁾ ὁ γάμος ἀνακειμένων ⁹⁾. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἄνθρωπον ¹⁰⁾ οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε ¹¹⁾, πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφωμώθη ¹²⁾. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· Λήσαντες ¹³⁾ αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον ¹⁴⁾· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ ¹⁵⁾, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὸ ἄριστον = τὸ γεῦμα τῆς μεσημβρίας. Ὁ Σωτήρ ἀλληγορικῶς ἐννοεῖ τὴν βασιλείαν του.— 2) τὰ σιτιστά = τὰ ζῶα τὰ καλῶς θρεμμένα,

τὰ μανάρις.— 3) **τεθυμένα** = σφαγμένα.— 4) **ἀμελήσαντες** = ἀδιαφορήσαντες εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ βασιλέως, ἄλλοι δὲ ὕβρισαν καὶ ἐθανάτωσαν τοὺς ἀπεσταλμένους.— 5) **ἐνέπρησε** = ἔκαυσε τὴν πόλιν.— 6) **ἐπὶ τὰς διεξόδους** = εἰς τὰ σταυροδρόμια, ὅπου ὑπῆρχον πολλοί.— **συνήγαγον πάντας** = ἐμάζυναν ὅλους.— 8) **ἐπλήσθη** = ἐγέμισεν ἀπὸ προσκεκλημένων.— 9) **ἀνακειμένων** = ἀπὸ αὐτοῦς ποὺ ἐκάθισαν εἰς τὸ τραπέζι.— 10) **οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου**. Ἐπρεπε νὰ ἔχουν ἔνδυμα γάμου (καθαρά, καλὰ ρούχα).— 11) **ἐταῖρε** = φίλε.— 12) **ὁ δὲ ἐφιμώθη** = ἐκεῖνος δὲ ἀπεστομώθη.— 13) **δήσαντες** = ἀφοῦ δέσετε.— 14) **σκότος ἐξώτερον** = τὸ σκότος τὸ ἀπομακρυσμένον, τὸ βαθύ.— 15) **πολλοὶ κλητοὶ** = πολλοὶ εἶναι οἱ κεκλημένοι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ὀλίγοι θὰ κληρονομήσουν αὐτήν, οἱ ἐκλεκτοί.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Διὰ τῆς παραβολῆς αὐτῆς ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν παραβάλλεται μὲ τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ βασιλέως τινός, ὁ ὁποῖος ἐτιμώρησε τοὺς φονεῖς τῶν ὑπηρετῶν του, καὶ κατέκαυσε τὴν πόλιν των. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους του νὰ καλέσουν αὐτοὶ εἰς τὸ βασιλικὸν γεῦμα ὅσους εὕρουν εἰς τοὺς δρόμους.

Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός, υἱὸς εἶναι ὁ Χριστός, γάμος εἶναι ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ, δούλοι εἶναι οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι.

Ἡ παραβολὴ μᾶς διδάσκει ὅτι:

Ὅπως διὰ νὰ γίνωμεν δεκτοὶ εἰς τοὺς γάμους ἀπαιτεῖται ἔνδυμα καθαρὸν, ἔτσι καὶ διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἀπαιτεῖται ἔνδυμα τῆς ψυχῆς καθαρὸν. Διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν δὲ τὸ ἔνδυμα τοῦτο, πρέπει νὰ εἴμεθα ἐνάρετοι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(Ματθαίου, ΚΒ' 35—46)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικὸς ¹⁾ τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων ²⁾ αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ³⁾ ἐν τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ Ἰησοὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ⁴⁾ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ⁵⁾ ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος ⁶⁾ καὶ οἱ προφῆται ⁹⁾ κρέμονται ⁸⁾. Συνηγμένων ⁹⁾ δὲ

τῶν Φαρισαίων, ἐπερώτησεν αὐτούς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ ¹⁰⁾ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι ¹¹⁾ Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου ¹²⁾, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς ¹³⁾ σου ὑποπόδιον ¹⁴⁾ τῶν ποδῶν σου; Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ¹⁵⁾ ἀποκριθῆναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Νομικός** = ὁ γνωρίζων τὸν νόμον, ὁ νομομαθής, ὁ ἐρμηνευτὴς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου.— 2) **πειράζων** = δοκιμάζων. Ὁ νομικός ἐρωτᾷ μὲ τὴν πονηρίαν νὰ φέρῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς ἀμηχανίαν, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ.— 3) **ποία ἐντολὴ μεγάλη**. Αἱ ἐντολαὶ διηροῦντο εἰς μεγάλας καὶ μικράς.— 4) **ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου**. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸν νοῦν. Ἐννοεῖ τελείαν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Θεόν.— 5) **ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου**. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον εἶναι ἀχώριστος μὲ τὴν πρώτην.— 6) **νόμος** = ὁ Μωσαϊκός.— 7) **προφηταὶ** = ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν.— 8) **κρέμονται** = στηρίζονται.— 9) **συνηγμένων** = ἐνῶ ἦσαν συγκεντρωμένοι.— 10) **τί ὑμῖν δοκεῖ** = ποίαν ἰδέαν ἔχετε περὶ τοῦ Χριστοῦ;.— 11) **ἐν πνεύματι** = δηλ. προφητικῶ. Ὁ Δαβὶδ ὅμως προφητεύων καλεῖ τὸν Σωτῆρα Κύριον. Ἐπομένως ὁ Μεσσίας δὲν εἶναι υἱὸς τοῦ Δαβίδ, ἀλλὰ μεγαλύτερος τοῦ Δαβίδ.— 12) **κάθου ἐκ δεξιῶν μου** = ἀνάλαβε τὴν τιμητικὴν θέσιν σου εἰς τὰ δεξιὰ μου.— 13) **ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου** = μέχρις ὅτου ὑποτάξω τοὺς ἐχθρούς σου ὑπὲρ τοὺς πόδας σου.— 14) **ὑποπόδιον** = скамнὶ ὅπου ὁ ἐπὶ θρόνου καθήμενος στηρίζει τοὺς πόδας του. Ἀλληγορικῶς φανερώνει τὴν ταπεινώσιν τοῦ ἐχθροῦ.— 15) **καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο** = Ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ἐπερωτήσεως ἔφερε τοὺς ἀκροατάς εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος ἦτο υἱὸς—ἀπόγονος—τοῦ Δαβίδ, ὡς Θεὸς ἦτο Κύριος τοῦ Δαβίδ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο περιλαμβάνει τὰς δύο μεγάλας ἐντολάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, δηλ. τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην-μας, πρέπει εἰς ὅλον τὸν βίον μας νὰ λατρεύωμεν Αὐτόν, νὰ τηρῶμεν τὰς ἐντολάς του καὶ νὰ τὸν εὐγνωμονῶμεν διὰ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλάνθρωπίαν του.

Διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι πραγματικῶς ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας, πρέπει νὰ εἴμεθα φιλάνθρωποι, δίκαιοι, ἀμνησίκακοι, εὐεργετικοί, ἀγαθοὶ πρὸς ὅλους καὶ τοὺς ἐχθρούς μας ἀκόμη.

“Ὅθεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἀληθινοὶ χριστιανοί, πρέπει νὰ ἐκδιώξωμεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας τὰ ἄγρια πάθη, δηλ. τὸν φθόνον, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ἔχθραν, τὸ μῖσος, τὴν πλεονεξίαν, τὴν φιλαργυρίαν, τὸ ψεῦδος, τὴν καταλαλίαν, τὴν κακολογίαν, τὴν συκοφαντίαν καὶ πᾶσαν κακίαν. Καὶ νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν Θεὸν μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν, καὶ τὸν πλησίον μας, ὅπως ἀγαπῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τῶν ταλάντων

(Ματθαίου ΚΕ' στ' 14—30, ΙΑ, 15)

KEIMENON

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἀνθρωπὸς τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν ¹⁾ αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα ²⁾ αὐτοῦ. Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ³⁾ ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ⁴⁾ ὥρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ χρόνον πολλὸν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει λόγον ⁵⁾ μετ' αὐτῶν. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς ⁶⁾. Ἐφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ ⁷⁾ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς ⁸⁾, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε ⁹⁾, ὅτι σκληρὸς εἶ ¹⁰⁾ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ¹¹⁾ ὅθεν οὐ διεσκόρπισας, καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν

αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις¹²⁾ ὅτι θερίζω, ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω, ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζítais, καὶ ἐλθὼν ἐγώ, ἐκομισάμην ἄν¹³⁾ τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε¹⁴⁾ οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται¹⁵⁾ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀχρεῖον¹⁶⁾ δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω¹⁷⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Παρέδωκεν** = ἀλληγορικῶς δηλοῦ, ὅτι ὁ Θεός, ἀφοῦ ἐπροίκισε τὸν ἄνθρωπον μὲ διάφορα χαρίσματα, τὸ λογικὸν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον νὰ τὰ καλλιεργήσῃ. Εἰς τὴν δευτέραν ὅμως παρουσίαν θὰ ζητήσῃ τὸν λόγον, πῶς εἰργάσθῃ ἕκαστος.— 2) **τὰ ὑπάρχοντα** = τὴν παρουσίαν του, ἀλληγορικῶς τὰ χαρίσματα.— 3) **καὶ ἐποίησεν** = ἐκέρδισεν ἄλλα πέντε.— 4) **ὠρυξεν** = ἔσκαψεν εἰς τὴν γῆν, ἃν καὶ εἶχε καθήκον νὰ τὸ πολλαπλασιάσῃ.— 5) **συναίρει λόγον** = λογαριάζεται μὲ αὐτούς.— 6) **ἐπ' αὐτοῖς** = μὲ αὐτά.— 7) **εὖ** = εὖγε.— 8) **εἰληφώς** = ὁ ὅποιος εἶχε λάβει.— 9) **ἐγνων σε** = σὲ ἐγνώρισα.— 10) **εἰ** = εἴσαι.— 11) **συνάγων** = ὅτι μαζεύεις.— 12) **ἦδεις** = ἐγνώριζες.— 13) **ἐκομισάμην ἄν** = θὰ ἐπαιρνα.— 14) **ἄρατε** = πάρτε το ἀπὸ αὐτόν.— 15) **ἀρθήσεται** = θὰ ἀφαιρεθῇ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔχει.— 16) **τὸν ἀχρεῖον** = τὸν ἀχρηστον δοῦλον ρίψατε εἰς τὸ βαθύτερον καὶ πυκνότερον σκότος.— 17) **ὁ ἔχων ὧτα** = ὁ ἔχων ὧτα διδὼ νὰ ἀκούῃ, ἃς ἀκούσῃ τὴν παραβολὴν, καὶ ἃς ἐννοήσῃ τὴν βαθυτέραν σημασίαν της.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν ὁ Κύριος ὀνομάζει τάλαντα τὰ διάφορα ψυχικὰ καὶ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα, ποὺ ἔχει λάβει κάθε ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὰ χαρίσματα αὐτὰ ἢ τὰ τάλαντα (ταλέντα) εἶναι διάφορες ἱκανότητες τοῦ ἀνθρώπου. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος—ἄλλος πολὺ καὶ ἄλλος λίγο—μὲ τέτοια τάλαντα ἀπὸ τὸν Θεόν.

Εἰς τὴν περικοπὴν λοιπὸν αὐτὴν διδασκόμεθα, ὅτι πρέπει τὰ χαρίσματα αὐτά, ποὺ μᾶς ἔδωσεν ὁ Θεός, νὰ μὴ τὰ ἀφίνωμεν ἀνεκμετάλλευστα, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐκμεταλλευώμεθα πρὸς ὄφελος καὶ ἰδικόν μας καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Διότι, ἂν ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ ἀπὸ τεμπελιᾶ δὲν τὰ ἐργασθῶμεν, τότε ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τιμωρήσῃ, ὅπως ἐτιμώρησεν ὁ κύριος εἰς τὴν παραβολὴν «τὸν ἀχρεῖον δοῦλον». Θὰ μᾶς ἀμείψῃ δέ, ὅταν ἐργαζώμεθα αὐτά.

Εἰς τὴν παραβολὴν αὐτὴν ὁ κύριος (ὁ Θεός) καλεῖ τοὺς δούλους του (τοὺς ἀνθρώπους) καὶ τοὺς δίνει τάλαντα (χαρίσματα).

Εἰς ἄλλον δίνει πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δύο καὶ εἰς ἄλλον ἓνα. Εἰς τὸν καθένα κατὰ τὴν ἱκανότητά του.

Ἔρχεται ὅμως ἡ ἐποχή, ὅπου ὁ κύριος ζητεῖ λογαριασμὸν ἀπὸ τοὺς δούλους του. Ἡ ἐποχή αὕτη εἶναι ἡ ἐποχή τῆς Κρίσεως, Μερικῆς καὶ Γενικῆς, ποὺ ἐμάθαμεν εἰς τὴν Κατήχησιν. Τότε οἱ μὲν ἐργατικοὶ δούλοι, δηλ. οἱ ἐκμεταλλεῦόμενοι τὰ χαρίσματα, ποὺ τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεὸς διὰ τὸ καλὸν τοῦ πλησίον, θὰ ἀνταμειφθοῦν. Οἱ δὲ ὀκνηροὶ δούλοι, δηλαδή οἱ ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἐκμεταλλεύονται τὰς σωματικὰς, ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις, ποὺ τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεός, θὰ τιμωρηθοῦν σκληρά.

Καὶ πρέπει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, δυνατοὶ καὶ ἀδύνατοι, μορφωμένοι καὶ ἀμόρφωτοι νὰ ἀκούσωμεν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου μας.

Ὅλοι δὲ εὐτυχῶς ἔχομεν ὧτα καὶ νοῦν, καὶ ἐπομένως ὅλοι πρέπει νὰ ἀκούωμεν τὴν παραβολὴν καὶ νὰ πολλαπλασιάζωμεν τὰ τάλαντα, ποὺ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός. Οἱ πλούσιοι διὰ τῶν χρημάτων ἃς ἐλεοῦν τοὺς πτωχοὺς, τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανά. Οἱ φρόνιμοι ἃς συμβουλεύουν εἰλικρινῶς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην. Οἱ μορφωμένοι ἃς διαφωτίζουν διὰ τῶν γνώσεών των τοὺς ἀδαεῖς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας. Αὐτὸ σημαίνει ἡ φράσις τοῦ Κυρίου μας: Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τῆς Χαναναίας

(Ματθαίου, ΙΕ' 21—28)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος¹⁾. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία²⁾ ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα, ἐκραύγαζεν αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, νῦν Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην, εἰμὶ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλὸτα οἴκου Ἰσραὴλ³⁾. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν⁴⁾ τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν

αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.
Καὶ ἰάθη⁵⁾ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Τύρου καὶ Σιδῶνος.** Ἡ Τύρος καὶ ἡ Σιδὼν ἦσαν πόλεις παρα-
θαλάσσιαι καὶ ἐμπορικοὶ λιμένες τῆς Φοινίκης.—2) **Χαναναία.** Οἱ κατοι-
κούντες εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Παλαιστίνης ἐλέγοντο Χαναναῖοι, διότι
πρότερον ἡ Παλαιστίνη ἐλέγετο Χαναάν. Ἡ γυνὴ αὐτῇ ἦτο ἐθνικὴ, Ἑλλη-
νὶς τὴν θρησκείαν, καὶ Συροφοίνισσα τὸ γένος.—3) **οἶκος Ἰσραὴλ** = τῶν
Ἰσραηλιτῶν.—4) **βαλεῖν** = νὰ ρίψῃ τις. Ὁ Σωτὴρ ἀλληγορικῶς θέλει νὰ
διδάξῃ, ὅτι πρῶτον ἔπρεπε νὰ ἐλεήσῃ καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς ὁμοφύλους του,
τοὺς Ἰσραηλίτας, καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλοφύλους (κυνάρια).—5) **ἰάθη** = ἐθε-
ραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Παλαιστίνης ἔρχεται
εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς εἰδωλολάτρας τῆς Συρίας
καὶ τῆς Φοινίκης. Εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνος—ὅπου
ἦλθε— τὸν πλησιάζει μία γυναῖκα Χαναναία καὶ τὸν παρακαλεῖ
θερμὰ καὶ ἐπίμονα. Εἰς τὸ σπίτι της εἶναι κατάκοιτη ἡ κόρη
της, καὶ ἡ δυστυχισμένη μητέρα τρέχει νὰ παρακαλέσῃ Ἐκεῖνον,
πού, ὅπως λέγεται, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ δίνη τὴν θεραπείαν. Αὐ-
τὸ τὸ πιστεύει ἀκράδαντα.

Ὁ Κύριος ὁμῶς κάνει, ὅτι δὲν ἀκούει τὰς παρακλήσεις της.
Διὰ τοῦτο τὸν παρακαλοῦν καὶ οἱ μαθηταὶ του. Τὸν παρακαλοῦν
δέ, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰς ἐνοχλήσεις της. Διότι ἡ Χαναναία
«ἔκραζεν ὅπισθεν αὐτῶν». Καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἀπαντᾷ· Ὁ Θεὸς
μὲ ἀπέστειλε νὰ διδάξω καὶ νὰ θεραπεύσω τοὺς Ἰσραηλίτας.
Αὐτὸ δὲ εἶχε συστήσει εἰς αὐτοὺς καὶ ἄλλοτε. «Πορεύεσθε δὲ
μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ». (Ματθ.
Ι', 6).

Ἐν τῷ μεταξύ ἦλθε πρὸς κοντὰ του ἡ Χαναναία. Ἔπεσεν
εἰς τὰ πόδια του καὶ τοῦ εἶπε· Κύριε, θέλω τὴν βοήθειάν σου.
Καὶ ὁ Κύριος· Δὲν εἶναι ὀρθόν, τῆς εἶπε, νὰ πάρῃ ὁ πατέρας
ἀπὸ τὰ παιδιά του τὸ ψωμὶ καὶ νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὰ σκυλιά. Ἐ-
ξυπνῇ ὁμῶς ἡ Χαναναία τοῦ ἀπαντᾷ· Κύριε, αὐτὸ ποὺ λέγεις
εἶναι σωστό. Ἀλλὰ καὶ τὰ σκυλιά δὲν περιμένουν νὰ ζήσουν ἀπὸ
τὰ ψίγουλα, ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὸ τραπέζι τῶν κυρίων των;

Ἡ φράσις αὐτῇ τῆς Χαναναίας περιέχει μεγάλην δόσιν πί-
στεως. Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος τῆς εἶπεν· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ
πίστις. Νὰ γίνῃ λοιπὸν ὅπως θέλεις ἐσύ. Καὶ ἀμέσως ἡ κόρη της
ἐθεραπεύθη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ - ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

Α' ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Σεπτεμβρίου 14

ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

(Ἰωάννου, κεφ. ΙΘ' στ. 6 -11 καὶ 13-20 καὶ 25-28, 30)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι ¹⁾. Καὶ παρεγένοντο ²⁾ πρὸς Πιλάτον λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν Θεοῦ Υἱὸν ἐποίησεν.

Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον ³⁾ πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἰ σὺ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἔξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἔξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν ⁴⁾. Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα δὲ ὥσει ἔκτῃ ⁵⁾, καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον ⁶⁾, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα ⁷⁾. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶς, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

Εἰστήκεισαν⁸⁾ δὲ παρὰ τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαгдаληνή.

Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα⁹⁾, ὃν ἠγάπα¹⁰⁾, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. Εἵτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια¹¹⁾. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς¹²⁾ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται¹³⁾, κλῖνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὅπως αὐτὸν ἀπωλέσωσι = διὰ νὰ τὸν θανατώσουν.— 2) παρεγένοντο = ἦλθον.— 3) πραιτώριον = τὸ δικαστήριον.— 4) ἄνωθεν = ἀπὸ τὸν Θεόν.— 5) ὥρα ὥσεϊ ἕκτη = δηλ. 12 τὸ μεσημέρι.— 6) ἄρον, ἄρον = σήκωσέ τον, σήκωσέ τον.— 7) Καίσαρα = τὸν Καίσαρα τῆς Ρώμης. Καὶ τοιοῦτος τότε ἦτο ὁ Τιβέριος.— 8) εἰστήκεισαν = εἶχον σταθῆ, ἐστέκοντο.— 9) παρεστῶτα = νὰ εἶναι ἐκεῖ κοντά.— 10) ὃν ἠγάπα, δηλ. τὸν Ἰωάννην.— 11) εἰς τὰ ἴδια = εἰς τὸ σπίτι του, ὑπὸ τὴν προστασίαν του.— 12) εἰδὼς = ἀφοῦ εἶδε, ἐκατάλαβε.— 13) ἤδη τετέλεσται = τώρα πλέον ὅλα εἶχον τελειώσει.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεγάλην ἐορτὴν διεξάγει σήμερον ἡ Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ἡ ἐορτὴ αὕτη τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἔχει καθιερωθῆ ἀπὸ τὸν καιρόν, πού ἡ μητέρα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἡ ἁγία Ἐλένη, εὑρεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν τίμιον Σταυρόν. Ἐπάνω εἰς αὐτὸν εἶχε σταυρωθῆ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ ἁγία Ἐλένη τὸν ὕψωσε καὶ πάλιν ἐπάνω εἰς τὸν Γολγοθᾶν, διὰ νὰ τὸν ἴδῃ ὁ λαός.

Ἡ ἐορτὴ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο κατ' αὐτὴν λέγεται τὸ εὐαγγέλιον τῆς Σταυρώσεως αὐτοῦ, θεωρεῖται ἴση μὲ τὴν Μεγάλην Παρασκευήν, καὶ τιμᾶται μὲ αὐστηράν νηστείαν, ὅπως καὶ ἐκείνη.

Τὸν Σταυρὸν αὐτὸν κατόπιν τὸν ἐπῆραν ὡς λάφυρον οἱ Πέρσαι, ὅταν ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀπὸ αὐτοὺς ὅμως τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν ἔφερε πίσω εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν ὕψωσε

καὶ πάλιν εἰς τὸν Γολγοθᾶν ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἡράκλειος (614).

Ἡ περικοπὴ ὁμιλεῖ πρῶτον διὰ τὴν δίκην τοῦ Ἰησοῦ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου. Κατόπιν διηγεῖται τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ. Καὶ τελευταῖον κάνει λόγον διὰ τὴν φροντίδα τοῦ Ἰησοῦ διὰ τὴν ἀγίαν μητέρα του.

Ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔγινε τὸ μεσημέρι τῆς Παρασκευῆς. Ἐξέπνευσε δὲ ὁ Κύριος τὸ ἀπόγευμα εἰς τὰς 3. Τὴν ὥραν αὐτὴν οἱ Ἑβραῖοι ἔσφαζαν εἰς τὰ σπίτια τοὺς τὸ ἀρνὶ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὁ Χριστὸς ὡς ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ἁμωμος, αἵρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ἔσφαγιάσθη τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ὥραν χάριν τῶν ἀνθρώπων.

Πόσον εὐγνώμονες πρέπει νὰ εἴμεθα εἰς τὸν Χριστόν, πού ὑπέφερε τόσα βασανιστήρια καὶ ἔδοκίμασεν ἕνα τόσον σκληρὸν θάνατον διὰ τὰς ἁμαρτίας μας! Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας.

Δεκεμβρίου 25. Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Β', στ. 1—22)

KEIMENON

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ¹⁾ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις ²⁾ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο ³⁾ εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς ⁴⁾ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθέ-
νετο ⁵⁾ παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται ⁶⁾ διὰ τοῦ προφή-
του· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα ⁷⁾, οὐδαμῶς ἐλάχιστη εἶ ⁸⁾ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐξ οὗ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος ⁹⁾, ὅστις ποι-
μανεῖ ¹⁰⁾ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. Τότε ὁ Ἡρώδης λάθρα ¹¹⁾ καλέ-
σας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε ¹²⁾ παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινο-
μένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε· Πορευθέν-
τες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ ¹³⁾ δὲ εὑρητέ, ἀπαγ-
γεῖλάτε μοι ¹⁴⁾, ὅπως καγὼ ἔλθων προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκού-

σαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν. Καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν¹⁵⁾ αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω, οὗ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν¹⁶⁾. Καὶ χρηματισθέντες¹⁷⁾ κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι¹⁸⁾ πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος = ὅταν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη. — 2) ἐν ἡμέραις = κατὰ τὰς ἡμέρας, ποὺ ἐβασίλευεν ὁ Ἡρώδης. — 3) παρεγένοντο = ἦλθαν. — 4) ὁ τεχθεὶς = αὐτὸς ποὺ ἐγεννήθη. — 5) ἐπυνθάνετο. Ζητεῖ πληροφορίας ἀπὸ αὐτοῦ. — 6) γέγραπται = εἶναι γραμμένον. — 7) γῇ Ἰούδα = χώρα τοῦ Ἰούδα, Ἰουδαία. — 8) οὐδαμῶς εἰ = δὲν εἶσαι καθόλου μικρότερα. — 9) ἡγούμενος = ἀπὸ τὴν χώραν αὐτὴν θὰ ἐξέλθῃ ὁ ἡγούμενος, ὁ ἄρχων, ὁ βασιλεὺς. — 10) ποιμανεῖ = θὰ ποιμάνῃ, θὰ διοικήσῃ. — 11) λάθρα = κρυφά, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐνοήσουν. — 12) ἡκρίβωσε = ἐξηκρίβωσε τὸν χρόνον, ἀπὸ πότε ἐφάνη ὁ ἀστέρας. — 13) ἐπὰν = ὅταν εὐρετε τὸ παιδί, τὸν Χριστόν. — 14) ἀπαγγεῖλατέ μοι = νὰ μὲ εἰδοποιήσετε. — 15) προῆγεν αὐτούς = ἐπήγαγεν ἐμπρὸς καὶ ὡδηγοῦσεν αὐτούς. — 16) σμύρναν = ἄρωμα κατεσκευασμένον ἀπὸ τὸ φυτὸν σμύρναν. — 17) χρηματισθέντες = ἀφοῦ ἔλαβαν ὁδηγίας. — 18) μὴ ἀνακάμψαι = νὰ μὴ γυρίσουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ μάγοι—ποὺ ἦσαν σοφοὶ ἱερεῖς τῆς Ἀνατολῆς—ἐρχονται νὰ προσκυνήσουν τὸν Σωτῆρα τοῦ Κόσμου ὡς Βασιλέα τῶν Ἰουδαίων. Ἐτσι εἶχαν διαβάσει εἰς τὰ ἱερά των βιβλία. Ὅτι τὴν γέννησιν τοῦ Μεσσίας θὰ τὴν φανερώσῃ ἡ ἀνατολὴ νέου ἀστέρος.

Τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἶχε προείπει ὁ προφῆτης Μιχαίας (Ε' 2). Ὅπως πάλιν ὁ προφῆτης Ἡσαΐας εἶχε προφητεύσει τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν Παρθένου (Ζ' 14).

Ἀπὸ τὴν εἰδῆσιν ὅμως αὐτὴν ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας, ὁ σκληρὸς Ἡρώδης, καὶ ἔβαλε βουλὴν νὰ φονεύσῃ τὸ θεῖον βρέφος. Αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἔχουν ὅλες οἱ ἐνέργειες του καὶ αἱ πράξεις του.

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Βασιλεὺς τοῦ Κόσμου, ὁ Χριστός. Εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἀντὶ χρυσοῦ, λίβανου καὶ σμύρνας τὴν πίστιν μας καὶ τὴν ἀφοσίωσίν μας καὶ τὴν ἀγάπην μας, ἥτοι τὴν ζωὴν μας ὁλόκληρον.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη ¹⁾ πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅταν ἐπλήσθησαν ²⁾ ἡμέραι ὀκτώ ³⁾ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς ⁴⁾, τὸ κληθῆν ἐπὶ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Τὸ δὲ παιδίον ἠΐξανε καὶ ἐκραταιοῦτο ⁵⁾ ἐν πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύονταί οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἑτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος ⁶⁾ τῆς ἑορτῆς καὶ τελειωσάντων ⁷⁾ τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν ⁸⁾ Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ⁹⁾, ἤλθον ἡμέρας ὁδὸν ¹⁰⁾, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ Ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων. ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίστατο ¹¹⁾ δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει ¹²⁾ καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδὸν ὁ πατὴρ σου καὶ γὰρ ὁδυνώμενοι ¹³⁾ ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ¹⁴⁾ ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ᾔδειτε ¹⁵⁾ ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς μου ¹⁶⁾ δεῖ εἶναί με 16; Καὶ αὐτοὶ οὐκ συνῆκαν ¹⁷⁾ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διетήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὁ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Καθὼς ἐλαλήθη = ὅπως οἱ ἄγγελοι εἶπον εἰς αὐτούς.— 2) ἐπλήσθησαν = συνεπληρώθησαν — 3) ἡμέραι ὀκτώ. Τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἐγένετο ἡ περιτομή τοῦ νεογεννήτου καὶ ἐδίδετο τὸ ὄνομα εἰς αὐτό.— 4) Ἰη-

σοῦς = ὄνομα Ἑβραϊκὸν ποὺ ἐξηγεῖται Σωτήρ.— 5) ἐκραταιοῦτο = ἐδυνάμωνε πνευματικῶς καὶ σωματικῶς.— 6) κατὰ τὸ ἔθος = κατὰ τὴν συνήθειαν, ἐδῶ δὲ κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσῆ.— 7) τελειωσάντων τὰς ἡμέρας. Ἡ ἑορτὴ διαρκοῦσε 8 ἡμέρας.— 8) ὑπέμεινεν = ἔμεινε πίσω.— 9) ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι = ὅτι εὐρίσκεται μαζί με τὰ ἄλλα παιδιά τῆς Ναζαρέτ.— 10) ἡμέρας ὁδοῦ = μιᾶς ἡμέρας.— 11) ἐξίσταντο = ἐθαύμαζον.— 12) ἐπὶ τῇ συνέσει = διὰ τὴν φρονιμάδα καὶ σοφίαν.— 13) ὀδυνώμενοι = με ἀγωνίαν καὶ στενοχώριαν.— 14) τί ὅτι = διατί.— 15) οὐκ ᾔδειτε = δὲν ξαίρατε, δὲν ἐγνωρίζατε.— 16) ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς μου = ὅτι μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς μου πρέπει νὰ μένω.— 17) οὐ συνῆκαν = δὲν ἐκατάλαβαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΦΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μετὰ ὁκτὼ ἡμέρας ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, δηλ. τὴν 1ην Ἰανουαρίου, ἔδωσαν τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδί. Ὀνομάσθη Ἰησοῦς δηλ. Σωτήρ, διότι ὅπως εἶχε προείπει ὁ ἄγγελος εἰς τὴν Μαρίαν κατὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ κατόπιν, αὐτὸς θὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Ἰησοῦς ἐμεγάλωνε καὶ ἐγέμιζεν ἀπὸ σοφίαν καὶ χάριν θεϊκὴν, ὅπως βλέπομεν ἀμέσως πρὶ κατω εἰς τὸ εὐαγγέλιον αὐτό. Ὅταν δηλαδή ὁ Ἰησοῦς ἔγινε 12 ἐτῶν, τὸν ἐπῆραν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Παναγία καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ πρώτην φοράν, διὰ νὰ ἐορτάσῃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ τὸ Πάσχα. Ἐδῶ περνάει τίς ὥρες τοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν μέσα εἰς τὸν Ναὸν περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς σοφοὺς νομοδιδασκάλους τοῦ Ἰσραήλ. Τὸν ἐρωτοῦν, καὶ αὐτὸς ἀπαντᾷ, καὶ ὅλοι θαυμάζουν διὰ τὰς ἀπαντήσεις του.

Ἐδῶ τὸν ἀνευρίσκουν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία καὶ τοῦ ἐκφράζουν παράπονα. Τοὺς ἀκολουθεῖ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Ὁραῖον μάθημα ὑπακοῆς εἰς τοὺς γονεῖς μας παρέχει εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑποτάσσεται ὡς Υἱὸς καὶ εἰς τὸν Οὐράνιον Πατέρα του, καὶ ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν ἐπὶ τῆς γῆς μητέρα του καὶ τὸν Ἰωσήφ.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας καὶ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Ἰανουαρίου 6.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ. ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

(Ματθαίου, κεφ. Γ', στ. 13—17)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραγίνεται¹⁾ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν²⁾ αὐτὸν λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω³⁾

ὕπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν ⁴⁾. Ἄφες ἄρτι οὕτω γὰρ πρέπειν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην ⁵⁾. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος. Καὶ ἰδοὺ ἀνεώχθησαν αὐτῷ ⁶⁾ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα ⁷⁾ τοῦ Θεοῦ καταβατίνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα ⁸⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Παραγίνεται = ἔρχεται.— 2) διεκώλυνεν = ἐμπόδιζεν.— 3) χρειάν ἔχω = ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ ἐσένα. 4) ἄφες ἄρτι = τώρα ἄφῃσε αὐτά, διότι ἔτσι θὰ ἐκπληρωθῇ.— 5) πᾶσα δικαιοσύνη = κάθε τι ποὺ εἶναι δίκαιον, ποὺ εἶναι γραμμένον.— 6) ἀνεώχθησαν αὐτῷ = χάριν αὐτοῦ ἤνοιξαν οἱ οὐρανοί.— 7) εἶδε τὸ Πνεῦμα = εἶδε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὁ Ἰωάννης.— 8) ἐν ᾧ εὐδόκησα = εἰς τὸν ὅποιον ἀνέθεσα τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδῶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐορτῆς αὐτῆς. Εἶναι δὲ ἡ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀρχὴ τῆς δημοσίας ἐμφανίσεως καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Ὁ Κύριος ἀφίνει τὸν εἰς τὴν Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας οἶκον του καὶ ἔρχεται εἰς τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ βαπτισθῇ ὑπ' αὐτοῦ. Ὅχι διὰ νὰ συγχωρηθῶν αἱ ἁμαρτίαι του, ἐπεὶδὴ «αὐτὸς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὗρεθῇ δόλος εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ», ὅπως λέγει ὁ προφήτης. Οὔτε διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα, ἐπεὶδὴ μόνος αὐτὸς ἐγεννήθη χωρὶς τὴν ἁμαρτίαν αὐτὴν, κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Ἀλλὰ ἐβαπτίσθη διὰ νὰ ἐπισημοποιήσῃ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου, καὶ διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστολὴν τοῦ Βαπτιστοῦ. Ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν κόσμον ἀποσταλὴς, εἶναι ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ κηρύξῃ τὴν μετάνοιαν καὶ θὰ ἐτοιμάσῃ τὸν δρόμον τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἔργον του λοιπὸν εἶναι ἐκ Θεοῦ.

Τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου τὴν ἐορτάζομεν τὴν 6ην Ἰανουαρίου. Τὴν ἡμέραν δὲ αὐτὴν κατὰ χιλιάδας ἐγίνοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν αἱ βαπτίσεις νέων χριστιανῶν. Καὶ ἐλάμβανον «τὸ φῶτισμα» ὅσοι εἶχον προετοιμασθῇ ἐκ τῶν «κατηχουμένων» πρὸς τοῦτο, ἥτοι «πρὸς τὸ φῶτισμα». Ἐτσι ἐλέγετο τὸ βάπτισμα. Ὁ λαὸς μας ἀκόμη τὰ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου προσφερόμενα

εἰς τὸν ἀναδεκτὸν κατὰ τὴν βάπτισιν—λευκὰ ἰδίως— ἐνδύματα τὰ λέγει «φωτίνια».

Ἡ ἐορτὴ αὕτῃ λέγεται «τῶν φώτων» ἢ «τὰ φῶτα». Λέγεται καὶ Ἐπιφάνεια, ἐπεὶ κατ' αὐτὴν ἐορτάζεται ἡ ἐναρξίς τοῦ δημοσίου βίου τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Ἦτοι τὴν ἡμέραν αὐτὴν «ἐπεφάνη» = ἐφανερώθη ὁ Κύριος εἰς τὸν κόσμον ὡς Θεὸς καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγεται καὶ «Θεοφάνεια», ἐπεὶ ἐφάνη κατ' αὐτὴν εἰς τὴν Βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ ὁ Θεὸς ὑπὸ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ὑποστάσεις, ὅπως λέγει καὶ τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἐορτῆς.

Φεβρουαρίου 2.

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Β', στ. 22—40)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνήγαγον¹⁾ οἱ γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ²⁾, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· «Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται· καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον³⁾ ἐν νόμῳ Κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων⁴⁾ ἢ δύο νεοσσὸς περιστερῶν.

Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν⁵⁾ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον⁶⁾ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον⁷⁾, πρὶν ἢ ἰδῇ τὸν Χριστὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι⁸⁾ εἰς τὸν Ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν⁹⁾ τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι¹⁰⁾ αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις¹¹⁾ τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου¹²⁾, ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου¹³⁾, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον¹⁴⁾ πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν¹⁵⁾, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαρίαν τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πῶσιν¹⁶⁾ καὶ εἰς ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. Καὶ σοὺ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία¹⁷⁾, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν¹⁸⁾ ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, αὕτη προβεβηκυῖα ¹⁹⁾ ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρός ἐπτά ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς ²⁰⁾. Καὶ αὕτη ἦν χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἢ οὐκ ἀφίστατο ²¹⁾ ἀπὸ τοῦ Ἰερου, νηστείας καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ²²⁾, ἀνθρωπολογεῖτο ²³⁾ τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀνήγαγον = ἀνέβασαν, ὠδήγησαν. — 2) παραστήσαι = νὰ παρουσιάσουν. Ἡ μητέρα ἔπρεπε νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἀρσενικὸ παιδί σαράντα ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησίν του εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, διὰ νὰ πάρῃ εὐχὴν. — 3) κατὰ τὸ εἰρημένον. Ὁ Νόμος ἔτσι λέγει. ("Ἐξοδ. ΙΓ' 2.— 4) ζευγος τρυγόνων = θυσία πού προσέφεραν οἱ πτωχοί. (Λευϊτικὸν ΙΒ' 8.— 5) προσδεχόμενος παράκλησιν = περιμένον τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἰσραήλ, δηλ. περιμένον τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ. — 6) ἦν κεχρηματισμένον = εἶχε δοθῇ (ἀπὸ τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα) εἰς αὐτὸν ἡ ὑπόσχεσις (ὁ χρησμός). — 7) μὴ ἰδεῖν θάνατον = ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ θάνατον, δὲν θὰ ἀποθάνῃ. — 8) ἐν τῷ Πνεύματι = ὡτισθεῖς ἀπὸ τὸ "Ἅγιον Πνεῦμα ἦλθεν εἰς... τὸ Ἱερόν = ὁ Ναὸς τῶν Ἱεροσολύμων. — 9) εἰσαγαγεῖν = ὅταν εἰσήγαγον, ἔφερον μέσα. — 10) τοῦ ποιῆσαι = διὰ νὰ κάνουν, προσφέρουν θυσίαν. — 11) νῦν ἀπολύεις = τώρα ἀπόλυσε, τώρα ἄς ἀποθάνω. — 12) κατὰ τὸ ῥῆμά σου = ὅπως μοῦ εἶπες. — 13) τὸ σωτήριόν σου = τὸν Σωτῆρα, τὸν Χριστόν. — 14) κατὰ πρόσωπον = ἐνώπιον. — 15) φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν = διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς τοὺς εἰδωλολάτραις. — 16) εἰς πτώσιν. Ὁ Ἰησοῦς θὰ γίνῃ αἰτία ἄλλοι μὲν ἐκ τῶν Ἑβραίων νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ σωθοῦν, ἄλλοι δὲ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ νὰ χαθοῦν. — 17) διελεύσεται ῥομφαία = θὰ τὴν περάσῃ σπαθί, μεγάλος πόνος. Ἐννοεῖ τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Κυρίου. — 18) ἀποκαλυφθῶσιν. Τὸ παιδίον θὰ γίνῃ αἰτία νὰ ἐκδηλωθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπέναντι τοῦ Χριστοῦ εἰς φίλους καὶ εἰς ἐχθρούς. — 19) προβεβηκυῖα = ἡλικίας 84 ἐτῶν. — 20) ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς = ἀπὸ τοῦ γάμου της. — 21) οὐκ ἀφίστατο = δὲν ἐχωρίζετο, δὲν ἔφυγε. — 22) ἐπιστάσα = παρευρεθεῖσα ἐκεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν. — 23) ἀνθρωπολογεῖτο = ἐδοξολογοῦσε τὸν Κύριον, διὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὡμιλοῦσε περὶ αὐτοῦ εἰς ὅλους ὅσοι ἐπερίμεναν τὸν Μεσσίαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ μᾶς λέγει, ὅτι σαράντα ἡμέρας ὕστερα ἀπὸ τὴν Γέννησιν, ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τὸν Νόμον τοῦ Μωϋσῆ, ἡ Μαρία νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, νὰ παρουσιάσῃ

δὲ καὶ τὸ νεογέννητον, διὰ τὰ πάρη εὐχὴν, τὰ τὸ ἀφιερῶσιν εἰς τὸν Θεὸν ὡς πρωτότοκον, καὶ τὰ προσφέρῃ θυσίαν, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν.

Ἀνέβη λοιπὸν ἡ Μαρία μετὰ τὸ Βρέφος καὶ τὸν Ἰωσήφ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐτέλεσεν ὅλα ὅσα ὥριζεν ὁ Νόμος. Ἐκεῖ τὸ νεογέννητον ἐδέχθη εἰς τὰ χέρια τοῦ ὁ γέροντος ἱερέως Συμεῶν, ἀνθρώπος εὐσεβὴς καὶ δίκαιος, ὁ ὁποῖος ἐπερίμενε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου. Καὶ εἶχε μάλιστα εἰδοποιηθῇ ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι δὲν θὰ ἀποθάνῃ, πρὶν ἰδῇ τὸν Χριστόν.

Ὁ Συμεὼν ἐπῆρε εἰς τὰ χέρια τοῦ τοῦ παιδὶ καὶ τότε ἐφωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός, καὶ εἶπε τὴν ὥραιάν αὐτὴν προσευχὴν, ποὺ μᾶς διέσωσεν ἡ περικοπὴ αὐτῆς. Εἰς τὴν Θεοτόκον δὲ εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς θὰ περάσῃ μία μεγάλη λύπη. Καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι αἰτία ἄλλοι μὲν νὰ πιστεύσουν καὶ νὰ σωθοῦν, καὶ ἄλλοι νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ νὰ χαθοῦν.

Περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ παιδίου ἐπροφῆτευσεν καὶ μία γραῖα προφήτις τοῦ Ναοῦ, ἡ Ἄννα. Αὕτη ἐδίδασκε τοὺς παρευρεθέντας, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ Χριστός.

Ἡ ἐορτὴ λέγεται Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου καὶ ἐορτάζεται τὴν 2αν Φεβρουαρίου, ἥτοι 40 ἡμέρας μετὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Λέγεται δὲ «Ὑπαπαντὴ», ἐπειδὴ κατ' αὐτὴν ὁ γέροντος Συμεὼν ὑπαπήντησε, δηλαδὴ ὑπεδέχθη εἰς τὸν Ναὸν τὸν Σωτήρα τοῦ κόσμου, τὸν Χριστόν, καὶ εἶπε τὸν ὥραιον ἐκεῖνον ὕμνον: «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ».

Κατὰ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν τὰ σχολεῖα, τὰ ὀρφανοτροφεῖα καὶ τὰ σωματεῖα τῆς προστασίας τῶν παιδιῶν ἐορτάζουν τὴν «Ἐορτὴν τῆς Μητέρας». Διότι πρώτη καὶ καλύτερη Μητέρα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅλου τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ Παναγία. Καὶ αὐτὴν πρέπει νὰ ἔχουν ὡς παράδειγμα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Αὐγουστοῦ 6. Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

(Ματθαίου, κεφ. ΙΖ', στίχ. 1—9)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει ¹⁾ αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν ²⁾, καὶ μετεμορφώθη ³⁾ ἐμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν ⁴⁾ αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ

Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι⁵⁾. εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἡλία.

Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκέασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα⁶⁾, αὐτοῦ ἀκούετε⁷⁾. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο⁸⁾ αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν, οὐδέναι εἶδον εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὄραμα⁹⁾, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀναφέρει = ἀνεβάζει εἰς ὄρος ὑψηλόν. Τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας Θαβώρ.— 2) κατ' ἰδίαν = ἰδιαιτέρως.— 3) μετεμορφώθη = ἔλλαξε μορφήν, ἀπὸ ἀνθρώπου ἐπῆρε ἄλλην μορφήν, δηλ. ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν του.— 4) ὤφθησαν = ἐφανερώθησαν, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ προφῆτης Ἡλίας.— 5) καλόν... ὧδε εἶναι = εἶναι καλὸν νὰ μείνωμεν ἐδῶ ἐπάνω. Λέγει τοῦτο ὁ Πέτρος, διότι προηγουμένως εἶχεν εἶπει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι εἰς τὴν Ἰουδαίαν, πού θά πάνε, θά τὸν σταυρώσουν οἱ Ἰουδαῖοι.— 6) ἐν ᾧ εὐδόκησα = τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἀγαπῶ, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέθεσα τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.— 7) αὐτοῦ ἀκούετε = νὰ ὑπακούετε εἰς αὐτὸν ὅ,τι σᾶς εἴπη.— 8) ἤψατο αὐτῶν = τοὺς ἄγγισε, τοὺς ἐπίασε.— ἐνετείλατο = διέταξεν.— 9) τὸ ὄραμα = τὸ θαῦμα πού εἶδαν ἐμπρὸς των.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἔχει ἐπιστρέψει εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Καισαρείας τῆς Φιλίππου, πόλεως κειμένης εἰς τὰ βόρεια τῆς Περαιάς. Ἐκεῖ κάπου εἶχεν ἐρωτήσει τοὺς Μαθητάς του τί φρονοῦν οἱ ἄνθρωποι δι' αὐτὸν καὶ τί ἐκεῖνοι. Καὶ ὁ Πέτρος τοῦ εἶχε δώσει τὴν ἀπάντησιν· Ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ἔξ ἡμέραι ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε, ὅταν ὁ Χριστὸς παίρνει μαζί του τοὺς τρεῖς μαθητάς του Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ὡς μάρτυρας, καὶ ἀνεβαίνει εἰς ἓνα ὄρος ὑψηλόν, τὸ ὄρος Θαβώρ κατὰ τὴν Παράδοσιν. Ἐκεῖ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν. Ἐπῆρε τὴν μορφήν τοῦ Θεοῦ. Τὸ πρόσωπόν του ἔλαμψεν, ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ φορέματά του ἔγιναν λευκά, σὰν τὸ χιόνι καὶ τὸ φῶς.

Εἶδαν οἱ μαθηταὶ καὶ ἐθαύμασαν. Ἀκόμη δὲ περισσότερον

ἐξεπλάγησαν, ὅταν εἶδαν τὰ δύο σεβαστὰ πρόσωπα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸν Μωϋσῆ καὶ τὸν Ἡλίαν, τοὺς προφῆτας, νὰ συνομιλοῦν μαζί του. Ὁ Πέτρος τότε προτείνει νὰ κάμουν ἐκεῖ τρεῖς σκηνάς. Ἀλλὰ δὲν προφθάνει νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον, ὅταν ἓνα σύννεφο τοὺς σκεπάζει, καὶ μία φωνὴ βροντώδης τοὺς κάνει νὰ πέσουν μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν. Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἔλεγεν: Αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός. Ὑπακούετε εἰς αὐτόν.

Καὶ ὅταν ὁ Κύριος καὶ πάλιν ὡς ἄνθρωπος τοὺς ἐπλησίασεν, ἐκεῖνοι δὲν εἶδαν κανένα ἄλλον, παρὰ μόνον αὐτὸν μὲ τὴν ἀνθρωπίνην του μορφήν. Κατέβηκαν κατόπιν ἀπὸ τὸ ὄρος. Καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου δὲν εἶπαν εἰς κανένα τίποτε μέχρι τῆς ἀναστάσεως Ἐκείνου ἐκ νεκρῶν.

Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ φανερώνει ὅλην τὴν θείαν αὐτοῦ δόξαν καὶ καταγωγὴν. Εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Εἶναι Θεός. Τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Β' ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΩΠΩΝ ΤΩΝ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Σεπτεμβρίου 8. ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Ι', στ. 38—41 καὶ ΙΑ' 27—28)

Ἴδε τὸ Εὐαγγέλιον τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας, 21 Νοεμβρίου.

Νοεμβρίου 21. ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Ι', στ. 38—42 καὶ ΙΑ' 27—28)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά¹⁾, γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε²⁾ ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο³⁾ περὶ διακονίαν πολλήν· ἐπιστᾶσα⁴⁾ δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι⁵⁾, ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; Εἰπέ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι⁶⁾ συναντιλάβηται; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζεις⁷⁾ περὶ πολλά, ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία⁸⁾. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα⁹⁾ ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις γυνή¹⁰⁾ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά

σε, καὶ μαστοί, οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦν γε¹¹⁾ μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Εἰς κώμην τινὰ** = ἡ Βηθανία ὅπου κατοικοῦσαν αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου Μαρία καὶ Μάρθα. — 2) **τῇδε** = εἰς αὐτήν. — 3) **περισπᾶτο** = ἐφρόντιζε, διὰ μεγάλην περιποίησιν. — 4) **ἐπιστάσα** = ἀφοῦ ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν. — 5) **οὐ μέλει σοι** = δὲν σὲ μέλει, δὲν σὲ νοιάζει. — 6) **συναντιλάβηται** = νὰ με βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ φαγητοῦ κλπ. — 7) **ἀγαθὴν μερίδα** = Ἀγαθὴν προτίμησιν ὀνομάζει ὁ Κύριος τὸ νὰ ἀσχολῇται τις μετὰ θεῶν, μετὰ πνευματικῶν. — 10) **ἐπάρασα φωνὴν** = κάποια γυναικία ἐφώναζε. — 11) **μενοῦν γε** = βεβαιώτατα. Διότι καὶ ἡ Θεοτόκος ἤκουσε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφύλασσε αὐτόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ μᾶς διηγεῖται τὴν φιλοξενίαν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν κώμην Βηθανίαν καὶ εἰς τὸ σπίτι τοῦ φίλου του Λαζάρου. Μᾶς ἐκθέτει δὲ τὴν ὑπέροχον διδασκαλίαν τοῦ θείου Διδασκάλου διὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθά.

Εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅτι πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὰ πνευματικὰ, καὶ ὄχι τὰ ὑλικά ἀγαθά. Ἐνῶ ἡ Μάρθα τοῦ ἐτοίμαζεν ἐξαιρετικὴν περιποίησιν, ἐκεῖνος δὲν ἔμεινεν ἀπὸ αὐτὸ εὐχαριστημένος. Ἀντιθέτως ἐπῆνεσε τὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία ἐκάθητο καὶ ἤκουε τὴν διδασκαλίαν του.

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ μᾶς ὁμιλεῖ ἀκόμη καὶ διὰ τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ, πού ἀπὸ τότε τὴν ἐμακάριζεν ὁ κόσμος, διότι ἐγέννησε τὸν Σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν Μητέρα τοῦ Χριστοῦ πραγματικὰ ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι πολλὰ, καὶ πρέπει νὰ τὴν τιμῶμεν καὶ νὰ τὴν μακαρίζωμεν.

Αὐτὰ συμβαίνουν εἰς τὸ σπίτι τῆς Μάρθας, πού ἦτο ἀδελφὴ τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Λαζάρου. Τὸν Λάζαρον κατόπιν, ὅταν ἀπέθανε, τὸν ἀνέστησεν ὁ Χριστός.

Μαρκίου 25. Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(Λουκᾶ, κεφ. Α', στ. 24—38)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ¹⁾ συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ Ζαχαρίου, καὶ περιέκρουεν ἑαυτὴν μῆρας πέντε λέγουσα, "Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέιδεν ²⁾ ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος μου ³⁾ ἐν ἀνθρώποις.

Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ⁴⁾ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθέ-
νον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ⁵⁾, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριὰμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς
αὐτὴν εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογη-
μένη σὺ ἐν γυναιξίν ⁶⁾. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ,
καὶ διελογίζετο, ποταπὸς εἶη ⁷⁾ ὁ ἀσπασμὸς οὗτος ⁸⁾. Καὶ εἶπεν ὁ
ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριὰμ· εἶδες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.
Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσε-
ται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ. Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ
τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν
ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω ⁹⁾; Καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ¹⁰⁾ ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ
ἅγιον, κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς
σου καὶ αὕτη συνειληφυῖα υἱόν ¹¹⁾ ἐν γήρᾳ αὐτῆς ¹²⁾, καὶ οὗτος μὴν
ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ. Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ
τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριὰμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γέ-
νοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἐπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Ὅταν ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἔφερε τὴν
καλὴν εἶδῃσιν εἰς τὸν Ζαχαρίαν, ὅτι ἡ γυναῖκα τὸν ἢ Ἐλισάβετ θὰ γεν-
νήσῃ παιδί.— 2) αἷς ἐπέιδεν = κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Κύριος ἀπεφάσισε.—
3) ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος = διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τὴν ἐντροπὴν τῆς ἀτεκνίας ἀπὸ
ἐμένα.— 4) μηνὶ ἕκτῳ = κατὰ τὸν ἕκτον μῆνα ἀπὸ τότε. Δηλ. εἰς τὰς 25
Μαρτίου, διότι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Ἐλισάβετ ἔγινε τὴν 25 Σεπτεμβρίου.—
5) μεμνηστευμένην = ἀρραβωνισμένην μετ' ἀνδρα ὀνομαζόμενον Ἰωσήφ,
ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ βασιλέως Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν Βηθλεὲμ τῆς
Ἰουδαίας.— 6) εὐλογημένη σὺ = μετὰ τὸ ὅλον τὸν γυναικῶν σὺ ἔχεις τὴν
εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ.— 7) ποταπὸς εἶη = τί σημαίνει, τί εἶδους εἶναι.— 8)
ἀσπασμὸς = ὁ χαίρετισμός.— 9) ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω. Ἡ Μαρία
δὲν εἶχεν ὑπανδρευθῇ τὸν Ἰωσήφ.— 10) ἐπελεύσεται = θὰ ἔλθῃ καὶ θὰ
σκιάζῃ, θὰ σὲ προστατεύσῃ.— 11) συνειληφυῖα = ἔχει συλλάβει.— 12)
ἐν γήρᾳ αὐτῆς = εἰς τὰ γεράματά της.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ μᾶς λέγει, ὅτι μετὰ τὴν Ἐλισάβετ καὶ τὸν Ζα-
χαρίαν, ἡ παρθένος τῆς Ναζαρέτ Μαρία λαμβάνει καλὴν εἶδῃσιν.

ὅτι δηλαδή θὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ φέρει τὴν καλὴν αὐτὴν εἶδῃσιν—τὸν εὐαγγελισμόν—μετὰ ἕξ μῆνας ἀπὸ τὸν εὐαγγελισμόν τοῦ Ζαχαρίου.

Ὁ ἄγγελος ἔρχεται εἰς τὴν Ναζαρέτ καὶ χαιρετᾷ κατὰ ὅλως ἰδιαιτέρον τρόπον τὴν Παρθένον Μαρίαν. Ἐκείνη δὲ ἐκπλήσσεται, διότι δὲν ξαίρει πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου. Τὰ ἀκούει μὲ θαυμασμόν καὶ ταπεινοφροσύνην. Καὶ εἰς τὸ τέλος λέγει· Ἐγὼ εἶμαι δούλη τοῦ Θεοῦ. Ἄς γίνῃ λοιπὸν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ περικοπὴ μᾶς διδάσκει: Ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Περὶ τούτου εἶχον προφητεύσει καὶ οἱ Προφῆται καὶ μάλιστα ὁ Ἡσαΐας Ζ' 14, ὅτι ἡ Παρθένος Μαρία θὰ γεννήσῃ παιδίον ἅγιον ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, τὸν Θεὸν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον. Διὰ τοῦτο λέγεται Θεοτόκος.

Τὴν 25ην Μαρτίου ἐορτάζομεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες Χριστιανοὶ καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν δουλείαν. Ἡ Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐπανάστασις τοῦ 1821, ποὺ ἄρχισε τὴν 25ην Μαρτίου, ἔφερεν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν ἐλευθερίαν, ὅπως ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὴν εἰδῆσιν, ὅτι θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτῆρ, ὁ Χριστὸς.

Αὐγούστου 15.

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

(Λουκᾶ, κεφ. Ι', στ. 38—42 καὶ ΙΑ' 27—29)

KEIMENON

Τὸ Κείμενον, τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύνοτον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, 21 Νοεμβρίου. Αὐτὸ τὸ εὐαγγέλιον λέγεται καὶ ἂν ἡ ἐορτὴ πέσῃ ἡμέραν Κυριακὴν, ὁπότε παραλείπεται ἡ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς αὐτῆς.

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου, δηλ. ὁ θάνατος αὐτῆς, συνέβη εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ περὶ τὸ ἔτος 50 μ.Χ. Ἡ Θεοτόκος ἐτάφη εἰς τὴν Γεθσημανῇ.

Γ' ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΙΝΩΝ

(Τῶν ὁποίων ἡ Εὐαγγελικὴ Περικοπὴ ἀναγινώσκεται καὶ ὅταν ἡ ἑορτὴ των συμπέσῃ ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐκτοπίζουσα τὴν Εὐαγγελικὴν Περικοπὴν τῆς Κυριακῆς, ὡς κατὰ τὰ ἔτη 1954—1957)

Σεπτεμβρίου 26. Ἡ ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

(Ἰωάννου, κεφ. ΙΘ' 25—28 καὶ ΚΑ' 24—25)

KEIMENON

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰστήκεισαν παρὰ τῷ Σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ¹⁾, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα²⁾, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια³⁾. Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι⁴⁾ τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.** Αὕτῃ φαίνεται ἦτο ἡ Σαλώμη, ἡ μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, δηλ. τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἰακώβου.— 2) **ὃν ἠγάπα.** Ὁ Ἰησοῦς ἠγάπα ἐξαιρετικὰ τὸν Ἰωάννην.— 3) **εἰς τὰ ἴδια** = εἰς τὸ σπίτι του, ὑπὸ τὴν προστασίαν του.— 4) **οἶμαι** = νομίζω.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΓΓΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνταῦθα πρόκειται διὰ τὸν ἅγιον Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην τὸν Θεολόγον. Αὐτὸς ἀπὸ ὅλους τοὺς Μαθητὰς ἦτο ὁ πιὸ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Κύριον. Εἰς αὐτὸν δὲ διὰ τοῦτο καὶ παρέδωκεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὴν Παναγίαν μητέρα του, εὐρισκόμενος ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Τοῦτο ἀκριβῶς διηγεῖται ὁ ἴδιος ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν προκειμένην περικοπὴν.

Μᾶς λέγει ἀκόμη ἡ περικοπὴ, ὅτι ὁ Μαθητὴς ἐκεῖνος μαρτυρεῖ καὶ λέγει, ὅτι εἶναι πολλὰ, πάρα πολλὰ, τὰ ὅσα ἐπραξε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Τόσα πολλὰ, ὥστε ἐὰν οἱ Μαθηταὶ του τὰ ἔγραφαν ἓνα πρὸς ἓνα, τότε θὰ ἐγράφοντο πολλὰ βιβλία. Τόσα ὅσα ὁ κόσμος δὲν θὰ τὰ ἐχωροῦσεν. Θέλει μὲ τοῦτο νὰ μᾶς διδάξῃ, ὅτι τὰ Εὐαγγέλια δὲν μᾶς γράφουν ὅλην τὴν διδασκαλίαν

καὶ ὅλα τὰ θάματα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μέρος ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου του, τὰ σπουδαιότερα καὶ σημαντικώτερα. Τὰ λοιπὰ μᾶς τὰ διέσωσεν ἡ Ἱερὰ Παράδοσις.

Ἰανουαρίου 30. ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

(Ματθαίου, κεφ. Ε', στ. 14—20)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐάντοῦ μαθηταῖς· Ὑμεῖς ¹⁾ ἐστέτε φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσιν λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ²⁾, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχρίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας ³⁾· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ⁴⁾ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἧ μίᾳ κεραίᾳ ⁵⁾ οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ ⁶⁾ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ ⁷⁾, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ⁸⁾ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὑμεῖς = σεῖς οἱ μαθηταί μου καὶ οἱ διάδοχοί σας, οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοί.— 2) ὑπὸ τὸν μόδιον = κάτω ἀπὸ τὸ μόδι. Ἦτο τοῦτο σκευὸς μετρήσεως τοῦ σίτου καὶ τὸ μετεχειρίζοντο καὶ διὰ τραπέζι.— ἐπὶ τὴν λυχρίαν = εἰς τὸ μέρος, πού κρεμοῦν τὸ λυχνάρι εἰς τὸ σπίτι.— 3) τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας. Δηλαδὴ δὲν ἦλθεν ὁ Χριστὸς νὰ καταργήσῃ τὸν ἡθικὸν νόμον τοῦ Μωϋσῆ καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Προφητῶν. Ἀπεναντίας ἦλθε, λέγει, νὰ τὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ τὰ ἐπαληθεύσῃ καὶ τὰ ἐκπληρώσῃ.— 4) ἕως ἂν παρέλθῃ = δὲν θὰ παρέλθῃ... καὶ ὅλα θὰ ἐκπληρωθοῦν ὅσα εἶπον οἱ Προφῆται.— 5) ἰῶτα... κεραία = καὶ οἱ μικρότερες ἐντολὰς τοῦ Νόμου πρέπει νὰ ἐκπληρωθοῦν.— 6) ὃς ἐὰν λύσῃ = ὅποιος θὰ παραβῇ, θὰ καταργήσῃ.—

7) **ποιήση και διδάξη** = ὅποιος ὅμως ἐκτελέσῃ και διδάξῃ... ὅπως ἔκαμαν οἱ ἅγιοι Πατέρες και οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, ποὺ ἐρμήνευσαν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ και ἐπράξαν και οὕτω ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτοὶ θὰ ὀνομασθοῦν **μεγάλοι** εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.— 8) **περισσεύση** = δὲν φανῇ περισσοτέρα, μεγαλυτέρα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ εἶναι ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Κυρίου μας ἐπάνω εἰς τὸ ὅρος. Ἀποτείνεται πρὸς τοὺς μαθητάς του και τοὺς ὀνομάζει φῶς τοῦ κόσμου και ὅλης τῆς γῆς. Φῶς εἰς τὸν κόσμον εἶναι οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Φῶς ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι. Φῶς οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Φῶς οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι. Αὐτοὶ ἐφώτισαν τὴν Οἰκουμένην, ὡς τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Αὐτοὶ μετέδωσαν τὸ πνευματικόν, τὸ ἡθικὸν και τὸ θρησκευτικὸν φῶς μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων και μάλιστα τῶν Χριστιανῶν. Αὐτοὶ μετέδωσαν τὰ ὥραϊα Ἑλληνικὰ και Χριστιανικὰ Γράμματα, ἀφοῦ τὰ ἐκαλλιέργησαν ὅσον ἄξιζε και ὅσον ἔπρεπε.

Ὁ Χριστὸς ὅμως δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ καταργήσῃ τὸν ἡθικὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως και τὴν ἡθικὴν διδασκαλίαν τῶν Προφητῶν. Διότι αὐτὰ εἶναι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τὰ ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ νὰ συμπληρώσῃ και νὰ βεβαιώσῃ ὅ,τι εἶναι σωστό, και νὰ ἐπαληθεύσῃ ὅλα τὰ γραμμένα εἰς τὰς προφητείας τῶν Προφητῶν.

Αὐτὰ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Καὶ κατόπιν ἐστράφη εἰς τοὺς Μαθητάς του και εἶπεν· Ὅποιος ἄνθρωπος τολμήσῃ νὰ καταργήσῃ μίαν ἀπὸ τὰς ἐντολάς τοῦ ἡθικοῦ νόμου, ἔστω και τὴν μικροτέραν, και ἔτσι μὲ τὸ παράδειγμά του νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ τηροῦν τὸν Νόμον, αὐτὸς θὰ ὀνομασθῇ ἐλάχιστος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅποιος δὲ τηρήσῃ και διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ σέβωνται τὸν Νόμον, αὐτὸς θὰ ὀνομασθῇ μέγας εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι και ὅλοι οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ὁρθοδοξία τοὺς τιμᾷ ὡς μεγάλους και ἁγίους, κατὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. Ἰδιαιτέρως τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας τιμοῦν οἱ μαθηταὶ και οἱ διδασκαλοὶ, διότι πολλὰ ἔκαμν δι' αὐτούς.

Ματθ. 8. ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Τὸ Κείμενον, τὰς Ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις και τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν 26ην Σεπτεμβρίου, ἑορτὴν τῆς Μεταστάσεως, ἥτοι τοῦ θανάτου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους, εὐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι¹⁾ ὥσπερ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων²⁾, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ἀδυναμίαν. Τῶν δὲ δώδεκα Ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδὼς αὐτόν.

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν³⁾ ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε⁴⁾. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες⁵⁾, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε⁶⁾, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι = οἱ ὄχλοι, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ὡς πρόβατα χωρὶς ποιμένα, σκορπισμένοι καὶ παραπεταμένοι, παρημελημένοι.— 2) πνευμάτων = κατὰ πνευμάτων κακῶν, κατὰ τοῦ Σατανᾶ, ὥστε νὰ θεραπεύουν πᾶσαν νόσον.— 3) ἀπέστειλεν = πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι.— 4) εἰς ὁδὸν ἐθνῶν... πόλιν Σαμαρειτῶν = Ἐδῶ ὁ Κύριος λέγει, ὅτι πρέπει πρῶτα οἱ Μαθηταὶ τοῦ νὰ κηρύξουν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ὕστερα πρὸς τοὺς Σαμαρείτας καὶ τοὺς εἰδωολάτρας (ἐθνικούς).— 5) ἤγγικεν = ἐφθασεν, ἐπλησίασεν.— 6) ἐγείρετε = νὰ ἀναστήσετε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία μας ἐφορτάζει τὴν μνήμην τῶν δώδεκα Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου. Ἐφορτάζει βεβαίως τὴν μνήμην ἑνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἰδιαίτερος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου των, ἀλλὰ τοὺς ἐφορτάζει καὶ ἀπὸ κοινοῦ σήμερον. Καὶ ἀναγινώσκει τὴν περικοπὴν αὐτὴν.

Ὁ Κύριος εἶδε κάποτε τοὺς ὄχλους τῶν Ἰσραηλιτῶν χωρὶς ποιμένας καὶ χωρὶς ὁδηγοὺς θρησκευτικοὺς καὶ ἠθικοὺς καὶ ἐ-
λυπήθη πολὺ. Καὶ ἀμέσως ἐκάλεσε τοὺς δώδεκα Μαθητάς του
καὶ τοὺς ἔδωκεν ὁδηγίας. Τοὺς εἶπε νὰ μεταβοῦν κοντὰ εἰς τὸν
λαὸν καὶ νὰ περιποιηθοῦν τὰς πληγὰς του καὶ νὰ θεραπεύσουν
τὰς ἀσθενείας του. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς πρῶτα νὰ πορευ-
θοῦν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ κατόπιν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀν-
θρώπους, τοὺς εἰδωλολάτρους. Πρὸς ὅλους δὲ νὰ κηρύξουν τὴν
μετάνοιαν, διότι ἔφθασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Τὰς θεραπείας
νὰ τὰς κάμουν δωρεάν. Διότι δωρεάν καὶ αὐτοὶ ἔλαβον τὸ χάρι-
σμα αὐτό.

Ἰουλίου 13 — 20. ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ Δ' ΟΙ-
ΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Τὸ κείμενον, τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνά-
πτυσιν τοῦ περιεχομένου ἴδε 30ὴν Ἰανουαρίου, ἑορτὴν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Αὐγούστου 29. Η ΑΠΟΤΟΜΗ ΤΗΣ ΤΙΜΙΑΣ ΚΕΦΑΛΗΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

(Μάρκου, κεφ. ΣΤ', στ. 14—30)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὴν ἀκουὴν¹⁾ Ἰη-
σοῦ—φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ—καὶ ἔλεγεν, ὅτι Ἰω-
άννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη²⁾, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν
αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ³⁾. Ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι Ἡλίας ἐστίν, ἄλλοι δὲ
ἔλεγον, ὅτι προφήτης ἐστίν ἢ ὡς εἰς τῶν προφητῶν.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα
Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ Ἡρώ-
δης ἀποστείλας ἐκράτησε⁴⁾ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδρασε⁵⁾ αὐτὸν ἐν τῇ
φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα⁶⁾, τὴν γυναῖκα τοῦ Φιλίππου, τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἔλαβεν εἰς γάμον.

Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι⁷⁾ ἔχειν
τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν⁸⁾ αὐτῷ, καὶ
ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφο-
βεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδώς⁹⁾ αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ
συνετήρει¹⁰⁾ αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει¹¹⁾, καὶ ἠδέως

αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ ¹²⁾, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεαίοις ¹³⁾ αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης ¹⁴⁾, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς καὶ δώσω σοι. Καὶ ὥμοσεν ¹⁵⁾ αὐτῇ, ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοι ἕως ἡμίσεως τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τὶ αἰτήσωμεν; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾗτήσατο λέγουσα· Θέλω, ἵνα μοι δὸς ἐξ αὐτῆς ¹⁶⁾ ἐπὶ πίνακι ¹⁷⁾ τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι ¹⁸⁾. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ¹⁹⁾ ἐπέταξεν ²⁰⁾ ἐνεχθῆναι ²¹⁾ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ. Καὶ συνάγονται οἱ Ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπὴγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδασκαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὴν ἀκοὴν = τὴν φήμην αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Ἰησοῦ.— 2) ἐκ νεκρῶν ἡγέρθη, διότι ὁ Ἡρώδης, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλιλαίας, εἶχε διατάξει τὴν ἀποκεφάλισιν τοῦ Ἰωάννου.— 3) αἱ δυνάμεις = τοῦ Θεοῦ, δηλ. γίνονται διὰ τοῦ Ἰωάννου θαύματα.— 4) ἐκράτησε = ἐφυλάκισεν ἐβαλεν, εἰς τὴν φυλακὴν.— 5) ἔδωκεν = ἔδωκεν πρὸς ἀσφάλειαν, ὥσταν νὰ ἐπρόκειτο περὶ κακούργου.— 6) διὰ Ἡρωδιάδα = ἐνεκα τῆς Ἡρωδιάδος ἢ πρὸς χάριν τῆς Ἡρωδιάδος.— 7) οὐκ ἔξεστὶ σοι = δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως.— 8) ἐνεῖχεν αὐτῷ = εἶχε μῖσος ἐναντίον του (τοῦ Ἰωάννου).— 9) εἰδὼς = ἐπειδὴ τὸν ἔθεωροῦσε (τὸν ἐγνώριζεν) ὡς... 10) συνετήρει = φυλακισμένον μὲν, ἀλλ' ἐν τῇ ζωῇ.— 11) ἀκούσας... πολλὰ ἐποίει = καὶ ὅταν κάποτε ἄκουσε τὴν διδασκαλίαν του πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἔπραττε, καὶ τὸν ἤκουε μὲ εὐχαρίστησιν.— 12) εὐκαιροῦ = καὶ ὅταν ἦλθεν ἡμέρα εὐκαιρίας.— 13) τοῖς γενεαίοις = διὰ τὰ γενεθλιά του.— 14) ὀρχησαμένης = ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ δεῖπνου καὶ ἐχόρευσεν ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ἤρρεσεν εἰς τὸν...— 15) ὥμοσεν = ὅρκισθη.— 16) ἐξ αὐτῆς = τώρα ἀμέσως, αὐτὴν τὴν ὥραν.— 17) ἐπὶ πίνακι = μέσα εἰς τὸ πινάκιον, τὸ πιάτο.— 18) ἀθετῆσαι = νὰ ἀρνηθῇ, νὰ παραβῇ τοὺς ὅρκους του.— 19) σπεκουλάτορα = στρατιώτην, σωματοφύλακα (λέ-

ξίς Ρωμαϊκή).— 20) ἐπέταξεν = τὸν διέταξε.— 21) ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν = νὰ τοῦ φέρουν τὴν κεφαλὴν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ αὐτὴ μᾶς πληροφορεῖ τὸ μαρτυρικὸν τέλος τοῦ μεγίστου ἐκ τῶν προφητῶν Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ.

Τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον εἶχε συλλάβει ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας, καὶ τὸν εἶχε ρίψει εἰς τὴν φυλακὴν. Ὑστερα δὲ διέταξε καὶ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν πρὸς χάριν τῆς Σαλώμης καὶ τῆς Ἡρωδιάδος.

Ἡ Ἡρωδιάς ἦτο σύζυγος τοῦ Φιλίππου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἡρώδου. Αὐτὸς ἦτο βασιλεὺς τῆς Περαιᾶς καὶ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου Γαλιλαίας. Εἶχαν δὲ ἀποκτήσει μίαν θυγατέρα, τὴν Σαλώμην. Ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας ὅμως ἐχώρισε τὴν Ἡρωδιάδα ἀπὸ τὸν Φίλιππον καὶ ἔλαβεν αὐτὸς αὐτὴν ὡς γυναῖκα του.

Αὐτὴν τὴν παρανομίαν δὲν τὴν ἐσυγχωροῦσεν ὁ Ἰωάννης, ἀλλὰ καθημερινῶς εἰς τὰ κηρύγματά του ἤλεγχε καὶ τὸν Ἡρώδην καὶ τὴν Ἡρωδιάδα. Ἐνεκα τούτου ἡ Ἡρωδιάς ἔτρεφε μῖσος ἐναντίον τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐζητοῦσεν εὐκαιρίαν νὰ τὸν ἐδικηθῇ. Ὁ Ἡρώδης δὲ πάλιν εἶχε διὰ τοῦτο διατάζει τὴν φυλάκισιν τοῦ Ἰωάννου.

Κάποτε ὅμως ἡ εὐκαιρία ἐδόθη εἰς τὴν Ἡρωδιάδα. Μίαν ἡμέραν ὁ Ἡρώδης ἐώρταζε τὰ γενέθλιά του καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Εἰς τὴν ἐορτὴν αὐτὴν ἐπηκολούθησε χορὸς, διεκρίθη δὲ εἰς αὐτὸν ἡ Σαλώμη, ἡ κόρη τῆς Ἡρωδιάδος. Ὅλοι τὴν ἐθαύμασαν. Καὶ ὁ Ἡρώδης διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐχαρίστησίν του, τὴν ἐκάλεσε καὶ τῆς εἶπε νὰ τοῦ ζητήσῃ ὅ,τι θέλει. Καὶ ἐπρόσθεσε: Σοῦ ὀρκίζομαι ὅτι καὶ τὸ μισό μου βασίλειον, ἂν μοῦ τὸ ζητήσῃς, θὰ σοῦ τὸ δώσω.

Ἡ κόρη ἔτρεξε τότε νὰ συμβουλευθῇ τὴν μητέρα της. Καὶ ἐκεῖνη ἀμέσως τῆς εἶπε νὰ ζητήσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἰωάννου (ἐπὶ πίνακι). Ὁ Ἡρώδης ἐστενοχωρήθη, ἐπειδὴ ἐσέβετο τὸν Ἰωάννην ὡς ἅγιον ἄνθρωπον. Ὁ ὄρκος ὅμως, ποῦ εἶχε δώσει, τὸν ἐδέσμευε. Καὶ ἔτσι διέταξε τὴν ἀποκεφάλισιν τοῦ Ἰωάννου.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ ἔθαψαν τότε τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Ἰωάννου, καὶ ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσουν τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ὁ Κύριος τότε ἐλυπήθη πολὺ διὰ τοῦτο.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ (Ματθ. Ε', 1—12)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ιδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος ¹⁾· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων.

Μακάριοι ²⁾ οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι ³⁾, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες ⁴⁾, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται ⁵⁾. Μακάριοι οἱ πραεῖς ⁶⁾, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην ⁷⁾, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται ⁸⁾. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ⁹⁾, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης ¹⁰⁾, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἐστέ, ὅταν ὀνειδίσωσιν ¹¹⁾ ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα ¹²⁾ καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἑμοῦ ¹³⁾. Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ¹⁴⁾ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν ¹⁵⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Τὸ ὄρος, τὸ γνωστὸν ὄρος τῆς Καπερναούμ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον λέγεται τῶν Μακαρισμῶν, ὕψους 354 μ.— 2) μακάριοι = εὐδαίμονες, εὐτυχεῖς, καλότυχοι.— 3) οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι = αὐτοὶ ποὺ δὲ ὑπερηφανεύονται, τουτέστιν οἱ ταπεινοί.— 4) οἱ πενθοῦντες = ὅσοι πενθοῦν, ἰδιαιτέρως διὰ τὰς ἁμαρτίας των.— 5) παρακληθήσονται = θὰ παρηγορηθοῦν.— 6) πραεῖς = οἱ ἥσυχοι, οἱ ἥπιοι, οἱ εἰρηνικοί.— 7) πεινῶντες καὶ διψῶντες = ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιθυμοῦν σφοδρὰ τὴν δικαιοσύνην.— 8) ὄψονται = θὰ ἴδουν.— 9) εἰρηνοποιός = ὁ συμβιβαστικός, αὐτὸς ποὺ συμφιλιώνει τοὺς μαχωμένους.— 10) οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης = ὅσοι διώκονται, διότι εἶναι δίκαιοι.— 11) ὀνειδίζω = ὑβρίζω.— 12) πονηρὸν ῥῆμα = κακὸν λόγον.— 13) καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἑμοῦ =

λέγοντες ψεύματα ἐναντίον σας δι' ἐμένα.— 14) οὕτω γὰρ = κατὰ τὸ ἴδιον τρόπον, ψευδόμενοι, ὑβρίζοντες κλπ.— 15) μισθός = ἡ ἀμοιβή τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν. Εἶναι δὲ οὗτος κυρίως ἡ ἀπόλαυσις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τοὺς στίχους αὐτοὺς μακαρίζει ὁ Κύριος τοὺς γνησίους ὀρθοδόξους χριστιανούς διὰ τὰς ἀρετὰς των, ἀρετὰς χριστιανικὰς. Ἀποτελοῦν δὲ οἱ στίχοι αὐτοὶ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν μακράν αὐτὴν ὁμιλίαν τοῦ Κυρίου, ποὺ λέγεται ἐπὶ τοῦ ὅρους.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους ὁμιλία τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ σύννοψις τῆς ὅλης ἡθικῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, εἶναι τὸ κορύφωμα τῆς ὅλης Χριστιανικῆς διδασκαλίας, ποὺ περιέχεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην· εἶναι ἡ συμπλήρωσις τοῦ ἡθικοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν, ποὺ περιλαμβάνεται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ἀποτελεῖ λοιπὸν τὰς ἡθικὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ὁμιλίας ταύτης ὀνομάζεται Μακαρισμοί, διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐννέα προτάσεις, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν μὲ τὴν λέξιν «μακάριοι». Εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ὑπέροχον αὐτὴν διδασκαλίαν, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ καμμία ἄλλη θρησκευτικὴ καὶ ἡθικὴ διδασκαλία. Βάσις τῆς εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον.

1. Η ΟΜΙΛΙΑ.—ΤΟ ΑΛΛΑΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (Ματθ. Ε', 13—16)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Υμεῖς ἐστέ τὸ ἄλλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄλλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλυσθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστέ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὅρους κειμένη. Οὐδὲ καίονσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, 30 Ἰανουαρίου.

2. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (Ε' 17—20)

KEIMENON

Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ Νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὅς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιοχόμενου ἴδε εἰς ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, 30 Ἰανουαρίου.

3. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΟΙ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ

α') Οὐ φονεύσεις (Ματθ. Ε', 21—26)

KEIMENON

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη¹⁾ τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις, ὃς δ' ἂν φονεύσῃ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει²⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει, ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά³⁾, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ, ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρὸς⁴⁾, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός⁵⁾. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ κεῖ μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἅψες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι⁶⁾ τῷ ἀδελφῷ σου· καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν⁷⁾ τῷ ἀντιδίκῳ⁸⁾ σου ταχύ⁹⁾, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ¹⁰⁾, μὴ ποτέ σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σὲ παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ¹¹⁾, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην¹²⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἑρρέθη = ἐλέγχθη, εἴπαν. — 2) ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει = θὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. — 3) ῥακά = λέξις Ἑβραϊκὴ = ἀνότης,

ἄμυαλε.— 4) **μωρὲ** = ἀνόητε, βλάκκα. Τὸν λέγει ἔτσι ἀπὸ μῖσος, ἐνῶ ξέρεи ὅτι εἶναι ἔξυπνος.— 5) **γένεσσα τοῦ πυρός** = ἡ κόλασις.— 6) **διαλλάγηθι** = συμφιλίωσον.— 7) **ἴσθι εὐνοῶν** = νὰ διάκεισαι εὐνοϊκά.— 8) **τῷ ἀντιδικῶ σου** = μὲ τὸν ἀντίδικόν σου, τὸν ἐχθρόν σου.— 9) **ταχύ** = ταχέως, χωρὶς χρονотριβήν.— 10) **ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ** = ὅσον εὐρίσκεσαι εἰς τὴν ὁδόν (πρὸς τὸ δικαστήριον) μὲ τὸν ἀντίδικόν σου.— 11) **ὑπηρέτης** = ὁ δεσμοφύλαξ.— 12) **τὸν ἔσχατον κοδράντην** = καὶ τὴν τελευταίαν πεντάραν.— "Ἴδε καὶ Ματθαίου ΚΓ'.

Κρίσις, Συνέδριον, Γένεσσα πυρός. Τὸ κατώτατον δικαστήριον μεταξὺ τῶν Ἑβραίων ἦτο ἡ κρίσις, ἡ κριτήριον, ἔχον ἄλλοῦ τρεῖς, ἄλλοῦ ἑπτὰ καὶ ἄλλοῦ 23 δικαστὰς. Τὸ ἀνώτατον ἦτο τὸ συνέδριον (μέγα) τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἀπὸ 70 δικαστὰς μὲ πρόεδρον τὸν ἐκάστοτε ἀρχιερέα. Ἡ δὲ γένεσσα τοῦ πυρός ἦτο τόπος παρὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου ἐρρίπτοντο αἱ ἀκαθαρσίαι (σκουπίδια κλπ.). Διὰ τοῦτο ἐκεῖ πάντοτε ἔκαιε πῦρ καὶ ἦτο τόπος ἀφόρητος. Μεταφορικῶς λέγεται γένεσσα τοῦ πυρός τὸ αἰῶνιον πῦρ τῆς κολάσεως. **Κριτὴς** εἶναι ὁ δικαστής. **Κοδράντης** = νόμισμα Ρωμαϊκὸν ἴσον μὲ πέντε λεπτά.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐδῶ ὁ Κύριος συμπληρώνει τὴν ἑκτὴν ἐντολὴν τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως—τὸ οὐ φονεύσεις.— Ἀπαγορεύει δὲ ὡς νομοθέτης ὄχι μόνον τὸν φόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀργήν, ἡ ὁποία συνήθως ὀδηγεῖ εἰς τὸν φόνον. Διότι ὁ φόνος εἶναι καρπὸς τῆς ὀργῆς. Πρέπει νὰ προσηγηθῇ ἡ ὀργή, διὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ φόνος.

Διὰ τοῦτο πρὸς τακτοποίησιν πάσης διαφορᾶς μὲ τὸν πλησίον καὶ ἀποφυγὴν τῆς ὀργῆς συνιστᾷ ὁ Κύριος τὴν συνδιαλλαγὴν, δηλ. τὴν συμφιλίωσιν μὲ τὸν πλησίον. Καὶ λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν τὸν πλησίον μας νὰ ἔχῃ τι ἐναντίον μας, διότι τοῦτο ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ αἰτία μεγάλου κακοῦ, δηλαδή καὶ τοῦ φόνου.

β'). Οὐ μοιχεύσεις (Ματθ. Ε', 27—32)

KEIMENON

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ μοιχεύσεις¹⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν²⁾, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ³⁾. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε⁴⁾ αὐτὸν καὶ βάλε⁵⁾ ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἵνα ἀπολήται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἵνα ἀπολήται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Ἐρρέθη δέ· Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ

ἀποστάσιον⁶⁾. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι⁷⁾, καὶ ὁς ἂν ἀπολελυμένην λάβῃ ὡς γάμον μοιχᾶται⁸⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐ μοιχεύσεις = νὰ μὴ παραβῇς τὴν συζυγικὴν πίστιν.— 2) πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι = μὲ ἀμαρτωλὴν ἐπιθυμῶν.— 3) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ = μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, διανοητικῶς.— 4) ἔξελε = βγάλε τον.— 5) βάλε = ρίξε τον μακριά.— 6) ἀποστάσιον = διαζύγιον.— 7) ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι = τὴν ἀναγκάζει νὰ παραβῇ τὴν ἐντολὴν.— 8) μοιχᾶται = παραβαίνει τὴν ἐντολὴν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ Ἀγία Γραφή λέγει, ὅτι ὁ Γάμος εἶναι τίμιος καὶ μυστήριον μέσον. Ὅθεν οἱ σύζυγοι μεταξύ των πρέπει νὰ ἔχουν πίστιν καὶ ἀγνότητα. Ἄν ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν παραβῇ τὴν ἐντολὴν αὐτὴν, εἶναι ἀξιοκατάκριτος, Ἄν αὐτὴ εἶναι ἡ σύζυγος, τότε διακαίουται ὁ σύζυγος νὰ τὴν χωρίσῃ. Καὶ ὅποιος λάβῃ σύζυγον μίαν τοιαύτην γυναῖκα, εἶναι ἀξιοκατάκριτος. Εἶναι ἱερὸς ὁ θεσμὸς τοῦ Γάμου καὶ βασιίζεται ἐπάνω εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην, ἐκτίμησιν καὶ πίστιν τῶν συζύγων. Ἄλλως καταστρέφεται ὁ δεσμὸς αὐτός. Καὶ εἶναι τότε ἀξιοκατάκριτος καὶ θὰ τιμωρηθῇ ἐκεῖνος, ποὺ παραβαίνει αὐτὴν τὴν ἐντολὴν. Ἄν λοιπὸν σὲ σκανδαλίξῃ κάτι, διόρθωσέ το. Ἄλλως θὰ τιμωρηθῇς αὐστηρὰ ἀπὸ τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

γ'). Οὐκ ἐπιорκήσεις (Ματθ. Ε', 33—37)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιорκήσεις¹⁾, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου²⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁμόσαι ὅλως³⁾, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως⁴⁾, μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναί, ναί, οὐ οὐ, τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πορνηοῦ ἐστίν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐπιорκῶ = παραβαίνω τὸν ὅρκον ποὺ ἔκαμα.— 2) ἀποδώσεις τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου = θὰ τηρήσῃς τοὺς ὅρκους καὶ τὰς ὑποσχέσεις

σου πρὸς τὸν Κύριον ἢ χάριν τοῦ Κυρίου.— 3) **μὴ ὁμόσαι ὅλως** = νὰ μὴ ὀρκισθῇς καθόλου.— 4) **πόλις τοῦ μεγάλου βασιλέως**. Ἔτσι ἐλέγετο ἡ Ἱερουσαλήμ. Μέγας βασιλεὺς δὲ ἦτο ὁ Δαβίδ. Ἐνταῦθα ἐννοεῖ τὸν Θεόν. (Ψάλμ. ΜΖ' 3).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Νόμος τοῦ Μωϋσέως εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐπιτρέπει τὸν ὅρκον, καὶ μόνον τὴν κατάχρησιν καὶ τὴν παράβασιν αὐτοῦ ἀπαγορεύει. Ὁ Κύριος ὅμως συμπληρῶν τὸν Νόμον παραγγέλλει εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὁπαδούς του νὰ μὴ ὀρκίζονται καθόλου. Ἀπαγορεύει δηλαδὴ ἐντελῶς τὸν ὅρκον, «μὴ ὁμόσαι ὅλως».

Ὁμοίως καὶ ἡ τρίτη ἐντολὴ τοῦ Νόμου ἀπαγορεύει νὰ πίνωμεν εἰς τὸ στόμα μας—καὶ μάλιστα διὰ μάταια πράγματα—τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο οἱ Ἑβραῖοι δὲν ὠρκίζοντο μὲν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὠρκίζοντο ὅμως εἰς τὰ ἱερὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ, κακῶς δέ, ὅπως λέγει ἐδῶ ὁ Κύριος.

Μεταξὺ τῶν χριστιανῶν πρέπει νὰ διαλάμπῃ ἡ ἀλήθεια, ὥστε τὸ ναὶ νὰ εἶναι πραγματικὸν ναί, καὶ τὸ ὅχι ἀληθινὸν ὅχι. Τίποτε περισσότερον. Ὁ ὅρκος δὲν πρέπει νὰ γίνεται οὔτε νὰ δίδεται.

δ'). Μὴ ἀντιστῆς τῷ πονηρῷ (Ματθ. Ε', 38—42)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι¹⁾ τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σὲ ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι²⁾, καὶ τὸν χιτῶνά σου³⁾ λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον⁴⁾. Καὶ ὅστις σὲ ἀγγαρεύσει⁵⁾ μίλιον ἐν⁶⁾, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς⁷⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀντιστῆναι = νὰ μὴ φέρετε ἀντίστασιν.— 2) κριθῆναι = νὰ δικασθῇ.— 3) χιτῶν = τὸ ὑποκάμισον.— 4) ἱμάτιον = ἐνδυμα ἐξωτερικόν.— 5) ἀγγαρεύσει = παρὰ τὴν θέλησίν σου σὲ ὑποχρεώσει.— 6) μίλιον = Ῥωμαϊκὸν μέτρον μήκους ἴσον μὲ 1500 μέτρα.— 7) μὴ ἀποστραφῆς = μὴ περιφρονήσῃς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Σωτὴρ ἐνταῦθα μᾶς διδάσκει νὰ εἴμεθα πάντοτε ὑποχωρητικοί, ὅχι ὅμως καὶ μέχρις ἐξευτελισμοῦ, βέβαια. Ἀλλ' ὡς καὶ

ὁ ἴδιος, ὅταν ἐρραπίσθη ὑπὸ τοῦ δούλου διεμαρτυρήθη, οὕτω καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα μὲν ὑποχωρητικοὶ ἀπέναντι τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου, νὰ διεκδικῶμεν ὅμως τὰ δικαιώματά μας, ὅχι διὰ τῆς αὐτοδικίας, ἀλλὰ διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ, μερικὲς δὲ φορὲς καὶ αὐτῆς νὰ παραιτούμεθα. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη καὶ ἡ πίστις εἰς Θεὸν δίκαιον κριτὴν.

ε'). Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου (Ματθ. Ε', 43—48)

KEIMENON

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου¹⁾. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε²⁾ τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε³⁾ τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων⁴⁾ καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους· ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσσησθε⁵⁾ τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι⁶⁾ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου = Ἴδε Λευϊτ. ΙΘ', 18 καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Τοῦτο δὲν τὸ λέγει ὁ Νόμος, ἀλλὰ τὸ συνεπέρανον οἱ Γραμματεῖς τοῦ Νόμου. Εἶναι λοιπὸν προσθήκη τῶν Γραμματέων.— 2) εὐλογεῖτε = ἐπαινεῖτε, μὴ λέγετε τὸ κακόν.— 3) καλῶς ποιεῖτε = εὐεργετεῖτε.— 4) ἐπηρεαζόντων = ἐνοχλούντων ὑμᾶς.— 5) ἀσπάζομαι = φιλῶ.— οὐχὶ = θὰ τὸ συνάψωμεν μὲ τὸ ποιοῦσι = δὲν πράττουν τοιοῦτο-τρόπως.— 6) τελῶναι. Τελῶνης εἶναι ὁ ἀγοράζων ἀπὸ τοῦ Κράτους τὰ τέλη — φόρους — πού ἔπρεπε νὰ πληρώνουν οἱ πολῖται. Τὸ ἐπάγγελμά των τοὺς ἔκανε σκληροὺς. Ἐγίνοντο δὲ τελῶναι ἄνθρωποι ἐκ φύσεως σκληροί, οἱ ὅποιοι ἐφθανον μέχρις ἀδικίας κατὰ τὴν εἰσπραξίν των φόρων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος λέγει: Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου. Ἐθεωροῦσαν δὲ πλησίον οἱ Ἑβραῖοι τὸν συγγενῆ τους, τὸν γείτονά τους, τὸν φίλον, τὸν ὁμοεθνή καὶ τὸν ὁμόφυλον καὶ ὁμόθησκον. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ὥς ξένοι καὶ εἰδωλολάτραι ἦσαν ἐχθροὶ

διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας. Καὶ διὰ τοῦτο συνεπλήρωναν οἱ Γραμματεῖς τὸν Νόμον μὲ τὴν φράσιν «καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου».

Ὁ Χριστὸς ὁμῶς, ποὺ ἦλθεν ἵνα συμπληρώσῃ τὸν Νόμον, λέγει· Ἐγὼ δὲ σᾶς λέγω νὰ ἀγαπᾶτε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, φίλους καὶ ἐχθρούς, ξένους καὶ δικούς σας. Νὰ ἀγαπᾶτε δὲ καὶ τοὺς ἐχθρούς σας, διὰ νὰ δεῖξετε ἡθικὴν ὑπεροχὴν ἀπὸ τοὺς τελώνας, δηλ. ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Αὐτὴν τὴν ἀγάπην θέλει ὁ Κύριος πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς ἐχθρούς ἀκόμη. Καὶ αὐτὴν διδάσκει καὶ εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου. Λουκᾶ Ι' 25—37 (Ἴδε Κυριακὴν Ὁγδόην τοῦ Λουκᾶ).

4. Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ (Ματθ. ΣΤ', 1—4)

KEIMENON

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν¹⁾ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι²⁾ αὐτοῖς· εἰ δὲ μὴγε³⁾ μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ Πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιεῖς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς⁴⁾ ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ταῖς ρύμαις⁵⁾, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι⁶⁾ τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω⁷⁾ ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, ὅπως ἡ σου⁸⁾ ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Προσέχετε μὴ ποιεῖν** = νὰ μὴ κάμετε.— 2) **τὸ θεαθῆναι** = πρὸς θεόν, πρὸς ἐπίδειξιν.— 3) **εἰ δὲ μὴγε** = δηλ. εἰ δὲ οὐ προσέχετε ποιεῖν τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, μισθὸν οὐκ...— 4) **μὴ σαλπίσῃς** = μὴ διακηρύξῃς. Διότι ἦτο συνήθεια τότε ἡ ἐλεημοσύνη νὰ γίνεταί διὰ σαλπίζγων, ὅπως ἔκαναν οἱ Φαρισαῖοι. Ἐσάλπιζαν διὰ νὰ συναχθοῦν οἱ πτωχοί.— 5) **ἐν ταῖς ρύμαις** = εἰς τοὺς δρόμους.— 6) **ἀπέχουσι** = ἔχουσι λάβει παρὰ τῶν ἀνθρώπων πλήρη τὸν μισθὸν— τὸν ἔπαινον— τῆς πράξεώς των.— 7) **μὴ γνώτω** = νὰ μὴ μάθῃ, νὰ μὴ ξαίρῃ, οὔτε ὁ στενότερος συγγενής σου.— 8) **ὅπως ἡ σου** = διὰ νὰ εἶναι, νὰ γίνεταί ἡ ἐλεημοσύνη σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀπὸ τὰς πολλὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς μία εἶναι καὶ ἡ ἐλεημοσύνη, ἴσως ἡ σπουδαιότερα μετὰ τὴν πίστιν. Διότι μὲ αὐτὴν ἀποδεικνύει ὁ ἄνθρωπος τὴν συμπάθειάν του πρὸς τοὺς δυστυ-

χεις καὶ τοὺς πάσχοντας. Ἐλεημοσύνη δὲ δὲν εἶναι μόνον αὐτό, ποὺ νομίζουν οἱ πολλοί, δηλ. νὰ δώσωμεν μίαν δραχμὴν ἢ ἓνα χιλιάριο εἰς τὸν ζητιάνο διὰ νὰ τὸν ξεφορτωθοῦμε, ὅταν χτυπάῃ τὴν θύραν μας ἢ ὅπωςδὴποτε μᾶς ἐνοχλῇ. Ἐλεημοσύνη κατὰ Χριστὸν εἶναι ἡ ἐπίδειξις τῆς ἀγάπης μας πρὸς τοὺς ἄλλους μὲ ἔργα, ὅχι μὲ λόγια, καὶ πρὶν ἢ αὐτὸς μᾶς τὴν ζητήσῃ.

Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ἡ ἐλεημοσύνη νὰ γίνεται χάριν ἐπιδείξεως καὶ ὑστεροφημίας, ὅπως ἔκαναν οἱ Φαρισαῖοι, ἀλλὰ νὰ προσέρχεται αὐτὴ ἀπὸ καθαρὰν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ τὸν πτωχόν.

Ἄν δὲν ἀληθεύῃ λοιπὸν τοῦτο, τότε ἡ ἐλεημοσύνη δὲν ἔχει καμμίαν ἀμοιβὴν ἀπὸ τὸν Θεόν. Διότι τὸν μισθὸν τῶν, τὸν ἔπαινον καὶ τὴν δόξαν, τὰ παίρνουν οἱ τοιοῦτοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

5. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ (Ματθ. ΣΤ', 5—15)

KEIMENON

Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ¹⁾ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι²⁾, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν³⁾ σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε⁴⁾, ὥσπερ οἱ ἐθνικοὶ· δοκοῦσι γάρ⁵⁾, ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν, ὃν χρεῖαν ἔχετε⁶⁾, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου,

ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου,

γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον⁷⁾ δὸς ἡμῖν σήμερον,

καὶ ἄφεσις⁸⁾ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα⁹⁾ ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν¹⁰⁾,

καὶ μὴ εἰσενέγκῃς¹¹⁾ ἡμᾶς εἰς πειρασμόν¹²⁾,

ἀλλὰ ῥῦσαι¹³⁾ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ¹⁴⁾.

Ὅτι σοῦ ἐστιν¹⁵⁾ ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Εὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Οὐκ ἔσῃ = νὰ μὴ εἶσαι, νὰ μὴ ὁμοιάζῃς.— 2) φιλοῦσι... ἐστῶτες προσεύχεσθαι = ἀγαποῦν νὰ προσεύχωνται ὁρθοί (διὰ νὰ φαίνωνται).— 3) ταμιεῖον = θησαυροφυλάκιον, ἀποθήκη.— 4) μὴ βαττολογήσητε = νὰ μὴ φλυαρῆτε.— 5) δοκοῦσι γὰρ = διότι νομίζουν ὅτι.— 6) ὧν χρειαν ἔχετε = ποίας ἀνάγκας ἔχετε.— 7) τὸν ἐπιούσιον = τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας, τὸν ἀπαραιτήτον.— 8) ἄφρες = συγχώρησε, ἀφῆτε — ἀφήσει = συγχωρήσετε, συγχωρήσει.— 9) ὀφειλήματα = τὰ χρέη, τὰ ἀμαρτήματα.— 10) τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν = αὐτοὺς ποὺ μᾶς χρωστοῦν κάτι, ποὺ μᾶς κάνουν κακὸ ἢ μᾶς βλάπτουν.— 11) μὴ εἰσενέγκῃς = μὴ μᾶς φέρῃς, βάζῃς.— 12) εἰς πειρασμόν = εἰς δοκιμασίαν.— 13) ῥῦσαι = σῶσε μας.— 14) ἀπὸ τοῦ πονηροῦ = ἀπὸ τὸν πονηρὸν, τὸν διάβολον.— 15) ὅτι σοῦ = διότι ἰδική σου εἶναι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁραίας καὶ πρακτικὰς συμβουλὰς μᾶς δίνει ὁ Κύριος εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν διὰ τὴν προσευχὴν, τὴν ἀτομικὴν καὶ τὴν κοινὴν. Ἐδῶ ὁ Κύριος μᾶς παρέχει τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ κάμωμεν τὴν προσευχὴν μας. Δὲν ἀπαγορεύει βέβαια τὴν κοινὴν προσευχὴν, ποὺ κάνομεν ὅλοι μαζὶ εἰς τὸ σχολεῖον ἢ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ μὲ ὅσα λέγει, θέλει νὰ καταπολεμήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιδείξεως, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Φαρισαῖοι τῆς ἐποχῆς του ἔκαναν τὴν προσευχὴν των μέσα εἰς τοὺς δρόμους.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς πολυλογίας ὁ Χριστὸς μᾶς δίνει αὐτὸς τὸν τύπον προσευχῆς, ποὺ τὰ περιέχει ὅλα. Ἡ προσευχὴ αὕτῃ λέγεται Κυριακή, ἐπειδὴ μᾶς τὴν ἐδίδαξεν ὁ ἴδιος, ὁ Κύριος. Εἶναι μεγάλη ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς. Αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ οἱ μαθηταὶ του τακτικὰ ἔκαναν τὴν προσευχὴν των. Μᾶς συμβουλεύουν δὲ νὰ κάνωμεν τοῦτο καὶ ἡμεῖς, διὰ νὰ ἔχωμεν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ἄνθρωπος, ποὺ δὲν προσεύχεται, ἔχει καταντήσει εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀλόγων ζώων.

6. Η-ΝΗΣΤΕΙΑ (Ματθ. ΣΤ', 16—21)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν

μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μὴ θησανρίζετε ὑμῖν θησανροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρωσίς ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι. Θησανρίζετε δὲ ὑμῖν θησανροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρωσίς ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησανρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περικομμένου ἴδε εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου.

7. ΦΕΥΓΕΤΕ ΤΗΝ ΠΛΕΟΝΕΞΙΑΝ (Ματθ. ΣΤ', 22—34)

KEIMENON

Ο λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πορνηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαρωνᾷ.

Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθηθε· Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὥς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν

ἢ τὶ περιβαλόμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ. Οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρήζεται τούτων πάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς.

Τὰς Ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν Σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἴδε εἰς τὴν Τρίτην Κυριακὴν τοῦ Ματθαίου.

8. ΜΗ ΚΡΙΝΕΤΕ ΙΝΑ ΜΗ ΚΡΙΘΗΤΕ (Ματθ. Ζ', 1—6)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Μὴ κρίνετε ¹⁾, ἵνα μὴ κριθῆτε ²⁾· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι ³⁾ κρίνετε, κριθέσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ ⁴⁾ μετρεῖτε, ἀντιμετροηθήσεται ὑμῖν. Τὶ δὲ βλέπεis τὸ κάρφος ⁵⁾ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν ⁶⁾ οὐ κατανοεῖς; Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ⁷⁾ ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί ⁸⁾, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς ¹⁰⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) **Κρίνετε** = κατακρίνετε, κατηγορεῖτε, καταδικάζετε, ὅπως λέγει ὁ Λουκᾶς ΣΤ' 37.— 2) **ἵνα μὴ κριθῆτε** = ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.— 3) **ἐν ᾧ γὰρ κρίματι** = μὲ ὅποιον κρίμα, κατάκριμα, κατάκρισιν.— 4) **ἐν ᾧ μέτρῳ** = μὲ ὅποιον μέτρον.— 5) **κάρφος** = τὸ μικρὸ ξύλον, ξυλάραιον, καὶ μεταφορικῶς τὸ μικρὸν ἐλάττωμα.— 6) **δοκὸς** = δοκάραιον, μεγάλο ξύλον, μεγάλο ἐλάττωμα, ἀμάρτημα.— 7) **διαβλέψεις** = θά ἴδῃς καθαρά.— 8) **μὴ δῶτε** = κατὰ λέξιν, νὰ μὴ δώσετε.— **τὸ ἅγιον** = κάθε ἅγιον πρᾶγμα, ἐνταῦθα δὲ τὰ μυστήρια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τὴν θείαν αὐτῆς διδασκαλίαν, τὸ Εὐαγγέλιον κλπ.— **τοῖς κυσί** = (μεταφ.) εἰς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.— 9) **τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν** = δηλ. πᾶν ὅ,τι ἔχετε πολύτιμον. Καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ θεία Εὐχαριστία κλπ.— **τῶν χοίρων**, ἐννοεῖ τοὺς ἀνηθικούς ἀνθρώπους.— 10) **ῥήξωσιν ὑμᾶς** = σᾶς καταῤεσχίσουν, κακοποιήσουν, χλευάσουν κλπ.

Μὴ κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, λέγει ἐδῶ ὁ Κύριος, διότι ἡ κατάκρισις εἶναι βαρύτερον ἁμάρτημα. "Οἱ οἱ ἄνθρωποι ἔχοντες ἑλλείψεις καὶ ὑποκείμεθα εἰς σφάλματα. Καὶ δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα αὐστηροὶ διὰ τοὺς ἄλλους, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωμεν πράξει τὰ ἴδια ἁμαρτήματα. Ἡ κατάκρισις εἶναι ἁμαρτία. Φανερώνει δὲ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς μας. "Οτι δηλαδὴ εἴμεθα ἀμελεῖς καὶ ἀπρόσεκτοι εἰς τὰ ἰδικὰ μας ἐλαττώματα. Ἐτσι διδάσκει καὶ ὁ γνωστός μῦθος τοῦ Αἰσώπου. Ἡ ἰδική μας λοιπὸν κρίσις τῶν πράξεων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ἡ κατάκρισις αὐτῶν ἐκ μέρους μας δὲν εἴμπορεῖ νὰ εἶναι πάντοτε δικαία.

Ὁ Θεὸς μόνον κρίνει καὶ μετρᾷ τοὺς ἀνθρώπους δικαίως. Διότι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος δίκαιος κριτής. Δὲν ἀπαγορεύει ὅμως ὁ Κύριος τὴν διόρθωσιν τῶν σφαλμάτων τοῦ πλησίον μας. Μόνον μᾶς συνιστᾷ τοῦτο νὰ κάμωμεν μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ περισκεψίν, διὰ νὰ μὴ ἐκθέσωμεν τὰ ἅγια εἰς ἀναξίους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα τὸ ἔχουν μόνον οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, οἱ ἱερεῖς, οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι. Τὸ κακὸν ὅμως καὶ τὸ ἀνήθικον πρέπει κάθε χριστιανὸς νὰ τὸ κατακρίνῃ καὶ νὰ τὸ καταδικάζῃ.

9. Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΚΑΝΩΝ (Ματθ. Ζ', 7—12)

KEIMENON

Αἰτεῖτε¹⁾ καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε²⁾ καὶ εὕρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν³⁾· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον⁴⁾ ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες⁵⁾, οἴδατε δόματα⁶⁾ ἀγαθὰ διδόναι⁷⁾ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσον μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφηταί⁸⁾.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Αἰτῶ = ζητῶ νὰ λάβω.— 2) Ζητῶ = ψάχνω νὰ εὑρω.— 3) ἀνοιγήσεται, ἡ θύρα.— 4) μὴ λίθον = θὰ δώσῃ λίθον εἰς τὸ παιδί του; Ἡ ἀπάν-

τησις: οὐδεὶς.— 5) **πονηροὶ ὄντες** = ἂν καὶ εἴσθε πονηροί.— 6) **δόματα** = δόσεις (πράγματα).— 7) **ἀγαθὰ** = καλὰ, ὠφέλιμα.— 8) **Νόμος καὶ Προφῆται** = ἡ νομοθεσία τοῦ Μωϋσέως καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν. Δηλαδή ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΙΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὴν προσευχὴν μας, πολλὰς φορές, ζητοῦμεν κάτι ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ δὲν μᾶς γίνεται. Ἐδῶ λοιπὸν μᾶς προτρέπει ὁ Κύριος νὰ μὴ ἀπελπιζώμεθα, ὅταν ζητοῦμεν κάτι ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Θεός, ἂν τοῦτο εἶναι συμφέρον μας, θὰ μᾶς τὸ δώσῃ, ἀρκεῖ νὰ τοῦ τὸ ζητῶμεν μὲ πίστιν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ οὐράνιος Πατὴρ μας. Καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι ξαίρουν νὰ δίδουν εἰς τὰ παιδιὰ των καλὰ καὶ ὠφέλιμα ἀγαθὰ, πόσον περισσότερο θὰ δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς τὰ τέκνα του «δόματα» ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα;

Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πρέπει νὰ φερώμεθα ἀκριβῶς, ὅπως θέλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ μᾶς φέρονται ἐκεῖνοι. Αὐτὸς εἶναι ὁ χρυσοῦς κανὼν τῆς Χριστ. Ἠθικῆς. Νὰ μὴ κάνωμεν τίποτε τὸ κακόν, πού δὲν θέλομεν νὰ τὸ κάνουν οἱ ἄλλοι εἰς ἡμᾶς. «Ὁ σὺ μισεῖς, ἐτέρω μὴ ποιήσῃς».

10. ΕΥΡΥΧΩΡΟΣ Ἡ ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ (Ματ. Ζ', 13-14)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι ¹⁾ πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα ²⁾ εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ³⁾ ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν ⁴⁾, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὅτι = διότι.— 2) ἀπάγουσα = ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφὴν.— 3) τεθλιμμένη = στενόχωρος, γεμάτη δυσκολίας, θλίψεις καὶ κινδύνους.— 4) ζωὴ = ἡ αἰώνιος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΙΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ θύρα καὶ ἡ ὁδός, πού ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἶναι πλατεῖα καὶ εὐκόλος. Ἐν ᾧ ἡ ὁδός, ἡ ὁποία φέρει εἰς τὴν οὐράνιον ζωὴν, εἰς τὸν Παράδεισον, εἶναι στενὴ καὶ δύσκολος. Στενὴ πύλη εἶναι ἡ ἀπόφασις πρὸς μετάνοιαν καὶ κατὰ Χριστὸν ζωὴν. Εἶναι δὲ στενὴ ἡ πύλη, διότι μὲ πολὺ μεγάλην

δυσκολίαν αποφασίζουν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀφίσουν παληές συνήθειες, ἐλαττώματα, φιλίες, συμφέροντα καὶ τὰ νομιζόμενα καλὰ τοῦ κόσμου. Θεβλιμμένη εἶναι ἡ ὁδός, διότι ὅταν μπῇ κανεὶς εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν ἔχει νὰ παλαίψῃ μὲ πολλοὺς καὶ ποικίλους ἐχθροὺς, εἰρωνεῖες, περιφρονήσεις, διωγμοὺς, θλίψεις.

11. ΟΙ ΨΕΥΔΟΠΡΟΦΗΤΑΙ (Ματθ. Ζ', 15—20)

KEIMENON

Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν¹⁾ δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε²⁾ αὐτούς. Μῆτι³⁾ συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων⁴⁾ σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθόν⁵⁾ καρποὺς ἀγαθοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν⁶⁾ δένδρον καρποὺς πονηροὺς⁷⁾ ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄρα γε⁸⁾ ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐσωθεν = ἀπὸ μέσῃ. — 2) ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε = ἀπὸ τὴν διαγωγὴν καὶ τὰ ἔργα θὰ τοὺς μάθετε καλά. — 3) μῆτι = μήπως. — 4) τρίβολοι = ἄγρια φυτά. — 5) ἀγαθὸν δένδρον = δένδρον ὕγιες. — 6) σαπρὸν = ἀρρωστημένον. — 7) πονηροὺς = ἀρρωστημένους, σάπιους, ἀχρήστους, βλαβεροὺς. — 8) ἄρα γε = ὥστε: τὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι...

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΓΓΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὰς στοίχους αὐτοὺς ὁ Κύριος μᾶς κάνει προσεκτικοὺς εἰς τὴν κατὰ καιροὺς ἐμφάνισιν τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ ψευδοπροφητῶν. Αὐτοί, λέγει, ἔρχονται μὲ τὸ ἐνδυμα τοῦ ἀθώου προβάτου, ἐνῶ ἐσωτερικῶς εἶναι λύκοι ἄρπαγες. Θὰ τοὺς γνωρίσετε, λέγει ὁ Κύριος ἐδῶ, ἀπὸ τὰ ἔργα των.

Ψευδοπροφηταὶ εἶναι ὅλοι οἱ αἰρετικοί, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐμφανίζονται ὡς διδάσκαλοι τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἐν ᾧ πραγματικῶς εἶναι διαστρεβλωταὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ προσπαθοῦν μὲ τὴν διδασκαλίαν των νὰ παρασύρουν τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τὰς αἱρέσεις των, καὶ νὰ τοὺς ἀποπλανήσουν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ.

Ὅλους αὐτοὺς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ ὁ Κύριος μίαν ἡμέραν. Θὰ τοὺς ρίψῃ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ.

12. ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΩΖΟΥΝ (Ματθ. Ζ', 21—23)

KEIMENON

Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ¹⁾ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ²⁾. Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ³⁾ ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ἐνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις ⁴⁾ πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω ⁵⁾ αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ἐροῦσί μοι = θὰ μοῦ εἶπουν.— 2) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ = τῆς Κρίσεως, ἥτις θὰ γίνῃ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου.— 3) τῷ σῷ ὀνόματι = μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματός σου.— 4) δυνάμεις = θαύματα.— 5) ὁμολογήσω = ἐνώπιον ὅλων θὰ εἶπω.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρὶν τελειώσῃ ὁ Κύριος τὴν θαυμασίαν αὐτὴν ὁμιλίαν, μᾶς φανερώνει, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ πίστις μόνη διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· χρειάζονται καὶ τὰ ἔργα, τὰ καλὰ ἔργα. Ὅποιος κά-νει, λέγει, τὸ θέλημα τοῦ οὐρανόυ Πατρὸς μου, αὐτὸς θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν εἶναι βέβαια ἀπαραίτητος εἰς τὴν σωτηρίαν μας, ἀπαιτοῦνται ὅμως καὶ τὰ ἔργα τῆς πίστεως, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐμπράκτως θὰ ἀποδείξωμεν τὴν πίστιν μας. Διότι καὶ οἱ δαίμονες πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν, δὲν πράττουν ὅμως τὸ θέλημα του.

Ὁ ἀδελφός Θεὸς Ἰακώβος λέγει: Πιστεύεις; δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου. Ἡ πίστις χωρὶς τὰ ἀγαθὰ ἔργα εἶναι νεκρά. (Ἰακ. Β' 14-26).

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ (Ματθ. Ζ', 24—30)

KEIMENON

Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιῇ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ ¹⁾ φρονίμῳ ²⁾, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ³⁾ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ κατέβῃ ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,

καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν⁴⁾. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μορῶ, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμου. Καὶ κατέβη ἡ βροχή, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσαντο οἱ ὄχλοι⁵⁾ ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων⁶⁾, καὶ οὐχὶ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὑπομίσω αὐτόν = θά τὸν παραβάλλω.— 2) ἀνδρὶ φρονίμῳ = μὲ ἄνθρωπον φρόνιμον.— 3) τὴν οἰκίαν αὐτοῦ = δηλ. τὸν πνευματικόν, ψυχικόν, θρησκευτικόν οἶκον, τὸν νοερὸν τῆς ψυχῆς οἶκον. Ἡ παρομοίωσις παριστᾷ τὸν φρόνιμον χριστιανόν, ὅστις στηρίζει τὴν ζωὴν του εἰς τὴν στερεὰν ὡς πέτραν πίστιν του πρὸς τὸν Σωτῆρα.— 4) ἐπὶ τὴν πέτραν = ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν.— 5) ἐξεπλήσσαντο οἱ ὄχλοι. Τοιαύτην διδασκαλίαν διὰ πρώτην φοράν ἤκουον οἱ λαοί.— 6) ἦν γὰρ διδάσκων ὡς ἐξουσίαν ἔχων = διότι τοὺς ἐδίδασκε πάντοτε μὲ ἐξουσίαν καὶ κύρος ὡς νομοθέτης καὶ κριτής.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ τὰ ὥραῖα αὐτὰ λόγια τελειώνει ὁ Κύριος τὴν ἐπὶ τοῦ Ὅρους Ὑμιλίαν του. Αὐτὴ δὲ θαυμάζεται διὰ τὴν σαφήνειαν, τὴν περιεκτικότητα καὶ τὸ κύρος της. Εἶναι ὁ αἰώνιος Νόμος τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὅρους Ὑμιλίας του ὁ Κύριος διδάσκει, ὅτι ὅλον τὸν βίον μας πρέπει νὰ τὸν στηρίζωμεν ἐπάνω εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ, τὴν στερεὰν σὰν τὸν βράχον. Ἡ πίστις αὐτῇ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν γαλήνην καὶ τὴν πραγματικὴν εὐτυχίαν καὶ εἰς τὴν ἐδῶ καὶ εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν, εἰς τὸν Χριστιανικὸν Παράδεισον.

Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὅρους Ὑμιλία τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ κορύφωμα τῆς ὅλης Χριστιανικῆς Διδασκαλίας. Αὐτὴ δὲ πάλιν εἶναι τὸ περιεχόμενον τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἡ ὁποία εἶναι Θρησκεία δοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωυσέως καὶ τῶν Προφητῶν, καὶ κυρίως διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων.

Τὴν Διδασκαλίαν τῆς Θρησκείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τὴν

εὐρίοκομεν εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν τῆς Ἐκκλησίας μας Παράδοσιν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετῶμεν τὴν Ἀγίαν Γραφὴν—Παλαιὰν καὶ Καινὴν Διαθήκην—καὶ νὰ ἀκροώμεθα τὰ κηρύγματα τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῶν ὁποίων συνεχίζεται ἡ Παράδοσις.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀσθενὴς ἡθικῶς ἄνθρωπος, ἔχει ἀνάγκην τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Διότι πρωτίστως ἔχει ἀνάγκην μιᾶς ἀνωτέρας πνευματικῆς δυνάμεως, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ νικήσῃ τὸ κακὸν καὶ νὰ γίνῃ ἀγαθός. Τοιαύτη δὲ ἀνωτέρα Δύναμις εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ ὑπάρχει μέσα εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν τῆς Ἐκκλησίας μας Παράδοσιν.

Ἡ Δύναμις αὕτη εἶναι πνευματικὴ, εἶναι ἀνωτέρα, εἶναι παραμυθητικὴ, εἶναι ἀναμορφωτικὴ. Εὐτυχεῖς ὅσοι τὴν ἐνόησαν μέσα των ζωντανὴν καὶ ἐνισχυτικὴν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀγιότητος. Αὐτοὶ ἐγνώρισαν αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστείλεν Ἐκεῖνος Ἰησοῦν Χριστόν. «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν (λέγει τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον) ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι». (Ἰωάν. Α', 12).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α' ΠΑΣΧΑΛΙΑ - ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΑ - ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ

- 1 9 5 4 -

α'. Τοῦ ἔτους 1954		Σελίς
1	Ἰανουαρίου Παρασκευή—Ἡ Περιτομή Κυρίου.....	131
3	» Κυριακή—Πρὸ τῶν Φώτων	43
6	» Τετάρτη—Τὰ ἅγια Θεοφάνεια	132
10	» Κυριακή—Μετὰ τὰ Φῶτα	45
17	» Κυριακή—12η Λουκᾶ	46
24	» Κυριακή—14η Λουκᾶ	50
30	» Σάββατον—Τριῶν Ἱεραρχῶν	143
31	» Κυριακή—15η Λουκᾶ	51
2	Φεβρουαρίου Τρίτη—Ἰπαπαντὴ τοῦ Κυρίου	134
7	» Κυριακή—17η Ματθαίου	125
14	» Κυριακή—16η Λουκᾶ -Τελώνου-Φαρισαίου.....	53
21	» Κυριακή—17η Λουκᾶ — Ἀσώτου.....	55
28	» Κυριακή—Ἀπόκρεω	58
7	Μαρτίου Κυριακή—Τυροφάγου	60
14	» Κυριακή—1η Νηστειῶν—Ὁρθοδοξίας.....	63
21	» Κυριακή—2α Νηστειῶν	65
25	» Πέμπτη—Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου ..	139
28	» Κυριακή—3η Νηστειῶν — Σταυροπροσκυνήσεως..	67
4	Ἀπριλίου Κυριακή—4η Νηστειῶν	67
11	» Κυριακή—5η Νηστειῶν	69
18	» Κυριακή—Βαίων.. ..	72
25	» Κυριακή—Μεγάλη—ΠΑΣΧΑ	75
2	Μαΐου Κυριακή—Θωμᾶ	78
9	» Κυριακή—Μυροφόρων	80
16	» Κυριακή—Παραλύτου	82
23	» Κυριακή—Σαμαρείτιδος.	84
30	» Κυριακή—Τυφλοῦ	87

		Σελίς
3	Ἰουνίου . Πέμπτη—Ἀ ν α λ ῆ ψ ε ω ς	91
6	» Κυριακή—Ἀγ. Πατέρων Α' Οἴκου. Συνόδου . . .	93
13	» Κυριακή—Π ε ν τ η κ ο σ τ ῆ	96
20	» Κυριακή—1η Ματθαίου —Ἀγ. Πάντων	98
27	» Κυριακή—2α Ματθαίου	100
30	» Τετάρτη—Τ ῶ ν 12 Ἀ π ο σ τ ὀ λ ῶ ν	145
4	Ἰουλίου Κυριακή—3η Ματθαίου	101
11	» Κυριακή—4η Ματθαίου	103
18	» Κυριακή—Ἀγ. Πατέρων Δ' Οἴκ. Συνόδου	146
25	» Κυριακή—6η Ματθαίου	106
1	Αὐγούστου Κυριακή—7η Ματθαίου	108
6	» Παρασκευή—Μ ε τ α μ ὶ ρ ψ ο ς ι ς Σ ω τ ῆ ρ ο ς .	136
8	» Κυριακή—8η Ματθαίου	109
15	» Κυριακή—Κοίμησις Παναγίας.	141
22	» Κυριακή—10η Ματθαίου.	112
29	» Κυριακή—Ἀποτομή κεφ. Προδρόμου	46
5	Σεπτεμβρίου Κυριακή—12η Ματθαίου	116
8	» Τετάρτη—Γ ε ν ἑ σ ι ο ν Θ ε ο τ ὀ κ ο υ	138
12	» Κυριακή—Πρὸ Ὑψώσεως τ. Σταυροῦ	13
14	» Τρίτη—Ὑ ψ ὶ σ ι ς τ. Σ τ α υ ρ ο ῦ	127
19	» Κυριακή—Μετὰ Ὑψωσιν τ. Σταυροῦ	14
26	» Κυριακή—Μετάστασις Ἰωάννου Θεολόγου	142
3	Ὀκτωβρίου Κυριακή—2α Λουκᾶ	18
10	» Κυριακή—3η Λουκᾶ	20
17	» Κυριακή—4η Λουκᾶ—Ἀγ. Πατέρων Ζ' Οἴκ. Συνόδ.	21
24	» Κυριακή—6η Λουκᾶ	27
31	» Κυριακή—5η Λουκᾶ	24
7	Νοεμβρίου Κυριακή—7η Λουκᾶ	29
14	» Κυριακή—8η Λουκᾶ	32
21	» Κυριακή—Ἐπισόδια Θεοτόκου	138
28	» Κυριακή—13η Λουκᾶ	48
5	Δεκεμβρίου Κυριακή—10η Λουκᾶ	35
12	» Κυριακή—11η Λουκᾶ—Προπατέρων	37
19	» Κυριακή—Πρὸ Γεννήσεως Χριστοῦ	39
25	» Σάββατον—Γ ἑ ν ν η σ ι ς Χ ρ ι σ τ ο ῦ	129
26	» Κυριακή—Μετὰ Γέννησιν Χριστοῦ	42

β'. Τοῦ ἔτους 1955.		Σελίς
1	Ἰανουαρίου	Σάββατον—Ἡ Περιτομή τοῦ Κυρίου. 131
2	»	Κυριακή—Πρὸ τῶν Φώτων 43
6	»	Πέμπτη—Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια 132
9	»	Κυριακή—Μετὰ τὰ Φῶτα 45
16	»	Κυριακή—12ῃ Λουκᾶ 46
23	»	Κυριακή—15ῃ Λουκᾶ 51
30	»	Κυριακή—Τριῶν Ἱεραρχῶν 143
2	Φεβρουαρίου	Τετάρτη—Ἰπαπαντὴ Κυρίου 134
6	»	Κυριακή—16ῃ Λουκᾶ—Τελώνου—Φαρισαίου 53
13	»	Κυριακή—17ῃ Λουκᾶ—Ἀσώτου 55
20	»	Κυριακή—Ἀπόκρεω 58
27	»	Κυριακή—Τυροφάγου 60
6	Μαρτίου	Κυριακή—1ῃ Νηστειῶν—Ὁρθοδοξίας 63
13	»	Κυριακή—2α Νηστειῶν 65
20	»	Κυριακή—3ῃ Νηστειῶν—Σταυροπροσκυνήσεως. 67
25	»	Παρασκευὴ—Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου. 139
27	»	Κυριακή—4ῃ Νηστειῶν 67
3	Ἀπριλίου	Κυριακή—5ῃ Νηστειῶν 69
10	»	Κυριακή—Βαῖων 72
17	»	Κυριακή—Μεγάλῃ—ΠΑΣΧΑ 75
24	»	Κυριακή—Θωμᾶ 78
1	Μαΐου	Κυριακή—Μυροφόρων 80
8	»	Κυριακή—Παραλύτου 82
15	»	Κυριακή—Σαμαρείτιδος 84
22	»	Κυριακή—Τυφλοῦ 87
26	»	Πέμπτη—Ἀναλήψεως 91
29	»	Κυριακή—Ἀγ. Πατέρων Α' Οἰκ. Συνόδου 93
5	Ἰουνίου	Κυριακή—Πεντηχοστὴ 96
12	»	Κυριακή—1ῃ Μαθθαίου—Ἀγίων Πάντων 98
19	»	Κυριακή—2α Μαθθαίου 100
26	»	Κυριακή—3ῃ Μαθθαίου 101
30	»	Πέμπτη—Τῶν 12 Ἀποστόλων 145

3	Ἰουλίου	Κυριακή—4η Ματθαίου	103
10	»	Κυριακή—5η Ματθαίου	105
17	»	Κυριακή—'Αγ. Πατέρων Δ' Οἰκ. Συνόδου	146
24	»	Κυριακή—7η Ματθαίου	108
31	»	Κυριακή—8η Ματθαίου	109
6	Αὐγούστου	Σάββατον—Μεταμώρφωσις Σωτῆρος.	136
7	»	Κυριακή—9η Ματθαίου	111
14	»	Κυριακή—10η Ματθαίου	112
15	»	Δευτέρα—Κοίμησις Παναγίας.	141
21	»	Κυριακή—11η Ματθαίου..	114
28	»	Κυριακή—12η Ματθαίου..	116
4	Σεπτεμβρίου	Κυριακή—13η Ματθαίου..	118
8	»	Πέμπτη—Γενέσιον Θεοτόκου	138
11	»	Κυριακή—Πρὸ Ὑψώσεως τ. Σταυροῦ	13
14	»	Τετάρτη—Ὑψώσεως τιμίου Σταυροῦ ...	127
18	»	Κυριακή—Μετὰ Ὑψώσιν τ. Σταυροῦ	14
25	»	Κυριακή—1η Λουκᾶ	16
2	Ὀκτωβρίου	Κυριακή—2α Λουκᾶ	18
9	»	Κυριακή—3η Λουκᾶ	20
16	»	Κυριακή—4η Λουκᾶ—'Αγ. Πατέρων Ζ' Οἰκ. Συν..	21
23	»	Κυριακή—6η Λουκᾶ	27
30	»	Κυριακή—5η Λουκᾶ	24
6	Νοεμβρίου	Κυριακή—7η Λουκᾶ	29
13	»	Κυριακή—8η Λουκᾶ	32
20	»	Κυριακή—9η Λουκᾶ	34
21	»	Δευτέρα—Εἰσόδια Θεοτόκου	138
27	»	Κυριακή—13η Λουκᾶ.....	48
4	Δεκεμβρίου	Κυριακή—10η Λουκᾶ.....	35
11	»	Κυριακή—11η Λουκᾶ—Προπατόρων	37
18	»	Κυριακή—Πρὸ Γεννήσεως Χριστοῦ	39
25	»	Κυριακή—Γέννησις Χριστοῦ	129

Υ'. Τοῦ ἔτους 1956.	Σελίς
1 Ἰανουαρίου Κυριακή—Ἡ Περιτομή τοῦ Κυρίου	131
6 » Παρασκευὴ—Τὰ Ἁγία Θεοφάνεια	132
8 » Κυριακή—Μετὰ τὰ Φῶτα	45
15 » Κυριακή—12ῃ Λουκᾶ.....	46
22 » Κυριακή—14ῃ Λουκᾶ.....	50
29 » Κυριακή—15ῃ Λουκᾶ	51
30 » Δευτέρα—Τριῶν Ἱεραρχῶν	143
2 Φεβρουαρίου Πέμπτη—Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου	134
5 » Κυριακή—15ῃ Ματθαίου ..	121
12 » Κυριακή—16ῃ Ματθαίου..	123
19 » Κυριακή—17ῃ Ματθαίου..	125
26 » Κυριακή—16ῃ Λουκᾶ—Τελώνου—Φαρισαίου.....	53
4 Μαρτίου Κυριακή—17ῃ Λουκᾶ—Ἀσώτου	55
11 » Κυριακή—Ἀπόκρεω	58
18 » Κυριακή—Τυροφάγου	60
25 » Κυριακή—Εὐαγγελισμοὺς Θεοτόκου ..	139
1 Ἀπριλίου Κυριακή—2α Νηστειῶν	65
8 » Κυριακή—3ῃ Νηστειῶν..	67
15 » Κυριακή—4ῃ Νηστειῶν..	67
22 » Κυριακή—5ῃ Νηστειῶν..	69
29 » Κυριακή—Βαΐων.	72
6 Μαΐου Κυριακή—Μεγάλῃ ΠΑΣΧΑ	75
13 » Κυριακή—Θωμᾶ	78
20 » Κυριακή—Μυροφόρων	80
27 » Κυριακή—Παραλύτου	82
3 Ἰουνίου Κυριακή—Σαμαρείτιδος	84
10 » Κυριακή—Τυφλοῦ	87
14 » Πέμπτη—Ἀναλήψεως	91
17 » Κυριακή—Ἀγ. Πατέρων Α' Οἰκ. Συνόδου.....	93
24 » Κυριακή—Πεντηκοστή	96
30 » Σάββατον—Τῶν 12 Ἀποστόλων	145
1 Ἰουλίου Κυριακή—1ῃ Ματθαίου—Ἀγ. Πάντων	98

8	Ἰουλίου	Κυριακή—2α Ματθαίου.. .. .	100
15	»	Κυριακή—'Αγ. Πατέρων Δ' Οἰκ. Συνόδου.. .. .	146
22	»	Κυριακή—4η Ματθαίου.. .. .	103
29	»	Κυριακή—5η Ματθαίου.. .. .	105
5	Αυγούστου	Κυριακή—6η Ματθαίου.. .. .	106
6	»	Δευτέρα—Μεταμώρφωσις Σωτῆρος... .. .	136
12	»	Κυριακή—7η Ματθαίου.. .. .	108
15	»	Τρίτη—Κοίμησις Παναγίας... .. .	141
19	»	Κυριακή—8η Ματθαίου.. .. .	109
26	»	Κυριακή—9η Ματθαίου.. .. .	111
2	Σεπτεμβρίου	Κυριακή—10η Ματθαίου.. .. .	112
8	»	Σάββατον—Γενέσιον Θεοτόκου.. .. .	138
9	»	Κυριακή—Πρὸ Ὑψώσεως τ. Σταυροῦ.. .. .	13
14	»	Παρασκευὴ—Ὑψώσις τιμίου Σταυροῦ.. .. .	127
16	»	Κυριακή—Μετὰ Ὑψώσιν τ. Σταυροῦ	14
23	»	Κυριακή—1η Λουκᾶ	16
30	»	Κυριακή—2α Λουκᾶ	18
7	Ὀκτωβρίου	Κυριακή—3η Λουκᾶ	20
14	»	Κυριακή—4η Λουκᾶ—'Αγ. Πατέρων Ζ' Οἰκ. Συν... .. .	21
21	»	Κυριακή—6η Λουκᾶ	27
28	»	Κυριακή—7η Λουκᾶ	29
4	Νοεμβρίου	Κυριακή—5η Λουκᾶ	24
11	»	Κυριακή—8η Λουκᾶ	32
18	»	Κυριακή—9η Λουκᾶ	34
21	»	Τετάρτη—Εἰσόδια Θεοτόκου	138
25	»	Κυριακή—13η Λουκᾶ	48
2	Δεκεμβρίου	Κυριακή—14η Λουκᾶ	50
9	»	Κυριακή—10η Λουκᾶ	35
16	»	Κυριακή—11η Λουκᾶ — Προπατέρων	37
23	»	Κυριακή—Πρὸ Γεννήσεως Χριστοῦ	39
25	»	Τρίτη—Γέννησις Χριστοῦ	129
30	»	Κυριακή—Μετὰ Γέννησιν Χριστοῦ	42

8'. Τοῦ ἔτους 1957.		Σελίς
1	Ἰανουαρίου	Τρίτη—Ἡ Περιτομή τοῦ Κυρίου..... 131
6	»	Κυριακή—Τὰ ἅγια Θεοφάνεια 132
13	»	Κυριακή—Μετὰ τὰ Φῶτα 45
20	»	Κυριακή—12ῃ Λουκᾶ... .. 46
27	»	Κυριακή—15ῃ Λουκᾶ... .. 51
30	»	Τετάρτη—Τριῶν Ἱεραρχῶν 143
2	Φεβρουαρίου	Σάββατον—Ἵπαπαντὴ τοῦ Κυρίου... 134
3	»	Κυριακή—17ῃ Μαθαίου.. 125
10	»	Κυριακή—16ῃ Λουκᾶ — Τελώνου — Φαρισαίου.. 53
17	»	Κυριακή—17ῃ Λουκᾶ — Ἀσώτου 55
24	»	Κυριακή—Τῆς Ἀπόκρεω 58
3	Μαρτίου	Κυριακή—Τυροφάγου 60
10	»	Κυριακή—1ῃ Νηστειῶν — Ὁρθοδόξιας 63
17	»	Κυριακή—2α Νηστειῶν.. .. 65
24	»	Κυριακή—3ῃ Νηστειῶν — Σταυροπροσκυνήσεως.. 67
25	»	Δευτέρα—Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου.. 139
31	»	Κυριακή—4ῃ Νηστειῶν.. .. 67
7	Ἀπριλίου	Κυριακή—5ῃ Νηστειῶν.. .. 69
14	»	Κυριακή—Βαΐων 72
21	»	Κυριακή—Μεγάλη—ΠΑΣΧΑ... .. 75
28	»	Κυριακή—Θωμᾶ.. .. 78
5	Μαΐου	Κυριακή—Μυροφόρων... .. 80
12	»	Κυριακή—Παραλύτου.. .. 82
19	»	Κυριακή—Σαμαρείτιδος 84
26	»	Κυριακή—Τυφλοῦ 87
30	»	Πέμπτη—Ἀναλήψεως.. .. 91
2	Ἰουνίου	Κυριακή—Ἀγ. Πατέρων Α' Οἰκ. Συνόδου..... 93
9	»	Κυριακή—Πεντηκόστη.. .. 96
16	»	Κυριακή—1ῃ Μαθαίου — Ἀγ. Πάντων 98
23	»	Κυριακή—2α Μαθαίου.. .. 100
30	»	Κυριακή—Τῶν 12 Ἀποστόλων..... 145

7	Ἰουλίου	Κυριακή—4η Ματθαίου	103
14	»	Κυριακή—Ἀγ. Πατέρων Δ' Οἰκ. Συνόδου	146
21	»	Κυριακή—6η Ματθαίου	106
28	»	Κυριακή—7η Ματθαίου	108
4	Αὐγούστου	Κυριακή—8η Ματθαίου	109
6	»	Τρίτη—Μεταμώρφωσις Σωτῆρος	136
11	»	Κυριακή—9η Ματθαίου	111
15	»	Πέμπτη—Κοίμησις Παναγίας	141
18	»	Κυριακή—10η Ματθαίου	112
25	»	Κυριακή—11η Ματθαίου	114
1	Σεπτεμβρίου	Κυριακή—12η Ματθαίου	116
8	»	Κυριακή—Πρὸ Ὑψώσεως τ. Σταυροῦ	13
14	»	Σάββατον—Ὑψώσεως τιμίου Σταυροῦ	127
15	»	Κυριακή—Μετὰ Ὑψώσιν τ. Σταυροῦ	14
22	»	Κυριακή—1η Λουκᾶ	16
29	»	Κυριακή—2α Λουκᾶ	18
6	Ὀκτωβρίου	Κυριακή—3η Λουκᾶ	20
13	»	Κυριακή—4η Λουκᾶ — Ἀγ. Πατέρων Ζ' Οἰκ. Συν.	21
20	»	Κυριακή—6η Λουκᾶ	27
27	»	Κυριακή—7η Λουκᾶ	29
3	Νοεμβρίου	Κυριακή—5η Λουκᾶ	24
10	»	Κυριακή—8η Λουκᾶ	32
17	»	Κυριακή—9η Λουκᾶ	34
21	»	Πέμπτη—Εἰσόδια Θεοτόκου	138
24	»	Κυριακή—13η Λουκᾶ	48
1	Δεκεμβρίου	Κυριακή—14η Λουκᾶ	50
8	»	Κυριακή—10η Λουκᾶ	35
15	»	Κυριακή—11η Λουκᾶ — Προπατόρων	37
22	»	Κυριακή—Πρὸ Γεννήσεως Χριστοῦ	39
25	»	Τετάρτη—Γέννησις Χριστοῦ	129
29	»	Κυριακή—Μετὰ Γέννησιν Χριστοῦ	42

Β' ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

	Σελίς
1. Αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας.. . . .	5
2. Ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη.. . . .	6
3. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.. . . .	6
4. Ἡ Καινὴ Διαθήκη.. . . .	7
5. Τὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ Εὐαγγελισταί.. . . .	7

ΜΕΡΟΣ Α' — ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

Ἑρμηνεία τῶν κατὰ Κυριακὴν ἀναγινωσκομένων περικοπῶν ἐκ τῶν Ἱερῶν Εὐαγγελίων

Κυριακὴ—Πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ.. . . .	13
Κυριακὴ—Μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ.. . . .	14
Κυριακὴ—Πρώτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	16
Κυριακὴ—Δευτέρα τοῦ Λουκᾶ.. . . .	18
Κυριακὴ—Τρίτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	20
Κυριακὴ—Τετάρτη τοῦ Λουκᾶ—Ἀγ. Πατέρων Ζ' Οἰκ. Συνόδου	21
Κυριακὴ—Πέμπτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	24
Κυριακὴ—Ἑκτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	27
Κυριακὴ—Ἑβδόμη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	29
Κυριακὴ—Ὀγδὸν τοῦ Λουκᾶ.. . . .	32
Κυριακὴ—Ἐνάτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	34
Κυριακὴ—Δεκάτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	35
Κυριακὴ—Ἐνδεκάτη τοῦ Λουκᾶ — Προπατόρων.. . . .	37
Κυριακὴ—Πρὸ Γεννήσεως Χριστοῦ.. . . .	39
Κυριακὴ—Μετὰ Γέννησιν Χριστοῦ.. . . .	42
Κυριακὴ—Πρὸ τῶν Φώτων.. . . .	43
Κυριακὴ—Μετὰ τὰ Φῶτα.. . . .	45
Κυριακὴ—Δωδεκάτη τοῦ Λουκᾶ (10 λεπτῶν).. . . .	46
Κυριακὴ—Δεκάτη τρίτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	48
Κυριακὴ—Δεκάτη τετάρτη τοῦ Λουκᾶ.. . . .	50
Κυριακὴ—Δεκάτη πέμπτη τοῦ Λουκᾶ — Τοῦ Ζαχαρίου	51
Κυριακὴ—Δεκάτη ἕκτη τοῦ Λουκᾶ — Τελώνου καὶ Φαρισαίου.....	53
Κυριακὴ—Δεκάτη ἑβδόμη τοῦ Λουκᾶ — Τοῦ Ἀσώτου	55
Κυριακὴ—Τῆς Ἀποκρεω.....	58
Κυριακὴ—Τῆς Τυροφάγου.. . . .	60

Κυριακή—Πρώτη τῶν Νηστειῶν — Τῆς Ὁρθοδοξίας.....	63
Κυριακή—Δευτέρα τῶν Νηστειῶν— 1η Μάρκου.....	65
Κυριακή—Τρίτη τῶν Νηστειῶν—Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως—2α Μάρκου.....	67
Κυριακή—Τετάρτη τῶν Νηστειῶν—3η Μάρκου	67
Κυριακή—Πέμπτη τῶν Νηστειῶν — 4η Μάρκου	69
Κυριακή—Τῶν Βαῶν... ..	72
Κυριακή—Μεγάλη—ΠΑΣΧΑ — Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ—1η Ἰωάννου.....	75
Κυριακή—Τοῦ Θωμᾶ — 2α Ἰωάννου	78
Κυριακή—Τῶν Μυροφόρων — 3η Ἰωάννου.....	80
Κυριακή—Τοῦ Παραλύτου — 4η Ἰωάννου	82
Κυριακή—Τῆς Σαμαρείτιδος — 5η Ἰωάννου	84
Κυριακή—Τοῦ Τυφλοῦ — 6η Ἰωάννου	87
Πέμπτη—Τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ.....	91
Κυριακή—Τῶν ἀγ. Πατέρων Α' Οἴκ. Συνόδου — 7η Ἰωάννου.....	93
Κυριακή—Τῆς Πεντηκοστῆς — 8η Ἰωάννου.....	96
Κυριακή—Πρώτη τοῦ Ματθαίου — Τῶν ἀγ. Πάντων.....	98
Κυριακή—Δευτέρα τοῦ Ματθαίου... ..	100
Κυριακή—Τρίτη τοῦ Ματθαίου... ..	101
Κυριακή—Τετάρτη τοῦ Ματθαίου... ..	103
Κυριακή—Πέμπτη τοῦ Ματθαίου... ..	105
Κυριακή—Ἑκτη τοῦ Ματθαίου... ..	106
Κυριακή—Ἑβδόμη τοῦ Ματθαίου... ..	108
Κυριακή—Ὀγδόη τοῦ Ματθαίου... ..	109
Κυριακή—Ἐνάτη τοῦ Ματθαίου... ..	111
Κυριακή—Δεκάτη τοῦ Ματθαίου... ..	112
Κυριακή—Ἐνδεκάτη τοῦ Ματθαίου... ..	114
Κυριακή—Δωδεκάτη τοῦ Ματθαίου... ..	116
Κυριακή—Δεκάτη τρίτη τοῦ Ματθαίου... ..	118
Κυριακή—Δεκάτη τετάρτη τοῦ Ματθαίου... ..	120
Κυριακή—Δεκάτη πέμπτη τοῦ Ματθαίου... ..	121
Κυριακή—Δεκάτη ἕκτη τοῦ Ματθαίου — Τῶν ταλάντων.....	123
Κυριακή—Δεκάτη ἑβδόμη τοῦ Ματθαίου — Τῆς Χαναναίας.....	125

ΜΕΡΟΣ Β' — ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

Α' — Περικοπαὶ Δεσποτικῶν ἑορτῶν

Σεπτεμβρίου	14	Ἡ παγκόσμιος ὕψωσις τοῦ τιμ. Σταυροῦ.....	127
Δεκεμβρίου	25	Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Χριστοῦ.....	129
Ἰανουαρίου	1	Ἡ Περιτομή τοῦ Κυρίου... ..	131
»	6	Τὰ ἅγια Θεοφάνεια — Ἑορτὴ Φώτων.....	132
Φεβρουαρίου	2	Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου... ..	134
Αὐγούστου	6	Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος	136

Β'— Περικοπαὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν

		Σελίς
Σεπτεμβρίου	8 Τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου	138
Νοεμβρίου	21 Τὰ Εἰσόδια τῆς Θετόκου	138
Μαρτίου	25 Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου	139
Αὐγούστου	15 Ἡ Κοίμησις τῆς Παναγίας	141

Γ'— Περικοπαὶ Ἀγίων τινῶν

Σεπτεμβρίου	26 Ἡ Μετάστασις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.....	142
Ἰανουαρίου	30 Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν	143
Μαΐου	8 Μνήμη ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.....	144
Ἰουνίου	30 Τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων	145
Ἰουλίου	13—20 Τῶν ἁγ. Πατέρων τῆς Δ' Οἰκ. Συνόδου.....	146
Αὐγούστου	29 Ἡ ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς Ἰωάννου Προδρόμου....	146

ΜΕΡΟΣ Γ'—Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Ἀρχὴ τῆς Ὀμιλίας	149
1. Ἡ Ὀμιλία—Τὸ ἄλλας καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου.....	150
2. Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη.....	151
3. Ὁ Χριστὸς συμπληροῖ τὸν Νόμον	151
α') Οὐ φονεύσεις	151
β') Οὐ μοιχεύσεις	152
γ') Οὐκ ἐπιιορκήσεις	153
δ') Μὴ ἀντιστῇς τῷ πονηρῷ	154
ε') Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου	155
4. Ἡ ἐλεημοσύνη	156
5. Ἡ προσευχή	157
6. Ἡ νηστεία	158
7. Φεύγετε τὴν πλεονεξίαν	159
8. Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε	160
9. Ὁ χρυσοῦς κανὼν	161
10. Εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς τῆς ἀπωλείας	162
11. Οἱ ψευδοπροφῆται	163
12. Τὰ ἔργα σώζουσιν	164
Τὸ τέλος τῆς Ὀμιλίας	164

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α'—Πασχάλια — Κυριακοδρόμια — Ἑορτολογία, ἐτῶν 1954—1957 ..	167
Β'—Πίναξ περιεχομένων	177

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΔ. ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11—9—1954

Ἀριθ. Πρωτ. 99453

Πρὸς τὸν κ. Λ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΝ

Ἐ ν τ α ῦ θ α

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 83819/1954 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἐκπαιδεύσεως ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Εὐαγγελικαὶ Περικοπαὶ» βιβλίον σας ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀρχομένην ἀπὸ 1-9-54.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν, ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφούμενος πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμόν Ἐκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ἐντολῇ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντής

Χ. Μούστρης

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

- 1) ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Ε' Τάξεως.
 - 2) ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς ΣΤ' Τάξεως.
- Ὅλα ἐγκριθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

1954

7

0020561032
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

